

СРПСКА ПРЕДЛОГ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ • БРОЈ 25 • 5. АВГУСТ 1991. • 40 ДИНАРА

СРБИ И ХРВАТИ СИТИ, БОСНА НА БРОЈУ

ИТАЛИЈА 2200 ИТЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 FRF, ШВАЈЦАРСКА 3,50 CHF, ШВЕДСКА 25 SEK, АУСТРИЈА 30 ATS, СР НЕМАЧКА 5,80 DEM, БЕЛГИЈА 40 BEF, ХОЛАНДИЈА 4 HFL, ГРЧКА 500 GRD, НОРВЕШКА 25 NOK, ДАНСКА 25 DKK

ОРДЕН ЗА МАЛО МОРГЕН

На свом редовном заседању, одржаном 25.7.1991. године, Канцеларија медаља и ордена „Српске речи“ донела је

УКАЗ

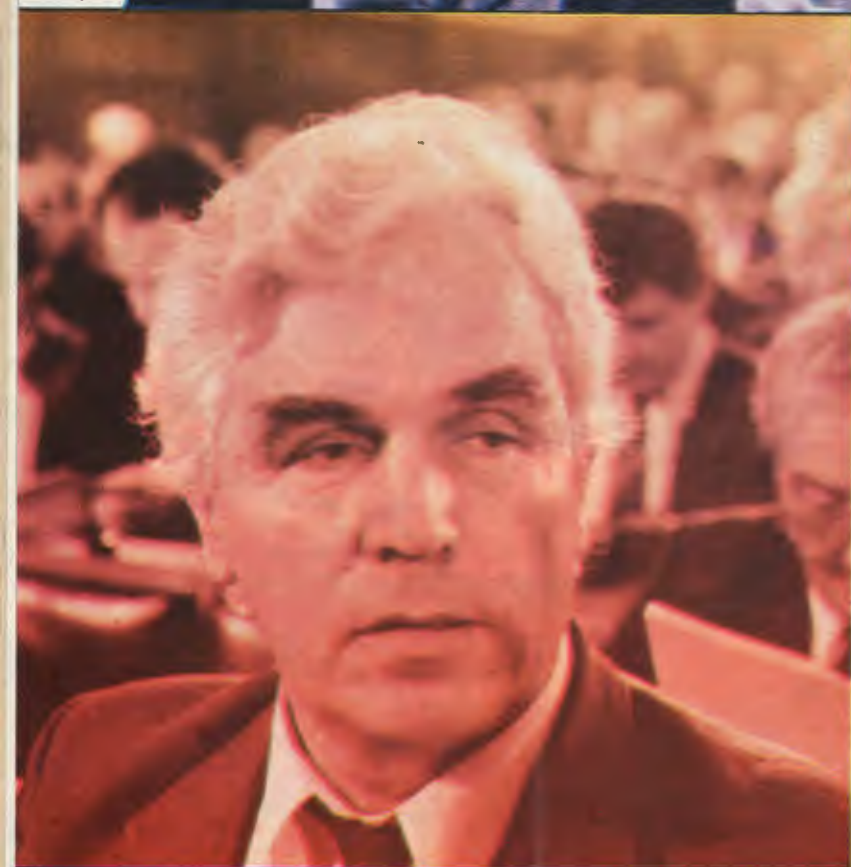
којим се

СРПСКА ВЛАДА

одликује

ПУНИМ ГАЂАМА СА ЛЕНТОМ ЗА СЛУЧАЈ ХРАБОСТИ

Ову медаљу влада добила је због изузетне храбрости показане у фронталној борби против Стјепана Мекшића, вишеструко надмоћнијег противника, након што је овај први отворно уста. И поред великих губитака на својој страни, српска влада није ништа признала — нити да помаже Србима у Хрватској, нити да је икада чула за ту етничку групу на далеким меријанима, нити да би тако нешто икада и помислила да учини. Нападиута без икаквих доказа српска влада достојанствено је показала светској и српској јавности да су подметнути јој докази измишљотина, јер и мало дете зна да српска влада икада и никоме није помогла нити ће помоћи. Док у њој има иједног министра.

ХИМНА СПО

„Свети нам Сава говори,
устајте српски синови!
Ступајте сви у редове,
У Српски Покрет Обнове!“

АУДИО КАСЕТА СА ПЕСМА-
МА СРПског ПОКРЕТА ОБНО-
ВЕ! НА МУЗИКУ СТАРЕ СРПСКЕ
ПЕСМЕ „СПРЕМ'ТЕ СЕ,
СПРЕМ'ТЕ ЧЕТНИЦИ“, СПО ЈЕ
ПРЕПЕВАО СВОЈУ ХИМНУ!

СЛУШАЈТЕ НАС И КОД КУЋЕ!

А СТРАНА 1. Химна СПО

2. Песма Вуку

3. Велика Србија

4. Песма косовских јунака

Б СТРАНА

1. Боже правде .

2. Ој Србијо мила мати

3. Зови само зови

4. Трг Слободе

ЦЕНА: 150 ДИНАРА (15 ДЕМ)

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ У ГРЧКОЈ И ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ

НА 90-МИНУТНОЈ ВИДЕО КА-
СЕТИ: ПОСЕТА ВУКА ДРАШКО-
ВИЋА ХИЛАНДАРУ; КАКО ЈЕ
ДОЧЕКАН И КАКО ЈЕ ИСПРА-
ЋЕН; ШТА ЈЕ ДРАШКОВИЋ ГО-
ВОРИО НА КОНГРЕСУ У АТИНИ;
ЕКСКЛУЗИВАН РАЗГОВОР СА
ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОМ
АЛЕКСАНДРОМ!

ЦЕНА: 450 ДИНАРА (30 ДЕМ)

ПРОСЛАВА ПЕДЕСЕТЕ ГОДИШЊИ- ЦЕ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОТПОРА

СНИМАК СВЕЧАНЕ АКАДЕ-
МИЈЕ ПОВОДОМ ПЕДЕСЕТЕ ГО-
ДИШЊИЦЕ ТРЕЋЕГ СРПСКОГ
УСТАНКА. ГОВОР ВУКА ДРАШ-
КОВИЋА О ГЕНЕРАЛУ МИХАИ-
ЛОВИЋУ, СИН ДРАЖЕ МИХАИ-
ЛОВИЋА, БРАНКО МИХАИЛО-
ВИЋ, ГОВОРИ О СВОМ ОЦУ!
Трајање: 60 минута.

ЦЕНА: 350 ДИНАРА (24 ДЕМ)

НАРУЏБЕНИЦА

НАРУЧУЈЕМ:

1. АУДИО КАСЕТУ „ХИМНА СПО“ ком. _____

2. ВИДЕО КАСЕТУ „СПО У ГРЧКОЈ И ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ“ ком. _____

3. ВИДЕО КАСЕТУ „ПРОСЛАВА 50. ГОДИШЊИЦЕ СПО“ ком. _____

(име и презиме)

(адреса и поштански број)

КАСЕТЕ МОЖЕТЕ ПОРУЧИТИ
НАРУЏБЕНИЦОМ НА АДРЕСУ:
„СРПСКА РЕЧ“, БРАНКОВА
13-15, VI СПРАТ, 11000 БЕОГ-
РАД, ТЕЛЕФОНИ: (011) 620-891,
628-242. МОЖЕТЕ ИХ НАРУЧИТИ
И УПЛАТОМ НА ЖИРО РАЧУН
60801-603-27562 ПЛУС ТРОШКО-
ВИ ПОШТАРИНЕ. ЗА УПЛАТЕ ИЗ
ИНОСТРАНСТВА ДЕВИЗНИ ЖИ-
РО РАЧУН ЈЕ
60811-620-128-25731-74956-33,
ПОД ИСТИМ УСЛОВИМА

Јединица Српске гарде на смотри у Вајској, непосредно након што је одбијена њена помоћ Србима у Хрватској

ОПОЗИЦИЈА НАПУСТИЛА СКУПШТИНУ

У Саопштењу Српског покрета обнове и Демократске странке наводи се да Народна скупштина и Влада Србије нису способни да воде и спроводе неопходне демократске промене и да у доношењу одлука превладава партијска припадност и нестручност. Текст Саопштења гласи:

У тренутку када се Србија и српски народ налазе пред једним од највећих искушења у целокупној својој историји Скупштина и Влада Србије нису на висини историјског задатка. Сматрали смо својом патриотском дужношћу да предложимо образовање владе патриотског јединства и темељну демократску реконструкцију Републике Србије. Уместо да у овом драматичном времену укључи све најспособније људе у државни и друштвени живот, без обзира на страначку и било какву припадност, владајућа партија пружа све више доказа о концентрацији власти и стварању једнопартијске државе. На свим значајним положајима налазе се чланови само једне странке. Чланови СПС су: Председник Републике, сва три члана Председништва СФРЈ из Србије, председник Народне Скупштине, председник Владе и сви њени чланови, сви председници скупштинских одбора, све судије Уставног суда Србије, преко 90% председника општина и извршних савета општина у Србији.

После шестомесечног рада целокупној јавности јасно је да Народна скупштина и Влада Србије нису способне да воде и спроведу неопходне демократске промене. У доношењу одлука превладавали су партијска пристрасност и нестручност, а не снага аргумената. Такав однос наметнуо је атмосферу у којој се свако другачије мишљење приказује као одуговлачење и осптрикција, а Устав и Пословник постају непотребни формализам. Донешено је знатно више закона него што то допуштају стандарди озбиљног рада, па је Скупштина Србије, уз огромна закашњења, изгласавала многе противречне одлуке и правно мањкаве законе. Неки од њих, као што су закони о штрајку, правосудју и унутрашњим пословима, испод су елементарног нивоа грађанских права и значе повратак правне и политичке репресије у Србију. У вршењу законодавне власти дошла је до изражаја несхватљива полустљивост према деловању једне некомпетентне владе која није била у стању да у року предвиђеним Уставним законом припреми предлоге закона.

Врхунац непоштовања правила парламентарног понашања био је недолазак председника Владе, председника Скупштине и већине чланова Владе на расправу о поверењу Влади. Да би ствар била још гора потрудио се потпредседник Владе који је за неуспех Владе окривио посланике опозиције.

Због свега тога Србији је неопходна нова влада, која не само да би успешније обављала текуће послове, него би отворила перспективу за демократски преображај Србије. Сматрали смо да мандатар такве владе мора да буде угледна нестраначка личност, а министри изабрани према својим способностима, без обзира на страначку припадност. Једино таква влада могла би да пробуди наде грађана у излазак из кризе.

Наша понуда била је драматична, пошто сматрамо да је тренутак драматичан. Међутим, очигледно да представници владајуће странке не деле наше мишљење о изузетности ситуације у којој се налазимо. Предложили су нам да подржимо једну социјалистичку владу чији би поједини ресори били попуњени личностима изван СПС. Социјалистичка партија хоће национално јединство, али на платформи програма СПС. Наши мотиви нису били добијање министарских положаја.

Пошто владајућа странка сматра да остварењем свога програма може да реши најважније проблеме Србије и српског народа, и да би Скупштина и Влада постигли још веће успехе да их није ометала опозиција, одлучили смо да их својим присуством не ометамо у законодавним делатностима Скупштине и Владе.

Свесни ситуације у којој се налазе Србија и српски народ ми ћемо учествовати у раду Скупштине који се тиче државних и националних интереса, а као народни посланици ћемо извршавати све своје обавезе према нашим бирачима.

Сматрамо да време које бисмо проводили на бескрајним и бесплодним седницама можемо корисније употребити у корист грађана Србије и ефикасне заштите српског народа изван Србије.

Посланици опозиционих странака Скупштине Србије

МАСНА БРАДА ВОЈВОДЕ ШЕШЕЉА

Пре извесног времена, обављајући свој рутински новинарски задатак, нашао сам се у непосредној близини села Тења. Топли летњи дан, славонска равница, село у даљини, дозрела жита, спарушени кукуруз и плаво небо. Равничарска идеала а'ла Саво Шумановић. Мир и спокој нарушавају рески пуцњани, подмукле експлозије.

У село Тење не могу ући. Муповци су затворили све прилазе.

Седео сам ту, надамак села у врбаку поред голе утрине. Човек који ме је спровео до овог места је мештанин села Тења, Србин, човек средњих година. И он би у Тење. Са два ранца напуњена храном, коју је, како сам каже, „на једвите јаде набавио у Осијеку“. Човек би да што пре уђе у село. Чекају га гладна уста. Деца му гледују. Хране у Тењу нема ни за лек. Нема ни воде, ни струје, хране за стоку, нема ни муниције.

Испијено, тврдо уморно лице човека, угасле поднадуле смеђе очи.

Док удишем мирис покошене траве у врбаку и ослушкујем повремени звук отужне песме „калашњикова“, сетих се Ремарка, Хемингвеја, Малепарта. Сетих се прочитаних романа: „Збогом оружје“, „На западу ништа ново“ и „Коже“.

Кренуо сам у рат. Кренуо сам да напишем своју „Кожу“.

„Кожу“ не могу написати. Али, у овом злосутном дану, своју кожу могу дати крволочним муповцима.

Одустајем од намере да посетим село Тење. Оставићу човека у врбаку. Он ће да сачека ноћ, па ће својом, само њему добро познатом стазом, кроз кукурузе, поред редова муповаца у село. Пронеће, ако бог да, ранце са храном. Нахранити гладну децу.

Напуштам врбак и пречицом кроз утрину, на ону страну где муповаца нема, где нема пуцњаве, оружја, према Осијеку, где ме чека ауто, пратња до Батине Скеле, моста „51 Војвођанске дивизије“ и мирне обале Бачке. Успут размишљам о човеку са два ранца хране због којих је изложио свој живот. Размишљам о селу које је под јаком блокадом „усташке солдатеске“, селу које херојски данима одолева силовитим притисцима разјарене усташке младе демократије, селу које у агонији поручује Србији и г. Милошевићу, да ће умрети од глади, али да ће до последњег човека бранити село. Капитулације, мајко Србијо, и г. Милошевића — нема.

Из Осијека преко Каранца, Кнежевих Винограда, у пратњи двојице познаника из Белог Манастира стижемо до раскрснице путева Змајевац — Драж. Испред раскрснице под разгранатим дудом седе муповци. Њих десетак. Призор нестваран. Разгранати дуд, летња јара, у позадини плави виногради и плаво небо а мало подаље стрче зелене тенковске куполе.

Под дудом раскопчани муповци. Шапке са злогласном шаховницом стављене су на цеви „калашњикова“. Исти ослоњени о стаб-

ло дуда. Редарственици мирно ручају. Испред њих, на трви, растегнут бели стољњак. На столњаку печење, колачи, салата и хлебац. Флаше охлађеног орошеног „Траминац“ вина.

Муповци нам дају знак да прођемо.

Хвата ме туга.

Исти дан. Предвечерје је. Сутоно трома пада на бачку равницу.

Журим истим колима, истом пратњом у бачко село Пригревицу. Те вечери, како смо обавештени, биће невиђена фешта. Четнички „црвени Војвода Шешел“ у Пригревици врши смотру својих четничких јединица.

У Пригревици, колонијстичком селу смештеном надамак Апатина, на школском игралишту маса света. На импровизованој трибини шепуре се као петлови војвода Шешел, његова висост уважени посланик г. Милан Парошки, пензионисани Титов генерал Пекић, и још неке знане и незане личности.

Од смотре „Шешелових јединица“ нема ништа. Додуше, смотру врше СПО-вци. Њих стотињак кличу у хору: „Сви! Сви! Сви!“

После говора Шешела, Парошког, Пекића и још неких гласноговорника позвани смо на вечеру. Додуше, не „сви“. Они, са белим мајицама и Вуковим ликом, остаће пред вратима пригревичког хотела.

У хотелу богата трпеза. Јареће, прасеће, јагњеће печење...

Хладан орошен карловачки ризлинг, апатинско пиво, домаћа шљивовица.

Овог пута војвода Шешел врши смотру своје „јагњеће бригаде“.

Ту у строју су многи узваници, садашњи и бивши комунистички челници. Спремни на јуриш. Са исуканим виљушкама и ножевима са вером у стомак на хладну прасетину и хладан шприцер. У бој за стомак свој!

Опет ме хвата туга.

Сетих се човека са ранцима, села Тења, муповаца под дудом...

Војвода Шешел са умашћеном брадом и комадом јаретине у рукама нешто шапуће уваженом посланику г. Парошком, који тамани охлађену шљивовицу и полукрвавим очима зури у полупразан тањир.

Вероватно пада договор.

Где одржати нову промоцију Шешелове „јагњеће бригаде“. Смотру „гурманских јединица“.

Први ми залогај застаје у грлу. Остављам нетакнуту порцију јагњетине. Крећем у тihu ноћ.

У мислима ми је човек са ранцима, село Тење, гладне жене, деца, старци и браниоци села Тења.

Ноћас би им комад хлеба са богате Шешелове трпезе добро дошао.

Бранко СВИЛАР,
Књижевник

ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ — КОЦКАР

У овом нашем селу у време последњих избора за Вука Драшковића гласало је око 350 мештана. Да није наш мештанин, министар, утицао било би и више, па сам хтео да о њему мало појасним неке ства-

ри. Ради се о Станић Николи, који је за наше зло догурао до потпредседника владе а то је један обичан коцкар и пробијет. Он узме шофера и државна кола и долази до Сомбора. Ту оставља шофера и кола у хотелу и долази у Бачки Брестовац, иначе је одавде и има ту фамилију. У Брестовцу остаје неколико дана и коцка се за новац. Тако је пре неколико година Вранеш Марку однео 20 милиона у оно време великих пара и исти се сутрадан обесио, а од Косовац Живка, учитеља 10. Овај је одмах добио шећерну болест. Тада је још један био са њим. Вероватно је и тај сада у влади.

Ето ко нас представља. Именовани је министар средио низ пензија у Бачком Брестовцу и то већином борачке, а који нису борбу ни видели. Пример: најприје свом рођеном брату Станић Бори, који је служио редован војни рок, а онда јш за петнаест таквих случајева. Пошаљите слободно једног вашег дописника или човека који ће утврдити да је ово све потпуно тачно.

Петковић Јован
Бачки Брестовац

ВИ ШИРИТЕ ИСТИНУ

Истину Српски народ налази у вашем и нашем часопису. Надамо се да ћемо у овој Србији ускоро имати и демократију и правду?

Без правде, овај народ је утучен, нем, не живи свој живот. Нама је ова „Слобина“ власт пуно зла нанела, поред осталог, комшички кров са високоградње ставио на приземну кућу.

Динко Милојевић, Танкосићева 8
Крагујевац

ЛОЗНИЧАНИ НИСУ ДЕЗЕРТЕРИ

Свака мајка брижно бди над својим чедом. Жели му срећно детињство, срећну младост, срећнију будућност. А шта смо ми мајке данас доживеле?

Слушам вести — издаја. Слушам извештаје, колико мртвих, затвореници штрајкују гладују, рањени, невиђене жртве војника, малтретирања, понижавања, шиканирања, минирани касарне... „Далеко надмоћније оружје је ћутало. Војници гину и заборављени, без овлашћења да се бране“ (политика 4.7.91.) то се догађа у словенији протеклих дана. И зато у име части и поноса, ми Лозничке мајке поручујемо. — лозничани нису дезертери.

У Лозници у уторак 2. јула одржан је протесни митинг Лозничких мајки са поруком савезним и републичким руководством: „Нећемо да нам деца гину. Захтевамо да се сви проблеми у Југославији што хитније реше на миран и демократски начин“.

НАСТАВАК НА СТР. 74

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ДИЗАЈН: ДЕЈАН ЂУРОВИЋ

САРАДНИЦИ: Славница Лазић,
Александар Цветковић,
Милован Бркић, Сандра
Петрушић, Александра
Јанковић, Душко
Богдановић, Зоран Петковић,
Драгослав Грујић, Драган
Барјактаревић, Веран Матић,
и Ђорђе Вукоје
(фоторепортер).

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ: ТАТЈАНА
ГЕОШЕВ

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Бранкова
13-15, I улаз, 11000 БЕОГРАД
ТЕЛЕФОНИ: 011/620-891
(секретаријат), 628-242, 625-937
ТЕЛЕФАКС: 011/624-598

Жиро-рачун: динарски
60801-603-27652, девизни
60811-620-128-25731-74956-
-33 (са назнаком за „Српску
реч“).

Претплата: 900 динара
годишња, 450 динара
полугодишња. За
иностранство 150 ДЕМ или 90
УСД.

Лист излази сваког другог
понедељка.

Рукописи и фотографије се не
враћају

Штампа ДП „Борба“ Косовска
26, Београд

Мишљењем Секретаријата за
информације Републике
Србије број 413-01-221/91-01
од 15. фебруара 1991.
године одређена је стапа
пореза од 3%.

„КНИНЦЕ“ И СРПСКИ
РЕЖИМ:

ФЛАСТЕР НА УСТИМА!

СТР. 10—13.

ВУК ДРАШКОВИЋ:

ОТВОРЕНО ПИСМО ДОБРИЦИ ЂОСИЋУ

СТР. 21—23.

(НЕ)НАРОДНИ
ПОСЛАНИЦИ:

ЗЛАТАН ПЕРУЧИЋ

СТР. 30.

ИЗ ЛОГ

ЗАГРОБНИ ЖИВОТ ДР
ЖИВКА:

ПОСЛАНИК СПС НА ЗИДУ ЦРКВЕ!

СТР. 31.

МИНИСТАР БРАНКО
МИКАШИНОВИЋ:

СУБРЕТА ИЗ НАФТАЛИНА

СТР. 32—33.

ИНТЕРВЈУН:

ЂОРЂЕ БОЖОВИЋ, КОМАНДАНТ СРПСКЕ ГАРДЕ ДР ИБРАХИМ РУГОВА МОМИР ВОЈВОДИЋ ЖИКА ПРВУЛОВИЋ СТАНИША ВЛАХОВИЋ

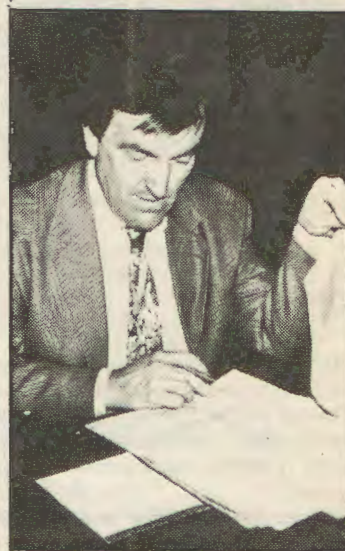
ЗОРАН ЂУМИЋ И
ЉИЉА БУЛАТОВИЋ:

НЕПИСМЕНИ МИНИСТАРСКИ КАНДИДАТИ

СТР. 34—36.

АФЕРЕ:

КО ШТИТИ ИВАЊИЧКОГ КАПОНЕА?

СТР. 38—46.

ДОСИЈЕ: ДР БОРА
ПЕТРОВИЋ

ДОКТОР ЗА ШИЗ

СТР. 50—52.

ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈ ЛОПОВА КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ!

СТР. 37.

ШТЕДИША

Непосредно након што је Месић ономад заказао састанак Председништва СФРЈ на Брионима огласио се Сејдо Сто Бирача и демонстративно и принципијелно одбио да иде тако далеко. Свој недолазак правдао је и неоптребним, високим трошковима путовања. Отприлике као „не можемо ми да се разбацујемо парам док народ гладује“.

Није важно што смо незванично сазнали да је Сејдо СБ већ сутра пристао да иде у исто толико удаљени Охрид. Важно је да Сејдо СБ, барем што се народног стомака тиче — може мирно да путује. И пре него што је он „изабран“ за једног од „осам првих људи државе“, тај исти народ је мислио да му не може бити горе. А онда је изабран Сејдо.

ЗОРО

Кад смо већ код Сејде СБ рецимо и следеће. Иако Слободан Милошевић за себе мисли да је Цар Лазар, јер је „решио проблем Косова“, и малом детету је јасно да ће заслуге припасти само Сејди, ни кривом ни дужном.

Кад га његова „база“ види на телевизији ЖИВА СЕ ПОЈЕДЕ. И, проблем Косова — решен.

ЗАСЛУГЕ

А у сред Скупштине Србије премлаћени домаћин Александар Бакочевић изабран за шефа Социјалистичке партије Београда! Мало након што је избламирани и понижени Борисав Јовић изабран за шефа Социјалистичке партије Србије!

Друже Слобо, то стварно није у реду! Па где су вам критерији!? Зар да Вељко Кандијевић, онако потучен до ногу и онако срзаног угледа, па још увелико зрео за пензију — да не буде изабран ни за шта!?

ПОВЛАЧЕЊЕ

Сејдо и компанија одлучили да Армију повуку из Словеније.

У Београду се очекује самодопринос за поправку улица.

ТРИВЧО

Пред најављену „реконструкцију“ српске владе (ознака којом се тражи добровољац да попуни рупу) највише се удрио Горан Триван, тзв. министар за спорт и омладину.

И то без икакве потребе. И Слоба је био ослобођен фискултуре у основној школи, па је данас ипак он тај који бира Сејду, Јовића, Бакочевића, Шешеља...

ПРИНЦИПИ

А надалеко познати народни трибун Аца Николић, звани Аца Муса, није могао да издржи а да партијском колеги Шешељу, који је из Слобиног кабинета формацијски промовисан у Бошка Буху, не изрази љубав и са скупштинске говорнице. Трипут му је одушељено добацио: „Социјализам, социјализам, социјализам!“ Такав излив љубави забележила је и телевизија препоручујући свим гледаоцима овакав толерантан и срдчан међуљудски (?) однос.

Аца Муса жалио се Телевизији „због контекста“ па га је Телевизија убацила у контекст. Ипсало је да је Муса, у ствари, у преводу рекао: „Банану, банану, банану!“.

ОПКЛАДА

Јавни разговор Вука Драшковића и Стипета Месића привукао је пажњу јавности између осталог и због опкладе да ли ће загребачка и београдска тв пристати да преносе њихов вербални двобој. Први су одмах одустали, други се нису ни изјаснили.

Другачије се није ни могло очекивати кад Драшковић није патриотски изјавио „Мууууууу“, а Месић није патриотски одговорио „Меееееее“. А зна се шта допринеси смиривању ситуације.

ФРОНТОВИ

У српском руководству све сами војсковође. Међутим, колико су фронтова отворили — изгледа да ће да зафали војсководног кадра. Отварају исток и запад, отварају север и југ. Најновији фронт је према мађарском правопису у вези са називима српских градова.

А ту је високостручни војни кадар најсконцентрисанији. Ће ги утепају сас голе рукама ако им ги градови назоведу без везу са стварност.

ЦИВИЛИЗАЦИЈА

А у одбрани српског језика и српске културе пред Европом, један је народни човек у Скупштини Србије рекао отприлике како им не треба ни енглески језик ако не пристане да се пише ћирилицом.

Ми смо склони да ову идеју прихватимо под условом да је Батрић Јовановић изложи на француском.

ЕВРОПА

Тим поводом неко је опет поменуо време Цара Душана када се у овим крајевима јело виљушком док су у Европи и супу јели рукама.

И данас је тако. Мал', мал', па под Слобеним прозором неко виче: „Царе, царе, дај нешто за виљушку“.

ГАРДА

Једној јединици Српске гарде, потпуно опремљеној и оспособљеној, онемогућено је да се из Вајске пребаци на територију Хрватске и бори против МУП-оваца и тамошњих гардиста. Истовремено се и даље мобилишу они који нити желе нити знају да се боре.

Разумемо и власти и њихову бојазан да би победници већ након прве добијене битке затражили виле на Дедињу.

УПУТСТВА

У Хрватској се, опет, толико труде да не поверљиви део народа увере у исправност тезе „или Срби или ми“ да већ дају и упутства куда и како да се бежи кад Армија баци бомбу на Кршко. Најновије упутство гласи: не гомилајте месо у замрзивачу, јер у рату неће бити струје, па ће месо пропасти, него куповати брашно и конзерве.

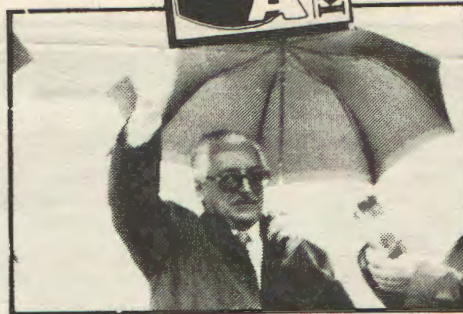

Сада многи држе брашно у замрзивачу, а оно месо једу толико да им већ излази на нос. Чак и деца понекад упитају родитеље да ли ће и кад буде мир — јести тако добро.

РАТНИК

А министар рата Хрватске Шиме Ђодан лапрда ли лапрда. Његове теорије о рату и концепцији српске експанзије превазилазе и теорије српске експанзије самог Шешеља.

Шешељ се, колико знамо, зауставио на Пацифику и Атлантику, али Ђодан претпоставља да је то само варка како би она два Шешељева четника преко Тахитија упала у Топуско и ту извршила геноцид над Хрватима.

ЈАЈА

Старији Хрвати сећају се Труманових јаја после рата.

Они млађи се питају каква ли ће бити Туђманова.

1:250.000

Слободан Милошевић сматра да погибија 250.000 војника и није велики губитак за Србију.

Наше питање гласи: да ли је боље да оде један, или да погине 250.000? Или: колико људи побијеш, толико људи вредиш.

LUKA BAR

- DIREKTORU-

HITNO!

STROGO POVI!!!

POŠTOVANI GOSPODINE,

Iz štampe vidimo da ne znate čije je oružje koje je uskladišteno u Vašoj luci.

Nismo se do sada javno oglašavali iz RAZULJIVIH RAZLOGA, pre svega zbog diskrecije prema prodavcu. Ali sada, kada postoje realne mogućnosti da Vam se javi neki lažni vlasnik i tako se dokopa ogromnog bogatstva, moramo da Vam, uz sve reperkusije, saopštimo DA JE ORUŽJE NAŠE i da smo ga uredno nletili.

Stoga Vas molimo da nam oružje odmah isporučite na našu adresu, sa naznakom: "oružje".

O svemu su, inače, obavešteni gospodin Lomir Bulatović i gospodin Novak Kilibarda, te ih možete konsultovati.

Pokušaj gospodina Radovana Karadžića da na Vučjem Dolu ubedi gospodina Bulatovića da je oružje njegovo, propao je.

Uvereni smo da Vam je jasno koliko nam je to oružje užasno potrebno. U obostranom nam je interesu da ova stvar bude rešena na pravedan i istinoljubiv način.

OKUPNI ODBOR SPO MIKŠIĆ

ВЛАСТОДРЖАЧКЕ ИГРЕ

ФЛАСТЕР НА СРПСКИМ УСТИМА

Да ли „книнце“ Милана Бабића постоје да бране Книн и Крајину, или да крену на Београд када ускоро падну Слободан Милошевић и социјалисти?

Велика медијска бука око најелитније и најобученије паравојне формације у Југославији, Бабићевих „книнца“, није уопште случајна и није никакво новинарско откриће. Стартни знак да телевизијске камере уђу у логор капетана Драгана, и да се „книнце“ учине јавном чињеницом, дат је из београдско-книнског штаба ове специјалне војске.

Контролисано „ексклузивношћу“, као и много пута до сада, превентивно је прикривена суштина ствари.

Истина о „книнцама“ је, наиме, почела да цури, јер Книн ипак није сав под чизмом Милана Бабића, и да би се блокирала, лансирана је у пожељном, а не у стварном паковању.

Тамо где на новинарски задатак оде „срце Слобино“ Радован Бранков из ТВ Политике, нема много новинарства. Немачки репортер Марко Јошило је друга и дуга, интересантна и узбудљива, а у овом случају углавном невина прича.

Њих двојица су имали „част“ и „срећу“ да с „книнца“ први разгину завесу.

Учинили су то са свим елементима потребним да засене наивне.

После је све ишло својим током.

ФУСНОТА ЈОШ ЈЕДНЕ СРПСКЕ ОБМАНЕ

У историји је неколико пута отворано и на дневни ред стављано српско питање, али никада у том узвишеном послу и светосавском чину није било више смутљиваца и више прљавштине него данас.

Пробуђено српство постаје и занимање онима који никаквог занимања немају, и берза за велике махере, али и одбрана актуелне српске власти, коју ускоро, ипак, баш због манипулација националним осећањима, ни тенкови неће успети да спасу. Од овако пробуђеног српства, злоупотребљаваног за личне интересе и продужавање агоније национал-социјалиста, највеће користи имају антисрпске коалиције.

И „книнце“ ће, кад све mine, уз добру страну свог постојања, која је, на жалост, изгледа, успутни мотив оних који су ове формације основали, бити фуснота још једне српске обмане.

Часни и поштени момци, обучавани уз најсуровији дрил у околини Книна под командом капетана Драгана и политикома Бабића, и не слуте због каквих су задатака лили зној, и у какве ће акције, можда, кренути.

Они јесу прави браниоци српства, али им је то, лукавом вољом оснивача, другоразредна обавеза.

Мудрије је већ начео црв сумње.

Не без разлога...

По тајном плану, иницираном крајем марта, по плану за који не зна чак ни капетан Драган, а чији се детаљи добро знају у Београду, „книнце“ су — према изворима блиским книнској збиљи и Милошевићевој вили — специјалне војно-диверзантске формације, које ће интервенисати у Србији ако падну со-

цијалисти и Слободан Милошевић, а на власт дођу СПО и Вук Драшковић.

О томе се све чешће шапуће и у самом Книну.

У тој интервенцији „книнцама“ ће, претпоставља се, помоћи и неке друге патуљасте и дилетантске паравојне групе, којима је намењена улога топовског меса.

У датом тренутку на сцену ће, очекује се, ступити и СК — покрет за Југославију, чије је језгро, мимо амбиција генерала, обична скупина лутака окачених о конце скупљене у Милошевићевој руци.

УЦЕЊЕНИ ТАОЦИ

Неспретни Радован Караџић је, поводом 9. марта, изјавио, уосталом, да ће садашњу српску власт и Милошевића бранити Срби изван Србије, и у том његовом изливу љубави „газди у Београду“, први пут је „замирисала“ сулуда идеја о оружаном нападу Срба изван Србије на Србију и овдашњи „непослушни“ српски народ.

Не дуго после ове мрачне изјаве „рахат-лук-Слобе“, како у Босни зову Караџића, мистериозни капетан Драган, чији досије има неколико кључних светских обавештајних служби, али и наш КОС, огланцао је чизме, засукао рукаве и фијукнуо легионарским корбачем.

Политика Фрање Туђмана, којој је име усташтво а презиме фашизам, одавно је повод за формирање „книнца“, али су „книнце“ необичајно хитро формиране тек после 9. марта и сасвим јасног и гласног плебисцитарног крика демократске Србије против Слободана Милошевића и Милошевићевог инстант-српства.

Постојање Срба ван Србије српски социјалисти су, на крају крајева, прихватили као чињеницу тек када је у Србији почело да им се љуља.

Сада су им несрећни и клању препуштени Срби у Хрватској последња одбрана.

Свака нова српска драма и свака убијена српска глава у Славонији, Барањи, Лици, цигла је у зиду којим се они бране од опозиције.

Да није продуктивна подлост, била би вашарска перверзност замка коју је Слободан Милошевић поставио већини српског народа: лијући тобожње сузе над Србима ван Србије, али само тамо где су му слепо одани, он је од Срба у Србији, које органски не подноси јер стално причају о демократији, направљив својеврсне уцењене таоце.

Тест је заиста прљав: кажеш ли нешто против Бабића, Караџића и њихових следбеника, па и против „книнца“, а заправо Милошевићеве гарде, одмах те прогласе слепим за српске муке и издајником српства. Тај прљави тест, тај крвави фластер на српским устима, на жалост, још функционише.

Стрпљење Срба у Србији је, зато што су овом игром стављени у понижавајући положај, у положај да ћуте о хаосу у сопственој кући и када би морали да врисну до неба, на самом измаку.

ФЛАСТЕР НА СРПСКИМ УСТИМА

Оснивање разних регионалних српских удружења у Београду привлачи у та удружења много поштених људи са поштеним намерама, али је, када се све сабере (Београђани нису слепи да то не виде) константа њиховог србовања, огољено подржавање Милошевићеве политике.

Није зато случајно што се, уз сарказам очајника, све гласније предлаже да се у Београду оснује и Удружење Срба из Србије, јер су и Срби из Србије итекако угрођени.

Све се, ипак, у суморној српској збиљи, своди на сукоб две понуђене будућности — на сукоб Милошевићеве петокраке, макар и у лажном загрљају са лажном кокардом, и Драшковићеве национално јасне и чисте грађанске демократије.

Честити Книн, захваљујући Милану Бабићу и његовом јахању на Милошевићевој визији српства — а и „книнце“ су део тог галоп — постаје, мимо своје воље, мимо воље Книњана притиснутих Бабићевом чизмом калупљеном на Дедињу, фластер на српским устима.

Лукавства ове врсте завршавају, по праву, погубно по оне који се њима служе.

Проглашавање момака капетана Драгана за заматак српске војске, што је био посебан акценат у медијској промоцији војног кампа испод книнске тврђаве, такође је, као и готово све везано за Книн, својеврсна Милошевићева и Бабићева манипулација.

Велики „вожд“ се, заиста, плаши српске гарде.

Увредљиво је и за Србе, и за Србију, да српска војска настаје далеко од Београда, Орашца, Тополе, Струганика, Љубиша, Цера и других светских српских историјских ката.

Али, кад је о врећању Срба и Србије реч, репертоар Слободана Милошевића је неисцрпан.

Стигну ли „книнце“ у јуришу до Београда, по плану због кога и постоје, а разлога за њихове покрете ове врсте ће бити, јер Милошевић и социјалисти морају ускоро да падну, Срби ће полагати, и сигурно ће положити, историјски испит.

Рат ове врсте, рат Срба против Срба, једини рат који Милошевић и Бабић припремају и прижељкују, у Србији је немогућ. И међу „книнцама“ је већина оних који нису за петокраку, мада је носе на униформама.

Нервозне изјаве Милана Бабића последњих недеља, пуне аматерски примитивних политичких флоскула, и нова врећања Вука Драшковића, коме Бабић посвећује више „пажње“ него Туђману, знак су да се и Книн буди и да медијска бука око „книнци“ ипак није успела.

Н. М.

ИЗ БЕЛЕЖНИЦЕ МОБИЛИСАНОГ СРБИНА (2)

У КОГА ЋЕ ГЕНЕРАЛИ ИСПАЛИТИ ПОСЛЕДЊИ МЕТАК?

**Београђанин М. Л. размишља, чекајући наредбу за покрет, о многим
кључним питањима српског хаоса**

Круг касарне је као мравињак на кога је неко кануо кап оног дивног, моришљавог гаса за шкиљаве лампе; мувамо се и тискамо безглаво, полут узнемираних мрва. Куља све што из људи може да прокуља; и страх, и нада, и херојство, и кукавичлук, и пркос, и подрепаштво. Пролазе сати, а сем тог тумарања ништа се не догађа, и ничег нема на виду.

Посетила ме је жена, разговор је био тврђ, пун њених одложених суза. Мајку су јој одвели у болницу, имала је нови срчани напад. У граду нигде нема лекова који су јој потребни. Чуо сам, још прошлог месеца, да су српске паре за лекове, а и за многе друге ствари, отишле у Книн, оном Бабићу. Не српском народу, већ Бабићу! Треба добро чувати и сачувати заставу са петокраком која се вијори на книнској тврђави и застрашивати, па и заустављати, тамошње присталице Вука Драшковића и аутентичне Србије, а то не ради српски народ у Книну, већ Бабић.

МИЛОШЕВИЋ БРИНЕ САМО ЗА ЧУВАЊЕ ПЕТОКРАКЕ

Ту негде је и одговор зашто Слободан Милошевић не чини ништа за стварно најугроженије Србе, оне у Славонији, Барањи и у Западном Срему. Тужне колоне српских избеглица из тог пакла, и скеле плача, он гледа као неки холивудски филм, а не и као сопствени пораз. Ти Срби га уопште не занимају суштински и судбински, јер нису ни под Бабићем, ни под Караџићем. Њима шаље Парошког и Цвијана — Бошка Буху и Сирогојна наших дана. Боље би било да им пошаље касете са Станлијем и Олијом, бар би хумор био здрав. Њему, заправо, и није стало до Срба, брине само за чуваре петокраке.

Молим жену да сутра, ако још останемо овде, доведе малог. Гледам дуго за њом док одлази, страхујем да то може да буде и наше последње виђење. Кад Србина мобилишу, кад обуче униформу и ступи на зборно место, остаје му још да чује наредбу „Покрет!“ и да заокружи трагичну суштину српског бића. Ни у једном језику, ни код једног народа, сем код Срба, речи „мобилизација“ и „покрет“, збијене једна уз другу, нису истовремено и свете, и проклетне! Рат је нама Србима, изгледа, једини кантар на коме меримо добро и зло — зло у себи, а добро у другима. Само смо ми, кроз историју, до данашњих дана, сашили више војничких блуза и копорана него венчаница.

Некада су Срби били бројнији и од Нема-

ца, и од Енглеза, а данас нас, све чешће, трпају у демографске рубрике резервисане за Тамилце и Молучане! Право место за српске демографске институте су ратни ровови! Бесан сам и стишавам бес у себи. Псовао бих до неба, али не ни Југославију, ни Хрватску, ни Словенију, ни Тунгузију, већ Милошевићеву Србију и Кадијевићеву Армију, та два ока у пијаној глави, а оба ћоравана.

ЗАШТО ЈЕ АРМИЈА СРУШИЛА САМУ СЕБЕ

Када ћемо напустити касарну? У поноћ? Пред зору? Свако има „вест из прве руке“, споља драматичну, а заправо празну, какве и јесу војничке вести. Куда ће нас повести? На Туђмана? На Јаншу? На Враницког? На Буша? Или, можда, на Вука Драшковића? Служећи слепо Слободану Милошевићу, генерали би пропустили и Хитлера, само кад би могли да збришу Вука. О Вуку су се изјашњавали неколико пута, срећом пером а не шмајсером, о Шешелу и Милошевићу никада! Послали су и тенкове да здробе најчаснији српски дан! Учинили су све да на срамним изборима 9. децембра Вук изгуби. Неће ме изненадити ако се једном открије да су и оне загонетне оловке на бирачким местима направљене у њиховим лабораторијама. Колико су и како помогли Шешелу у Раковици? Шта се то дешава у генералским главама кад сву своју политичку мржњу, политички крајње неписмено и ризикантно, усмеравају на најпогрешнију мету? С Вуком се може, и мора, спорити, има и он слабих места и потеза, али не бити у Србији уз Вука значи не веровати да и Срби имају душу и образ.

У Словенији није пуцано у ЈНА, тамо је пуцано у Милошевићеву армаду, јер су Словенци тенкове са петокракама видели као Милошевићеве тенкове. Грешили су, јер то, ипак, није до краја тачно. Паметни, међутим, и из грешака противника умеју да извуку поуку.

Пронесе се гласови да ћемо остати у Београду, у пуној борбеној готовости, ваљда да чувамо Дедиње. Не би ме изненадило да нам доведу Шешела, да нам држи политичка предавања. Када је била она прошла мобилизација, у Бубањ Потоку је с разгласа пуштан „војводин“ говор. Хоће ли историја умети да одговори зашто је Армија срушила саму себе, помогла у рушењу Југославије и унизила праву Србију само да не би изустила ни полуреченицу против Милошевића, Шешела, Бабића и Караџића, тог четвороугла садашње српске трагедије? Многе кобне шифре историјских заблуда, па и ова, често остану заувек

недешифроване. Сувише су провидне замке да су Милошевић, Шешел, Бабић и Караџић српски народ и израз интереса српског народа. То генерали добро знају, свесни су да у Србији ова четворица немају ни двадесет аутентичних присталица.

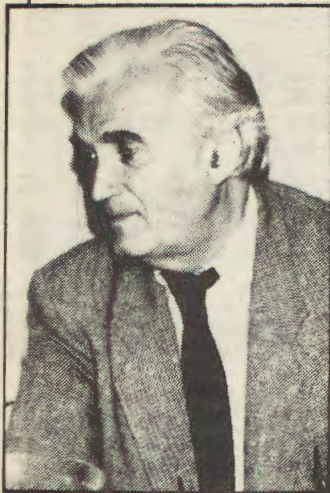
ЉУБАВ ИЗ РАЧУНА

Где је, онда, кључ тајне? И овде на мобилизацијском месту причају се неке приче, какве сам слушао и напољу, које трагају за одговором на питање свих српских питања. Не спрема ли се овом генералском игром прави ударац на Србе и Србију? Није ли план генерала, размишља гласно младић с Миљаковца, да уз помоћ Милошевића поскидају, прво ван Србије, затим и у Србији, све који су против петокраке, а да онда последњи метак, како то бива у оваквим играма, испале у њега? И по Србији ће се, тада, на книнској тврђави, вијорити заставе са „раскреченом жабом“, а Србе ће водити СК — Покрет за Југославију.

Извесну нелогичност у овој причи, нелогичност да генерали у борби за повратак петокраке последњи метак испале у Милошевића коме је петокрака и отац и мајка, младић с Миљаковца, у крајње убедљивим анализама, објашњава једноставном истином: онај ко је јачи, кад постигне циљ, ликвидира саучеснике у злочину. Генералска љубав према српском војводи је, дакле, љубав из рачуна. Шта, међутим, ако Милошевић, кад с војском поврати петокраку на чела васцелог српства, ликвидира генерале? У сулудим временима све визије будућности су реалне, па и ова. Најреалније је, ипак, да игру играју и да је у рукама чврсто држе генерали. Кад боље размислим, чак и не видим друге разумне разлоге за инцидент Армије са Милошевићем, Шешелом, Бабићем и Караџићем.

Слушам шта се прича, али ћутим. Речи могу да буду прескупе. У кругу касарне већ сам приметно цинкароше. Мотају се, послушују, па и провоцирају, а онда официрима, дискретно, показују на свакога ко је лануо нешто против Милошевића или у корист Вука. Чини ми се да сам у једној групи цинкароша препознао и неке који су 9. марта на Тргу Слободе намерно лупали излоге. Један од њих је бледом и силљивом капетану показао на младића с Миљаковца. Шта ли ће бити са оцинкаренима ако припуца? Не праве ли се, цинкарењем, спискови првих жртава? У кругу касарне, у том српском и светилишту, и губилишту, заиста куља све што из људи може да прокуља.

ИЗГУБЉЕНЕ ИЛУЗИЈЕ

ПИШЕ: Никола МИЛОШЕВИЋ

Много је дефиниција људске природе до сада понуђено, али тешко да је иједна од њих издржала пробу историјског и психолошког искуства. Искуство је, наиме, показало — особито оно новијег времена и особито оно на нашем тлу — да човек није пре свега ни разумно ни делатно биће, а ни биће створено по слици и прилици божјој и да неки мрачни и ирационални пориви најчешће представљају најдубљу мотивациону подлогу његовог понашања. Писац ових редова усудио би се стога да предложи једну нову одредбу суштине човекове и да устврди да је човек још онајпре биће илузије или, можда, прецизније и тачније, биће предрасуде. А једно од главних својстава илузија односно предрасуда, је да се оне лако стичу а тешко и мучно губе.

Има много примера из новије српске политичке историје који убедљиво илуструју управо изречену и мора се признати прилично суморну мисао. За сву прилику изабрали смо само један, али сасвим сигурно антологијски пример за већ поменути дубоко укоренјену потребу за илузијама. Реч је о уводнику Александра Прље, главног уредника „Политике“, објављеном 25.6. ове године под насловом „Значај ЈНА“.

Изјављујући да ЈНА по његовом мишљењу „припада свим деловима Југославије“ главни уредник поменутог листа додаје: „Изузев можда Словеније“.

Пахњу привлачи психолошки управо феноменална реч „можда“. После свега што се у Словенији последњих дана збило, човек који се налази не само на челу неофицијалног гласила српских комуниста него и на челу Одбора за спољне послове српске болшевичке скупштине, пише и потписује текст — и то уводни текст — у коме тврди да ЈНА „можда“ још увек „припада“ Словенији, односно словеначком народу.

Ову, благо речено, ноторну бесмислицу са прве странице водећег комунистичког листа, из пера једног од најближих сарадника Слободана Милошевића, можемо протумачити само као један од последњих пропламсаја илузије југословенства, оличене у фамозној девизи братства и јединства којом су нам пунили главе готово пет деценија. У мало речи, поменути илузија, или предрасуда, могла би се овако описати: на подручју Југославије живе по нечем свакако различити народи који су, међутим, крај свих тих неоспорних разлика, братски здружени и сједињени, захваљујући изванредним историјским прегнућима Комунистичке партије, на челу са највећим сином свих наших народа и народности Јосипом Брозом Титом.

Полазећи од овакве једне концепције југословенства генералитет ЈНА планирао је и свој поход на словеначке границе. Није, међутим, непознато, чак ни последњим лаицима у области војне вештине, да приликом планирања било које војне операције ваља најпре знати да ли је становништво подручја на коме се та операција планира непријатељски расположено према трупама предвиђеним да учествују у подухвату о коме је реч. Од процене расположења становништва у много чему зависи и како ће старешине једне армије војнички, политички и психолошки опремити и припремити своје људство. А југословенски генерали су своје људство опремали и припремали као да је Словенија земља у којој ће народ дочекати Југословенску

армију са славолуцима и венцима и при том још и са знаменитом песмом „Друже Тито ми ти се кунемо“ на уснама.

Према овој војнополитичкој процени, од које видели смо није далеко ни Александар Прља, словеначки народ воли Југословенску армију као што воли и све друге народе на овом подручју, а нарочито неке од њих. Ако пак у Словенији и има неких знакова да је идила титовског братства и јединства у нечем нарушена, онда је то само зато — следимо ли даље преовлађујућу логику армијске идеологије и идеологије главног уредника „Политике“ — што шачица мрачних типова, поткупљена и усмерена од стране америчке обавештајне службе и служби неких других западних земаља, мути бистре воде болшевичког братства на југословенски начин, против воље огромног броја Словенаца.

У свом уводнику, Александар Прља наводи и изјаву „једног од водећих генерала ЈНА“ из које се може разабрати да југословенски генералитет није могао поверовати да ће њихову војску у Словенији народ третирати као „окупаторску војску“. „Да смо се држали права сваке нападнуте армије — велики већ поменути високи војни функционер — морали бисмо да уништим и велики број цивилних живота“.

Наводећи ове речи „једног од водећих генерала ЈНА“, главни уредник „Политике“ каже да је то логика „којој се не може озбиљно приговорити кад је реч о цивилизованим државама“, и да та логика „служи на част војним командантима“.

То што генерали нису „уништили велики број цивилних живота“ — а могли су — свакако им служи на част. Не може им, међутим, служити на част то што су, руковођени титовским илузијама о братству и јединству, било чврсто уверени да их у Словенији неће третирати као окупаторску војску и што су на тај начин изложили опасности животе својих сопствених војника о којима су били дужни бринути.

Према томе, ако војни врх ЈНА доиста хоће да извуче све потребне закључке из трагичног словеначког искуства, онда мора коначно разабрати да се пред њим у скорој будућности отварају само две реалне перспективе. Прва перспектива је да се садашња ЈНА претвори у партијску војску Слободана Милошевића која ће штитити српске комунисте од гнева побуњеног, гладног и политички још увек обесправљеног српског народа, а на ту воду и мељу млинови Александра Прље и његове „Политике“, односно његовог наредбодавца и налогодавца.

Друга перспектива је да се официрски кор ЈНА дефинитивно ослободи не само титовских него и свих других болшевичких илузија и предрасуда и пусти кући све официре и војнике несрпског порекла који то хоће — а по свој прилици хоће готово сви — и да од преосталог, претежног броја официра и војника формира армију без комунистичких ознака, чији ће једини задатак бити да служи ствари српске демократије и да штити легитимне историјске границе српског народа.

Трећега нема. *Tertium non datur.*

БИЋЕМО ВОЈСКА МОДЕРНЕ И ХУМАНЕ СРБИЈЕ

**ЂОРЂЕ БОЖОВИЋ,
КОМАНДАНТ
СРПСКЕ ГАРДЕ**

фотографије: Душан Митић — Митке

„Стварање Српске гарде је окосница будуће СРПСКЕ ВОЈСКЕ, уређене по свим критеријумима и начелнима организовања у модерној правној држави. То није страначка војска, као што ЈНА није судбинска тековина српског народа“, каже у разговору за „Српску реч“ Ђорђе Божовић, познат као Капетан Гишка. Командант Српске гарде одговара због чега су његове добровољачке јединице биле непожељне у Борову Селу, у чијим редовима се крије стварни издајник српских националних интереса и каква судбина очекује 40.000 гардиста после месец дана од уписа.

Нивно уверење да је ЈНА поуздан гарант мира и сигуран бедем републичких граница распршили су крвави догађаји последњих месеци. Председник Милошевић онемогућио је формирање било каквих жаних формација држећи нас у заблуди да ће ЈНА, војска која није српска, бити спремна да се разрачуна са добро наоружаним и спремним националним војскама Словеније и Хрватске. Колико смо закаснили са иницијативом и припремама за формирање српске гарде, чији сте командант?

— Гледајући глобалне интересе српског народа гарда је морала да буде створена много раније. Међутим, догађаји нас претичу

и обавезују да гарду стварамо у моменту када морамо. Ја мислим да су то последњи вагони воза који је већ побегао. Стварање српске гарде блокирао је владајући систем, како у цивилном тако и војном руководству. Тај систем сам по себи представља генератор свега деструктивног, превазиђеног, свега оног што је већ одавно у нормалним умовима и хуманом делу човечанства жигосано као аномалија европске цивилизације 20. века.

У овом тренутку опште стање налаже да се неодложно изврши неколико битних интервенција које ће поспешити буђење истинског патриотског духа, на традицијама здраве српске војничке логике. Одбрана државе, нације и свеукупне вредности српског духовног и биолошког бића јесте пре свега осећање дужности и светог завета одбране српства. Српска војска мора бити тај фактор који ће једном за свагда разграничити шта у овом тренутку брани и шта ће бранити увек када српска ствар на било који начин буде била угрожена. Дакле, ми од сада па заувек бранимо — српску државу у постојећим границама, српски народ ма где се он налазио и треће што је у овом тренутку и најбитније — ми се боримо за стварање стабилне државе која ће обухватити све српске етничке и историјске просторе живота и распрострањања српског народа.

Српска гарда је војска лишена било какве политичке, партијске и друге идеологије, то је типична војна формација чија је воља и циљ најнепосредније базирана на осећању дужности и одговорности за одбрану виталних интереса слободне српске државе и у овом тренутку егзистенцијално угроженог српског народа.

ОБУКА — НАЈВАЖНИЈА

Српска власт је судбину Срба и Србије препустила војсци која своју немоћ и издају у сопственим редовима више не може да сакрије. Видите ли разлоге због којих актуелна српска власт спречава добровољце окупљене у српској гарди да помогну угроженом народу у Хрватској?

— Ти разлози су свакако политичке природе, а не некакве правне или које друге. У позадини оваквог става званичне једнопартијске власти и њихових трабаната је основни политички мотив којим се руководе у свим ситуацијама када из редова опозиције долази паметна и целисходна одлука. У овом тренутку Србији и српском народу је неопходан етички принцип добровољног укључивања истинских, способних и патриотски расположених људи који ће свим својим снагама помоћи одбрану земље и народа. Властодршцима је најбитније ко организује овакве акције, да којим случајем воља народа не промакне њиховој диригентској палици и партијском интересу.

Нас приликом стварања добровољачких формација у првом реду занима како организовати овакве акције. Већ у првим практичним корацима мобилисали смо све тренутне снаге и стручне војно-тактичке способности људства којим тренутно располажемо. И поред тешкоћа и сметњи на које смо у првим покушајима предузимања конкретних акција наишли, сав наш рад заснован је на војно-

Преко 60% чланова српске гарде је страначки неодређен, што значи да то није војска СПО-а. Једини услов за пријем у гарду је лична храброст и способност за формацију ове намене.

-тактичким и инструкторним припремама тренутног људства за војне операције прилагођене снази људства и наоружања, конфигурацији терена на којем ћемо изводити војне операције као и сузбијање свих предрасуда да се наша добровољачка војска бори за било шта друго сем за свој народ.

Постоји ли интерес људи за упис у српску гарду?

— Имамо много веће интересовање од тренутних могућности. У већим српским градовима постоје центри за обуку на којима се задњих месец дана врши припрема и војна обука, четрдесет хиљада пријављених добровољаца нисмо у овом тренутку у стању да окупимо, већ у условима ограничених могућности вршимо обуку једног броја добровољаца. На жалост, принуђени смо да своје основне тактичке замисли брусимо у евентуални акцијама које ћемо предузети, а све своје стратешке наде полагамо на морално и психички спремну личност у служби служења интересима угроженог и ратом захваћеног српског народа у Хрватској, или на било којем другом могућем изворишту сукоба.

Да ли су вам од користи војно-тактичка искуства људства које је прошло обуку ЈНА?

— Настојимо да сва позитивна искуства максимално искористимо. У својим редовима имамо доста млађих официра и подофицира, било резервног или редовног састава и њихова тактичка искуства, а још више спремност да себе уграде у овакву једну формацију, даје нам велику наду да ћемо у својим редовима имати што више солидно обучених и спремних војника.

СПС ОДБИЈА ПОМОЋ

Какву будућност, по вашем мишљењу има српска влада?

— Стварање српске гарде, има за циљ и стварање окоснице будуће српске војске, уређено по свим критеријумима и начелима организовања у модерној правној држави. Дакле, то није војска која ће служити идеолошким, политичким, „националним“, сталешким, класним и др. интересима појединих група већ интересима становништва једне модерно организоване државе. То што се српска гарда рађа у условима националног рата у држави која се увелико распада и држави чији конфликти прерастају све границе толеранције и људске издржљивости и што нас нагони да је стварамо хитно и неодложно, условљено је само изузетно сложеном историјским положајем у којем се тренутно налазимо. Да не би било забуне, или да разна подметања и притисци којима смо изложени не би поколебали било кога у наше чисте патриотске намере, нама је сасвим јасно да нисмо и не можемо бити фактор који разбија осећање јединства и заједнице са свим људима и снагама које желе трајније решење како српског, тако и свих других националних, државних и цивилизацијских питања на Балкану.

Ако неко мисли или намеће своју одбрамбену концепцију као једино корисну по заштити и будућност српског народа, онда се љутува да ћемо допустити да је проста инкорпорација формација ЈНА и њихове партијске

идеологије једина алтернатива наше будућности. Српски народ мора схватити да је његова будућност у његовој држави и а нема одбране српства без стварања државе која ће бити гаранција перспективне будућности како српског тако и свих других нација које се одреде за заједнички живот у заједничкој држави.

Такву ЈНА није могуће реформисати или тек прећутно прогласити судбинском тековином српског народа. То је војска која представља историјску и судбинску тековину комунизма, комуниста и свих привилегованих друштвених група који су на њеним „светлим“ ратничким традицијама корумпирани српско друштво и непријатељски га експлоатисали својим разноврсним системом привилегија. Та и таква војска је неодржива јер ће се увек и из петних жила борити да очува свој социјални, „морални“ статус који је могла стећи само у једном посуновраћеном друштву. Србији, тј. њеној држави, нацији и свим другим народима који ће ући са нама у заједничку државу, треба војска једног здравог модерног и хуманог друштва, способног за стваралачки живот у миру, а такође и војска високе борбене и тактичке оспособљености за његову одбрану. Ето, то би била нека шира перспектива због које настаје српска гарда.

Из којих се фондова финансира српска гарда?

— Гарду углавном помажу приватници, родољуби, српски домаћини, самофинансирање је најпретежније (сваки члан гарде купује углавном опрему за себе), добровољни прилог итд. Посебно бих истакао да имамо подршку свих опозиционих странака, осим странке на власти, СПС је једина странка чијих чланова немамо и чију помоћ ни у ком смислу не добијамо.

НЕСТРАНАЧКА ВОЈСКА

Да ли сте лично као командант српске гарде били изложени било каквим притисцима или каквим непријатностима?

— Приметио сам да је на мом возилу било покушаја (два сам открио) подметања кварова и евентуалних хаварија које би се десиле у току вожње. Реч о је таквим демонтирањима појединих важних делова возила, што би ме свакако довело у смртну опасност. Притисци се врше и на остале чланове и то на разне перфидне начине. Заиста је фрапантно колико се у овом тренутку троши драгоцене енергије у нашим српским локалним и страначким међусобицама, уместо да се све снаге концентришу на постизање заједничке сагласности о стварању српске државне војске и сабирању свих снага на одбрану.

Какав је страначки и сваки други састав гарде?

— Преко 64% чланова српске гарде је страначки неопредељен, што значи да то није војска СПО-а. Једини услов за пријем у гарду је лична храброст и способност за формацију ове намене.

Какви су ваши односи са ЈНА?

— Незванично, могу да вам кажем да имамо велики број симпатизера међу официрима који нуде своју помоћ. Заправо, реч је о људима који се још званично не експонирају. За разлику од плаћеничке војске, као што су

Понуђено нам је да одемо у село Палачу које је евакуисано и пало у руке редарственика. Знали смо да нас излажу најгорој варијанти, али смо пристали. Вратили смо се по остатак људи који су нас нестрљиво чекали, али нас је ту чекало највеће изненађење. Главни специјалац МУП Војводине је захтевао да се вратим назад у Борово Село, по печат од општине који нам обезбеђује прелазак. Када смо и то прихватили, испоставили су нов захтев за почетак МУП-а Војводине. Било је каквим очигледно да нас неће пустити.

то хрватске формације ХДЗ-а на пример, која у својим редовима има представнике белосветских народа и разног другог појединачног олоша и крволока, наше формације су добровољци. Жеља нам је да се што пре формира достојанствена српска војска која ће живети од своје плате, јер нас историјско искуство саживота са појединим народима тера на опрез. Хоћу само да нагласим да када дође време да Србија добије регуларну српску војску, ја у њој нећу бити. Мене интересује привреда и моје предузеће, а нужност и велике неприлике које су задесиле мој народ одредиле су мој тренутни ангажман.

ШЕШЕЉЕВ БИЛАНС

Шешељ, самозвани војвода, даје изјаве да се његова гарда бори и побеђује у Хрватској. Знајући да сте у неколико прилика били на терену угроженог подручја у Хрватској, реците нам како видите његове формације?

— Спектакуларне цифре које је тај господин саопштио новинарима којима је илустровао присуство његових јединица ни изблиза не одговарају истини. Тешко је тврдити да су то некакве организоване војне формације, пошто њихово понашање одаје потпуни јавашлук, одсуство било какве дисциплине и одговорности. Момци који долазе, збуњени и преварени оваквим његовим изјавама, брзо увиђају да им није место међу Милошевићевим вазалима, који само привидно желе да оставе утисак свог опозиционарства. Резултат скорашњег Шешељевог боравка са групациом момака у Боровом Селу је: окачени плакат посланика Шешеља у Градској кафани, један покушај и један чин силовања, нису изостале невоље са мештанима а све се завршило брзим одласком пред ону толико помињану борбу коју су изборили сами мештани, срдано и храбро се опирајући Хрватским муповцима. Ти људи су се борили и гинули, а Шешељ је у Београду направио лажну и тужну пропаганду за себе. Стичем утисак да господи Туђман и Милошевић, неком на први поглед тешко доказивом али прилично видљивом политиком и војном игром, држе час у већој, час у мањој напетости своје народе играјући се војсковођа и одржавајући своје пољупане функције који дан дуже. Због тога Милошевићу одговара присуство Шешеља и његових момака а наша настојања да будемо од користи свом народу спречава.

Ваш покушај да се са мањим бројем припадника српске гарде пребаците у Хрватску је осујећен. Како и од кога?

— Желећи да добијемо сагласност Команде одбране за Славонију и Барању за долазак, наш изасланик је пре доласка прве групе од 50 српских гардиста отишао у Борово Село и разговарао са Илијом Којићем, командантом одбране за ту територију, бившим полицајцем из Вуковара који је положио заклету о лојалности ХДЗ-у у Вуковару и који се тада истицао у хапшењу Срба, да би се скоро повукао и „прекомандовао“. Његово сагласност да у Борово Село дођу наши добровољци нисмо добили. И долазак у Боботу, где смо у разговору са пролевичарски оријентисаним командантом одбране тражили одобрење за долазак добровољаца, остао је без успеха. Тек трећи покушај у Трпињи и разго-

вор са господином **Докмановићем**, бившим председником општине Вуковар дао је неке резултате и обећали су нам да ћемо несметано боравити и обављати дужности на које нас они буду распоредили у Трпњи.

Одбили смо било какву бригу о нашој јединици јер смо припремили своје наоружање и исхрану људи. Договорили смо се за тачан датум и време када ће нас чекати. Под пуним наоружањем педесет гардиста је код прелаза Два Јаблана сачекала патрола МУП-а Војводине! Њих нисмо очекивали а пошто су то били поштени људи које је част спречавала да обаве наређење и спрече нас, рекли су нам да их „заробимо“, свежемо и некако пређемо у Борово Село. Нисмо хтели тако да поступимо и успели смо да издејствујемо прелазак два наша човека у Борово Село на поновни договор. Рекао сам команди да међу нама има снајпериста који би „очистили“ хрватске снајпере са силоса и да смо повели стругњака за експлозив.

СЛАЊЕ У СМРТ

Какво сте образложење добили? Због чега је српска гарда била непожељна у Боровом Селу одакле свакодневно стижу апели за помоћ и стравични ратни извештаји?

— Када смо чули образложење господина Докмановића, схватили смо да је његова садашња функција била озбиљно угрожена јер су вршени притисци СПС-а и Шешељевих присталица да осујети долазак српских добровољаца. Поновили смо му да смо пристали на све услове, да ћемо се ставити под њихову команду и борити без икаквих обележја, али да ову изјаву нисмо очекивали. Понуђено нам је да одемо у село **Палачу** које је евакуисано и пало у руке редарственика. Знали смо да нас излажу најгорјој варијанти, али смо пристали. Вратили смо се по остатак људи који су нас нестрпљиво чекали, али нас је ту чекало највеће изненађење. Главни специјалац МУП Војводине је захтевао да се вратим назад у Борово Село, по печат од општине који нам обезбеђује прелазак. Када смо и то прибавили, испоставили су захтев за печтом МУП-а Војводине. Било је сасвим очигледно да нас неће пустити.

Нисте ли помислили да покушате илегално пребацивање чамцем ноћу, без „благослова“ српске полиције?

— Добили смо савет да, ако останемо, можда неки „залутати“ метак може да добије неко од нас у леђа. Увек се може „десити“ да се „заломо ватра“ од ХДЗ-а!

У леђа?

— Врхунац понижења био би да сам допустио да МУП Војводине пуца мојим људима у леђа.

УГРОЖЕНА БАХАТА „ВОЈСКА“

Мораћете још једном да нам објасните због чега сте били непожељни?

— Милошевић преко продужених руку, Шешеља и Јовића одређује ко може да дође. Озбиљна српска гарда, дисциплинована, утренирана и истински пожртвована би угрозила ту бахату „војску“. Наша помоћ је била високо употребљива, јер смо желели, између

осталог, и да помогнемо домаћинима око жетве, најважнијих санација, оспособљавања неопходних путева, и осталих послова којих је напретек.

Да ли је било покушаја да се сретнете са Мартићем и остварите сарадњу?

— То су дивни и храбри српски ратници, у миру и добру питом добронамеран свет, а у рату соколови — јунаци. Мартић је своје људе добро борбено организовао, а залагање капетана Драгана да од њих направи борбене машине је импресиивно. Међутим, вођство тих људи је левичарски оријентисано, што мени као добровољцу који брани угрожено српство, а не зазива идеолошке размирице не смета, али њима смета и зато спречавају на-

ше људе да регуларно дођу на те територије.

Да ли је било прилике или бар покушаја да се уприличи сусрет двају команданата, команданта Драгана и команданта Божовић Борћа?

— Према том човеку гајим истинско поштовање и дивљење. Мислим да је то прави родољуб, честит Србин и сјајан војник који је у толико прилика потврдио приврженост свом народу. Он наше људе учи како да бране своје село, своју њиву, своју породицу и дом. Није било прилике да се сретнемо.

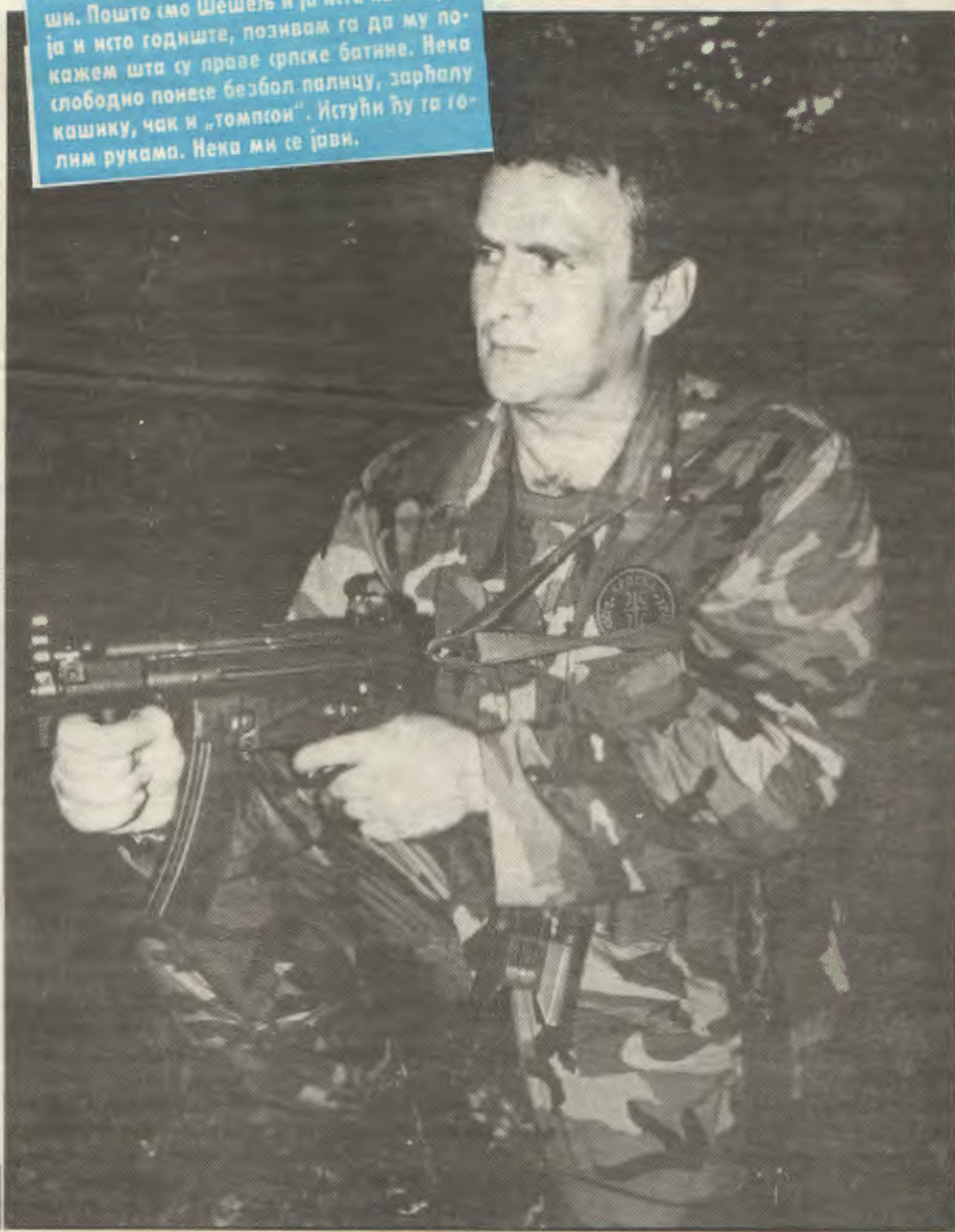
Српска гарда досада није имала борби?

— Појединачно су неки наши људи били на ратиштима, али кријући припадност или симпатије према гарди. Имали су борбе и вратили се. Очекујем да ће наша помоћ бити ускоро прихваћена јер смо изразили спремност да под свим постављеним условима будемо распоређени на најтеже положаје. У року од 24 часа спремни смо да подигнемо велики број наших чланова у пуном ратном саставу.

разговарала Славица Лазич

ИЗАЗИВАМ ШЕШЕЉА НА ДВОБОЈ!

Шешељ је на двобој изазвао Јанеза Јаншу који је од њега бар два пута лакши. Пошто смо Шешељ и ја иста категорија и иста годиште, позивам га да му покажем шта су праве српске батине. Нена слободно понесе безбол палицу, зарђалу кашнику, чак и „томпсон“. Истући ћу га голим рукама. Нена ми се јави.

ПАТРИОТИЗАМ РАДМИЛА БОГДАНОВИЋА

ХИРУРГ УХАПШЕН ЗБОГ ЧЛАНСТВА У СПО

Цењени хирург који је спасао много живота, ухапшен и малтретиран чим су из Београда јавили његову страначку припадност.

МОМЧИЛО В. НИКОЛИЋ, хирург из Јагодине, из најплеменитијих патриотских осећања, оставио је посао и породицу и 4. јула 1991. преко Општинског одбора СПО долази у Нови Сад где га дочекују са одушевљењем. Окружни одбор СПО из Борово Село, са намером да помогне у оснивању санитарске службе за Бачку, Барању и Западни Срем. ДОКТОР, СХОДНО ЕТИЦИ СВОЈЕ ПРОФЕСИЈЕ, НИГДЕ НИЈЕ СПОМЕНУО СВОЈУ СТРАНАЧКУ ПРИПАДНОСТ. ОDMAХ по задатку одлази у село Трлиње где га мештани примају изванредно: именују га за КОМАНДАНТА Санитарске службе Бачке, Барање и Западног Срема. У Трлињу др Николић обавља ПРЕКО 20 хируршких интервенција и мноштво рутинских захвата — вађење куршума и гелера из тела повређених.

Заједно са др Николићем, лекаром из СОМБОРА (истог презимена као Момчило Николић), који се већ налазио у Тењу, обојица наилазе на симпатије целог народа. Тако

ТЕЛЕВИЗИЈА БЕОГРАД, са репортером Виктором Папићем прави РЕПОРТАЖУ о подвизима „два доктора Николића“ и емитује је. Гледаоци се тога сигурно сећају. После ове тв-емисије, ХРВАТСКИ МУП ИЗДАЈЕ ПОТЕРНИЦУ ЗА ДР МОМЧИЛОМ НИКОЛИЋЕМ. Дана 27. јула 1991. др Николић одлази по набавку санитарског материјала у Борово Село.

У међувремену, командант Борова Села ИЛИЈА КОЈИЋ (човек који је међу првима потписао изјаву лојалности хрватској власти па је касније повукао и који инструкције добија искључиво од РАДМИЛА БОГДАНОВИЋА), наређује да се др Николић УХАПСИ(!) када је чуо да је доктор члан СПО!

Без речи објашњења, доктора ХАПСЕ И ЗАТВАРАЈУ ЗАЈЕДНО СА УХАПШЕНИМ МУПОВЦИМА. Доктор доживљава шок и преживљава прединфарктно стање. Доктор Јовић из Борова Села, када је чуо за овај невиђени скандал, одмах долази, интервенише и др Николићу спасава живот. Уплашен да доктор не умре, Илија Којић га шаље у каменичку болницу. Из Каменице, након три дана, др Николић излази на своју иницијативу. Он се

поново пријављује СУП-у Нови Сад пошто је остао без докумената. Тамо га примају изузетно коректно и превозе до Београда.

Приликом хапшења, Илија Којић је др Момчилу Николићу без икакве потврде одузео: личну карту, саобраћајну и возачку дозволу, чековну књижицу, 8 нереализованих чекова „Југобанке“, нешто новца, пиштољ наочаре, сат марке „марвин“, берету која му је била драга успомена... Остао му је и „пежс 305“ са друге стране скеле. Нема информација шта је са њим.

Иако видно депримиран и још увек болестан, др Николић није заборавио житеље Трлиња. Увече, 29. јула, заједно са људима из једног места у Јужном Срему који су дошли да траже помоћ, одлази да помогне. Са њим је пошла и др Весна Допућа, апсолвент медицине.

Доктор Момчило В. Николић, чији патриотизам и стручност нису били довољна гаранција Радмилу Богдановићу и његовим извршитељима, дао је за „Српску реч“ ексклузивну изјаву:

„Ваљда нас Којић овога пута неће хапсити. Замолите га да моје одузете ствари које су ми потребне, пошаље на адресу „Српске речи“ или СПО“.

Доктор Момчило Николић пред одлазак у Јужни Срем

Човек са „кезом ајкуле“, како га је блиставо духовито штурисао један колега, Врховник хрватски, доктор, генерал, историчар (специјалиста за примењену а недогођену повијест), бивши партизан и ватрени обожавацац „Партизана“, у последње време и кум (буквално и преносно, „човек са хиљаду лица“, попут оног сметеног Лекрерка из сјајне тв-серије „Ало, ало“, али „сва су лица иста“, како гласи други део реплике вицкастог кафеџије Ренеа.

Сва лица истог господина Туђмана, или хиљаду истих лица „оца нације“ — свеједно. Исто. Лошије од горег.

Четири стотине дана Туђманове власти као, нека буде парафразиран наслов изузетног Трифоовог филма: „Четиристотине удараца“. И лево и десно. И јужно и северно.

Да ли Хрвати и „друго пуџанство“, који у новокомпонованој сувереној „домовини“ живе, те ударце осећају? За „остале“ знам, а Хрвати?

Шта је остало од предизборног слогана „за суверену“, а не суморну Хрватску“?

Рекао бих-све, само у редоследу циљева има „извесних“ корекција: Хрватска није толико суморна колико је ратна. У рату, са самом собом, са својим грађанима и, у том смислу одиста је — суверена. До балчака.

Врховник, како и приличи тиранима, држи све у својим чељустима: и царево и Божије. Он и његови јуришници „јастребових крила“. Све мој до мојега.

Ових дана, рецимо, у премијерски „стол“ сешће већ трећи „повереник“. Министри се мењају као покретне мете на вашарском стрелишту. Увек насмејана фаца неког пајца „ак“ погодиш, добиш рожицу“ — и, опет, пуцај и, опет, нова насмејана лица новог пајца. Карусел а ла ХДЗ се okreће...

А живот? Производња? Пад близу европског негативног рекорда. Туризам? Не постоји. Са Јадрана нема ко да пише... Здравство? Милијарду марака у минусу? Банке? Ни цента за сувереног хрватског грађанина и његову хрватску лисницу. Нема. Не дирати сопствене девизе ствар је патриотизма. Тако бар каже хрватски гувернер.

Четири стотине хиљада радника, и Хрвата дапаче, добило је отказ. Хиљаду по дану. Браво, маестро!

Шта је још добио хрватски народ и „оста-

ЧОВЕК СА ХИЉАДУ ЛИЦА

А СВА СУ ИСТА

Пише: Душко БОГДАНОВИЋ

ло пуџанство“ од нове власти? (Намерно нећу рећи да „младе хрватске демократије“ и „у лијепој њиховој“ како до бесвести ове фразе користе свеже регрутоване пара-новинарске формације које су љубав за једну партију и једног вођу намах заменили за један народ. Ваљда сопствени. Курентно је. Креће ми кисело и од њих и од њихових стилских фигура.)

За већину ових првих беше то углавном одсањани колективни „вјековни“ сан о сувереној и самосталној домовини. Слатки сан са кошмарним деоницама иза којих остаје влажан душек. Врло. И испод главе и под ритом. Посебно.

Добили су, још „шаховницу“ и „милу тробојницу“. И грб. И Бана (са и без коња). И ХАШК Грађански.

Добили су и муповце и гардисте и редарственике и калашњикове, али и балване, бомбе, разрушене куће, збегове и металне сандуке. И дрвене. Пре и после свега ХДЗ.

Тражили су и добили рат. Прави правцати. Данас још локални. Сутра? Добили су рат ко-

јег не могу добити. Никад. Зашто?

Зато што ратују са својим комшијама, са школским друговима, пријатељима чак и колегама са посла. Кумовима, шогорима и зетовима. Понеки чак са унуцима својих дедова.

Ратују са историјом, са колективним сећањем једног народа. Са јамама и стратиштима. Тај рат се не може добити. Иако побеђујеш, не добијаш, заправо ништа. А противник губи све: огњиште и посао и голи живот. Све. И зато иде на-све. До краја.

Међутим, и Хрвати и „остало пуџанство“ исти су пред новом влашћу у страху и неспокоју. У сиромаштву. У горем животу.

Јер таква каква јесте, усташоидна и фашистичка, она је искључива у свом једноумљу: ко није за Врховника и „шаховницу“ тај је против Бога и народа свога! Издајник.

Ко хоће са Србима, неће Хрватску. Ко неће Хрватску, неће мир. Ко неће мир са Србима тај хоће Хрватску. И тако у круг. Попут запенушаног пса, који увидевши да нема ефекта од лавега, махнито се устремљује ка сопственом-репу.

Зашто ипак, рат? Чему жртве?

Зато што актуелни хрватски режим, тако компонован и са таквом реализацијом не може да функционише у миру. Распада се. Као труп кондом.

„Ајкуликом“ вођи треба рат и носталгија за временима прошлим. Отуд помоћ и разумевања с ону страну Алпа. Јодлери би, у шорцу или ледерхознама, свеједно, да брчкају беле ногице на плавом Јадрану. Не као туристи, наравно.

А усташоиди би уз своје идоле, ту уз ножице. Да цвиле.

Зато у бој, у бој, за народ свој...

Четири стотине дана, четири стотине удараца. Још колико дана? Још колико шибања? Човек са хиљаду лица. Али ова су иста.

Лице губитника.

Хоће ли се, и када, неко од Хрвата окурати и шибајци истргнути шибу из руке и узвратити? Снажно, по сред лица.

Хоће ли тај потез још кога инспирисати? Или прво треба дићи руку и глас другде. Преко Сутле, Саве или Дунава. Има још вођа и вођица међу нама. Људи са хиљаду лица. А сва су иста, кај не?

ТИТИЋИ

Крета
Мислат

БОК' РИСТА =
БУМО СМ
ОДИГРАТИ
ПАРТИЈИЦУ
ШАХА?

НАРАВНО:
НЕ!

А, ЗАКАЈ
НЕ
ПРОСИМ
ЛИЈЕГО?
ЗАТО
ШТО СУ МИ КРАЈ
И КРАЈИЦА У ЕНГЛЕ-
СКОЈ, ТОПОВИ НА ГИТИВИ-
ЦАМА, ЛОВЦИ У КНИЖУ
ПЕШАЦИ НА КОСОВУ...

МА ДВА
КОЊА НЕ
МОГУ ДА
ИГРАЈУ
ШАХ!

ГРР!
ОПЕТ
ВРИЈЕБА!

ШИМЕ ЂОДАН НА МУКАМА

ОДЛАЗАК „ЈАСТРЕБА“, ПОВРАТАК „СЛОНА“

Уз остале непријатности које приређује својим газдама, Ђодану у будућој мобилизацији Хрвата озбиљно може засметати и његово влашко порекло, проверена генетска сметња сваком масакру.

БОРБО ВИКЉЕ

Занимљиво и неубичајено писмо објављено је 23. јула у „Вјеснику“. Критикујући дилетантске прес-конференције у Загребу читаатељка констатује и ово: „Одговори и пријетње г. Ђодана и њему сличних на недопустиво су ниској разини“. Уз малу недоумицу, која може бити и лексичке природе — да ли и претње требају бити на вишој разини? — остаје много већа дилема: је ли и ово писмо благи наговештај главне политичке сцене Хрватске и то у тренутку кад је тек напунио месец дана министарског стажа у ресору одбране?!

МАРКСИСТИЧКИ ЗНАНСТВЕНИК

Шиме Ђодан се истакао као велики политички аниматор у предизборној кампањи ХДЗ-а и на тај начин стекао значајне првоборачке поене у врху победничке странке. Може се рећи да је заслужнији и од самог Фране Туђмана што је ХДЗ добила епитет „странке бласних намера“. Тачно пре годину дана, на предизборном скупу у Кијеву код Книна, започео је серију својих контроверзних наступа. И док је пружао леву руку помирења, десном је показао где су границе нове Хрватске: „Ми ћемо стварати своју потпуну независну државу, с границама на Тиси и Дрини!“ Већ тада је најавио сигурну помоћ Словенаца и Муслимана, јер — „Словенци су карантански Хрвати, Муслимани су Хрвати по крви и језику, а и Срби у Хрватској у политичком смислу су Хрвати, јер живе у Хрватској“. Годину дана касније Срби из Хрватске су се „одметнули“, Словенци су изиграли очекивану алијансу, а

Муслимани су се наљутили након што је Туђман најавио да ће да присвоји део босанске територије. Годину дана касније, Хрватска је малаксала, али не и Шиме Ђодан.

Кажу за Ђодана да га је оваквим створио Савез комуниста. И у оним временима је био пргав и оштар према свима који су се огрешили о партијску дисциплину. Занимљиво је да га је у редове СКЈ, а пре тога и у партизанску јединицу, примио главом и брковима, Симо Дубајић. Необуздану нарав је испољио још 1946. године кад је, по властитој причи, ударио боцом по глави једног италијанског официра из дивизије Гарибалди, само зато што је овај изјавио да су Ријека и Истра италијански! Касније више није имао проблема са италијанским главама, већ са партијским статутом о који се огрешио неколико пута и, наравно, бивао избациван, па поново враћен. Тако је након трећег искључења из СКЈ зарадио шест година затвора, од чега је издржао пет, а једна му је опрштена! У свеучилишним дуелима са Стипом Шуваром, дао је одушка себи као економисти, успевајући да изнервира др Шувара тезом о „опљачканости Хрватске“, тврдећи да „постоје егзактни показатељи да су се све републике брже развијале од Хрватске“. Ђодан се ни тада, а ни данас, није одрекао статуса знанственика марксистичке оријентације. Јасно је због чега се тако лако уклопио у ХДЗ-ов тим бивших комуниста и затвореника. Стога није било изненађење кад је пре годину дана позвао и комунисте „да заједно легнемо на Дрину која представља прву борбену линију за одбрану Загреба, те прву и последњу линију за одбрану Сарајева“.

У намери да Ђодана упореди с неким, посматрач би тешко могао да се одлучи да ли је реч о хрватском Кертесу или хрватском Касијусу Клеју. Без обзира на коначан избор, чињеница је да брбљиви Ђодан ствара грдне невоље врховишћу које не може да га обузда. Једном приликом чак ни Туђман није могао да се уздржи па је констатовао да се „Ђодан често понаша као слон у стакларској радњи“. Зато његов политички пут и личи на цик-цак каријеру. Од потпредседника ХДЗ-а „догурао“ је прво до саборског заступника, да би сада доживео и промоцију у министра одбране. Од њега се, ваљда, очекује да својим агитаторским наступима понови оне предизборне резултате националне хомогенизације и сада им да мобилизацијску димензију. Међутим, Ђодан се није прославио ни као заступник. У сећању је његов саборски наступ кад је напао јахт-клубове јер загађују

јадранске плаже. Уз изазивање критика због неодмереног и неозбиљног заступничког ангажмана Ђодан је показао и незнање недопустиво за једног морнаричког официра — превидео је да марине не могу бити тамо где их он поставља, а пловно-маневарског и сигурносног стајалишта.

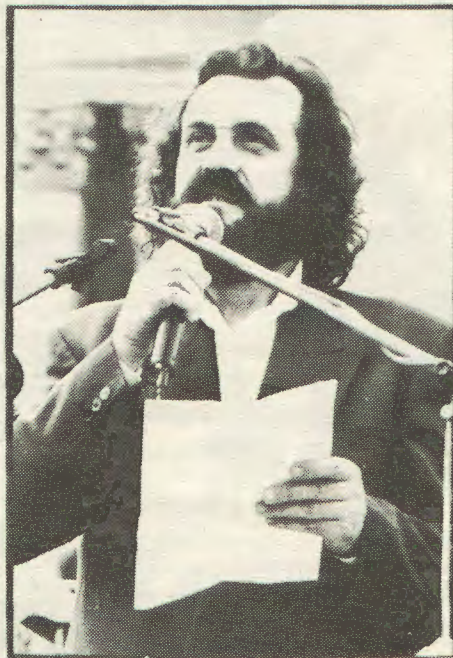
ПОСЛЕДЊА ИГРА

Међутим, Ђодан своју некомпетентност савршено добро поправља бомбасти изјавима и циркусним наступима, какви су били и они на две последње конференције за штампу, где је више држао говоре и полемисао са новинарима него што је давао одговоре релевантне са становишта министра одбране. Додуше, Ђодан сада не даје као некад изјаве са бројкама, попут оних у којима је предвидио прилив од 150 милијарди долара од стране исељених Хрвата, или оних најави о формирању 300 хрватских дивизија које ће „од Србије направити мрљицу“ — сад је нешто уздржанији у подацима, али ништа мање раторборан. Рекло би се да савршено испуњава завет којег радо помиње: „Обећао сам Туђману да ћу иступити у одлучујућим тренуцима“.

Занимљиво је да хрватски врх Ђодана не доживљава као мангупа у својим редовима, иако им он својом лакомислености и брзим преласцима из „голубије“ у „јастребску“ фазу, ствара невиђену политичку чарламу из које није лако испливати нити је у свему томе упутно било шта демантовати. Отуда је врло могуће да ће се Ђоданова цик-цак каријера наставити сменом са садашњег министарског положаја, о чему се увелико говори — али не због тога што је лоше радио, већ зато што његова стара мобилизаторска моћ у овом тренутку може имати већи ефекат међу Србијама у Хрватској него међу Хрватима. Играјући своју вероватно последњу игру са бројчаним проценама — најављујући за четири дана (на конференцији за штампу 17. јула) напад Армије на Хрватску — Ђодан је дефинитивно показао да је само лако издувљив пробни балон и пролазни луфт-политичар кога не треба узимати за озбиљно. Стиче се утисак да му нико у Хрватској не би веровао чак и да окачи „хрватску стројницу о хрватско раме“. Можда Ђоданова необудљивост има и дубље, психолошке разлоге. Наиме, по пореклу Ђодан није Хрват, већ Влаш (не „вљај“!). Јоан, или Јодан, је презиме влашког порекла, што самом Шими (или Сими), без обзира на лична национална осећања и жеље, чини озбиљну генетску препреку да постане очекивана птица грабљивица. Рекло би се да је пре реч о дефинитивном одласку „јастреба“, а повратак — „слона“.

Милан БЕЧЕВИЋ

ОТВОРЕНО ПИСМО ДОБРИЦИ ЋОСИЋУ

Драги Добрице!

Шта се ово дешава са Србијом, кад њен први писац, у интервјуу „Политици“, игра добошара и зове на губилиште?! Има ли другог излаза и морамо ли, заиста, по пети пут у овом веку да изгинемо?

Сад је баш, оцењујете Ви, историјска прилика да Срби „заврше борбу за своје ослобођење и уједињење коју воде два века“. Због тога су, по Вама, издајници сви који тако не мисле, а дефитисти они који опомињу да је Србија за такав подухват неспремна и да би тотални рат у који нас гура садашњи режим био фаталан.

И без рата, биолошки смо угрожени. Највећи број српских мајки испраћа синове јединце у армију. Имамо више пензионера него ђака, ређе се рађамо него што умиремо.

Који је то идеал, Добрице, достојан прегнућа да на бојна поља упутимо младе и најскупље главе Србије? Ви помињете неку крњу Југославију, без Хрватске и Словеније. Свака Југославија недостојна је, међутим, наше жртве.

Ако Македонци и Муслимани не буду хтели такву Југославију, онда ће, кажете Ви, српски народ „створити своју државу на својим етничким просторима“. Којим то просторима

и како? Новим ратом са Македонцима и Муслиманима? Откако Вас познајем, никад нисте били тако непрецизни, површни и неодговорни.

Ратом ништа не постижемо, али рат је, на несрећу, почео и морамо наћи начин да га прекинемо. Како? Можда тако, Добрице, што ћемо се напрегнути да прекинемо и његове корене, да одредимо ратне подстрекаче и њихове циљеве. Можда ћемо тако наћи одгонетку и схватити да национална срећа ни Срба ни Хрвата данас није у монолитности, у јединству и у психологији тора, коју и Ви, на жалост, подупирете. О срећи, наравно, не може бити ни говора, о спасу је реч, а до њега ћемо, изгледа, стићи једино ако и ми и Хрвати будемо што је могуће масовније и жешће нејединствени, непослушни и против садашњих режима побуњени.

Од Брозове смрти па негде до 1987, Београд је, сећате се, био престони град препорода и буревесник новог времена. За нашу

француску бр. 7 знала је цела Европа. Свеће демократије и велике наде у Србији су гореле. А данас? Србија је свуда наружена и омражена, што и Ви сами признајете. Додуше, Ви тврдите да она није бољшевичка и да су слепи сви: и Французи, и Енглези, и Американци, и Немци... Сви нас, по Вама, клевету без разлога, а предрасуде, необавештеност или мржња не допуштају им да увиде како је Србија прва срушила титоизам и бољшевизам у Југославији. Када, Добрице? Можда 9. марта ове године!?

Памтите, свакако, и то да су 1987. у Србији били снажни захтеви за — вишестраначким изборима. Знате, наравно, и шта је све режим предузео да до таквих избора не дође. Замислите, међутим, шта би се десило да је Србија тада постала република вишестраначке демократије. Задобили бисмо сву наклоност Европе и света, а овде, у Југославији, сви би кренули не против Србије већ за Србијом!

То је, драги Добрице, била историјска шанса да мирно и мудро, подржани од демократске јавности и у свету и код куће, решимо и — српско национално питање.

ПРОГОН СЛОВЕНИЈЕ

Уместо да крене тим смером, власт човека који је, како Ви кажете, „од свих српских политичара у последњих пет деценија највише урадио за српски народ“, изметнула се у жандарма сваке вишестраначке и некомунистичке идеје у целој Југославији. Од престонице слободе и наде, Београд се претварао у метрополу одбране једног бившег све-

та и пропале вере.

Ви, Добрице, говорите о „словеначкој дивљој мржњи према српском народу“. Дијагноза је тачна, на жалост. Али, запитајмо се, како се десило да нас тако страшно замрзну они који нас никада нису мрзели? До 1914. у том народу под Алпима није било имена као што су: Богдан, Лазар, Милош, Урош, Немања... Словенци су усвајали најсрпскија имена из љубави и захвалности према Србима и Србији. Они 1941. нису издали. Са истим жаром, као и ми, бранили су Југославију. Од 1941. до 1945. ниједна српска глава није пала под Триглавом... Нећу да дужим. О овоме смо, сетимо се, нас двојица често разговарали. И шта се дешава? Бранећи и титоизам и болшевизам, иако је од њих управо највише пострадао Србија, овдашњи режим, дозволићете да га назовем малоумним, устремио се, после Брозовог одласка, на Словенију. Свака анти-титоистичка и антикомунистичка идеја из Љубљане овде је на нож дочекивана. Званична Србија псује и пљује младе Словенце који одбијају да носе штафету и ту палицу, на тргу у Љубљани, из поруге, излажу у облику пресеченог пениса. Хистерија дрма Србију кад млади Словенци проналазе и телесне слич-

ности између Броза и Хитлера. Кад пише „Младина“ да се ЈНА понаша расипнички и да војници аргатују на изградњи замка адмирала, као да су његови лични кметови... Људи кратке памети у Љубљани узвраћају тако што почињу помагати шиптарске терористе на Косову и Метохији. Чине то намерно: знају да ће повредити очи живаца Србије. Овдашња власт одговара бојкотом словеначке робе. Мржња нараста као лавина. Пуцају све споне између два народа. Ви, Добрице, тих дана настојите да спасете неке мостове: одлазите у Љубљану код тамошњих писаца и њих доводите у Београд. Узалуд. Чаша жучи је препуњена оног тренутка кад се титоизма одричу и

словеначки комунисти, кад прокламују вишестраначки систем и минирају тринаести конгрес југословенске компартије. Први човек српског комунизма тај „злочин“ није могао да опрости и донео је одлуку о — прогону Словеније из Југославије! Тај човек, односно његов примитивни и српској традицији непримерен пропагандни рат против једног малог народа, увелико је заслужан за онај вулкан чемера и зла који се сручио на нашу војску под Триглавом у јуну у јулу ове године.

Опирући се слому комунизма и настојећи да његов, а тиме и свој, крај што је могуће више одгоди, власт у Србији баца удицу: Прво нација, па демократија! Најпречи су, говоре они, национални интереси, национално уједињење, изградња националне куће која нам је од 1945. обрвавана и рушена. Тек потом, следиће поспремање у самој кући.

Велики део нашег народа и наше интелигенције, на сву жалост, загрива тај мамац обмане и несреће. Само ретки опомињу да не могу рушиоци Српства да буду његови обновитељи, и да је, напротив, одлазак комуниста и повратак демократије предуслов да бисмо, како ваља, решили и српско национално питање.

Усамљенике који говоре да фараон не изабавља из ропства фараонског нико не чује. Једном реченицом („Нико не сме да вас бије“) опијена нација боготвори свог месију и војда. Детињасте душе, чедна и лаковерна, Србија му се баčila пред ноге а он је Србију — узухао. Тада, ето баш тада и баш тако, почело је наше пропадање.

ГДЕ СТЕ ЗАЛУТАЛИ?

Нација, па демократија! Тим бичем претуца се европско усмерење и напредна мисао. Свуда се замеће кавга и отварају сви фронтови, истовремено. Пожар се нигде не гаси, само се умножавају ватре и сукоби. Пропагандна машина српских комуниста, а ТВ Београд и новинска кућа „Политика“ нарочито, постају фабрике мржње које ће тешко уздрмати и светосавско и демократско биће наше нације. Никад у историји наш национализам није био тако приземан и опскуран, сав у муљу кича и потоњег неукуса. Простаклук и мржња постају стубови патриотизма, а глупост јединица памети. Најгори избијају на чело колоне, а најбољи се жигосу за „издајнике вере и нације“. Као народни спаситељи промовишу се неурачунљиви полуинтелигенти који се хвалишу покољима или проповедају да је српско све од Анкаре до Беча и од Тиране до Сент Андреје и Темишвара.

Такав национализам српских комуниста, болшевички и по форми и по садржају, дошао је, као поручен, сличној простоти и јаду у Хрватској, Рашкој, Словенији, Босни, Македонији. Мрак је одговарао мраку, талог талогу и савршено је прорадио закон спојених судова Југо-лудила.

Пред светом је, у овом тужном надметању, поражена готово само Србија. Зашто? Због тога, Добрице, што је последња пристала на вишестраначке изборе и што је на биралиштима комунистичка власт онако тријумфално победила. Проглашени смо за последњи болшевички бункер Европе и за извор свих неслобода и зала у данашњој Југославији.

Недавно, на једној књижевној трибини, сурово сте, драги Добрице, оптужени као „онај који је са обе руке гурнуо Србију у болшевизам“. Давне 1944. године толику моћ Ви нисте имали. Моћ да пружите данас макар једну руку Србији и повучете је из понора Ви, међутим, имате. На жалост, не само што ту руку не пружате, него сав свој књижевнички углед и капитал побуњеника против титоболшевизма и борца за национална права нашег народа улажете у очување постојећег режима који успешно производи само беду, смрт и међународну изолацију. Зашто, побогу?!

Човек који је написао „Време смрти“ не сме, никада, смрт да проповеда. Како сте се осећали 28. јула увече, у недељу? Српска телевизија је, користећи Ваше речи у „Политици“, посвала мировни митинг у Сарајеву! „Како дивно рече велики писац...“ Тако се, атакујући на мир и разум заклањају иза Вас наши бојовници смрти, а сумњам да су иједну Вашу књигу прочитали или да су је разумели.

Никад се српском народу нису обраћали и у његово име говорили плићи мозгови. У једној реченици кажу да су Словенци и Хрва-

ти умоболни због тога што ЈНА проглашавају за окупаторску војску. Ти исти, већ у следећој реченици, кажу да је ЈНА — српска армија! Па, ако је српска, онда је, збиља, она за Хрвате и Словенце окупаторска. Ако није српска, а није, у чијем интересу ти плиткоумци подстичу војнике који нису Срби да беже из заједничке армије? Данас се заклинају да су за Југославију, а већ сутрадан лицитују кога ће све и како да отпусте из Југославије. Пре подне су за споразум са Муслиманима, а после подне их гурају Хрватима...

С ким сте, Добрице, и где сте то залутали? У кратком људском веку довољно је једном бити комуниста и једном се наћи наспрам свог народа, слободе и демократије. Довољан је, сасвим, боравак на Брионима и „Галебу“. Шта ће Вам, после свега, чамац из Пожаревца?

Власт Вам, као ни мени, није потребна. А слава? О томе ће одлучивати читаоци наших књига, али тек кад умремо. Наш живот је само грађа за непристрасне, будуће судије.

КЊИГЕ НЕ АМНЕСТИРАЈУ

Нећете, Добрице, имати моћ да одређујете те судије и да утичете на пресуду. Живот размази неке људе, стекну одређене навике и забораве да све пролази.

Могу се сложити са Вама у томе да „вољи и машти младог света“ препустимо Србију. Али, признаћете, то нисте изговорили искрено или, пак, не познајете „вољу и машту“ наше омладне.

Не откуцава било спрске младости ни у салонима, ни у склеротичној Академији наука, ни на Дедињу. То срце туче на факултетима, пред уредима за незапослене, у гимназијама, у касарнама, у чекаоницама западних амбасада где се чека виза за бекство из овакве Србије.

Режим је, Добрице, 9. марта убио наду српске младости. Тога дана је ова земља, све док не оду мартовски целати, остала без своје будућности. Под окриљем режираног рата, власт у пустињу претвара све оазе демократије никле из мартовске побуне. Успешно, чак веома успешно, за сада. Ноћ пада на Србију, а стид и очај расту је изнутра. Из тог понижења мора да груне пркос и удари гром. Нови 9. март је, Добрице, врло близу и тада ћемо сазнати ко ће неповратно да оде: они и прошлост или младост и сутра Србије?!

Омладина неће рат, јер хоће компјутере, и хоће посао, и стан хоће, и да живи пристојно и слободно. Неће рат и због тога што за циљеве и по команди деветомартовских убица не жели да погине. Неће рат, јер размишља и осећа сасвим друкчије него српски председник. „Не знамо да радимо, али зато умемо да се тучемо“, каже он. Будалаштина, свињарија!

Не потцењујте, Добрице, те дивне и паметне младе људе. Знају више и виде даље и од Вас и од мене. Знају да, у рату, за који их и Ви мобилишете, не би гинули ни за спас Србије ни Срба изван Србије. Гинули би, пре свега, за један страх и за једну амбицију. За страх од мира, јер би у миру власт прошлих људи и поредак незнања и опште хипокризије морали брзо да пропадну. Гинули би и за ам-

биције једног човека да створи Југославију по своме укусу и по својој мери и да, као нови државотворац, уђе у историју!

Дедови и очеви нека слушају своје унукe и синове и Србија ће бити спасена, и беда побеђена, и мржња сахрањена, и рат ће да престане. Ни хрватској омладини се не гине. И тамошњу децу су злом отровали или насилно мобилисали прошли људи из прошлог времена. И тамо једна лудачка и примитивна власт стрепи од мира. И тамо су на сцени болесне амбиције и сужени умови.

Ко би ратовао кад би они који гину бацили оружје? На бојном пољу их, сигурно, не би одменили они који су рат режирали.

Срби и Хрвати, после овог рата, морају да се разграниче. Ни Книн ни Борово не могу више ни у једном миру бити у саставу хрватске државе. Прекидајмо рат и постављајмо те међе што пре. За столом, речима и чињеницама, а не куршумима и гробовима.

Једно, као писци, обојица, морамо да знамо. Наше књиге нас никада неће амнестирати од кривице за све што смо чинили, а нисмо смели да чинимо, и за оно што нисмо чинили, а морали смо да учинимо.

С најбољим жељама.

Вук ДРАШКОВИЋ

У Београду, 29. јула 1991.

ДОБРИЦА, ПОСЛЕ ПАДА

После интервјуа Добрице Ћосића листу (листу, летку или билтену?) „Политика“, неки неутрални посматрач југословенске и српске агоније могао би да помисли да Фрањо Туђман и Слободан Милошевић заједно, а и одвојено, редовно одлазе на ноге „српском Толстоју“ (можда Алексеју, никако Лаву), како би им он издиктирао дневне налоге за њихове смртоносне политике.

Отворивши „срце и душу“ и проговоривши опет о српском питању уз глумљену забринутост и вештачку запитаност — особине којима су склони аутодидакти — Ћосић не крије да је у свему што нас је задесило његов удео грандиозан.

Са слутњи да је „српски Толстој“ идејни творац данашњег хаоса, да је управо он годинама пројектовао књишки национални и аутентични социјалистички концепт српског југословенства, концепт који је једино и могао да заврши бесмисленим ратом, са слутњи затамњиваних поштовањем очигледно лажног Ћосићевог дисиденства, интервју у „Политици“ разгрнуо је све завесе.

Човек који је 9. март и Теразије видео као „велику несрећу“, Србе и не може да види друкчије него као мали и заостали народ.

Признањем да је две деценије имао за циљ рушење Југославије, али да данас, када је то постигао, не зна шта ваља чинити, признањем да се заправо играо и да је у игри крваво упрскао, Ћосић се уврстио у ретке људе који о себи умеју пластично и тачно да кажу све најгоре.

Велики грешници изгледа уживају што су грешили и што греше, а уживају и да то обелодањују.

Испоставило се да је „српски Толстој“ (можда Алексеј, никако Лав) две деценије био бесан на комунисте само зато што су га odstrанили из својих редова, а да им је сада, чим су му поново пружили руке и прихватили његове пројекте, последња одбрана и најглатији адвокат.

Проглашавајући и овога пута Слободана Милошевића великаном, чинећи то реторичком социјалистичком удворице, која подразумева и ситне критике, писац „Времена смрти“ и велики заслужник што је тај наслов нова истина и једина стварност нових нараштаја, дефинитивно се оклизнуо о самог себе.

Пад Добрице Ћосића је, у политичком смислу, коначан.

Интелектуалац који каже да је пацифизам којешта, кога мировни покрети узнемиравају, покидао је у себи и последњу жицу интелектуалца.

Рат у који улазимо, рат пројективан идејама Добрице Ћосића, лишеним тотала живота у коме, ма колико то „српског Толстоја“ нервирало, постоје и пацифисти, и либерали, и опозиције европских визија, рат у који смо гурнути као да смо литерарне скице за народ а не народ, доноси нове гробове.

Закивање мртвачких сандука опет је српска музика.

На гробовима Срба писаће „Убио их Фрањо“, а на гробовима Хрвата писаће „Убио их Слобо“, мада би најправедније било да на свим гробовима пише „Убили их Фрањо и Слобо, а припомогао Добрица“. Ти гробови ће за будућа покољења бити томови главног и животног Ћосићевог дела.

У суровом окружењу и истине су сурове.

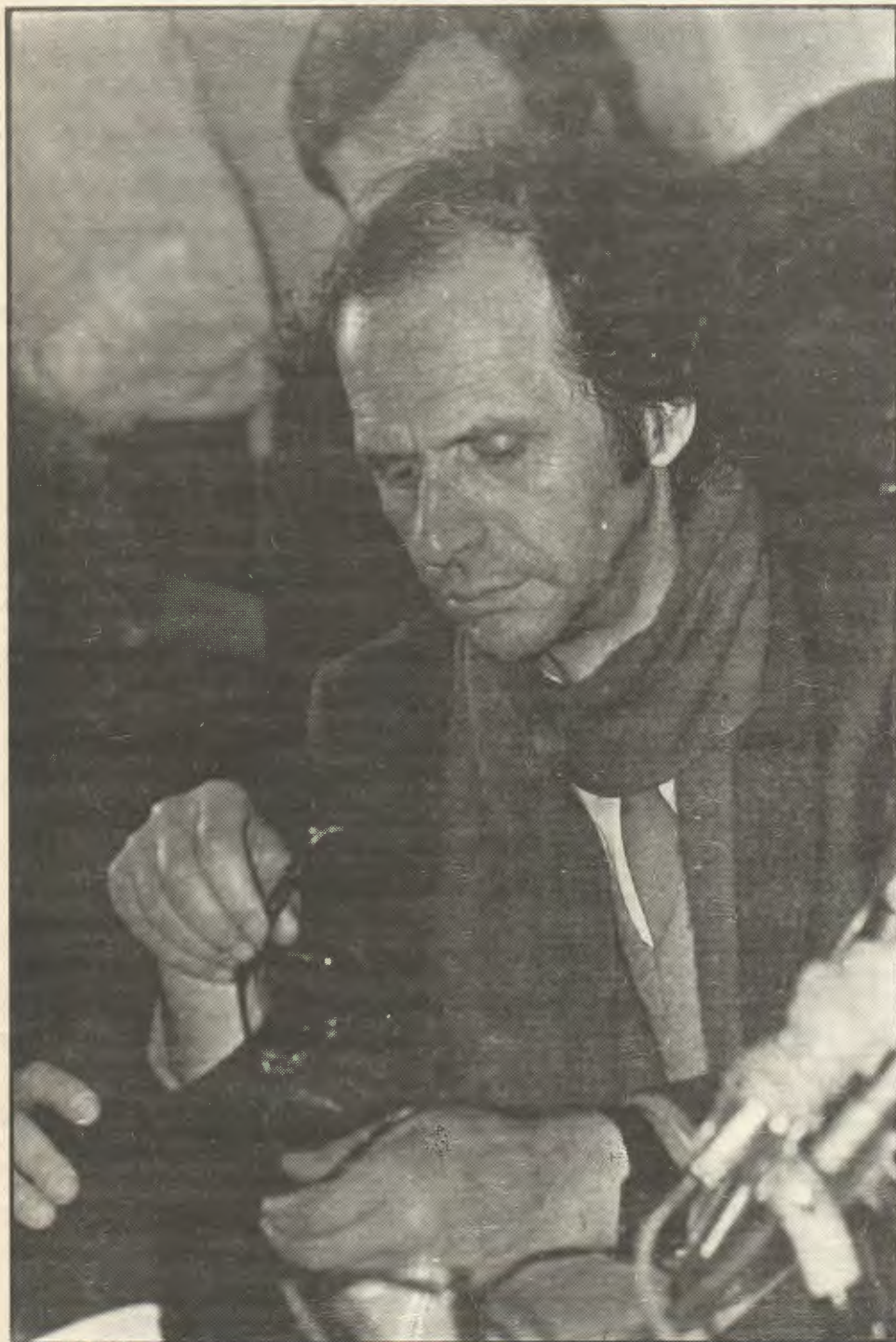
С. Р.

Кристијан Миодраг

МИ СМО ОПОЗИЦИЈА

ДР ИБРАХИМ РУГОВА, ЛИДЕР ДЕМОКРАТСКОГ САВЕЗА КОСОВА

Са четрдесетшестогодишњим доктором књижевности, који је последњу „фазу“ свог живота посветио стварању самосталне и суверене државе на Косову, разговарамо у условима све реалнијег општег шиптарског устанка... Наша девиза је: „упознај човека пре него што он упозна тебе“.

Каква је, по Вама, тренутна политичка и безбедносна ситуација на Косову?

На Косову и даље траје репресија и ометање рада политичких партија. Најновији случај је затварање Ветона Суриона. То је „мали“ политички монтирани процес, направљен да би се зауставио и омео рад Парламентарне партије. Ових дана је покренута прекршајна процедура и против шефа нашег огранка у Витини Рамадана Муслиуа... Таквих случајева је безброј.

Рекли сте да је хапшење Суриона вешто монтиран процес. Можете ли да то појасните?

Сурион је две недеље после демонстрација које је организовао — осуђен. Рекао сам да је то „мали“ монтиран процес, јер се Албанци више не осуђују на по 10 или 15 година као што је био случај 1981. Српска власт се више не жели на такав начин компромитирати вани. Међутим, ми и ове мале прекршајне казне (за „викторију“ и сл.) сматрамо политичким, без обзира што су казне краткотрајне. На основу онога што је изнео Сурионјев бранилац, види се да је ту много мући и да је то обична монтажа. Српска власт није у стању да респектује ни своје законе, чак и у случају кад се они спроводе по својој најминималнијој процедури.

Очекујете ли да ће Сурион бити пуштен пре истека казне од 60 дана затвора?

Не очекујемо, јер таквих случајева је било много и имамо искуства. За Суриона и сл. морала је ићи нека нормалнија процедура и ту је по ко зна који пут власт направила огромну грешку.

КОСОВО И АЛБАНИЈА

Какви проблеми ових дана потресају Приштински универзитет и шта им је узрок?

Основни узрочник протеста и окупљања на Приштинском универзитету је увођење ванредних мера на неколико факултета и обустава наставе на албанском језику на Медицинском факултету још од септембра прошле године. То је врло жалосно. Затим, питање уписа у средње школе и на Универзитет. Планом уписа српско министарство је предвидело паритет 1500:1500, па можда и мање на штету Албанаца, што је исто тако довело до револта и бунта омладине. Томе се не треба чудити, јер су људи на граници стрпљена очекујући некако политичко решење... Школовање на Универзитету је једини начин да се дође до цивилизацијских достигнућа. Ускратити школовање тако драконским мерама недопустиво је и несхватљиво, и то ускраћивање ће изазвати много веће проблеме од постојећих...

Ако се има у виду да је само једна трећина средњошколаца — Албанаца у редов-

БОРБЕ ВУКОЈЕ

ПОЛИЦИЈЕ

ном року завршила ову школску годину, које то ђаке Албанце мислите да упишете на Универзитет?

Већ десет година се смањује број ђака по нашим школама а последње две године поготову. Исто тако се смањује и број студената — да се, наводно не би створио мамутски универзитет. Све су то само спекулације у циљу срањивања Приштинског универзитета. Не може се ићи у тако радикално смањење броја ђака и на тако драстичну обуставу финансирања. Захтевамо да се број студената не смањи и да се ради по нашим наставним програмима. Програми које ми имамо нису националистички, јер ту има националне албанске, српске и историје других народа... Али нико то није озбиљно и људски разматрао — него су то унапред етикетирали као национализам. Све ово око Универзитета и школства, мени се чини, јесте први корак да се настава на албанском не смањи него и потпуно укине! Онда ће се рећи: па, ако нема места на албанском, нек' иду на српски...

Да ли Вам је познато колико основних и средњих школа у настави на српском језику постоји на територији Албаније?

Мислите на Косово?

Не, Косово није Албанија. Колико је школа на српском језику у северном делу Албаније где живе Срби?

У деловима где живе Македонци — они имају своје школе.

Шта је са Србима?

Код Скадра је било доста Црногораца и они су сада побегли (њих неколико хиљада) и живе под шаторима у долини Зете или су растурили по Албанији. И ако у том склопу пратите да ли има српских школа у Албанији, позивајући се на реципроцитет, мислим да ствари треба гледати мало реалније. Нас је у Југославији око три милиона и ми смо трећи народ — иза Срба и Хрвата — по величини, а имамо и велики демографски потенцијал. Боље је да не идемо са етикетама на које смо навикли — да зато што смо мањина имамо само право да трошимо ваздух и ништа друго. У Албанији се сада дешавају веома смели процеси демократизације... отвара се грчки конзулат, емитује се радио програм на македонском језику, а за околину Скадра је предвиђен, надам се, и програм за Црногорце.

Признајем, тешко је набавити толике шаторе за три милиона Шиптара... Олакшавајућа околност је што је један део тих Шиптара српског порекла. Колико је тачан податак да сте и Ви, господине Ругова, у четвртном колену-српског порекла?

То су глупости и тиме нећу да се бавим!

Дали сте и Ви заговорник теорије по којој су Илири преци Албанаца?

Па јесу, и то су чињенице!

Срби имају сијасет доказа да је после Раса — Косово најстарије извориште српске културе на Балкану, за разлику од Албанаца који баш ничим не могу показати да су потомци Илира. Имате ли нешто да додате овој констатацији?

То су бесмислице. Европска историографија и наука, па и један део српске археологије, то су доказале. Постоје археолошки, антрополошки, па и језички докази.

СМИСАО ПРЕГОВОРИМА

Сматрате ли да Америка треба да решава проблем Косова. Какав је интерес Америке на Косову, с обзиром да у питању није обична заљубљеност у Шиптаре?

Они само подржавају наше захтеве за демократију, равноправност, заједнички живот. Треба да се у Југославији схвати да се не може изолирано одлучивати не само о свом него и о другим народима у нашој федералној заједници. Ту више није у питању мешање у унутрашње ствари земље, већ иницијатива из Европе и Америке да се једном за увек цивилизирамо. Мислим да ту иницијативу не смемо одбити тек тако.

Велики успех Вашег „дипломатског“ рада је недавни сусрет са шефом америчке дипломатије Џејмсом Бејкером. Да ли је у том полусатном разговору било речи о стварању велике Албаније на рачун српских територија? У хаосу који је наступио, када Словенци и Хрвати излазе из Југославије уз заглашујућу буку плотуна, где Шиптари виде своју шансу?

Бејкеру смо изнели нашу ситуацију и наше виђење решења косовске и југословенске кризе. Ми смо прошле године били јасни када смо тражили своју самосталност у оквиру федерације и када смо хтели да отворимо границе са свима, и са Албанијом и са другим земљама. Хтели смо слободан проток људи и капитала.

Уколико дође до неких већих поремећаја, а дошло је, и цепања, ако се створи неки савез народа, и Албанци ће се декларирати где и како ће живети. Ми овај проблем не узимамо ускогрудно као српски народ који жели да се интегрира и да види све своје етничке просторе. Све то треба цивилизацијски и разумно остварити и дати дијалог и преговори-ма неки смисао...

Видели сте шта се десило у Словенији... Да ли очекујете да ће се на исти начин „решити“ шиптарско питање на Косову?

Не може тек тако. Нас све ово ни мало не чуди, али не може се ни словеначки ни албански па ни српски, кажем „српски“, тј. политички проблем код Срба — виђен деветог марта, решити употребом силе. То је против европских интеграција и процеса. Ми ту силу осећамо већ десет година... Ту је и Армија и полиција и ко зна шта још...

Све што иде против једног важећег мишљења у свету — то је осуђено на политичку смрт и међународну осуду и ту никаквих резултата неће бити.

Какав је Ваш став према одлуци Хрвата и Словенаца да се раздруже?

Замољен сам и од других политичких странака Албанаца на Косову да и ми као демократе подржимо иницијативу сваког наро-

да за његову самосталност и самоопредељење. У том склопу, поздрављам одлуку Хрватске и Словеније да се раздруже, и најоштрије захтевам да се обустави сила над Словенијом и интервенција ЈНА. Ми не знамо којом наредбом је изведена ова интервенција ЈНА, која је за собом оставила гнусне слике и велики број жртава.

ПОДРЖАВАМО РАЗДРУЖЕНЕ

Поздрављамо све иницијативе које желе обуставити силе, а у првом реду иницијативу Аустрије, која је захтевала активирање механизма КЕБС-а да се заустави та сила, а у том контексту да се заустави и репресија на Косову. Према извештајима које имамо, у јединицама ЈНА у Словенији има велики број Албанаца и ми захтевамо и од ЈНА и од СИБ-а, на чије одлуке се позива ЈНА, и од других федералних органа, да се не злоупотребљавају војници. Ти албански војници нису убијени ни на Косову, а камо ли сад да се убијају због неких авантуристичких захтева за остварењем болшевичке концепције имагинарног интегритета. Југославија може опстати само ако се остварује демократија иста за све народе и све републике, укључујући ту и Албанце. Инсистирамо да се сва питања реше дијалогом и мирним путем и то конкретно, а не само декларацијски. Ако до тога не дође, подржавање некаквог интегритета по концепцији 19. века може довести до трагичних последица.

Српски режим који је све проблеме у Југославији започео жели поново да се извуче и да у име некаквог интегритета и подржавања неке европске констатације и сл. да смисао трагедији која се десила. То сви знају и ниједан народ неће више трпети било чију доминацију.

Као познаваоцу обичаја и менталитета шиптарског народа можете ли рећи нешто о подели Шиптара по религијској основи — на католике и муслимане?

Као мали народ имамо три вере: католичку, православну и муслиманску и увек је постојала велика верска толеранција међу нама, а и толеранција према православним Србима који живе на овим просторима. Научно можемо доказати да ми Албанци никада у историји нисмо имали верских конфликта између ове три верске заједнице. Није нам се десило да се уништавамо зато што смо различите вере, као што је то био случај са Србима. Зато смо успели да се сачувамо и пројмемо најбоље на Балкану.

Године 1968-фадилизам, 1981-бакализам, 1989-власизам. Да ли ће 1991. бити Ваша?

Да, то је типологија политичког живота на Косову. У том склопу о себи не желим да говорим... Покушавам само да решим ову ситуацију на Косову на најбољи могући начин — за све!

Наш програм и наше активности никада нису ишле против иједног народа, не само на Косову него и у Југославији. Ми нисмо партија која је тражила и узвикивала захтеве за оружјем, освете, ревеншизма и слично. Надам се да ће то време показати и да ће нам се дати шанса да своје политичке и хумане циљеве за равноправност свих на Косову и покажемо.

Колико је тачна информација да сте из Брисела, где се налази најјача албанска емиграција у Европи, добили финансијску помоћ од милион долара и велике количине наоружања?

Не, то није тачно. То су гласине, прича се све и свашта.

РАЗГОВОР СА СВИМА

Да ли је баш тако?

Наравно, наши радници извана нама помажу, али не у тој мери. Ја, на пример, радим у Албанолошком институту — а не примам никакву плату, јер је финансирање института обустављено, као и Академије наука и Исто-

ријског института, тако да једва живимо. Помажу нам и сељаци... На жалост, никаква легална помоћ не може да уђе на Косово, чак ни хуманитарна. Имамо великих медицинских проблема: лекари се отпуштају, нема медикамената, болнице су запуштене... Постоји воља међународних асоцијација да нам шаљу медицинске препарате, али актуелна власт нам онемогућава да то добијемо.

Да ли је завршен елаборат за Саудијску Арабију о положају муслимана на Косову? То ми није познато.

Да ли сарађујете са српском опозицијом као што владајућа странка то тврди?

На жалост — НЕ! Сигурно код њих постоји бојазан да ће, уколико са нама ступе у раз-

говор изгубити своју јавност... Међутим, што се тиче албанског питања, ни српска опозиција није одмакла даље од српског режима и актуелне политике СПС-а.

Са ким из опозиције бисте најрадије разговарали, чији програмски циљеви су Вам најближи?

Са свима — без разлике. Ми смо за то да се отвори дијалог без предуслова о било чему.

Какви су односи унутар албанске опозиције?

Добри су, али ми неких већих могућности за политичко деловање на Косову немамо. Ја често у шали кажем да смо ми опозиција полиције, а то је врло тешко издржати. С обзиром да су општи интереси свих албанских партија исти, односи унутар нас су одлични.

Неизласком на изборе јасно сте ставили до знања да не признајете ни српску државу ни њену власт. Без обзира на то, какво је Ваше мишљење о мерама које доноси српска Влада?

О квалитетима те Владе нака говоре сами Срби. Ми и даље инсистирамо да Косово добије своју самосталност. То ће бити добро не само за Албанце него и за друге који ће живети овде равноправно. Уколико једног дана ми дођемо на власт, гарантујемо да ћемо то спровести.

СИЛА И ЈУНАЧЕЊЕ

У фебруару 1945. донет је закон којим је забрањен повратак Србима на Косово. По Вама, каква су права тих људи данас?

Тај закон није био направљен против Срба, како се тумачи, него је то обичан закон о аграрној реформи, и то треба знати. Срби су одувек овде били мањина и шпекулације да је са Косова отишло 300.000 Срба немају никаквог смисла.

С обзиром да су мањина, као што кажете, какав је положај Срба на Космету данас?

То морате отићи да питате ове половичне српске власти. Албанаца више нема нигде, ни у најобичнијој администрацији МЗ или општини... Сад Срби праве вицеове и кажу: „Срби и даље одлазе под притиском!“, а свугде доминирају и све је у њиховим рукама.

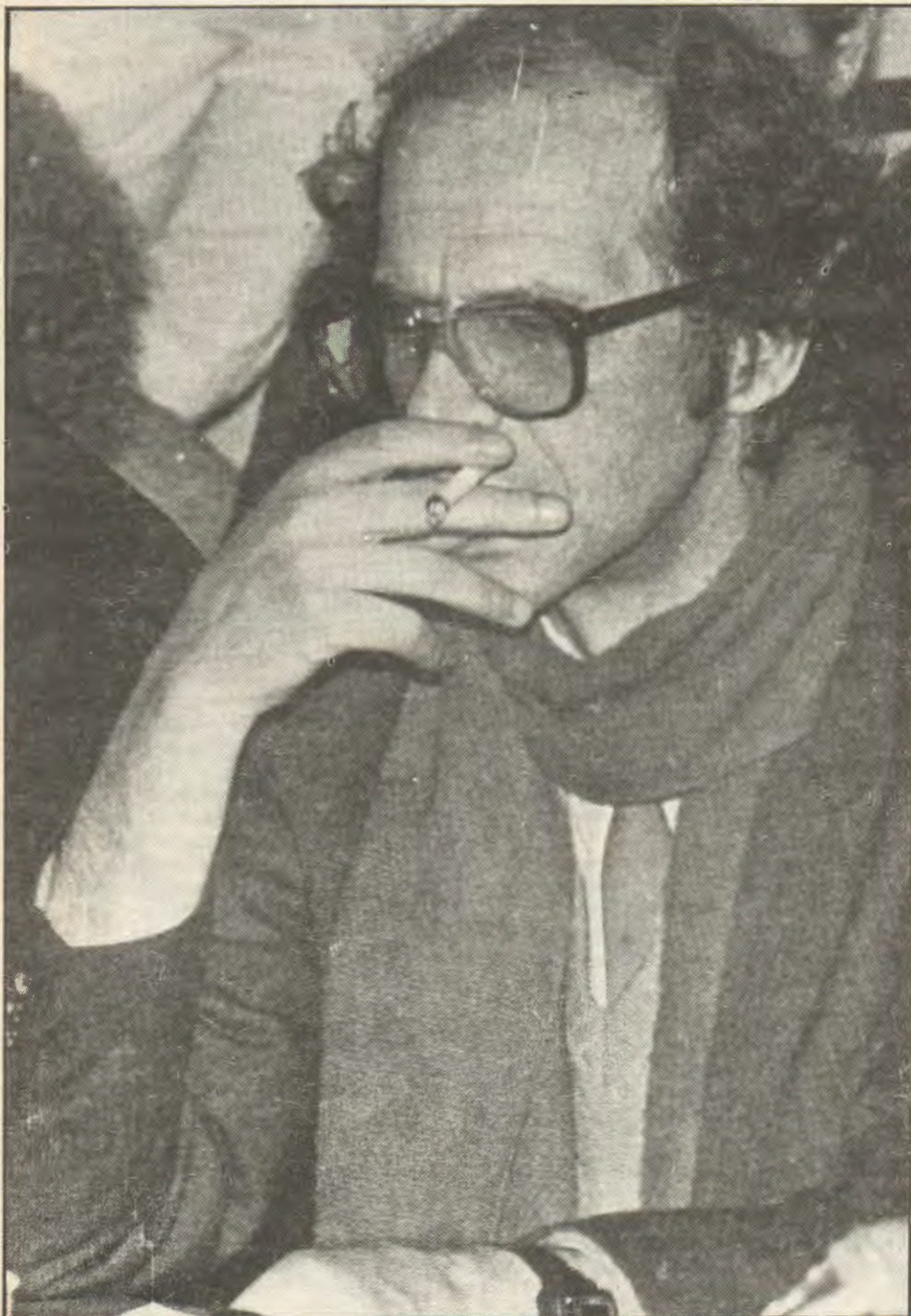
Шта бисте за крај могли да поручите житељима Космета?

Без обзира на државне послове који су у току, ми морамо бити свесни да смо и до сада живели на овим просторима заједно и да и даље требамо живети заједно. То је тај магични кључ који је веома прост — али га треба и остварити. Надам се да ћемо се вратити животу и да ће сви имати оно што желе. Време је да се и ми на Балкану опаметимо и да по први пут политички решимо проблем, а не преко силе, јуначења, глупости и идеологија, које су нас на овим просторима скупо коштале.

ПС. Надам се да ће српска власт схватити да се разум у шиптарске главе не улива пендречењем. Једнопартијска сила којом се одржава постојеће растојање између српског и шиптарског народа — само је лоша услуга Србима који живе на тим просторима.

РАЗГОВАРАЛА:

Благница М. СТОЈАНОВИЋ

КО ЋЕ ПРЕЖИВЕТИ?

БАЈ, БАЈ СЕРБИЈЕ

Када се убрзо буде открило ко је и под каквим околностима напустио Србију, први задатак гневних грађана биће опсада аеродрома. И цивилних и приватних.

Јавна је тајна да је још од априла, и прве масовне мобилизације, било речи о бекству из земље деце познатих. Та деца нису рођена за рат. А кад је рат стварно запретио, и кад су мајке упале у српски Парламент, ниједна позната мајка није била са њима. Као све добре мајке, оне су своју децу збринуте много раније.

Наравно, тешко је доказати колико је људи (и не само одавде) уопште напустило земљу, из различитих разлога. Нису отишли само они познати и богати. Отишли су и они који нису желели да носе последице туђе политике. Нас, међутим, посебно занима одлазак оних који су зарадили у комунизму, а нарочито у посткомунизму, и коју су побегли од последица система који су стварали и одржавали. Јер осим оне мањине која има где да оде, побегли могу само они богати. Они којима је комунизам само донео.

ЦРВЕНИ БЕГУНЦИ

То више није парадокс. Пола века бежали су из комунизма интелектуалци, сензуалци и разни други самосталци којима је овде било тешко да успеју или се одрже. Завршна фаза припада — комунистима. Они беже од последица система у коме су се обогатили. Најпре су им деца студирала у иностранству, па су им куповали куће и станове, а сада ће и они да побегну. Уосталом, није поштено да се они баве и последицама. Нек и другима нешто остане.

Било би то весело само да није трагично. Хиљаде криваца, који верују да су неважни јер је њихова кривица мања од оних који су украли више, већ су преко границе или се спремају да побегну ноћас. Гласови који се проносе градовима о новом масовној мобилизацији додају њиховој журби нови подстрек. Поштени комунисти, који су накрали само толико да им буде добро овде, могу сада да се осећају преваренима од партијских другова. **ОНИ СУ МИСЛИЛИ НА БУДУЋНОСТ.**

С разних страна света стижу информације о малтретирању наших грађана који путују да се одморе или да се скрасе. Последња подвала комунизма јесте та да више неће бити одлазака. Нико нас неће примити, нико нам неће веровати. Проћи ћемо горе од Курда или Румуна. Они који су побегли од своје братске ЈНА ратоваће можда у туђој војсци, у туђем рату. Неки други ће красти, или радити на црно. Све ће то довести до нове омразе народа који ће у међувремену изгубити и своје име. Они који су отишли као Југословени неће више знати како се зову. Амнезија ће бити потпуна.

Неку шансу да преживе у свету који се и сам носи са економским и другим невољама имаће само они који имају пара. Тако ће део људи који су из Југославије побегли због рата и даље живети од комунистичког труда својих родитеља. Наравно, не би требало заборавити оне који су и до сада негде вредно радили и студирали. **Наши су увек успевали у**

свету. Али ће сада и њима бити теже. Ко ће им веровати?

Једно је важно разумети: нико нема намеру да оптужи било кога ко је отишао, побегао, нестало! Свако има право да бира начин и место живота. Али, проблем је што многи одлазе, а да своје рачуне нису платили нити ће их икада платити овом друштву у расулу. Проблем је што одлазе многи зликовци и пљачкаши који први користе прилику да побегну из земље у којој им је увек било добро. За ОВО што нам се сада дешава морали би одговорати многи од оних који су побегли. И који ће тек побећи. Јер ако САД не буду одговарали у људима ће остати утисак да су преварени, остављени на зграштуру куће из које је неко однео златне свећњаке и сребрно посуђе. А пепео је остао.

НОВА АВЕТ

Проблем има два лица. Најпре, далеко од тога да су отишли најбољи. Деца богатих комуниста, задриглих директора који натуцају свој и не разумеју још неколико светских језика, чак и ако су студирала у иностранству, у најбољим школама, не морају и нису боља од чистих талената који су одавде и овде, радом и оним нечим у овом ваздуху, стекли знање и име. Ниједан народ није пропао ако га је напустила класа ситносопственика и предузимача. Опасно је само ако оде сиротиња. Јер сиротиња има своје снове, а снови су права историја народа.

Друго лице је већ мало забринуто. Јер опасно је ако само они који оду буду наши представници. Ако буду довођени у било какву везу с нама. Јер и због света ваља рећи да ли су то поштени бегунци који се боје рата, који не воле ову власт, или они који су се накрали па сад хоће да се скрасе у свету у коме је сигурније. Ако им већ не можемо ништа морамо их испратити с истином о њима. Јер та ће нас истина претити. Биће то нова авет, као што је то био геноцид.

Тако се ништа неће завршити на бекству из земље. Остаће проблеми ма цариницима, полицијом, народом. Можда ће најгори бити ови трећи — они не воле да мењају навике. Понашаће се као становници МЗ „Дедиње“ кад нису хтели Центар за лечење наркомана на својој територији. Статус наших избеглица неће бити много бољи. И то ће се, тај статус, **нама вратити.** И нас ће гледати на исти начин, кад сутра и ми, поштено, пожељимо да видимо свет: Без обзира из којих разлога.

Путеви су господњи непознати, и нико не зна ко од нас иде бољем спасењу. Они што одлазе или ми што остајемо. Има неке наивности у онима који мисле да знају зашто одлазе и неке мудрости у онима који не знају зашто остају. Али трагедија може изабрати или само једне или једне и друге.

Само, трагедија нема никакве везе с правдом. Ако нам је неопходна нада и милост богова, онда то можемо тражити и без трагедије.

Никола МИШКОВИЋ

„СРПСКА РЕЧ“ СВОДИ РАЧУНЕ: ЗАШТО СМО РАЗОЧАРАНИ У ПАРЛАМЕНТАРИЗАМ

БЕСКРАЈНИ ТЕРОР ВЕЋИНЕ

Након 6 месеци рада Скупштине Србије, јасно је и последњем грађанину да Србија нема државу. У њој се влада помоћу личне власти. Таквом режиму опозиција не може понудити да буде саучесник, јер се таква политика не може поправити. ОНА СЕ МОРА СРУШИТИ. На регенерацију болшевизма не може се одговорати ПАСЕЗМОМ (повратак у прошлост), већ АЛТЕРНАТИВНОМ ПОЛИТИКОМ која ће демонстрирати способност да поправи квалитет свакодневног живота. Из анализе нашег новинара, јасно је да смо уместо правне, добили полицијско-бирокуратску државу.

мајсторство у стварању проблема и увукли нас у сукобе које нису способни да реше. Последња и прва реч њихове доктрине изведена је из идеје о завери и самодовљности; њихов економски пројект је монополистичка и подржављена привреда која производи свршен економски хаос и доводи до свеопштег колапса; логична последица такве власти је култура провинцијализма и насиља; стратешки улазак у конфликт са свим и сваким може да заврши једино у масовном крвопролићу; зато нам се нуди апотеоза националног поноса која завршава у биљоједству, поруком поглавице који нам обећава да ћемо јести корење.

Шест месеци смо захваљујући телевизији могли из Скупштине да гледамо параде. Слушали смо уцене, присуствовали нагодбама и преварама, оријенталним обманам и овејаним лажима, сваковрсном мешетарењу и на крају смо од свега тога добили отекле подочњаке од гледања телевизије и конфузију у главама.

Распоред политичке моћи у скупштини је такав да главне опозиционе странке немају ништа друго у својим рукама осим моралног притиска. Зато су странке парламентарне мањине у више наврата изјављивале да нису спремне да подржавају владајућу политику. Деловање институција Србије одаје утисак тоталног расула, а српску политичку платформу диктира више лобија од којих ни један није способан да управља конфликтима, а истовремено има велике капацитете да сукобе производи, социјалисти су показали велико

Знатан део Владине активности износе и именована и разрешења. Од када су дошли на чело власти, Драгунци Зеленовић и његови министри до сада су поставили, односно разрешили, укупно 57 функционера. Осим тога они су ангажовани и у завођењу привремених мера (искључиво на Косову и Метохији), а зр ових 6 месеци заведено је 82 принудне управе у радним организацијама и друштвеним установама у тој покрајини.

У исто време, услове живота и избор шефа државе диктира нам изасланик Војводе од Луксембурга. Постало је јасно и последњем грађанину да Србија нема државу да се у њој влада помоћу личне власти, при чему је перманентна реорганизација апарата власти покриће за арбитражност поседника апсолутне моћи. Таквом режиму опозиција не може понудити да буде саучесник у његовој политици, јер се та политика не може поправити. Она се мора срушити. Али за то опозиција данас није способна. Чини се да смо принуђени да поданички таворимо, тромо и оријентално лењо, на маргини европске цивилизације, по страни од модерних токова, као да нам је једини излазак суноврат у прошлост. Неки кажу да је наша национална психологија таква, да ће нас једино смртоносна мотивација натерати да пронађемо решење достојно људског живота.

... КОМЕСАРУ СЕ ИЗНЕЧАДА ОТВОРИЛО ТРЕЋЕ ОКО...

„ЗАРЂАТА КАШИКА“
(ПАРТИЗАНСКА ПРИЧА)

БИЛО ЈЕ ТО
У ЈЕСЕН 1994
ПРЕД КРАЈ РАТА
У ЦЕНТРАЛНОЈ
БОСНИ!

ХЊЊ
ХЊЊ

ДОСТА!

ДОКТЕ
ТО КОРЕЊЕ?
ЈЕСАМ
ЈА СЕ ЗАТО
БОРИО?
ДА ЈЕДЕМ
ЗАРЂАТОМ
КАШИКОМ?

ДРУЖЕ ВОЈВО,
СТРПИ СЕ ЈОШ САМО
МАЈО-ДЛОК ДОЂЕ СОЦИЈАЛИЗАМ...

ТАД, ЋЕМО
СВИ ЈЕСТИ ЗЛАТНИМ
КАШИКАМА
КОРЕЊЕ

КАШИКОМ

Многи су уверени да ћемо пре доживети колективни помор него спас.

ПОТРЕБА ЗА АЛТЕРНАТИВОМ

Идеја политичког консенсуза перверзно је завршила у **колаборацији бољшевичке власти и неофашизма**, неприродни блуд Социјалистичке партије и Шешељевић харамбаша озаконен је сврховитишћу револуционарног макијавелизма у коме свети циљ **очувања власти посвећује свако средство**. Зато, ни мало не изненађује благодатност са којом је СПС дочекао појаву „црвеног војводе“ у сали Скупштине и аплаузи које добија од посланика владајуће странке за своје говоре. По речима једног члана Главног одбора СПС-а, чак је **шесторо** њихових посланика било најавило да ће ући у посланичку групу Шешеља, али је то енергичном акцијом и прикривеним уценама у самој СПС групи спречено. За сада „војвода“ делује као слободни стрелац који испуцава ону муницију што је добија од својих политичких заштитника и тиме им се одукује за ukazано поверење.

С друге стране, деловање опозиције индиковано вољом владајуће странке, сведено је на реаговање и критику њених **последница**. На регенерацију бољшевизма, једино што је са стране опозиције понуђено као одговор је **пасивизам** (повратак у прошлост), а заборавља се да је прави одговор садржан у разређеној **алтернативној политици** која ће убедљиво демонстрирати способност да поправи квалитет свакодневног живота, обезбедити мир и сигурност, а не да се исцрпљује у јаловом надметању око циљева високе политике. Садашње **разочарење у парламентаризам** је последица неспособности опозиционих посланика да решавају дневне проблеме из живота грађана и регулишу њихове односе са влашћу у смислу заштитника грађанског интереса, да практично покажу како су спремни да одбране угрожене интересе грађана пред општинским и државним властима.

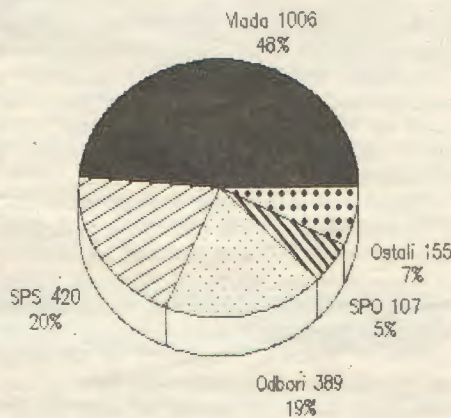
ДВОПАРТИЈСКА СКУПШТИНА?

О таквој политици речито говори и статистика о покренутих иницијативама у Скупштини. Половину иницијатива покренула је **Влада и њени министри**. Они су главни покретачи **законодавне активности**, док су Скупштина, њени одбори и странке заступљене у парламенту углавном постављали **питања Влади**, и давали амандмане на њене предлоге.

Посматрајући рад Скупштине, забележили су укупно **2191** разних комада материјала који су стигли у Скупштину на клупе посланика као **иницијативе**. Међу свим тим папирима, између разних предлога, питања, одговора, захтева и решења има и таквих иницијатива као што је она која је у Скупштину дошла из општинског одбора СПС-а: **да се Аца Николић-Муса изабере на једну од значајнијих функција у Влади или Скупштини**. Према покретачу најзаступљенија је Влада са укупно **1006** предлога, именована и разрешења, мера, мишљења, одговора и сличног. То представља **половину** од укупног броја свог материјала, друга половина долази из саме Скуп-

штине. Према покренутих иницијативама (при чему је показатељ материјал заведен у архиви Скупштине) **најактивнија је посланичка група СПС-а** која је посланицима одаслала **420** разних материјала, што просечно по посланику чини два материјала. Друга на тој листи је група СПО, чијих **двадесет посланика** је сачинило **107 иницијатива**, (то је просечно према једном посланику **5 иницијатива**). Све остале странке у парламенту (Демократска странка, СРСЈ/В, Странка Савеза Сељака Србије, Група грађана, Странке Југословена, Демократска заједница Војвођанских Мађара, Демократска заједница војвођанских Хрвата, УЈДИ) јављају се као покретачи **155 иницијатива**.

Rad skupstine Broj inicijativa

Користећи своју апсолутну бројчану предност СПС је наметнуо терор већине над мањином, који се у току последњих 6 месеци исказивао у тоталном игнорисању сваког предлога опозиције. Тако се догодило да ниједан од свих предлога које је давала опозиција није био прихваћен, изузев предлога Закона о враћању имовине Српској православној цркви која јој је била конфискована, али је и тај закон вољом председника Републике Слободана Милошевића суспендован и враћен Скупштини на поновно усвајање. Своје суспензивно право председник Републике је искористио у још три случаја: када је вратио на поновно усвајање и законе о штрајку, радним односима и судовима.

Већ из ових података јасно се види да српски парламент ради као **двопартисјска институција**. Са једне стране је **владајућа странка (СПС)**, а са друге **опозициона (СПО)**. Те две странке су оне које дају тон и одређују стил рада у Скупштини. Користећи своју апсолутну бројчану предност СПС је наметнуо **терор већине над мањином**, који се у

току ових шест месеци исказивао у тоталном игнорисању предлога опозиције. Тако се догодило да ниједан од свих предлога које је давала опозиција није био прихваћен, изузев **предлога Закона о враћању имовине Српској православној цркви** која јој је конфискована, (али и тај закон је вољом председника Републике, Слободана Милошевића суспендован и враћен Скупштини на поново усвајање

АМАНДМАН — НАЈВЕЋА ЗАБАВА

Своје суспензивно право председник Републике је искористио у још три случаја, када је вратио на поновно усвајање и законе о **штрајку, радним односима и судовима**.

Што се тиче карактера покренутих иницијатива најзаступљенија су посланичка питања, њих је укупно било постављено више од **700**, а до сада је Влада одговорила на **543 питања**. Постављање амандмана је други омиљени облик **забаве** народних посланика: укупно је **441** комада материјала у коме су предложени амандмани. Број стављених амандмана је далеко већи, јер у једном акту који се доставља најчешће је више амандмана на предложени законски пројект, тако да се може са великом поузданошћу претпоставити да је укупно поднето више од **1000** појединачних амандмана на све предложене законе.

У врховно законодавно тело Републике, у току њеног полугодишњег рада, стигло је **371** предлога за законском снагом. Од тога је Влада послала **133**, а из саме Скупштине, од стране посланика дошло је **138** предлога. Према скупштинској процедури, на све ове предлоге Влада и Одбори дужни су да дају мишљење и извештаје. На тај начин посланици су добили укупно **511** комада материјала тог карактера. Од тог броја Влада је дала своје мишљење на **176** предлога закона и амандмана, а одбори извештаја на **335** законских иницијатива.

Знатан део Владине активности изнесе и именована и разрешења. Од када су дошли на чело власти, **Драгутин Зеленовић** и његови министри до сада су поставили односно разрешили укупно **57** функционера. Осим тога, они су ангажовали и у завођењу привремених мера (искључиво на Косову и Метохији), и за ових 6 месеци заведено је **82** принудне управе у радним организацијама и друштвеним установама у тој покрајини.

Да нису дорасли својим законодавним амбицијама, Скупштина и Влада доказују и тиме што нису били у стању да у року предвиђеним Уставним законом за спровођење Устава, донесу одређен број **системских закона**, тако да су морали свој рад да продуже у **ванредном сазиву**. Какав ће бити квалитет система изграђеног у режиму ванредног стања није потребно нагађати. Може се са сигурношћу претпоставити да ће и он бити у складу са условима у којима је донет: дакле, предстоји нам живот у режиму ванредног стања. Ако је судити по до сада донетим законима којима се супротставља државни и политички систем, циљ социјалистичке гарнитуре је да изгради полицијско—бирокаратску државу, у којој су основна људска и политичка права грађана подређена самовољи арбитражне и ауторитарне политичке власти.

Драгослав ГРУЊИЋ

**(НЕ)НАРОДНИ
ПОСЛАНИЦИ: ЗЛАТАН
ПЕРУЧИЋ (СПС)**

ЗЛАТАН, А РЂА

Клуб посланика Социјалистичке партије Србије у Народној скупштини има и своје заслужне чланове. Уз Александра Бакочевића, Антонија Исаковића и Павића Обрадовића, богату биографију има и господин Златан Перучић, актуелни председник Извршног савета Скупштине града Београда и народни посланик.

После успешног стажа у омладинској организацији господин Перучић је комунистичку активност наставио у Општинској конференцији Социјалистичког савеза радног народа оп-

штине Врачар у Београду, најпре као стручни сарадник, а потом као њен секретар. На ово место поставила га је **Миканна Савић**, тадашња председница Општине Врачар. Обоје су касније смењени са функције, када је пукла њихова афера. Миканна није могла преболети и виши органи су морали да их обоје „уклопе“. Госпођа Миканна Савић постављена је за председника **Основног суда удруженог рада у Београду**, млађани Златан Перучић послат је у „Југоброд“, да буде заменик тадашњем директору **Радету Кончару**, угледном привреднику и комунисти.

У „Југоброду“ се Златан златно снашао. Потписао је силне уговоре којима је „Југоброду“ нанета огромна штета. Сам је одговоран за пет милиона долара, колико је ова фирма остала кратка Златановим пословним „промашајима“. Никада се није утврдило да ли су паре отишле на Златанов ино-рачун, или је у питању његова пословна неслањаљивост.

ДОГОВОР У „БРЕСТУ“

Када се господин Раде Кончар почетком осамдесетих замерио комунистичкој елити Југославије, тражећи на партијском конгресу реорганизацију деловања комуниста, осим њега на „тапет“ је дошао и „Југоброд“, кога је, уз „капетана“, такође требало потопити у разрачунама црвених другова.

Видећи да је „капетан“ Кончар жртвован, г. Перучић је, као прави комуниста, очас оставио партијског друга, и почео је, уз сарадњу са провокатором партијске полиције извесним **Љубомиром Червеницим**, да организује Кончарев одстрел. И Раде Кончар је, зна се, „уклопљен“ односно, отишао је из „Југобрда“, јер другог избора није имао. Црвени другови нису могли опростити ни „Југоброду“, већ су га убрзо ликвидирали. Са њим је, на време, и на сигурно место, отишао и господин Златан Перучић, који се на време „пестројио“.

Г. Перучић постаје миљеник другарице **Мирјане Марковић**, тадашње председнице Комисије за идејни рад Универзитетског комитета СК Београда, чији је муж на још вишој функцији — председник је Градске организације Савеза комуниста у Београду. И г. Перучић постаје директор Студентског центра у Београду. Златан Перучић бива „кооптиран“ и у Универзитетском комитету СК. Као директору велике фирме, која се бави стандардом студената београдског Универзитета другарица Мирјана му је наменила и улогу финансијера свих „операција чистиња“ неподобних. Г. Перучић је у „Чарапићевом бресту“, кафани у којој се скупљала комунистичка младеж, у то време предвођена **Снежаном Алексић** и **Тахиром Хасановићем**, студентима професорке Марковић, и угледним партијским функционерима, доносио одлуке о уклањању морално-политички неподобних професора и студента.

Од Студентског центра у Београду посебно су новчано награђивани следбеници Осме седнице ЦК СК Србије — њима су исплаћивани разни хонорари, давани станови и многе друге привилегије. Сви налази Службе друштвеног књиговодства о пљачкању у Студентском центру остајали су само мртво слово

на папиру, због телефонског интервенисања другарице Марковић.

У акцији обарања Редакције „Студента“, г. Перучић је имао истакнуту улогу, бранећи, на сва уста, живот и дело покојног **Јосипа Брза**, за Перучића „највећег сина наших народа и народности“.

УНОСНА „АРХИТЕКТУРА“

Када је запретио штрајк у Студентском центру, и завладала велика узнемиреност међу студентима због марифетлука директора Перучића, другарица Марковић је одлучила да га пребаци на другу, такође важну функцију. И Златан је постављен за председника Извршног савета градске Скупштине. Велика власт, никаква одговорност. Г. Перучић је, одмах, поделио стотинак станова својим пријатељима, из градског фонда. Добили су их тужиоци, судије, полицајци, све важни другови, који би, по природи посла, могли да се баве пословањем г. Перучића. За министра правде града Београда поставио је анонимног судију Основног суда удруженог рада **Небојшу Шаркића**, да добро контролише делове правде да којим случајем не донесу решење о његовом хапшењу.

Конто господина Златана Перучића почео је нагло да „дебља“ када је председник Извршног савета Скупштине Београда почео да сарађује са Архитектонском мафијом. Угледном клану архитеката са београдског Архитектонског факултета г. Перучић је, преко Извршног савета, одобравао да мењају Генерални урбанистички план, и да у центру Београда пројектују нови пословни простор. Руше се старе куће, у центру Београда подижу ниво небодери, а на вишку простора зараде и архитекти и господин Перучић. Тренутно, у Београду се највеће пљачке остварују деловањем „архитектонске мафије“. О томе ћемо више у једном од следећих бројева.

Пљачкајући Београд, г. Перучић је увек био уз власт. Њен миљеник. Другарица **Мирјана Марковић** је била вољна да прогура Златана и за српског премијера. Њен муж Слободан је форсирао **др Миодрага Зечевића**, свог бившег колегу из „Беобанке“, а данас директора Југословенско—француске банке у Паризу. Уочи самог избора пукла је афера о лоповлуцима браће Зечевић, па се г. Милошевић предомислио и за казну Србима довео за премијера извесног **Драгутина Зеленовића**, који нам је донео још зеленију владу.

Видећи да се социјалистима не пише баш најбоље, г. Златан Перучић покушава да поново „ухвати последњи воз“. У Народној Скупштини Србије г. Перучић често поставља делегатска питања, даје предлоге, ставља амандмане у процедуру поводом владиних закона. Треба се на време обезбедити, вероватно разонује г. Перучић, који у претрчавању улице има великог искуства.

Ако једног дана господа из Социјалистичке партије Србије, која је годинама владала државом и нашим душама, државу пљачкајући а наше душе сатерујући у мишју рупу, буде изведена пред суд јавности и редован суд, онда ће међу првима, које пред пороту изведу, бити и господин Златан Перучић. Он није златан, као што му име говори.

М. Б.

Доктор Живко Столић је посланик под радним бројем 237, изабран у изборној јединици Гњилане и Витина. На његов избор није било приговора, јер како они са ведријим погледом на свет кажу, др Жика је као сцелијалиста гинеколог већ на самом старту обезбедио женски део (бирачког) тела, а преко њега и добар део „палучара“.

Укратко, др Жика је прави народски лекар, са несумљивим заслугама за пораст natalитета на Косову. Сетићете се, недавно је и за скупштинском говорницом врло квалитетно дискутовао на ту тему.

У политичком смислу, његови ставови су и јасно дефинисани и бескомпромисно оживотворени. Како једном косовском СПС—овцу иначе и доликује. „Спремио сам био пасош да побегнем са породицом из Југославије, да је којим случајем СПО победио“, самокритички је признао др Столић после децембарских избора.

Када се, после свега, одвајају заслуге народног посланика Живка Столића и његова доследна и принципијална оданост авангарди радничке класе, све оно што је наш гинеколог стекао (и „стекао“) може се сматрати неадекватном наградом за његово „страдање“ на Косову. А списак звања и имања др Живка Столића подужи је.

МАЛО ЛЕКАР ВИШЕ „КОЛЕКЦИОНАР“

Званично, главним занимањем Столићевим сматра се место директора Дома здравља у Витини (да би са тог положаја, како тврде његови политички противници, успешно штитио окореле шиптарске сепаратисте, међу којима се посебно истиче де Фетија).

У недостатку других предлагача и кандидата, самог је себе поставио за председника привременог органа у банкарском лечилишту Клокотбања и фабрици минералне воде и сокова. (Са за косовске прилике скромном плаћом од 16 милијарди ст. приде).

Председник је органа „Божура“ за Витину (што подразумева и присни Кеџманов пријатељ).

Председник је Српског националног већа у Витини (мада ни сами мештани не знају шта то тачно представља).

За овакв професионални и друштвени ангажман сваком другом дан би морао да траје бар 25 сати, али за др Столића ништа није немогуће. Тако му је успело да са својих десет прстију — издржавајући супругу домаћицу и кћер која се тек недавно по завршетку студија запослила у татином Дому здравља — стекне: Кућу у селу Клокот, на друштвеном земљишту (јер му је приватан плац у сред села од 2Ха драга успомена на почивше родитеље), кућу у Краљеви од 500—600 м², плац у Гроцкој, омиљеном викендашком насељу виђенијих Београђана, на Дунаву. Кћери је купио мали стан у Приштини, у време док је студирала, да се не би потуцала по великој варши.

Жика Столић за своје медицинске и друге услуге не одбија поклоне, па је у својој богатој вишегодишњој пракси лекара и хуманисте постао страствени скупљач, са завидном ко-

ДР ЖИВКО СТОЛИЋ (СПС)

НЕ ВРЕЂАЈТЕ МУТАНТЕ!

ИЛИ: Како је др Живко Столић, гинеколог из Косовке Витине, чврсто решио да и пошто замени царство земаљско царством небеским настави да се бави својим позивом

лекцијом од око 200 ручно рађених ћилима, десетака телевизора и видео—рикордера, и подрумом пуним вискија којим посебно воли да се похвали. Филателиста је, али не презире ни осталу валуту.

На скупштинске седнице превози се некада општинским аутом, некад „лежо“—ом 505 Фабрике вијака „ВИНЕКС“, која је случајно већ месецима на строгом минималцу. Али, откад је чуо да његов партијски друг и председник обожава кола марке „опел“, бацио је око на нову „омегу“.

Само кад хоће, др Столић је изузетно благ и толерантан човек. Недавно је неконструктивном делу опозиције одржао праву лекцију о плодној међустраначкој сарадњи, приредивши величанствен дочек др Војиславу Шешељу, приликом његове последње косовске турнеје,

ДОКТОРОВИ ЗАГРОБНИ ПЛАНОВИ

Међутим, иако оведочени великан др Живко Столић у последње време задаје приличне главовоље својим саборцима. Наиме, увртео је себи у главу да мора да пружи своје трајање и после живота. За то је смислио несвакидашње оригиналан начин: у сеоској цркви Светог Петра (изграђеној добровољ-

ним прилозима верника и освећеној 1985. године) дао је да се ослика на фрески — међу српским свецима и Патријаршијом у пламену, са изразом лица који казује „ништа не брините, ситуација је под мојом контролом“. У ту сврху довео је фрескописца из Краљева и „убедио“ га да то уради са неколико девизних хиљадарски. Посао је обављен дискретно, у претходно закључаној цркви.

Када су на Петровдан, слави села и цркве, мештани видели Столићевог ума дело, толико су се разгоропадили да је друг народни посланик наредних неколико дана морао да се прави да „није код куће“. Ипак, брзо се опоравио, јер већ размишља о томе да подигне мермерни саркофаг у коме ће бити сахрањен, у сред цркве. Саркофаг би био постављен на стубовима, довољно високо да испод могу да се провлаче нероткиње. По јединственом Столићевом рецепту: медицинска достигнућа (похрањена у посмртним остацима др Живка Столића) плус благотворност светог места и — успех је загарантован. Није фантастика, др Столић је о овоме размишљао пред више забезекнутих слушаалаца.

Србијо, добро је да те још има камен на камену!?

А. Ц.

МИНИСТАР БЕЗ ПОРТРЕТА: БРАНКО МИКАШИНОВИЋ

СУБРЕТА ИЗ НАФТАЛИНА

Да је Бранко Микашиновић, министар иностраних послова Републике Србије у првој влади господина Зеленовића, неким случајем уместо за министра био постављен за шефа тајне службе, он би данас свој учинак могао да објасни врло једноставном реченицом: „Мој је посао био толико тајна да ни сам нисам знао шта радим.“

На несрећу, Микашиновићев посао је јавне природе и тим је његова невоља већа: народу Србије требало је с времена на време да положи рачуне о томе шта је урадио за ин-

тересе земље која му је поклонила поверење. Велика невоља за Микашиновића — јер није урадио ништа! Због тога ће он у историју српске дипломатије остати упамћен као „**министар без портрета**“, то јест као човек за

чији политички портрет недостају и они најнеопходнији детаљи и који се због тога нужно мора указати као потпуно безлична фигура?

Када би данас била направљена анкета с питањем „Ко је Бранко Микашиновић“, могли би се очекивати одговори невероватних распона: нова звезда на небу народне музике, познати мали привредник, посланик из Шашковаца који још није проговорио у Народној скупштини, агент обавештајне службе који је управо издао књигу својих мемоара, пензионер који се поново виноу у политичке рисине, дете палог борца, или баш пали борац главом. Један до два од ових одговора могли би чак бити и тачни, или бар близу истини. Али, у сваком случају остало би оно што је Бернард Шо рекао поводом једне друге личности: „Господине, све што видим око себе — сто, канта, столица — све ме подсећа на Вас, само ме Ви сами не подсећате ни на шта.“

Истини за вољу, својој безличности највише је допринео сам господин Микашиновић, мада се мора рећи да је у томе имао и свесрдну подршку других. Требало се заштити од јавности!

СУПРУГА ШТИТИ МИНИСТРА

На позив (овог) новинара да после неколико месеци министровања проговори нешто и за јавност, министрова супруга **Невена Микашиновић** одговорила је невероватно убедљивим разлозима:

— Бранко је рекао да не може одговорити на Ваш позив; знате, он много ради, уморан је, често одлази на спавање тек после пола ноћи...

Тренутак је да се каже да то и није било први пут да супруга Бранка Микашиновића стаје у заштиту, посредно или непосредно, свога супруга. Тачно на дан 1. фебруара 1991. године, париски „Ле Монд“ објавио је доста опширан приказ Ћосићеве трилогије „Време зла“, и ту критику је аутор Жорж Нива насловио као „Велику комунистичку исповест“. Шта се тада десило? Супруга Бранка Микашиновића на брзину се претворила у преводиоца, и већ у суботу 9. фебруара у културном додатку „Политике“ (ни пре ни после тога није се појављивала као сарадник културног додатка) објављен је њен превод критике из „Ле монда“. Не би се томе имало шта приговорити да супруга Невена није том приликом извршила једну врло, врло значајну редукцију: **изоставила је управо пасус који крајње неповољно говори о данашњој Србији!** Када се зна да је то учинила само три дана пре него што ће бити објављен састав нове владе (12. фебруар) у којој ће се наћи и њен супруг, онда се може мислити колико је било задовољство и Великог газде и Великог писца што се на тај начин штити углед „њихове Србије“. Ево како, у целости, изгледа тај став у „Ле Монду“.

„Онима који су засићени или који немају жеље да читају оваква огромна епска сведочанства рођена из накарадности нашег века под тортуром апсолута и његових „ерзаца“, треба рећи и поновити да привидан распад

комунизма није данас уништио нихилистичку силу која се недавно била надвила над Европом на крају њене цивилизаторске владавине, да та самоубилачка грозница није нестала из наших гена, да она без сумње и даље дрема као вирус и да не треба затварати очи пред том епохом 'сањара убица сањара. Штавише, Србија, у средишту Југославије, остаје једна од најпатнијих тачака Европе, једна од тачака која одбија промене и једна од оних преко које ће нам можда, још једном, стићи следећа криза самотортуре.' (Повлачење наше).

Упоредивањем текста из „Политике“ и „Ле Монда“, лако ће се уочити да у преводу недостаје баш онај део који о Србији говори као једној од тачака „која одбија промене“, дакле једној од тачака на којој „привидаан распад комунизма није данас уништио нихилистичку силу...“. Тај део, обде одштампан масним словима, једноставно је нестало из ауторског текста.

Наравно, Невена Микашиновић увек може рећи да је тај део избрисан уредничком, цензорском, руком у „Политици“; било би довољно да овој Редакцији само поднесе на увид копију свог превода и да тако скине са себе одговорност. А ако је извукла какву поуку из претходних активности свога супруга, она би ту копију морала да има.

Каква је сад то алузија на некакве „претходне активности“ Бранка Микашиновића?

ОБАВЕШТАЈНА АКТИВНОСТ

Није никаква алузија, већ се тиме жели указати на оно што је „Политикин СВЕТ“ објавио под уредничком руком Љиљане Булатовић још 17. октобра 1990, где Антун Духачек „као један од руководилица у нашим последњим обавештајним службама“, јавно објављује да је Бранко Микашиновић, давно пре него што ће постати министар иностраних послова у влади Србије, био — обавештајац! Сјајна квалификација за потоње службовање на месту министра иностраних послова?!

Тај део Духачекове исповести дословно гласи:

„Обавештајна служба се посебно ангажовала да редовно прибавља што аутентичније информације које су се односиле на прву конференцију несврстаних у Београду, да прати реакције и западних и источних земаља, посебно активност НР Кине која се видно заинтересовала за могућност свог дјеловања код појединих несврстаних држава. Кина је изашла, између прве и друге конференције и са својим приједлогом да се одржи конференција земаља Азије, Африке и Јужне Америке. Конференција која је добила назив „Три А конференција“. Кинески политичари су били нарочито активни и форсирали своју идеју преко Индије, Египта, Алжира и Кубе. Посебно активна је била Куба (Че Гевара), Алжир (Бен Бела), марокански лидер опозиције, па донекле и Насер лично. Преко Египта (главни резидент је био Раде Трошт) успјела је обавештајна служба да прибави потпуну документацију о концепцији „Три А конференције“, намјере НР Кине, и већ доста разрађен став Индије и приједлог који је Насер упутио Нехру у вези са кинеским ставом о несврстава-

њу. Паралелно смо покренули и активност наше обавештајне службе у Паризу. На организираном разговору између Че Геваре, Бен Барке и нашег обавештајца (Бранко Микашиновић) добили смо потпуни увид Кубе и Алжира у вези са организовањем „Трети А конференције“. (Сва подвлачења А. Духачек).

После ових навода, можда ће бити јасније како се Бранко Микашиновић — личност потпуно анонимна у нашем јавном и културном животу — обрео у Паризу као амбасадор Југославије при организацији Унеско

Али свакако ће остати нејасно како је из статуса пензионера, и то тако изненадно и без икаквог видног учешћа у јавном и политичком животу Србије, преведен у звање министра иностраних послова!? То, заиста, може само Србија, и то ова „еспесовска“ која, неписмена како јесте, буквално (као буква) настоји да по оној народној „нико нема што Србин имаде...“

МИНИСТАР У СТАЊУ СТУПОРА

Јер, без обзира да ли у окриљу или изван окриља своје супруге, да ли из обавештајних или из каквих других разлога, чињеница је да је у фебруару ове године Бранко Микашиновић оглашен министром иностраних послова Републике Србије и да се од тог тренутка понаша као човек који се налази у стању ступора. То је оно стање које психијатрија означава као инертност, обамрлост, у којој пацијент готово да не реагује на надражаје који долазе из спољног света.

Бранко Микашиновић неодољиво подсећа на таквог пацијента. Земљом (Србијом) прошле су разне делегације, од лилипутанског Луксембурга до гуливеровске Америке, али Бранко никако да се огласи и да каже српском народу шта је и он у тим разговорима рекао. Очигледно, за њега реч има библијску важност („И у почетку беше реч“), али је бар могао да каже „бе“. Но, он се од прве задовољно улогом субрете којој писци и режисери лаким водвиља дозвољавају да се појави на сцени само када треба на тацни да унесе неко писмо; а када ипак хоће да повећају важност њене улоге, онда јој дају да унесе — препоручено писмо.

За илустрацију овога што је речено може се узети посета Грчкој коју је Микашиновић учинио као пратилац председника Републике Слободана Милошевића, и која се може пратити кроз извештавање „Политике“.

У првим најавима те посете, од 11. до 15. априла ове године, име Бранка Микашиновића, министра иностраних послова Србије, не спомиње се ни један једини пут! Не зна се, чак, ни да ли је он члан делегације? Али у извештају од 16. априла већ му се поклања један део реченице, и то онај последњи, иза запете: „После дијалога Мицотакис — Милошевић, у четири ока (толико му Слободан верује! — наша примедба), разговору се придружују остали представници грчке стране, као и Слободан Прохаса, потпредседник владе Србије, и Бранко Микашиновић, министар иностраних послова Србије“. И то је све!

У даљем извештавању Микашиновићу се губи сваки траг, па га чак нема ни у шетњи Авенијом Василијас Софијас „којом су после

једночасовног разговора у Парламенту прошли пешице Мицотакис и Милошевић...“, као што га нема ни приликом посете Крфу и Светој Гори... и као што га нема у вести о повратку у Југославију, где се помиње чак и Живко Апостолски, генерални конзул СФРЈ (!) у Солуну, који је испратио госте, али се као гост не помиње Бранко Микашиновић! У истој вести поменут је чак и министар за Тракију и Македонију Јоргос Џицикостас, али Микашиновићу није било места чак ни у његовом друштву.

(НЕ)УЧЕСНИК ИСТОРИЈЕ?

Има и других примера дипломатске делатности српског министра за иностране послове, који се своде само на једну реченицу. „Политика“ од 17. јула ове године саопштава у наслову: МИЛОШЕВИЋ ПРИМИО ИТАЛИЈАНСКЕ ПАРЛАМЕНТАРЦЕ. Улога Бранка Микашиновића и других учесника своди се на следећу реченицу: „У овом разговору учествовали су: Бранко Микашиновић, министар иностраних послова...“ (и други).

Исти лист објавио је 20. јула ове године вест под насловом МИЛОШЕВИЋ ПРИМИО ПАПУЉАСА, вест у којој се објашњава да је Папуљас бивши министар иностраних послова Грчке, присуство Бранка Микашиновића свело се на следећу констатацију: „У разговору у којем је учествовао и Бранко Микашиновић, министар иностраних послова Републике Србије, са задовољством је констатован висок степен подударности гледишта Србије и Грчке.“

Какво су задовољство могли имати председник Републике и његов министар констатујући „висок степен сагласности“ с једним бившим министром, то могу да наслути само они који се сете речи покојног песника Мака Диздара: „И ви ћете бити оно што ја већ јесам...“ — то јест, бивши!

Како је — при свему овоме што је наведено — уопште могло доћи до тога да Бранко Микашиновић не смо буде „извучен из нафалина“ већ и да буде наменован на тако висок положај као што је министар спољних послова Србије? Светосавци би рекли: Сам Бог зна! Међутим, људи који верују да су упућени у гранд—гињолску политику Србије без оклевања ће рећи да је том наменовању, као и многим другим, кумовао Велики писац за кога је један други Велики писац (драмски) рекао да нас је „са обе руке гурнуо у комунизам, али да ни једну није пружио да нас одатле извуче“. Оном првом је, изгледа, постала навика да људе гура са обе руке, али да им ни једну не пружи кад из нечега треба да их извуче.

Ускоро ће се то, вероватно, потврдити на примерима Милорада Вучелића и Мила Перишића који су „евидентирани“ за неке нове, високе, функције. (У међувремену је Вучелић већ наменован — не изабран — за генералног директора РТВ Нови Сад).

Што се тиче Микашиновића, Велики писац ће још бити у праву што њему у овом тренутку није хтео да пружи ни једну руку, па ће још једном Велики писац моћи да мисли како је помогао српском народу.

БОРДО ДИМИТРИЈЕВИЋ

У очекивању промоције новог минситраства српске владе, оног за информисање, ових дана се увелико нагађа ко би мога бити шеф тог ресора. помињу се др Владимир Штамбук, Љиљана Булатовић, Жељко Симић... Несумњиво је да су сви они дали свој драгоцен допринос у освајању и учвршћивању власти српских комуниста, међутим, један доскора анонимни човек далеко је заслужнији и подобнији за то место. Реч је о Зорану Ђумићу, портпаролу председника и Скупштине Србије.

У прошлом броју „Српске речи“ јавност је упозната са Ђумићем у вези са једним скорашњим догађајем са скупштинским извештачима који је окарактерисан као инцидент. Наиме, Ђумић је забранио новинарима да се крећу скупштинским здањем и упутио их да могу боравити и радити само на простору новинарске собе. На жестоку реакцију новинара Ђумић је нкон интервенције двојице потпредседника Скупштине, Боривоја Петровића и Павића Обрадовића, повукао ову забрану. Да то не би остала сенка као вредног и оданог чиновника. И овај поменути немιο догађај, очигледно, није његова самоволна одлука, већ последица ревносног извршавања постављених му задатака.

ИЗБАЦУЈЕ, ОТИМА ТЕЛЕФОНЕ...

Зоран Ђумић је на велика врата српске политике ушао као некадашњи радник Новосадске телевизије, где је, наводно, радио као новинар, мада су многе колеге склоне да му то оспоре, наводећи како га никад нису запозиле у том послу, као да је много важно за једног потенцијалног министра за информисање. Ни они који су му омогућили трансфер у Београд, у некадашњи секретаријат за информисање — Исамиљ Бајара га је препоручио др Војиславу Мићовићу — никада нису стекли новинарску славу.

Ђумић је значајнији медијски продор направио у време избора у Србији, кад је водио

ЗОРАН ЂУМИЋ, ДРУГИ ПУТ

ДРУГ КОЈИ СПРЕЧАВА ФИЈАСКО

Портпарол председника и Скупштине Србије занста је дао све од себе да новинари никад ваљано не ураде свој посао, стога је помиљање његовог имена за будућег министра информација, ка становништа неупотребљивости потпуно употребљиво.

главну реч на конференцијама за штампу. Колико моћи је располагао могло се наслутити и по томе што је у неколико наврата забранио председнику Изборне комисије да изађе пред новинаре, вероватно процењујући да председник комисије није довољно спреман и да би то било штетно по извештаче. Незахваљни новинари су се спрдали на рачун његове неелоквентности, језичког сиромаштва и чак говорне мане, ругајући се да је присутни преводилац за енглески језику ту због Ђумића, а не због страних новинара. Некима је чак сметало што код Ђумића примећују и знаке пијанства. Па зар новинаре не бије глас да су склони алкохолу?! Уосталом, сам Ђумић је, свестан своје „опуштености“, двапут и отказао конференције за штампу. Наравно, у таквим односима није чудно што је Ђумић знао каткад да запрети својим колегама извешта-

чима да ће им одузети скупштинску акредитацију. Они који су га симпатисали, пре свега новинари ТВБ и неких добронамерних београдских листова, за узврат су, пре осталих, добили изборне резултате.

О СТОЦУ — НИШТА

Свакако да Ђумић не би у тим тешким временима кад се ломила политичка судбина Србије добио шансу да се претходно није исказао као лојалан службеник. Још кад су у „Рилићу“ и РТВ Приштину уведене привремене мере, он је њихове извештаче праводобно избацио из Скупштине, што је било и логично — за кога да пишу кад им редакције и онако нису раиле. Ђумићева изванредна политичка будност нарочито је дошла до изражаја кад је, незадовољан садржином извеш-

таја новинара ТВ Љубљана, прекинуо диктирање текста отевши му телефон.

Још убедљивији пример његове будности и истанчаног политичког слуха за дневнополитичке потребе свог јединог и истинског послодавца, председника Милошевића, везан је за онај чувени разговор Милошевића са студентима, након мартовских догађаја. Претпостављајући какве све невоље могу задесити председника, Ђумић је новинарима петнаестак минута пре почетка овог састанка прво рекао да није сигуран да ли је отворен за јавност, да би касније, оне који су пристигли селективно пуштао у зграду Ректората. Тако је стране новинаре онемогућило да светску јавност извести о Милошевићевом фијеску пред студентима, заштитивши директно председников углед. Сасвим је логично да је баш Ђумић, као особа блиска председнику, могао релевантно саопштити новинарима, да они заправо никад нису исказали жељу да са председником Србије направе интервју.

Није Ђумић давао све од себе само за Милошевића, јер би то еко могао да му пребаци као каријеризам. Врло одано и професионално знао је да стане и иза председника Владе Зеленовића. Кад се својевремено српски премијер дебело уплео у дезинформације о некаквим етничким окршајима о Стоцу, Ђумић је, да га спасе од бруке, брзо организовао ТИМ поводом конференцију за штампу, и на две шлајфне текста ишчитао све што је требало да се каже о плану рада Владе, о Стоцу — ништа.

Зли језици кажу да Ђумић има тесну сарадњу са полицијом и државном безбедношћу, што, чак и да је тачно, није никакав грех. Па зар послови информисања у оквиру државних органа у овако тешким временима могу да се раздвоје од послова државне безбедности? Уосталом, као да је битно да и ће полиција пре или касније да прочита неки текст. Министарски портфељ треба заслужити неки пут и надчовечанским радом и оданошћу, а Зоран Ђумић је најбољи пример за то.

Милош ДИМИТРИЈЕВИЋ

БОРБО ВУКОЈЕ

РЕНОВИРАЊЕ СРПСКЕ ВЛАДЕ (!?)

ЧЕКАЈУЋИ „ГОСПОЋУ МИНИСТАРКУ“

Србија већ има једну неписмену „Госпоћу министарку“, која у позориштима широм земље служи људима за увесељавање и подсмех. Ако би се остварио наговештај објављен у „Борби“ претпрошле недеље — да Љиљана Булатовић буде наименована за министра информација у влади Србије — ова земља би тиме добила и једну истинску, живу, неписмену госпоћу министарку која би брзо дала свој пун и несумњиво значајан допринос општем циркусу!

Неписменост Љиљане Булатовић није само метафорична, већ тај термин, у њеном случају, треба схватити у буквалном значењу. Наравно, све то уз услов да се под писменошћу не подразумева само срицање слова, већ оно што та реч стварно и означава: познавање науке о језику, у коју спадају и синтакса, и интерпункција, и деклинације, и конјугације, и много шта друго што чини основе стварне писмености. Уз тај услов неће бити нимало тешко доказати, на конкретним примерима, да потенцијална министарка, која је у једном тренутку била догурала чак и до главног и одговорног уредника „Политикиног СВЕТА“, нема много везе са писменошћу.

ЕКСКЛУСИВЕ

Како — упитаће се, можда, неко већ на овом месту — па зар Булатовићка није студирала управо књижевност? Јесте, али као што ће се видети, у њеном случају ни то не гарантује описмењавање до мере која је неопходна за учествовање у јавном животу, и већ чујемо професора светске књижевности Војислава Ђурића како грми са своје катедре: „Због оваквих студената, ово се више неће звати катедра за светску већ за свецку књижевност!“

А сада на доказивање!

Нека за пример послужи само један од уводника које је Љиљана Булатовић редовно исписивала у „Свету“ сваких 15 дана под сталним насловом „Између две среде“. Уводник у броју 209 од 18. априла прошле године, лекторска рука потцртала је равно двадесет пет (!) пута које због грешака у падежу (да, има и тога код будуће министарке?), које тим најављује и да ће најкасније за десет године нићи споменик Драже Михаиловић за сва његова јуначка дела којима је задужио српски народ.“ Нићи споменик Дражи Михајловић? — хајде да узмемо да је то и нека потпуно бесмислена грешка, али шта ћемо са оним „за десет године“? Зар све случајност до случајности? Не, не. Нема ту никаквих случајности, већ је Љиљана фундаментално неписмена, у што би се уверио свако ко би имао стрпљења да предложени уводник прочита до краја. А ко би их прочитао неколико — нашао би толику гомилу бесмислица да до краја живота не би схватио шта је писац (јер Љиљана Булатовић је и писац!) хтео да каже.

Истина, у редакцији „Света“ чињени су дискретни покушаји да се главној и одговорној уредници стави до знања да није довољно писмена и да због тога излаже лист подсмеху читалаца, али она се у томе понашала отприлике као онај јунак Марка Вешовића,

„отац југословенске роботике“ М. Вукобратовић, за кога Вешовић вели да је на све при због погрешних синтактичких склопова, које због недоследности у интерпункцији, које због других ствари које се тичу писмености; истини за вољу треба рећи да има и неколико штампарских грешака, али њихова тежина у односу на ове прве сасвим је безначајна.

Већ од првих реченица у овом уводнику Љиљана Булатовић чини грешке због којих су предратни учитељи чупали уши својим ђацима. Пише: „ИЗМЕЂУ ДВЕ СРЕДЕ, објавили смо EXCLUSIVE СВЕТ — ИСТИНА О ГЕНОЦИДУ и формулар који ће попуњавати сви они којима је неко био жртва геноцида у Другом светском рату, као прилог оснивању МУЗЕЈА ЖРТАВА ГЕНОЦИДА НАД СРБИМА, ЈЕВРЕЈИМА, РОМИМА И ДРУГИМА“. Какав незграпан склоп из којег као резултат произлази монументална глупост: да су жртве геноцида у другом светском рату у ствари прилог Музеју који је намерила да оснује Љиљана!

У истом ставу, одмах и грешка у падежу. Главна и одговорна уредница пише: „На промоцији овог нашег првенца у серији EXCLUSIVE издања у Међународном прес центру у Београду, од 145 страних новинара који су били позвани, дошла су свега четворица“. Када се избаци уметнута реченица, онда падешка грешка постаје сасвим видљива, јер реченица гласи: „На промоцији овог нашег првенца... дошла су свега четворица“. Дошли на промоцији? То је исто као да је рекла „Отишли у Нишу“ и „Вратили се у Београду“.

ДУШУ ДАЛА ЗА ВЛАДУ

Неко ће можда помислити да је грешка у падежу случајна, али није. Ево још једне, у истом тексту: „Тзв. јавни тужилац др Војислав Шешељ (не одричући се свог доктората) за-

НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО! НОВО!

„СРПСКА РЕЧ“ ОТВАРА ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈ НАЈ НАЈ ЛОПОВА КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ!

БИРАМО МНС И МИСТЕР ЛОПОВА 1945—1991!

Право на учешће у овом такмичењу имају сви грађани Србије који су се у последњих 45 година поштено накрали! Предност имају они који су крали од друштва, радних организација и предузећа, директори који су од друштвених пара оснивали сопствене фирме и са њима успешно сарађивали. Уколико између два кандидата буде „мртва трка“, предност ће имати они који су више од једног пута разговарали са председником Републике. Обијачи сефова, провалиници, они који су са чаралом на глави и пиштољем улетали у банке, у овој ситуацији третираће се као поштени лопови. Препуштамо их полицији. За црноборзијанце и лихваре организоваћемо посебно такмичење: МНС и МИСТЕР ЛИХВАР.

За почетак, „Српска реч“ инспиративно предлаже неколико кандидата. Са захвалношћу ћемо примати и предлоге читалаца, органа гоњења и Службе друштвеног књиговодства, са кратким биографијама кандидата и њиховим највећим достигнућима на пољу лоповлука. (Упозорење: фотографије нису обавезне, али су пожељне).

Гласове и предлоге (обавезно на дописницима) слати на адресу: СРПСКА РЕЧ, БРАНКОВА 13—15, 11000 БЕОГРАД, са назнаком „ЗА НАЈ ЛОПОВА КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ“.

ИЗБОР ПОБЕДНИКА У ДЕЦЕМБРУ 1991!

ТАКМИЧАРЕ И ЧИТАОЦЕ ЧЕКАЈУ ВРЕДНЕ НАГРАДЕ!

1. НАЈ НАЈ НАЈ ЛОПОВ КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ ДОБИЈА 20 ГОДИНА БОРАВКА У УСТАНОВИ ПОСЕБНОГ ТИПА, САБРАНА ДЕЛА МАРКСА И ЕНГЕЛСА И 3 БОКСА „ХАВАНА“, СТИГЛИХ ПРАВО СА КУБЕ!

2. НАЈ НАЈ ЛОПОВ КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ ДОБИЈА 15 ГОДИНА БОРАВКА У УСТАНОВИ ПОСЕБНОГ ТИПА, САБРАНА ДЕЛА ЈОСИПА БРОЗА ТИТА И 2 БОКСА „ХАВАНА“.

3. НАЈ ЛОПОВ КОМУНИСТИЧКЕ СРБИЈЕ ДОБИЋЕ 10 ГОДИНА БОРАВКА У УСТАНОВИ ПОСЕБНОГ ТИПА, КЊИГУ „ГОДИНЕ РАСПЛЕТА“ И 1 „ХАВАНУ“, ДА ГА ЖЕЉА МИНЕ.

НАГРАДЕ ЗА ЧИТАОЦЕ — ИЗМЕНАВЕЊЕ!

НАШИ ПРЕДЛОЗИ

1. ЈОВО ПОПОВИЋ „БОМБА“, генерал у пензији, бивши начелник Института за безбедност Савезног СУП-а. Господин „Бомба“ био је лични Брозев пријатељ. Данас је активан у Фудбалском савезу Југославије: комесар за безбедност. Процењује се да је државу олакшао за неколико милиона долара. (пих! ситинца!)

Господин „Бомба“, заједно са сином Мишком (фирма „Мишони“) увози „калашишкове“ и „хеклере“. Цена: од 2500-3000 ДЕМ. Чиста зарада: 1500 ДЕМ по комаду. Ко се пријави у Шешелеве добровољце, генерал „Бомба“ сређује да се раздужи у Територијалној одбрани. Тако је 26. јула из Београда за Славонију кренуо аутобус са 50 „Звезданих“ Делија, све сами клинци, као пропаганда Аркану и Шешелу.

2. СЛОБОДАН АЊИЋ директор „Југоекспорта“ из Београда. Главни финансијер СПС-а. Лична имовина коју је стекао одрицањем од пушења и пазарења на пијаци — неколико милиона долара. (Фу!!)

3. ЗЛАТАН ПЕРУЧИЋ, председник Извршног савета Београда, народни посланик. (Види страну 29 „Српске речи“)

4. НЕМАЊА СТАНКОВИЋ, Окружни јавни тужилац из Ниша, председник Фудбалског савеза Србије. Опљачкао нишку привреду. Годинама учесник највећих афера. Крије се у Нишу. Организовао чак и крађу парног котла из нишког казнено-поправног дома који је украден у његову викондицу. Добар друг са Љубишом Игићем, директором „Беобанке“.

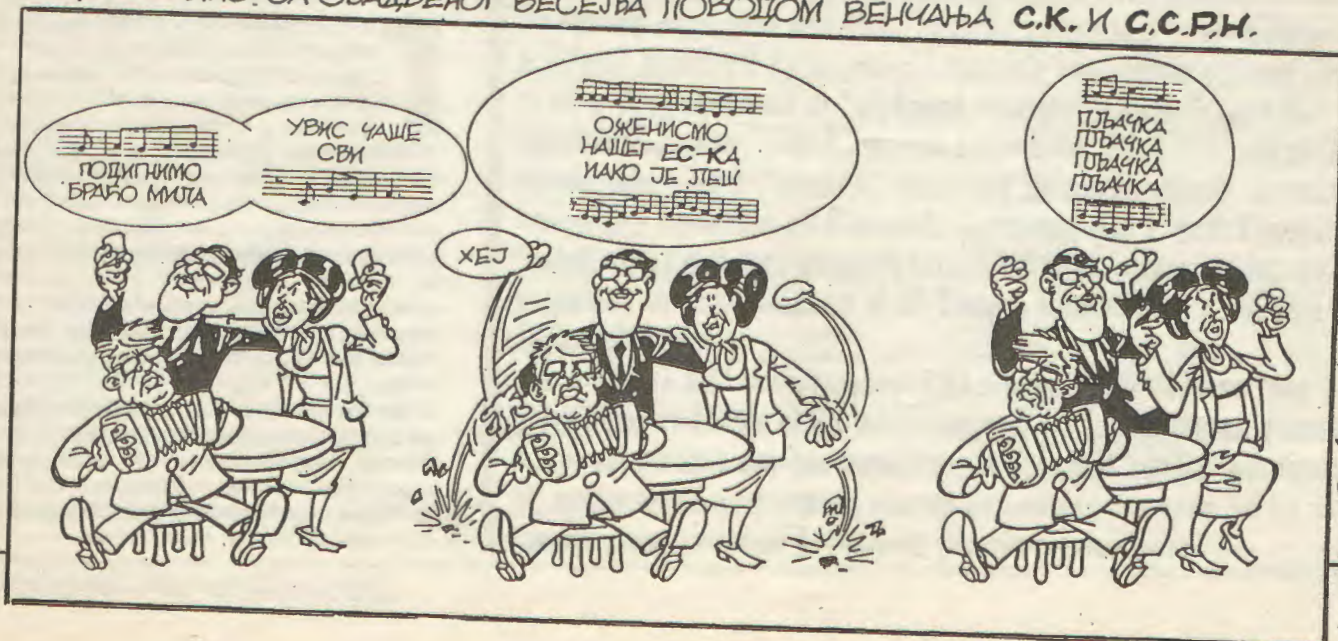
5. ДР МНОДРАГ ЗЕЧЕВИЋ „ЗЕЦ“, директор Југословенско-француске банке у Паризу. Десна рука С. Милошевића док је био директор „Беобанке“. Тежак неколико милиона франака. Поседује фирме у Паризу и Кипру.

6. БОРКА ВУЧИЋ „ТЕТКА БОРКА“, директорка представништва „Беобанке“ на Кипру. Сви мутни послови, прање и исплата девиза иду преко „тетке Борке“. На Кипру има фирму у сувлакиштву. Име сувласника не смео открити.

7. НИКОЛА ЉУБИЧИЋ ЈУНИОР, син генерала Николе Љубичића Сениора. Ради у „Нитерекспорту“ у Београду. Био представник у Лондону. Под сачеом заштитом зарадио је милионе долара.

— наставак у следећем броју —

ВИДЕО ЗАПИС СА СВАДБЕНОГ ВЕСЕЉА ПОВОДОМ ВЕНЧАЊА С.К. И С.С.Р.Н.

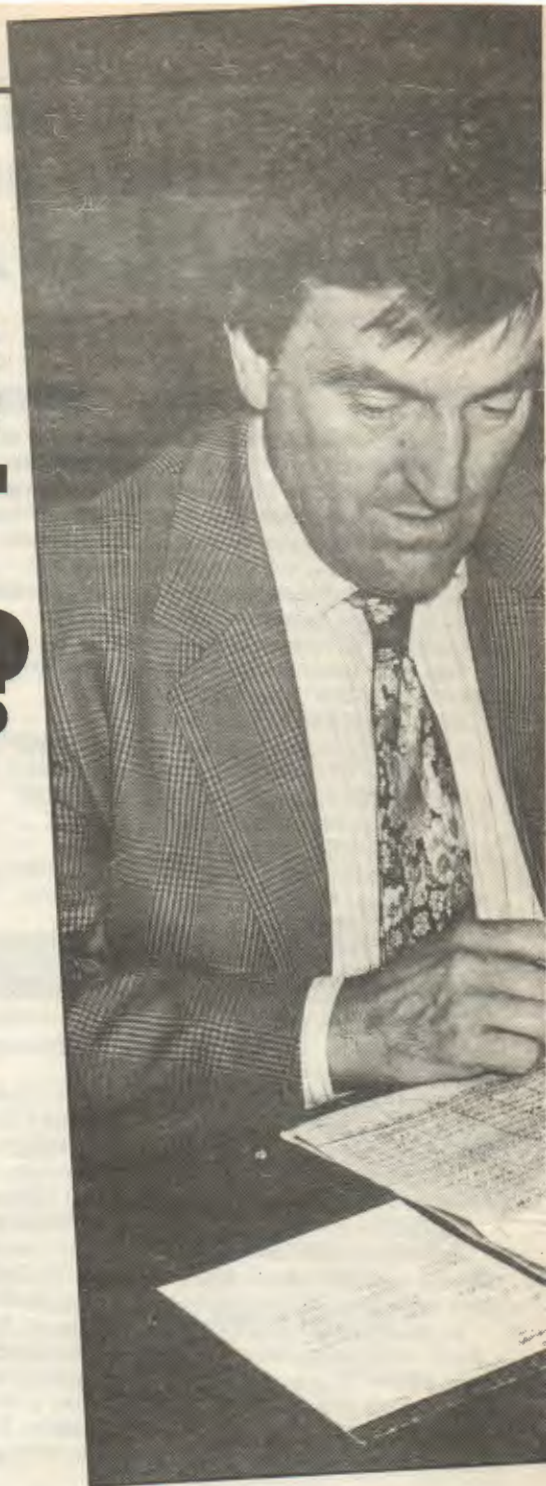
РАДОСАВ СЕКУЛИЋ, ДИРЕКТОР САВЕЗНЕ УПРАВЕ
ЦАРИНА

КО ШТИТИ ИВАЊИЧКОГ КАПОНЕА?

Увидевши сопствену судбину, 800 радника „Бетекса“ написало је ових дана петицију у којој се тражи покретање истраге против Радосава-Лалета Секулића и његових најближих сарадника. Да би умирно раднике „Бетекса“, Секулић је 26. јула купио од „Бетекса“, у име „Јавора“ 36.000 мајица. Боље речено — откупио. Исте мајице Секулић је ПРОДАО „Бетексу“ преко свог приватног предузећа из Ивањице „Текстил бест интернационал“. Веровали или не, 36.000 мајица, након последње „трансакције“, поново су продате „Јавору“ у коме, према нашим изворима, радници припремају озбиљну побуну.

Узнемирени су и радници „Атекса“ који већ неколико месеци не примају уредно плату, док њихови руководиоци Мухамед Џафић и Аца Јефтић веома успешно „сарађују“ са Секулићем. Шта ће се догодити са 150.000 панталона које је „Атекс“ преко Секулићеве приватне фирме купио од енглеског „Кларка“, а које због лошег квалитета бућају у складиштима „Атекса“? На њиховим етикетама име увозника гласи: „ЈАВОР“! Зашто Радосав Секулић крије судски спор пред лондонским судом? Ко је власник виле на Сењаку у Зубоборској 6?

„Српска реч“ очекује укључивање СДК Југославије и СДК Србије у ову пљачкашку аферу за коју се претпоставља да је највећих размера у послератној Србији. Редакција упозорава све оне који на њу врше притисак да ће, уколико надлежни органи не преузму одговорност за утврђивање истине, покренути поступак пред судом.

Господин Радосав Секулић још је на слободи. Сваки тренутак проведен на „свежем ваздуху“ г. Лале користи да узме што више пара у овим смутним временима.

Овох дана г. Радосав Секулић је увезао из Хонг Конга, преко своје приватне ивањичке фирме „Текстил бест интернационал“ робе за 40.000 милијарди (старих) динара и продао је београдском „Атексу“. Уговор у име „Атекса“ потписао је директор великопродајне службе г. Мухамед Џафић, уз благослов генералног директора Аце Јефтића. Путеве пљачке српске привреде г. Лале је спретно утао.

Да би, као пљачкаш од реномеа сакрио трагове, његову приватну ивањичку фирму „Текстил бест интернационал“ води његов син, а послове углавном, закључује његов рођак Зоран Видић. Уговарање посла и даље је Палетова брига.

ставништво „Јавора“. Није му лако, јер је као директор „Јавора“ и власник неколико приватних предузећа у земљи и иностранству разгранао посао. Пада пара на парицу. Треба обезбедити својим, већ опљачканим пословним партнерима нове кредите, за нове куповине његове бофл робе.

„ЈАВОР“ — „ЈАВОРУ“

Пре месец дана Лале је преко својих старих веза обезбедио кредит „Бетексу“ од 26.000 милијарди, од једне угледне банке, да би се могла платити роба коју је Јавор из Ивањице увезао из Хонг Конга, а купио је од Лалетове приватне фирме. Овај посао Лале је реализовао преко свог човека **Бранка Вукасовића**, директора „Бетекса“, који је дошао у трговинско предузеће из Општинског комитета Савеза комуниста Земуна. Ллоповске школе г. Вукасовић је учио „на правом месту“, па су се партијски другови Лале и Бане одмах разумели. Краду навелико. Лале и Бане воле да често путују у Хонг Конг, да „изаберу“ најбољу и најквалитетнију робу. И купе је. Искључиво им се допадне мајице и кошуље које Лале одабере, а произведене су у његовој приватној фирми у овом далеком граду. Завршио је г. Бане и цесију за „Текстил бест интернационал“ 8 хиљада милијарди.

Подстакнути нашим писањем, о лоповљацима господина Лалета, а увидевши и сопствену судбину, јер је „Бетекс“ у најбољим везама са преварантом из Ивањице, 800 радника „Бетекса“ написало је петицију ових да-

на, тражећи да се стане на пут пљачкашкој дружини и тандему Лале-Бане.

„Устанак робова“ и њихово дизање главе, уплашило је Радосава Секулића, који није навикао да му се обични смртници мешају у посао, а још мање да га кваре и спречавају у узимању пара.

Да би умирио раднике „Бетекса“ и заташкао превару, г. Лале је 26. јула купио од „Бетекса“ преко приватне фирме из Ивањице „Текстил бест интернационал“ 36.000 мајица, које је заправо купио „Јавор“ из Ивањице, доскорашња Лалетова фирма! Своју робу, коју је, дајући велику провизију продао „Бетексу“, Лале је недавно откупио од „Бетекса“ и утрапио је „сигурном“ купцу — „Јавору“, у коме се још нису радници побунили.

100.000 НАОЧАРА

У прошлој години „Атекс“ је преко Лалетове фирме купио од енглеске фирме „Кларк“ 150.000 панталона које су ван свих стандарда и чаме у складиштима „Атекса“, док их мишеви и бућ не поједу. На свакој ети-

ЧУЋЕЊЕ СИВ-А

Текстове објављене у „Српској речи“ послали смо и Савезном извршном већу, чији је председник решењем поставио г. Радосава Секулића за директора Савезне управе царина. Тражили смо да Служба за информирање СИВ-а одговори на два питања: Ко је г. Секулића поставио за директора Савезне управе царина и да ли је председник СИВ-а имао раније сазнање о Секулићевом пословању: шта ће учинити да се испита његово раније директоровање у „Јавору“ и бављењем приватним бизнисом.

Одговорио нам је, врло брзо, портпарол СИВ-а Предраг Ташић. Његов одговор нећемо коментарисати. Јер, ако број жиро рачуна, адреса фирме, жиро рачун, нису релевантан доказ, не знамо шта бисмо још могли да урадимо, које веродостојније доказе да понудимо СИВ-у. Верујемо да је Ташићев одговор дипломатски, што и приличи његовој функцији.

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ
Секретаријат за информације
SAVEZNO IZVRSHNO VIJESJE
Sekretariat za informacije
ZVEZNI IZVRSNI SVET
Sekretariat za informacije
СОЈУЗЕН ИЗВРШЕН СОВЕТ
Секретаријат за информација

Бр./Бр./St. _____

19____ год./год./let.

Београд — Beograd — Белград

„Српска реч“

за господина Милована **Вркића**

За купљену робу сумњивог квалитета, г. Лале плаћа директорима „Атекса“ велике провизије. Реч је о хиљадама милијарди које на свој рачун ставе господа **Мухамед Џафић** и **Аца Јефтић**. А да би „Атекс“ могао одмах да исплати Лалетовој фирми „Текстил бест интернационал“, Лале се и ту досетио. Обезбедио је „Атексу“ кредит код Пожаревачке банке, коју покрива некадашњи банкар **Слободан Милошевић**, тако што банци коју је формирао у свом родном граду обезбеђује свеж новац повољним кредитима које добија од „Беобанке“ и њеног директора **Љубише Игића**. Што су веће количине купљене робе, веће су и провизије. Зидају се и цене, које плате радници „Атекса“ и потрошачи.

Пре два месеца г. Радосав Секулић је постављен за директора Савезне управе царина, али својим службеним „мерцедесом“ свакодневно обилази „комитенте“ у „Атексу“, „Бетексу“, „Робним кућама Београд“ и пред-

Povodom Vašeg pisma, javljam Vam da ne raspolažem

nikakvim podacima, posebno ne sličnim onima koje ste Vi objavili u "Srpskoj reči", o Radoslavu Sekuliću, direktoru Savezne uprave carina. Dva teksta, koje ste mi uz pismo poslali o njemu puni su neverovatnih podataka u koje je teško poverovati. Da bi vaše tvrdnje bile što verodostojnije predložio bih Vam da ih potkrepite i dokazima.

u Beogradu
29. VII 1991.

S poštovanjem
Predrag Tašić
portparol SIV-a

Handwritten signature

кети која је стављена на панталоне пише: увозник „Јавор“, корисник „Атекс“. На етикетама, наравно, није писало колике су провизије добили директор „Атекса“ Аца Јефтић и Мухамед Џафић. Лалетову робу директори „Атекса“ куповали су и куповаће преко свог комерцијалисте, човека од поверења, г. **Вилотића**, који уме да ћути, када потпише налог о преузимању робе. Финансијски директор, г. **Жугић**, чим добије уговор одмах уплаћује новац на рачун Лалета, мада „Атекс“ нема пара да исплати своје раднике, а ни друге добављаче робе. Нарочито је г. Жугић експедитиван код исплате добављача из **Орашја**, родног места г. Мухамеда Џафића. Г. Џафић је веома политички активан.

Наставник је географије. У „Атекс“ је дошао из Општинског комитета СК Чукарице. Од географских појмова највише је везан за два града: Ивањицу и Хонг Конг, а од политичких партија г. Муха обожава Социјалистичку партију Србије (хвали се да има партијску књижицу број 9) и Странку демократске акције број 234. Увек је сигурније играти на две карте.

У јануару је „Атекс“ од Лалетове приватне фирме из Трста, коју је г. Лале отворио заједно са италијанским држављанима **Мариом Бонићем**, купио 100.000 наочара. Ваљда је Лале закључио да смо сви толико осетљиви „на очи“, па ћемо, стављајући његове наочаре, купљене на сметлишту, још мање видети шта нам раде и шта се око нас све ради од комунистичке банде пљачкаша.

ЧОВЕК ОД СТРАСТИ

Сарадња „Атекса“ и г. Лалета је проширена када је Секулић својој вишегодишњој пријатељици **Јелени Бојић** купио вилу у Београду, на Сењаку, у Зубоборској број 6 (тел. 653-014) за 350.000 долара, од једног спортисте. Вилу је издао фирми „Швенинген“ за представништво „Херман Цирила“. Наравно, представништво води г. Јелена Бојић, Лалетова блиска пријатељица, а буџе из „Атекса“ купују њену робу и узимају дебеле провизије. На купљену робу Јелена Бојић плаћа руко-

водству „Атекса“ 5 одсто провизије. У овој вили г. Лале организује теревенке, и коцкарске сеансе. Драги гост г. Лалета је и г. Мухамед Џафић који зна да остави доста пара, дајући Лалету до знања да је и у коцки доста умешан.

У вили на Сењаку г. Лале није у елементу, барем када је коцка у питању. Праве покерске игре обожава да одигра у **Међуречју**, код Ивањице, а памти се, једне вечери је изгубио 107 хиљада марака. То није нека пара за Лалета. Он у Београду наставља са куповином некретнина. У Лондону је купио кућу, у елитном кварту. У њој је сместио жену, кћерку, зета и унуче. Ко зна, боље на време да их обезбеди. Мада у Лондону има и неких неприлика. Лондонски судови против Лалета и његове фирме воде поступак, (на своје кошуље увезене из Хонг-Конга, уз помоћ сина генерала **Николе Љубичића**, г. Лале је ставио етикету „Јавора“) а Енглези имају ограничен увоз из азијских земаља.

Пред Лондонским судом г. Лале је морао да се појави 29. јула. Шта је суд одлучио, још се не зна, јер Лале крије спор са Енглезима. Али, и то ће ускоро знати.

Као „церацац“ Лале је жени, кћерки и зету оставио милион фунти, да се снађу. Зет му је, службено, добио неку стипендију, па је, званично, по том основу у Лондону. Лале породицу на време сели из Југе, на сигурно. У Ивањици је оставио троспратну кућу, вредну три милиона марака. Парама „Јавора“ саграђен је мост, да се скрати пут којим директор Лале од фабрике до своје резиденције долази са посла.

ИЗ „АТЕКСА“ У НАРОДНУ БАНКУ

Написи у „Српској речи“ подигли су наоге и раднике „Атекса“ који траже смену (и хапшење) Мухамеда Џафића и Александра Јефтића. И у Савезној управи царина су схватили како није време да Јефтић дође за Секулићевог заменика. Председник Милошевић

је одлучио да Јефтића постави за гувернера Народне банке Србије. Г. Јефтић је већ затражио раскид радног односа са „Атексом“.

Са Лалетом још добро послује иг. **Лука Мачкић**, директор РК „Београд“, некадашњи принудни управник Смедеревске жељезаре, врло поверљив човек који је успео да књиговодствено затре нестанак силних пара, из линије кредита који је МКС добио од ММФ-а преко „Беобанке“, чији је, у то време Слободан Милошевић био директор.

Ко су људи на чију заштиту Лале рачуна? Поред С. Милошевића, Лалета здушно подржава генерал **Никола Љубичић**, са сином **Николом**, који је утицајан човек у спољно-трговинској фирми „Интерекспорт“. Заштити г. Лале очекује и од г. **Петра Шкундрића**, коме је преко Аце Јефтића, омогућио да прошле године Социјалистичка партија Србије одржи промоцију у „Атексу“, мада је то законом било забрањено.

Свакодневно нам читаоци достављају, колије рачуна, вирманских налога, фактура и других доказа о пословању Лалета и његове дружине. „Српска реч“, је одлучила да због својих читалаца — сарадника на овом послу, задужи свог новинара да прима грађане који имају податке о Лалетовим махинацијама, сваког радног дана. У просторијама редакције „Српске речи“ у Бранковој улици број 13—15 новинар **Милован Бркић** ће сваког радног дана од 12 до 16 часова примати грађане.

Посебну захвалност дугујемо инспектори-ма Управе за сузбијање криминалитета МУП-а Србије, коју су нам, мимо министрове воље, доставили податке о г. Радосаву Секулићу, једном од највећих пљачкаша у послератној Србији. У следећим бројевима објавићемо факсимиле рачуна, фактура, вирмана, које указују на Секулићеве криминалне радње. Објавићемо и фотографије са Секулићевих теревеники и позвати грађане Србије да га ухапсе и приведу истражном судији Окружног суда у Београду. Хоћемо ли привести закону једног од највећих пљачкаша комунистичке Србије?

Милован БРКИЋ

ИЛУСТРАЦИЈА: МИОДРАГ КРСТИЋ

КАКО ЈЕ УХАПШЕНА ЈЕДНА ТАШНА

„ДЕВЕТАК“ БРЗ КО' МЕТАК!

Прошле године у Београду је опљачкан Душан Јовановић из Драгниња, села надомак Шапца. Остао је без 120 хиљада немачких марака. Лопови, на које познати, још увек нису изведени на суд. Душана Јовановића опљачкала је београдска полиција.

та, писао и министру полиције Радмилу Богдановићу, али одговор никада није добио. Остала су безуспешна и настојања овог новинара да добије званичне податке од МУП-а Србије о овом догађају. Више пута писмено смо слали допис потпаролу МУП-а Србије госпођи Ајши Шикању, тражећи информацију о овом случају. Увек смо љубазно дочекивани одговором да ћемо ускоро бити извештени. И тако неколико месеци.

НИЈЕ ПРВИ ПУТ

Када је схватио да се у српској полицији организовано пљачкају грађани, г. Јовановић се обратио Окружном јавном тужилаштву у Београду тражећи да се покрене кривични поступак против инспектора Живорада Пешића и његовог доушника Слободана Вељковића Деветака због кривичног дела пљачке и Радмила Богдановића, тадашњег министра српске полиције, због прикривања овог кривичног дела, јер је министар о пљачки био благовремено обавештен, а није предузео мере да се инспектор — крадљивац и ухапси.

Заменик окружног јавног тужиоца у Београду Милован Прерадовић писмено је затражио 28. маја ове године од Другог одељења Управе за сузбијање криминалитета у Градском СУП-у да му доставе све списе везане за случај господина Душана Јовановића. Из

градске полиције тужиоцу нису одговорили, па је 28. јуна тужилац Прерадовић опет писмено затражио извештај од Инспектора МУП-а Србије. Законом о кривичном поступку предвиђена је обавеза полиције да доставља на захтев тужиоца све податке којима располаже. Али, ако ни окружни тужилац не може од полиције добити извештај о истрази коју је полиција водила, а да о томе није њега обавестила о чему се, онда, може надати грађанин Јовановић, да је, којим случајем, сам хтео да пред судом тражи правду.

Позвали смо и инспектора Радивоја Ристића из Другог одељења Градског СУП-а. Његов заменик није желео да нас информише о разлозима одбијања да пружи податке окружном јавном тужиоцу, већ нас је опет упутио на портпарола Ајшу Шикању.

Неколико стотина грађана годишње буду опљачкани од српске полиције. О томе нико не води истрагу, о томе не пишу ни новине. Опљачкани грађани као приде добију од полиције још и батине, као опомену, одузму им још и кола, или другу скупочену робу...

Када заменик окружног јавног тужиоца у Београду Милован Прерадовић буде завршио истрагу, и ако успе да је заврши обавестићемо читаоце о овој несвакидашњој пракси српске полиције. Чувајте се полицајца и не носите паре са собом. Никако девизе.

Милован БРКИЋ

У ресторану „Сквер“ на Славији, г. Јовановић је 19. новембра прошле године покушао да исплати извесног Слободана Вељковића, званог Деветак. У ташни господина Јовановића била је повећа свота девизних пара, које је он 11. новембра подигао са свог банковног рачуна, уз уредну потврду. Човек кога је требало да исплати, јер је посреди била куповина кола, припада свету подземља, и сарадник је београдске полиције о чему Јовановић није знао. „Деветак“ брже боље, када је код Јовановића видео паре, телефонира Живораду Пешићу, шефу криминалистичке службе СУП-а Вождовац, који долази за неколико минута са више патролних кола. Инспектор Пешић приводи г. Јовановића и његових двоје пријатеља, који су седели заједно са њим у ресторану. У једној „марици“ воде г. Јовановић, у другој инспектор Живорад Пешић „спроводи“ Јовановићеву ташну пуну новца.

ДЕТЕКТОР НИЈЕ ПОМОГАО

У вождовачкој Станици милиције инспектор Пешић „преслишава“ Душана Јовановића, а после двочасовног разговора пушта га да оде кући. Улазећи у кола Јовановић мисли да се решио беде, да је у питању био неспоразум. Тако збуњен својим колима испред зграде Станице милиције руши кућицу стражара, па га опет приводе унутра. Инспектор Пешић му дозвољава да оде што пре и Душан Јовановић сасвим случајно отвара ташну, и види да у њој нема његових пара. Нестале су док је ташна била „спровођена“ до станице милиције Вождовац. Дежурна служба СУП-а Вождовац, на Јовановићев захтев позива у помоћ Друго одељење Управе за сузбијање криминалитета Градског СУП-а, чији инспектори приводе у Градски СУП на испитивање пред „детектором лажи“ Душана Јовановића, његових двоје пријатеља и инспектора Живорада Пешића и „сарадника“ Слободана Вељковића Деветака.

Инспектор Радивоје Ристић, који води истрагу, брзо утврђује да је реч о класичној пљачки. Грађанин Јовановић имао је потврду да је са рачуна подигао новац, то су потврдили и двоје грађана који су то вече са њим седели у друштву. И полиграф је показао да грађанин Јовановић и његови познаници говоре истину, док се на полиграфу полицијски сарадник Вељковић „ушепртљео“, дајући лажне одговоре на питање да ли нешто зна о овој „акцији“. Инспектор Пешић је одбио, писмено, да се подвргне полиграфу. После дводневног задржавања у притвору Градског СУП-а, опљачкани грађанин Јовановић је пуштен на слободу, а инспектор Пешић, са сарадником Вељковић није ухапшен. Душану Јовановићу вождовачки СУП одузима пасош и аутомобил, и враћа му их тек кроз неколико месеци, на захтев адвоката.

Већ месецима господин Јовановић не може да истера истину на чистац. Успео је, преко везе, да добије и „досије“ инспектора Живорада Пешића, шефа криминалистичке службе СУП-а Вождовац. Полицајац Пешић већ годинама, по истом рецепту пљачка грађане. Једино се још не зна ко инспектора штити, да, напослетку, не оде иза решетака.

Више пута г. Јовановић је, преко адвоката

Директно се стављајући на располагање екстремним сепаратистима на Косову и Метохији, ови нишки плаћеници су упорно радили за албанске обавештајне службе, су мафију. Но, као и сви „професионалци“ нису презали од тога да за исту или већу „шаку долара“ сакупе потребне информације и за остале обавештајне службе у свету. С обзиром на важност географског и политичког положаја Ниша и општина у Нишком региону, потражња за оваквом врстом информација ни сада не јењава.

Наравно, узимајући у обзир важност додељених „задатака“, плаћеници Нишког региона морали су да се темељно организују, увлачећи се у све битне поре друштвеног живота, од царинарнице на граничном прелазу „Градина“ код Димитровграда, преко Службе државне безбедности и СУП-а, до општинских и окружних судова на овој територији.

ПОДРШКА ТЕРОРИСТИМА

Прави пример организованог издајничког деловања јесте и понашање председника Окружног суда у Пироту, Драгана Живковића. Наиме, уз благослов локалних политичара, Живковић је издао наређење да се из затвора у Пироту пусти опасни терориста и окорели сепаратиста Илхан Чалглар из Новог Пазара, који је претходно на граничном прелазу „Градина“ ухваћен у кријумчарењу 20 килограма хероина. И поред тога што је знао да је за овим терористом расписана потерница (од стране наших власти, али и Интерпола) Драган Живковић је Илхана Чалглара пустио из затвора уз кауцију од 100.000 марака, како би се оптужени наводно бранио са слободе. Уз ово, председник Окружног суда дао је оптуженом и пасош, омогућавајући му да пре наставка било каквог судског процеса побегне не само из Пирота, већ из Југославије. Терориста је уз „малу помоћ“ свог плаћеног пријатеља избегао и суђење, а и изручење југословенским властима.

Иначе, Илхан Чалглар је био један од најуверљивијих кандидата за извршавање атентата на Палу, па је током обуке и припреме за овај чин боравио у луксузном хотелу „Витоша“ у Софији. Са њим је обучаван још један терориста међународног значаја, иначе турски држављанин, који је после пропалог атентата изручен турским властима, које су убрзо известиле о његовој напрасној смрти. Уместо Илхана Чалглара атентат на Палу покушао је да изврши његов „школски друг“ турски терориста Агџа, који је након неуспеха завршио у римском затвору, где се и сада налази.

Иако су поједине судије Окружног суда у Пироту отворено оптуживале председника Живковића да је помогао, па чак и организовао бекство Чалглара, против њега никада није био покренут поступак преиспитивања одговорности. Ствар је стопирана у Међуопштинској регионалној заједници Ниша.

Но, Драган Живковић није и једини штићеник Међуопштинске регионалне заједнице Ниш. На листи „чуваних“ налазили су се и Бранко Нешић, председник Окружног суда у Нишу, као и Немања Станковић, окружни

МАФИЈА У МАФИЈИ

НИШКИ МИРИС ИЗДАЈЕ

Огроман списак оних који ће због издаје државе Србије и српског народа кад-тад морати да се нађу на оптуженичкој клупи, обухвата и многе од емнентних политичара и високих официра некадашње Нишке армијске области.

јавни тужилац из Ниша. Другопоменути Станковић, никада није одговарао због крађе поверљивих докумената, приликом боравка на војној вежби. За његову безбедност и „чист образ“ постао је тадашњи командант Нишке армијске области, генерал-пуковник **Петрица Вучетић**. Сви наведени случајеви стављени су ад акта.

СЛОВЕНАЧКА ПЉАЧКА

А да није реч само о „усамљеним појединцима“ показује и заташкавање огромне крађе у колективу „Металац“. Општинско руководство у Димитровграду постарало се најпре за осиромашење овог перспективног колектива, а затим и за максималну тајност око преживљених губитака.

Наиме, „Металац“ је на име свог развоја преко Беобанке подигао зајам од 200.000 америчких долара, с тим да се иста сума у договореном року врати. Под притиском локалних политичара, а уз знање тадашњег председника СО Димитровграда Петра Тасева, овај новац је додељен развојном институту „Цеље“ из Цеља, да би он наводно обавио изградњу нових производних погона у „Металцу“. Уместо било какве реконструкције, новац је тајним каналима искоришћен за потпомагање приватне словеначке фирме, а „Металац“ доведен до самог просјачког штапа. Председник СО Димитровград Петар Тасев, касније и делегат у Савезној скупштини, зарад прикупљања „савезних поена“ био је спреман да ову пљачку превиди.

Но, ово није једини случај да су словеначка предузећа, уз помоћ „плаћеника“ у редовима српске власти, буквално опљачкала фирме из Србије. Тако је, на пример, до пре неколико година комплетан мењачки посао на граничном прелазу „Градина“ обављао „Компас“ из Љубљане, пребацујући на легалан начин милионе долара у Словенију. Највиши српски политичари су опет жмурили и пребројавали доларе, а Србија сиромашила.

Издајничког деловања нису били поштеђени ни радници Службе државне безбедности у Нишу, тадашњи начелник **Бранислав Ранчић** и његов помоћник **Никола Цветковић**.

Као добар пријатељ Кољ Широке и Махмута Бакалија, Никола Цветковић није пропуштао да са њима прославља нове године. Заузврат, дочекивао је у Нишу Махмута Бакалија, обично у пратњи глумице **Дрите Курсами**, гарантујући им обезбеђење и угодан боравак у хотелу „Центротурист“.

По кратком поступку и уз директиву са врха, људи из Службе државне безбедности, судова и војске, били су као „неефикасни“ премештани или избацивани са радних места. Ко није хтео да изда, сам је проглашаван издајником, непожељним у овој хомогеној средини.

Организована издаја се наставила све до данашњих дана. Питање је само ко ће и када имати храбрости да из запечаћених фиока поново извуче све ове случајеве и прикаже их јавности.

Зоран ЂОРЂЕВИЋ

ВЕЛИША БЈЕЛЕТИЋ, СТРАДАЛНИК РАТА И МИРА

СМАК СВЕТА ГРАБЕЖЉИВИХ ГЕНЕРАЛА

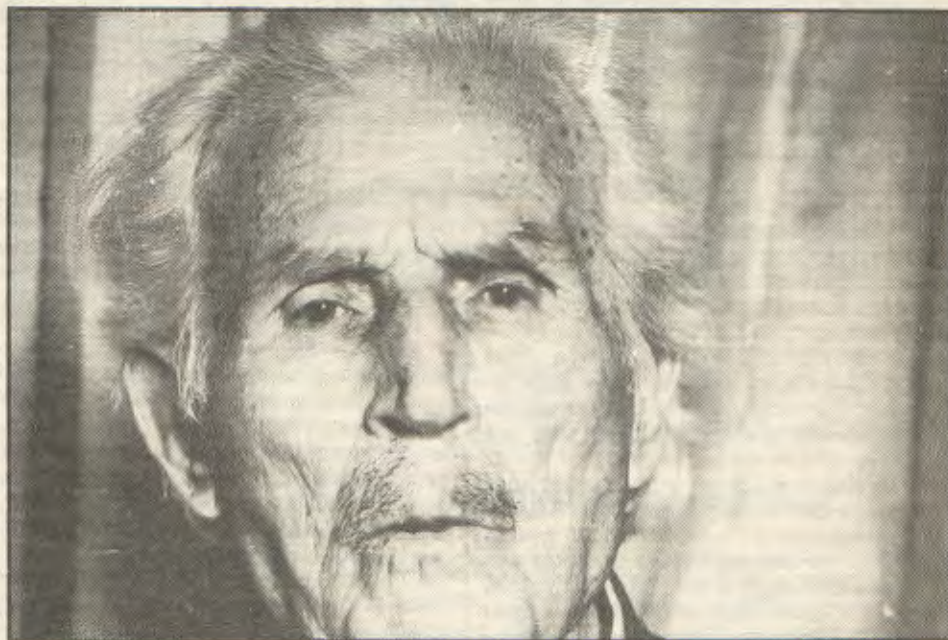
Најстарији учесник свих београдских скупова СПО и масовних протеста против комунистичког режима у Србији сведочи о времену у коме су војници своје Партије уништавали војнике своје Отаџбине.

Војну академију уписао сам у Београду 1925. године. Будући да сам се показао као добар математичар, одредили су ме за артиљерију. Са чином потпоручника официрску каријеру започео сам у 28. артиљеријском пуку у Приштини. Припадао сам генерацији официра чије је образовање било на висини официра било које тадашње војне силе у Европи.

Ми нисмо знали шта нам се спрема. Обавештајна и контраобавештајна служба биле су веома слабе — један официр за територију целе једне армије. Уочи рата, био сам командир батерије тешке артиљерије у Нишу. На саветовању армијске групе, одржаном 29. марта, поставио сам питање команданту Армијске области: „Шта да радим са француским топовима, када је Француска капитулирала а ја имам муниције за три борбена дана?!“ (Мој задатак био је да тешком артиљеријом подржавам пешадијску бригаду на простору Звонце — Пирот). А командант ће на то: „Господине капетане, (положио сам за мајора али ми још није био уручен чин) ви одајете војне тајне!“ И притворио ме!

Пред сам рат се открило да су официри Хрвати, Словенци и Муслимани посебно, били повезани у тајне организације у војсци. Једино су Срби били за борбу. (После капитулације, када је требало да преда свој пук пуковник Живко Оташевић извршио је самоубиство пред стројем. Командант пешадијске бригаде коју смо артиљеријом ми требали да штитимо, генерал-мајор Голубовић, такође). То је постало јасно и због тога што су Хрвати и Словенци пуштени кућама а Срби, Црногорци и Јевреји одвођени у заробљеништво. Многи официри Хрвати имали су спремљене траке са кукастим крстом које су стављали када је објављена капитулација. Нешто слично се и у мом пуку догодило. Када сам питао генералштабног мајора Михајла Митића зашто то чини, он ми је узвратио: „Јебем ти мајку српску“. (После рата сам видео у новинама да тог Митића алиас Апостолског — био је Македонац који је променио презиме — Цола Драгојчева Темпу представља као првог бугарског генерала. Онда се вратио у Македонију, завршио каријеру у чину генерал-пуковника и постао председник македонске академије наука!)

Рат сам провео у заробљеничком логору у Оснабрику. По повратку у отаџбину примили су ме у „своје редове“ и дали ми чин потпуковника. Ми, краљеви официри, имали смо велику вољу и улагали огроман труд да те партизанске борце којима су подељени чиновни дамо основно официрско образовање. Али, они су се према нама јако лоше понашали. Убити човека, то је за њих било врло једноставно! Довољно је било да им се допадне нечији стан или жена. Како су само ти парти-

Čika-Veliša (86): „Надживео сам своје целате“.

зански генерали били грабежљиви! Углавном полуписмени, а било их је богме, и неписмених.

Био сам од првих дана начелник штаба артиљеријске бригаде (која је стигла из Русије) у резерви Врховне команде. Када сам бригаду довео у ред, навео дисциплину, израдио правила, опис топова и муниције, написао тактичке задатке, преместили су ме за команданта артиљерије Прве тенковске дивизије у Крању. Тамо сам остао две године. И ту сам направио русвај у штабу. Пошто није било литературе за артиљерију, имао сам и по три дактилографкиње којима сам диктирао, да бих натерао партизанске официре да нешто науче.

После сам дошао за команданта артиљерије Прве тенковске армије у Београду.

Ко су ти комунисти почео сам да схватам када сам отишао у Куршумлију, да обиђем родитеље. Распитао сам се шта је са мојом кумом Маром коју сам много волео. Рекоше ми људи: „Убили су је твоји другови“. Питам зашто, а они кажу: „Као народног непријатеља, а претходно су јој ископали оба ока!“ Па једну моју рођаку, Велика се звала, њу су такође партизани убили. Чула је да јој је син погинуо у борби близу Краљева. Она је отишла

тамо, нашла гроб, извадила тело сина, носила га ноћима у чаршаву до нашег села, где га је сахранила. Кукала је за њим данима (јер је у нашем крају такав обичај) и онда су дошли партизани и убили је да више не би кукала. Исто је прошао и сеоски кмет.

Због свега овог био сам у таквом психичком стању да сам своје хапшење, у новембру 1948. дочекао као олакшање.

Како сам знао да ми се ближи хапшење? Те јесени 1948. године био сам на маневрима у Шумадији. Командант маневара био је генерал Милутин Морача. Ја сам био одређен за његовог помоћника, односно саветника за артиљерију и тенковске јединице. Кренуо сам тог дана на запоседање положаја, да јединици пренесем замисао штаба. Био сам сам. У једном шумарку чекала ме је група официра КОС-а — два капетана и два мајора. Вичу: „Долази овамо!“ Када сам им пришао они почну уз псовке да ме ударају. Ко зна како би се то завршило да није један од њих (то сам касније сазнао) отишао код Мораче, а овај ме узео у заштиту. Генерал Морача ми је вероватно тада спасао живот. После сам се присетио да ме је капетан који је био правно лице на маневрима упозоравао да се чувам, јер се догађало да неко на вежби изгуби главу „несрећним случајем“.

Прво су ми јавили да сам унапређен а исте вечери у Дому армије, где сам се са друговима нашао да то прослаavimo, ухапсили. На Бањици, у подруму некадашње тенковске радионице, држали су ме у самици пет месеци. Вероватно да не бих полудео давали су ми да читам. Једном ми тако дају Ђиласове „Савремене теме“. Слабо светло у ћелији и ја сам прстом морао да пратим ред по ред. Стражар то види и јави да ја прстом претим Миловану Ђиласу?! И они дођу и дивљачки ме изубијају. Претпостављам да је и то спадало у „истражни поступак“.

Као непријатељ народа добио сам шеснаест година строгог затвора. Браниоца нисам узимао, јер сам знао да је његова улога да подржи оптужницу. Испоставило се да ме је највише теретило и уједно било крунски доказ моје кривике то што сам ја на својим предавањима величао руске војсковође и руски народ. Није помогао што сам уверавао суд да никад нисам говорио ни о њиховом режиму нити о Стаљину. Ја сам био професионални војник и пасионирани војни историчар.

У Старој Градишци и на Голем отоку провео сам шест година. Изашао сам 1954. године. Срамота ме је упоређивати, али је Голи оток био веће мучилиште од немачког заробљеничког логора. О томе како се на Голем отоку поступао са људским бићима углавном се зна и ја се на томе не бих дуже задржавао... Довољно је да кажем да када сам се вратио из рата видео сам да ми нико није дирао ни кућу, ни имање, ни породицу. А када сам се вратио из Титовог логора нисам имао више ни стана, ни жене, ни детета. (Временом, дознао сам да су у Америци. Моју жену су у мом одсуству приморали да сарађује са УДБ-ом, уценили су је животом наше кћери).

Агенти УДБ-е (сада се то већ звало СДБ) нису ме ни у старости остављали на миру. Последњи пут 1978. године био сам месец дана у затвору јер сам „клеветао друга Тита“. Боравио сам у свом родном крају, где сам са својом другом женом подигао кућицу од 30 м². Стално су ме обилазили локални доушници, представљајући се као пријатељи. Углавном су долазили да ме саветују да се обратим за помоћ извесном „Корчагину“. Тај је деценијама био прави господар Куршумлије. Једном приликом, није ми ђаво дас мира, поручим ја њему преко његових жбиса: „Уосталом, шта ја могу с њим да разговарам када сам ја био командант бригаде, а он је водио кобилу Петру Стамболићу“. То га је, сигуран сам, разбеснело. Покушао је да ме пошаље на робију пет година, али је судија био, на моју срећу, разуман човек па сам кажњен прекршајно. Иначе, нисам порицао да сам човек (тј. Јосипа Броза) који ми је упропастио живот јавно називао зликовцем.

Због свега не разумем једног свог рођака коме су комунисти ликвидирали стрица а отац му се због комунизма убио. Била је слава Свети Лука, дошли су у кућу тај мој рођак и његов брат, тог су дана постали пионири, и угасили су свећу — забранили су оцу да слави славу! После тога отац им се обесио. А тај мој рођак, данас професор универзитета, до скоро је био секретар комитета код Слобода-на Милошевића!

Забележио: А. Ц.

САМОУПРАВНО СИЛЕЦИЈСТВО

КО ЈЕ ИЗБРИСАО ЕМИНОСКОГ?

Онај ко и све остале чека иза првог ћошка

Ко је у социјализму тражио правду, тражио је ђавола. И обично га налазио.

Еминоски Војислав се руководству фабрике „Фасма“ у Београду, где ради, замерио својом пријавом градском инспектору рада, у јулу 1981. године. У њој Еминоски указује на кршење закона приликом запошљавања саветника директора, а који је претходно био члан принудне управе у „Фасми“.

Веза привредног и општинског врха, као и толико пута раније окреће се против усамљеног појединца. Пријава Еминоског одбачена је као неоснована, али њега на послу тек очекују изненађења.

Смицалице су претежно оне најприземније: директор **Басало** преко својих „оперативаца“ шаље раднике да га провоцирају, смањује му плату за четвртину у односу на друге раднике на истим пословима... Од тада Еминоском повлачење по судовима постаје судбина. Успева у првом спору са предузећем да заштити своја права и да му се плата изједначи са осталима. Међутим, острвљени директорови „самоуправљачи“ не остављају збоју жртву. Почетком 1984. године против Еминоског пословођа подноси дисциплинску тријаву јер га је овај, наводно, ударио. Истог дана, уз „асистенцију“ патроле из оближње станице милиције Еминоском изнуђују признање и моментално га суспендују са посла.

Због тога Еминоски подноси кривичну пријаву против пословође **Мрђеновића** и у поступку тужени признаје да је лагао. „Еминоски је после два месеца враћен на посао и надокнађени су му трошкови.“

Две године касније, шеф одељења **Маленовић** физички насрће на Еминоског. Суд Маленовића оглашава кривим и кажњава га новчано. Занимљиво је да се Еминоски поводом овог случаја обраћао и ЦК СК Србије. Током судског спора ООСК „Фасме“ је упутио суду „негативну карактеристику“ Еминоског, иако он никада није био њихов члан. Силеција Маленовић је, као примеран друг, добио „позитивну оцену“. За ову очигледну прљавштину секретар ОО СК Дража Новаковић „зарадио“ је другарску критику.

Вишегодишње шиканирање оставља трага на здрављу Еминоског. Више од годину дана лечи се од депресивног синдрома. Молбе лекара да несрећног човека оставе на миру у „Фасми“ остају неуслушене. А невоља никада не долази сама — после вишегодишњег неуспешног лечења Еминоски губи лево око. Али, то као да је сигнал прогонитељима да га докрајче. На захтев инвалидске комисије којој се Еминоски обратио, референт за кадрове у „Фасми“ **Лела Тасић**, даје лажне податке о његовом радном месту (посао приказује мање сложеним него што он јесте), тако да са трећим степеном инвалидности Еминоском остају исте обавезе према норми коју остварују потпуно здрави радници.

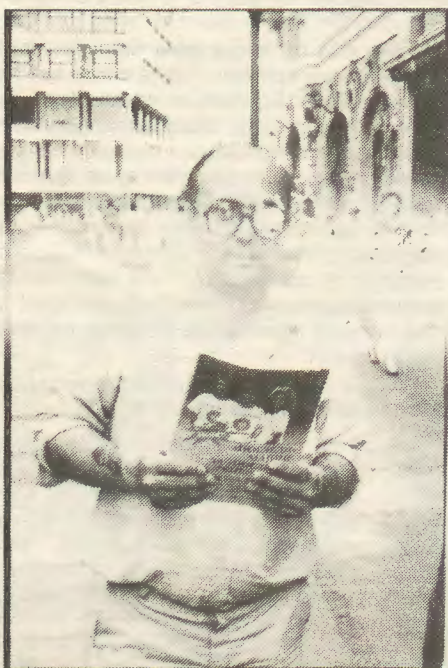
Ни то није било довољно него Еминоском додељују као „нужни смештај“ подрум од 18 м², за њега, супругу и двоје деце (од којих је једно такође инвалид са краћом ногом). Иако је стамбена комисија констатовала да је поменути „стан“: „укопан, хладан и мрачан... нема довољно природног светла, осећа се влага... неподобан за живот четворочлане породице“. Истовремено, станови се послушним дела на „чување“, неки пак добијају и други стан од истог предузећа (час као „кадровски“, а други пут из „Фонда солидарности“)...

Завршни ударац Еминоском задају на седници Радничког савета 20. септембра прошле године. Проглашавају га технолошким вишком (међу њих педесет) које упућују на плаћено одсуство. Он се томе супротставља и креће са прикупљањем потписа за организовање Збора о технолошком вишку.

Сутрадан, наоружано усменим наређењем, обезбеђење Еминоском онемогућава улазак у фабрички круг. Новом систематизацијом, радно место Еминоски Војислава је избрисано.

Има ли краја судовању Војислава Еминоског?

А. Ц.

АФЕРЕ КОЈЕ ПОТРЕСАЈУ ЦРНУ ГОРУ

СЛАДАК ЖИВОТ ИЗ МОНРОВИЈЕ

Познајете ли Луку Петовића и Петра Идризовића, питање је које се најчешће поставља ових дана у Котору. Траже их многи новинари да притају шта је са њиховим ратним операцијама — јесу ли у току или су дигли руке од свега, мирети се с чињеницом да су ушли у рат унапријед осуђени на губитак. Да ли су платили данак наивности?

Невоље и поход до правде Петовића и Идризовића почињу само пар мјесеци послје је чувене антибироградске револуције. Заправо, у априлу 1989. године, у канцеларији Синдиката „Југооцеаније“, тадашњи предсједник привременог пословодног органа **Бранко Перишић** је у присуству поменуте двојице и **Андрије Ломпара** изјавио да је бивше руководство которских бродара, срушено у јануару, сакрило огромну суму новца у иностранству! Синдикалци, а посебно Петовић и Идризовић, били су упорни у настојању да се тај новац искористи за повећање малих личних доходака, изградњу станова за поморце и развој колектива. Помињана је сума од неколико стотина милиона долара. Убрзо, међутим, **Бранко Перишић** „заборавља“ што је рекао (вјероватно под утицајем махера који су предложили и другачије рјешење) — да се ова подијели.

Упоредо је текла кадровска консолидација „Југооцеаније“, али је запажено да је неко из сјенке вукао konce. За директора је изабран **Никола Самарцић**, а за прве сараднике **Бранко Перишић** (Николин кум) и његов брат **Томо Перишић**. Тако је обезбијеђена пуна контрола располагања новцем, а сложна врхушка ће потражити савезнике за обрачун са људима који су тражили чисте рачуне. Упоредо, цветаће незаконите радње са сакривеним новцем. Поморци пишу петиције, а Идризовић и Петовић се обраћају новој антибироградској власти надајући се да ће они предузети одговарајуће мјере да се све расвијетли.

ПРЕСУДА НА ОГЛАСНОЈ ТАБЛИ

Но, власт је убрзо пронашла рачуницу, побринула се да се морнари бунције оцрне у колективу и јавности, да им се блокирају све пријаве упућене органима гоњења и да се коначно нађу на улици као непријатељи колектива и будућности младе антибироградске државе. Локалне и новине радне организације су почеле кампању у којој су се двојица наиваца надали да ће их спасити млади властодршци **Момир** и **Мило**. Наде им је подгријала и серија текстова о тим махинацијама објављеним у црногорској штампи. Жељу да све разријешу изразио је **Мило Ђукановић**,

Извесно предузеће „Voca ocean shipping corporation“, отворено у Монровији (Либериа) 1984. године, уместо да служи „ефикаснијем и рентабилнијем пословању“, служило је за одливање девизних зарада которске „ЈУГООЦЕАНИЈЕ“ у приватне џепове директора и чланова црногорске владе. То је само врх леденог брега пљачке Момира Булатовића и Мила Ђукановића, у које спада и њихова „фирма“ „ПАРС“ са својим ретко виђеним махинацијама.

тада секретар Предсједништва ЦК СК Црне Горе. Он је извео завршни ударац избацивања Петовића и Идризовића на улицу.

Дошао је у „Југооцеанију“ и послје договора саопштио да ту нема ничег сумњивог, да је све чисто. У Бару је септембра 1989. године опет поменуо аферу у „Југооцеанији“, тврдећи да је она плод измишљања унутрашњих непријатеља с циљем да се сруши демократија и блокира развој которског бродарског предузећа. **Самарцић** је такву изјаву окачио на огласну таблу, сматрајући да је пресуду донио најмјеродавнији и најугледнији суд на свијету. Од тада Самарцић и црногорско руководство вуку у једну страну, а онајвише извлаче из касе „Југооцеаније“. Када је год требало пара, Никола Самарцић их је обезбијеђивао. Није недостајало ни долара, ни путовања по свијету, а по најмање гозби по Котору и реномираним угоститељским објектима на приморју. Положај помораца „Југооцеаније“ бивао је све гори, Петовића и Идризовића још више. Они су се бацили на сређивање финансијске и друге документације, тражење доказа за оптужбе које су јавно саопштили.

Кључ злоупотреба налази се у пословању предузећа Југооцеаније „Voca ocean shipping corporation“ отвореног у Монровији, републике Либериа још 1984. године. Мада је њено отварање најављено као шанса за ефикасније и профитабилно пословање, она је до сада највише служила за релативно лако одливање девизних зарада „Југооцеаније“ у приватне џепове, али и за избјегавање плаћања дажбина држави Југославији. Тако нико никада није могао израчунати колико „Југооцеанија“ потражује или дугује. За то се нијесу много бринули ни у „Југооцеанији“, тако да је увијек контрола утврђивала да усвојени финансијски извјештаји нијесу тачни, да се често јављала разлика од „само“ неколико

десетина милиона ДОЛАРА. То је за њих ситуација, јер њима се мора вјеровати на ријеч. Контролори брзо повлаче своје пријаве под наређењем одозго.

ПРОВИЗИЈЕ ЗА ВРТОГЛАВИЦУ

Власт је са „Југооцеанијом“ лако нашла заједнички језик. Прије свега због тога што је сређено да ова фирма добије курсне разлике иако на то, с обзиром да доходак стиче на иностраном тржишту, нема никакво право. Тако се пљачка државна благајна. Са рачуна у Монровији лако може да се „одшета“ десетак или двадесетак милиона долара. Купљени брод може да се плати и са которског и са рачуна у иностранству, а дешава се и да се плати истовремено са оба, с тим што „поштена браћа“ подијеле плијен. Исплаћују се провизије за непостојеће кредите, бродови се купују за „кеш“, само да би провизије биле веће. Тешко је побројати сва недјела, али од прошле године у тужилаштву леже кривичне пријаве **Петовића** и **Идризовића** против **Николе Самарцића**, за штете нанесене „Југооцеанији“ од десетина милиона долара, не рачунајући негативне ефекте многих закључених штетних уговора. Куповином бродова „Мославина“, „Шумадија“, „Зета“ и „Црна Гора“, за готов новац, „босови“ су на рачун провизије узели око 300 хиљада долара. Нијесу водили рачуна о томе што су купљени по највећим цијенама и у вријеме када се не могу користити, па ни то што су нерентабилни и нееконимични. Но, таквим потезима которски поморски див је, бар што се радничких зарада тиче, бачен на кољена. Наравно, не смију да се буне, јер ако се то и деси, обично се догађа искрцавање и отказ, као што се десило двадесеторици „лобуњеника“ са брода „Будва“ прије пар мјесеци. Никола Самарцић никоме не полаже рачуне, а и неће

док је власти Момира Булатовића и Мила Ђукановића.

Још у току изборне кампање помињала се цифра од неколико милиона долара коју је „Југооцеанија“ издвојила за финансирање промоција СК. Осим ојачавања својих позиција, Никола Самарџић је тиме купио и фотељу министра иностраних послова у влади Мила Ђукановића. Сада истовремено обавља и функцију директора „Југооцеаније“ и министра у Миловој влади. Уосталом, мало га ко може замијенити на старом мјесту, јер добар играч за пуњење целова властодршцима се тако не мијења. Задржао је и власт и част, све док...

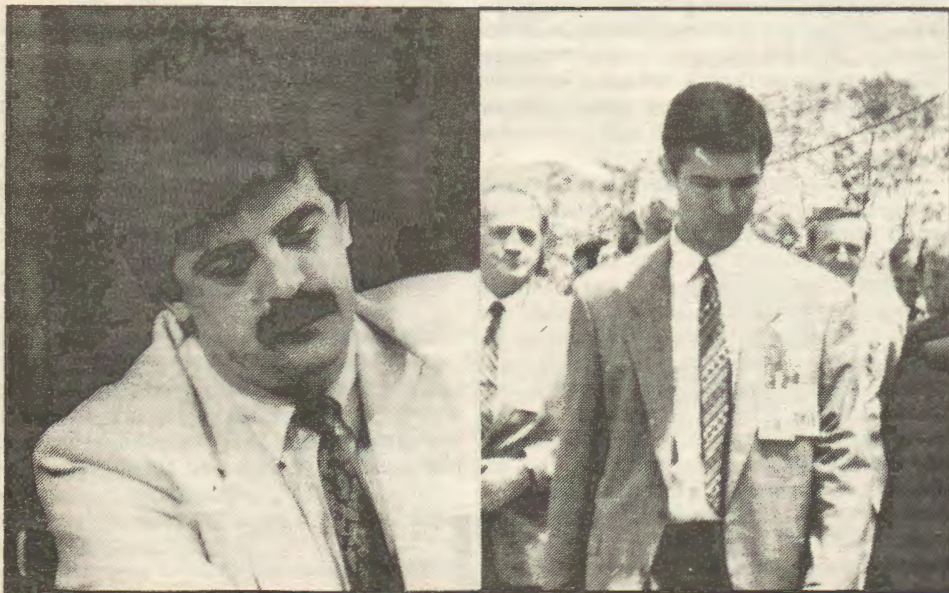
Хоће ли то неко прекинути, за сада је потпуно неизвјесно. Кривичне пријаве су предате, али „независно“ тужилаштво ништа не предузима. Петовић и Идризовић су, кажу, без посла и не могу се наћи у Котору. Јесу ли се предали, имају ли неки нови податак осим оних који се читају у тужилаштвима, а чије су копије стигле до овог новинара, питање је на које се овом приликом не може одговорити.

КУПОВИНА ПОКВАРЕНЕ ПШЕНИЦЕ

Но, ако је Никола Самарџић на тај начин купио министарску фотељу, такву намјеру није имао директор млина у Спужу. Он заправо не личи на свог бившег колегу **Бранка Аврамовића**, директора млина у Никшићу, сада министра у влади брата од тетке **Мила Ђукановића**. Аврамовић је усмјеравањем послова преко фирме „Парс“ за набавку житарица, донио тој фирми лијеких пара. Директор спушког млина није имао таквих амбиција и урадио је оно што је морао урадити, једноставно зато што није могао избјећи беспрекорно исплетеној мрежи.

Црногорска влада је, наиме, све регулисала па и набавку житарица. Спушком млину је требало 500 вагона пшенице, а за то и позамашан кредит. Како су подијељене интересне сфере, такав кредит за набавку пшенице може дати само Инвест банка (Београд, филијала Титоград). Тамо су рекли да за то нема

Момир Булатовић и Мило Ђукановић

проблема, али да сав тај посао мора ићи преко **Момировог и Миловог „Парса“**; и добијање кредита и куповина пшенице. Заправо могу купити од оних фирми које банка и „Парс“ одреде. И почело је пристизање пшенице, али она није била најмање друге класе, већ **треће и четврте**, боље речено **смеће**. Не зна се од које жетве. Стигло је из некаквих задружних магацина из Србије, изједена жишком, упаљена, по оцјени технолога **без могућности употребе** ни за сточну, а камоли за људску исхрану. Пукла је афера о којој се у **новицама Мила Ђукановића не смије писати**. Вагони се враћају пошљаоцу, али је питање да ли ће млину бити враћено 14 одсто провизије које је у **готовини за себе узео „Парс“** за обезбјеђење кредита и пшенице? Уз то, не ради се о малим парам.

ПОТРАГА ЗА НОВИНАРОМ

Но, ако је набавка много чега обавезна преко „Парса“, мали **туристички воз** у Будви радио је самостално. Послије захтјева будванских таксиста којима је овај воз узимао посао и захтјева да ли његов власник плаћа припадљности држави, из Будве стижу информације да је воз **нестао**. Испоставило се да је он пословао под паском **Аца Ђукановића**, брата Миловог, а да се нико од локалних власти није усудио да наплати било који динар пореза и других дажбина. Када је видио да је враг однио шалу, Ацо Ђукановић је дигао сидро и изгубио се с возом у непознатом правцу. За сада се о томе само шапуће, а тамошњи новинари причају да је писање о томе скопчано с ризиком физичке елиминације од мафије браће Ђукановић, које има свуда тамо гдје посао цвета. Ћутање је њихово злато које главу чува.

Манира завођења реда и мира није ослобођен ни **Данило Вуксановић**, директор комбината алуминијума, јунак из прошлог броја „Српске речи“, кандидат за неколико одговорних функција под јурисдикцијом Мила Ђукановића. Аларм је укључен послије појаве „Српске речи“ на киосцима у Титограду и об-

јављивања података из добро чуваних докумената у Комбинату. Радници су прочитали и почела је буна — мирисао је барут у ваздуху. Фотокопирни апарати су се усјали штанцујући копије текста о Даниловим махинацијама, а атмосферу је запаљивијом учинило саопштавање да ће из Комбината с радном књижицом отићи 1500 радника. Вуксановић се неколико дана изгубио, а онда се враћа и убеђује раднике да неће бити технолошког вишка, већ да ће се почетком наредне године примати нови радници. Томе нико не вјерује, као ни досадашњим лажима Данила Вуксановића.

Није ни покушао да демантује било што из текста, јер се најважнијим показало трагање за извором информација и новинаром који је то написао. Редарственици су ступили у акцију трагајући ко је из архиве узео документа. Фотокопирни апарати су под стражом, документација под кључем и стражарима. Вуксановић, међутим, заборавља да и у најужем кругу сарадника има људи који изнад свега цијене истину, да таквих има и међу стражарима и да папири цуре, да ће бити још текстова о његовим лоповлцима, **да га ништа на овом свијету неће спасити од заслужене казне**. Питање је колико ће бити угрожено добијање најављеног кредита од 150 милиона долара. Изгледа да од тога неће бити ништа, јер многи договори се руше, а инвеститори су схватили са каквом багром све имају посла.

Тако се одложила и реализација плана да грађани плаћају **цело дуговање Комбината црногорској електропривреди**. Најављено је **поскупљење од 58 одсто електричне струје**, али је влада Мила Ђукановића показала да „брине“ о стандарду народа и ту одлуку стопирала. Народ му скида капу, али остаје нејасно како је то дошло до непоштовања договора између премијера и од њега тек устоличеног директора Електропривреде. Они су се, наиме, договорили да електропривреда не искључује струју комбинату, већ да повећа струју, а да ће сви рачуни бити изравнати када Комбинат добије најављени кредит. Јесу ли сви договори пали у воду?

Одговорни радници Комбината кажу да су примили плату, а када ће другу, нико под капом небеском не зна, па ни то да ли Комбинат због потеза **Бранка Костића, Мила Ђукановића и Данила Вуксановића** броји последње дане. Тим прије, што му више не може помоћи повластица од премијера да не плаћа струју и не уплаћује доприносе за пензије, школство и здравство. Исувише се дугује и богу и народу, тако да треба мислити на припремање опела, неминовног скончавања под рукама „антибиорокатске дружине“. У сваком случају Црна Гора је све црња, а документа о том стању и онима који су је до тога довели, могу нестати смао у ратном вихору у који је све очигледније гура ратнохушкачка врхушка. У том рату неће учествовати они који су до њега довели. Уживаће негдје у егзилу плодове својих пљачки које једнако не престају. Уживати у страху који ће им живот учинити дужим и неизвјеснијим. Има се утисак да се кофери пакују, а да је Данило Вуксановић већ био у извидници.

Митар ПЕТРОВИЋ

МОМИР ВОЈВОДИЋ, ЛИДЕР НАРОДНЕ СТРАНКЕ ЦРНЕ ГОРЕ

ПУЦИБРУКА ОД ВРТИЋА ДО ГРОБИЋА

Господине Војводићу, очевидац сте петровданских догађаја 1991. на Цетињу. Шта се заправо догодило?

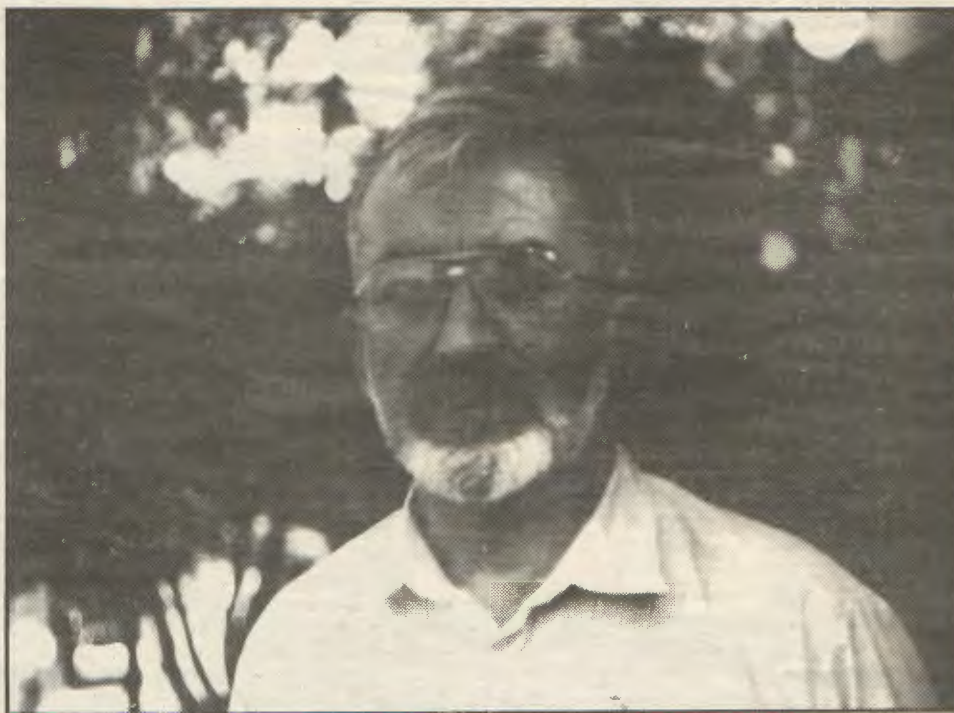
На Петровдан '41. на Цетињу су издајници у свечаној црногорској ношњи на својој Скупштини обасјаној сјајем круне италијанског краља-зета црногорског, клицали на рушевинама отаџбине Југославије: „Срећна вам слобода, Црногорци“, док су црнокошуљаши хапсили родољубе по Црној Гори. На Петровдан 91. историја се поновила на Цетињу: извршен је помен тој срамној Петровданској Скупштини, додуше без италијанског прокуратора али уз благослов Туђманов обилежен је тај црни јубилеј издајничке повјеснице — извршен је сулуди напад на Цетињски манастир, Митрополита Амфилохија и народ у сјени манастира. Разјарена руља алкохолизованих и мржњом наклуканих претежно младих деликвената, најмљених за немачке марке, међу којима су поред цетињских урлатора о „црногорској самобитности“ и „црногорској аутокефалној цркви“ видно место заузимали муслимански и шиптарски снагатори мобилисани по Бару, Улцињу и Подгорици, извршила је нечувен и добро смишљен напад. Руља је била добро вођена од Туђманових повјереника за Црну Гору, црногорских сљедбеника усташких идеолога Секуле Дрљевића и Савића Штедимлије и јуришала је по плану на Цетињски манастир и народ, засилујући га каменом унапријед допремљеним у порту уз повике: „Није ово Србија!“ „Четници!“ „Одлази Амфилохије!“ „Амфилохије фашисто“ и слично.

Зар милиција није интервенисала?

Када је руљи знаних цролатинаша пристигла помоћ предвођена од посланика Славка Перовића, малобројна полиција се пред том фалангом буквално разишла и препустила незаштићен народ стампеду мржње пред Цетињским манастиром. Руља је начинила полом, срушила тону камења на народ, витлајући кољем, гвозденим тољагама, ланцима, сјекирама, ножевима и пуцајући из пиштоља.

Да ли је препознатљив режисер овог догађаја?

Насртај на народ и Цетињски манастир, незапамћен по жестини мржње, био је добро режиран и финансиран са пола милиона немачких марака из фонда из којег се иначе финансирају црногорске усташе и цролатинаши. Циљ је био да заузму манастир, убију митрополита Амфилохија и прогласе за свог митрополита своје Црне цркве једног од најљућих противника православља у Црној Гори језуиту дон Бранка Збутегу од Госпе до Шкрпјела. Цетињске власти су им пружиле

Након немилних догађаја на Цетињу, на Петровдан, челник Народне странке Црногораца види повратак црногорског усташтва, идолопоклонства комунистичким властима и пораз Његошеве идеје, бар код оног дела народа који је са цетињске Митрополије покушао да склони барјак који стоји 400 година.

подршку, јер је председник Скупштине Општине Цетиње Ђорђе Вушуровић, са Миодрагом Кољевићем ушао у Митрополију и пренео митрополиту Амфилохију ултиматум плаћеничке руље; да скине са манастира црквени барјак који се на манастиру вије преко 400 год. Овај ултиматум митрополит је одбио. Молио их је, заклињао и преклињао да не чине пашћалуке на Свети дан и на светом месту што није помогло, па је морао да искаже клетву и да прокуне руљу која је душу продала Туђману.

Удар на Цетињску Митрополију и народ је део стратегије Туђмановог плана да припоји Црну Гору са њеним приморјем будућој Великој Хрватској.

ХАЗАРСКО ПРОКЛЕТСТВО

Које се снаге у црногорском друштву противе српском јединству?

То су сљедбеници црногорских усташа Савића Марковића Штедимлије и Секуле Дрљевића, Павелићевих плаћеника, који данас гракућу истим политичким вокабуларом и које називамо најпрецизније **црногорске усташе**. Са њима су цролатинаши чији је данас пастир дон Бранко Збутега из Котора. Црна Гора је вјековима била бедем продору унијатизма у српске крајеве. Најљуће им се супротставио Владика Данило у осамнаестом вјеку, који је као егзарх српске рекао да ће радије под султански турбан него под папску тијару. Прозелити и језуити су у комунистичким идеолозима и качкеташима Коминтерне, болшевичким атеистима, нашли најбоље савезнике за расрбљавање и развјеравање Црне Горе. Комунистички егзекутори су само од 1945. до 1946. године убили сто деветнаест свештеника и митрополита Јованикија Липовца. Треба ли још што додавати овом?

Зашто то чине и који су им циљеви? —

Његош каже: „Што се црним задоји ђаволом, обешта се њему довијека“. Има и у томе објашењења. А највише данас злораде због ђара и тих јадних пара. Ко посрне у издају, томе нема повратка. А има ту доста ирационалног. Највише треба да имамо у виду стратегију франковачку и усташку. Наше усташе данас носе крсташ — барјак са Вучјег Дола Туђману.

— У прошлом веку Италија и Немачка искористиле су историјске прилике да се уједине. Јужнословенски народи су ту историјску шансу пропустили. Каква је шанса уједињења Црне Горе и Србије са осталим српским крајинама?

— Народна странка Црне Горе у својим

програмским ставовима је међу првим истакла уједињење Црне Горе и Србије са осталим крајевима српским у једну државу, у случају да Хрвати и Словенци буду упорни да оду из Југославије. Срби су кроз своје двије државе, Црну Гору и Србију, створили Југославију 1918. године, а стицајем историјских несрећа 1946. године опет обновили Југославију. Поред узалуђа и заблуда плаћених жртвованим нараштајима очито је да Авељ не може са Каином у истој кући. Срби ће се наћи у заједничкој кући или ће ишчезнути као Хазари.

ЗАБОРАВИТИ НА СУЈЕТУ

Како функционише Црногорски вишестраначки парламент?

Црногорски вишестраначки парламент функционише као једностраначки, пошто комунисти имају већину, од 125 посланика комунистичка владајућа каста има 83 посланика, тако да Народна странка Црне Горе са 12 посланика нема моћи да утиче на одлуке комунистичке већине. Опозиција не може да оствари ни своја законска права. Народна странка још није добила просторије за канцеларију, него плаћамо собу у хотелу „Подгорица“. Међутим, то не смета памети хома политику овог простора да још ствара своје

идоле, што најбоље илуструје тема за писмени задатак у једној осмогодишњој школи у Подгорици: „СА МИЛОМ И МОМИРОМ У СРЕЋНИЈУ БУДУЋНОСТ“. Весели им ђаци!

Црногорска опозиција окупљена у Демократској опозицији позива на опрез пред чињеницом да се у Црној Гори крећу конвоји оружја и обнавља јаче него икад мит о четничком војводи Павлу Ђуришићу. Како на то гледате?

— Мит о Павлу Ђуришићу не постоји. Ричек је само о једној пјесми коју данас људи пјевају, више из пркоса комунистичкој страховлади која је пола вијека брисала сваку истину о четничком покрету. Умукле су пјесме о партизанској легенди Пеку Дабчевићу-Кучару, а оживјеле су пјесме које су пола вијека ћутале. Да је Пеко био боље чељаде, дуже би га пјесма бранила. Остао је слуга онога Непоменика који је затро Црну Гору. А „ко приста не да је роб и слуга, никад добра слуга неће бити“.

Што се тиче Демократске опозиције у Црној Гори осим Демократске странке и Народне странке, све су оне засновале своје програме на србомрзији.

Може ли се решавати српски проблем не водећи рачуна о црногорском националном питању, као што то раде садашња комунистичка руководства?

— Српски проблем се не може рјешавати без Црне Горе која је кључ Балкана. Међутим, садашња комунистичка руководства и у Црној Гори и у Србији одлажу еутанасију комунистичке измишљотине „црногорске нације“. У најновијем попису у Црној Гори комунистичко руководство је чинило да остану забуне и збрке око појма државности Црногораца и националности српске Црногораца, тако је опет оглашена пуцибукиа да у Црној Гори има само десет од сто Срба. Његош се у гробу разореном преврће од те пуцибуке. Није Црна Гора рођена у Јајцу и није јој АВНОЈ отац. Црна Гора је подупирач неба Царства Душановог. Черногорци су били гарда и свита Душанова. Црна Гора је српско племе над свим племенима. То је онај дио српства „што се не шће у ланце везати“. То племе је скоро смутила комунистичка идеологија и солимозголоја. Зато се данас при попису у четворочланом црногорској породици јављају четири нације: отац Југословен (ћук!), мајка Хрватица (нормална жена), један побркани син сто посто Црногорац, а други син Србин, (читао Његоша). Ето збрке у народу.

Да ли су сувереност и опстанак Црне Горе занста угроњени и како гледате залагање Реформиста у Црногорском парламенту да треба усвојити Декларацију о њеној суверености?

— Све су то србомрзијке ујдурме и једна швалерација црногорскијех усташа са Туђманом.

Доктор Новак Килибарда у Народној странци Црне Горе формира „родољубиве одреде“ који ће бранити угроњено српство свуда где буде требало. Може ли се угроњено српство бранити само оружјем?

— Ми угроњено српство бранимо његовим словом и љубављу. Срби су познати и по томе што бране друге од себе, а опраштају својим крвницима, па их желе утријети што не заборављају жртве и муке.

Господине Војводићу, иако су Срби имали своје државе и у дубокој прошлости они данас немају државну интегралну историјску свест. Велике су збрке. Како створити духовно и етничко српско језгро?

— Збрку у свијести данашњих Црногораца је створила комунистичка идеологија. Извршен је страшни удар на националну свијест Црногораца. Тај удар је добио свој најљући замах маљевима по мозговима почетком грађанског рата у Црној Гори који је започео у злом прољећу 1941, да се не заврши ни до данас. Црногорци су летјели у јаме због своје пренаглашене српске и косовске свијести. Јаме и „пасје гробље“ код Колашина су споменици тога страдања. Фочански прописи су их инситуционализовали. Комунистички велики дахија је нашао слуге који ће спрвести све намјере паклене завјере. Саво Брковић, Моша Пијаде, Иван Милутиновић, Саво Јоксимовић и њини сеизи су нарацнили јаме и безданице Црногорцима.

ПЕТОКРАКА У МОЗГУ

Прво су посмицани јунаци из славних бјева од Вучјег Дола до Брегалнице, брегова око Скадра, Мојковца, Цера и Кајмакчалана. Јамљени су витезови са Обилића медаљама и Карађорђевић звјездама. Од тада па кроз пола вијека у Црној Гори је затирана српска свијест кроз све нараштаје. То су чинили из свих позиција, од вртића до гробића. Ни посмртни плакати у Црној Гори нијесу могли да имају крст, него само петокраку. У Црној Гори су крстоломци укуцали Црногорцима петокраку у чела и мозгове, на посмртне, плакате и на гробове. Иако петокрака црвена није нигдје на свијету гробни знак, у Црној Гори се и бабе од по сто година копају под петокракама. Док се од тога замире, ожилци на мозговима црногорским тешко ће се прездравити од збрке и смуте у свијести људској на црногорском донесесију.

Шта је до сада урађено да се замуњено избистри?

— Врло мало. Само смо именовали неке збрке, смуте, заузланост, модрице и мозголоме. Треба тражити мелеме за толике модрице и живе ране.

И поред свега црногорски проблем је остао. Како у овом тренутку решавати српски проблем, узимајући у обзир црногорски?

— Оздрављење црногорских модрица лакше ће бити мелемити србијанске модрице. Не треба мијешати србијанске проблеме са српским проблемима, пошто је српска проблематика она која се односи на све Србе, не само Србе у Србији. Ако поведемо добру српску политику, не само србијанску, тада ће се лакше српство намножити, обожити и сложити. Срби још никада нијесу живјели у заједничкој држави па су се удаљавали једни од других, те бразде и јазове треба затрпати и побусати. Србе измирити, нарочито оне Србе који су пуцали једни у друге из различитих идеолошких бусија, из четничких и партизанских пушака. Душмани још желе да Срби никада не напусте и партизанске метеризе.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ:
Славица ЛАЗИЋ

СТАЉИНИСТИ, РАСИСТИ, ПРОВОКАТОРИ...

Преокупирани свакодневним мукама и невољама, обузети страхом и настојањима да преживимо и извучемо живу главу из ове луднице у коју су нас увалили наши дични вождови и врховници, као да немамо времена да се „осврнемо уназад“ и погледамо: ко су, заправо, ти људи који нас увлаче у крваве и безумне ратове, одакле долазе, из ког су шињела изашли, ко су им идејни и духовни очеви, ко савезници, а ко супарници.

Тако угледни милански часопис „Панорама“ подсећа на 1948, када су се југословенски комунисти од оштрих Стаљинових удараца бранили тако што су „на стаљинизам одговорили — стаљинизмом“ и да „од 50-тих година та тврдокорна линија, можемо рећи политичка, хвата дубоке корене, нарочито међу српским комунистима“, па истиче:

„Управо из те линије после Титове смрти проистекао је тврдокорни националкомунизам Слободана Милошевића — садашњег српског председника који је одлучио да Србији повери улогу онога који ће силом поново југославизовати Југославију захваћену центрифугалним силама“.

САВЕЗ КОМУНИСТА И ЧЕТНИКА

Лист затим каже да је „фрустрирани српски комунизам“ нашао свог „природног савезника у старом реваншистичком национализму монархистичких четника“, па ће се тако у Београду „на подстицај и под окриљем старог комунисте Милошевића — није слично то што је син пола — створити експлозивна политичка мешавина“.

Међу „природне савезнике“ Милошевићевог „перонистичког покрета маса“ (како каже „Панорама“), страна штампа у првом реду убраја „црвеног војводу“ Шешеља. Тако „Лос Анђелес тајмс“ пише:

„Војислав Шешељ, самопрокламовани четнички војвода, прошлог месеца је освојио упражњено место у српском парламенту, кандидирајући се за посланика против неколицине политичких анонимуса у Раковици, радничком предграђу Београда... Успон четничког вође одраз је заокрета крајње уредно у тренутку када југословенске федералне структуре и власт захвата анархија, а основна начела ове вишенационалне федерације су оспорена декларацијама о независности од Југославије које су крајем прошлог месеца усвојиле републике Словенија и Хрватска“.

Улазећи у суштину ствари, која је и овдашњим (паметним) посматрачима политичких збивања добро позната, лист пише: „Иако Шешељев екстремонационалистички и четнички покрет званично представља табу, он успева да избегне званичне санкције ауторитарног вође Србије Слободана Милошевића. Шешељ добија некритички публицитет у ударним терминима на београдској телевизији, која је под контролом републике, а сматра се да је највећи део свог наоружања добио преко полицијских канала“.

И, сада оно најбитније: „Шешељ тврди да политички није повезан са Милошевићем, али

чињеница да он некажњено делује указује на то да његов екстремизам служи Милошевићевим интересима, јер одржава у животу националистичку ватру коју је запалио српски комунистички лидер током последње три године, колико се налази на власти. Поред тога, Шешељев улазак у парламент још више цепа ионако подељену антикомунистичку опозицију Милошевићу, јер јача позиције српског лидера тиме што слаби снагу његових политичких непријатеља“.

Толико (и поштено) од „Лос Анђелес тајмса“. А још угледнији париски „Монд“, називајући Шешеља „интелигентним и амбициозним провокатором“, између осталог, каже: „Војислав Шешељ не преза ни од чега да би сачувао улогу медијске звезде. Приликом једног од последњих појављивања на телевизији поносно је извукао пиштољ који стално носи за појасом. У том потезу нема ничег наивног: вођа екстремне српске националистичке деснице зна да постоји публика која цене његове методе...“

И не само обична публика, већ и вождови и читаве странке, тј. партије...

ИДЕЈЕ ИЗ КОМШИЈНЕ ВИЛЕ

Миланска „Панорама“ (опет она — али у другом прилогу из Југославије и о Југославији) открива још неке веома интересантне везе између, како каже, „оца српске отаџбине“ Добрице Ћосића и — лично Сл. Милошевића:

„Човек који је 1985. године диктирао пут буђењу српског национализма са већ историјским меморандумом о Косову, живи у лепој белој кући на Дедињу, у крају који је рај београдске номенклатуре. Иза угла је луксузна кућа у којој станује председник Милошевић и коју чува мноштво полицајаца. Али, уп-

раво у скромној белој вили Добрице Ћосића рађају се многе идеје које касније постају политика у рукама моћног Милошевића. Сигурно је да су њих двојица пријатељи и да је Ћосић међу оним малобројним који се усудују да изнесу понеку критику на рачун председника републике“.

Лист затим цитира „оштру критику“ Добрице Ћосића на рачун Сл. Милошевића: „То је велики политичар који је много заслужан за рушење титоизма и ослобађање Србије. Али, не допада ми се његов стил — нема дара за комуницирање са људима. Осим тога, помало је закаснио са процесом демократизације“!

Представа је тако комплетирана: изашао из стаљинистичког шињела, од идејног оца Ћосића, Милошевићу Шешељ служи за — комуницирање с масама!? Сјајан спој!

Ћосић, наравно, критикује и Хрватску: „Како се може назвати демократском земља попут Хрватске која даје оружје члановима партије на власти? У Европи је само Хитлер отишао тако далеко“.

Биће да је Стипе Месић прочитао ову Ћосићеву изјаву, па је онда исти комплимент — „нови Хитлер“ — упутио Милошевићу!?

Ни угледни „Њујорк тајмс“ не штеди Хрватску: „Хрватска је више позната по својим нацистима него по својим демократима“, па српско становништво у Хрватској „има више разлога да се плаши независне Хрватске него Хрватска Југославије у којој доминирају Срби“. Лист се пита: „Практично гледано, где би самоопредељење требало да почне а где да се заврши? Зашто српска мањина у Хрватској не може да се изјасни за припајање Србији?“

Не знамо само коме је питање упућено: српској скупштини или Сл. Милошевићу? Јер, и хамбуршки „Цајт“ истиче да „Срби имају једнако право на самоопредељење као Словенци и Хрвати“. Лист каже да је хрватски страх од великосрпства „болесно прецизионизиран“ и додаје да Туђман влада „на сличан ауторитаран начин као и његов српски колега С. Милошевић — ова двојица се једино разликују по предзнаку свог национализма“.

Часопис „Штерн“, међутим, пронашао је још нешто по чему се Милошевић и Туђман разликују: Туђман је, уз све остало, и — расиста! „Влада у Загребу — пише „Штерн“ — је, додуше, демократски изабрана, али она се не понаша увек демократски. Непомирљиви курс Хрвата Фрање Туђмана једва се разликује од курса испуњеног мржњом његовог српског непријатеља. Његове изјаве не изазивају само међу Србима сумњу да је расиста.“

Цитирајући Туђманове речи „срећом, моја жена није ни Српкиња ни Јеврејка“, лист се огорчено пита: „Зар је то човек Запада?“

СПАСИТИ СРБИЈУ ОД — МИЛОШЕВИЋА

У интервјуу који је дао париском „Фигароу“ Вук Драшковић, између осталог истиче:

„Милошевић је строго досједан комуниста, болшевик. Спреман је да увуче Србију у крвави рат са свим њеним суседима, без икакве тактике и стратегије. Србија нема своју армију. Југословенска армија је крајње деморалисана и воде је Титови генерали. Осим тога, Србија нема економске ресурсе који би јој омогућили да рат води више од месец дана. Назад, Србија је изолована. Милошевић ју је удаљио од њених традиционалних савезника — Француза, Руса или Грка. На крају, ако желимо да спасемо Србију, морамо прво

(Н. Р.)

ПУТЕВИ И СТРАНПУТИЦЕ ДР БОРИВОЈА ПЕТРОВИЋА

ДОКТОР СИЗОЛОГИЈЕ

У БЕОГРАДУ ПОЧЕЛО СУЂЕЊЕ АКТЕРИМА АЧЕРЕ У „БЕОГРАД-ИНЖЕЊЕРИНГУ“

ПРОВИЗИЈА – ЗА КУЋУ

● Јован Обрадовић тврди да је провизија од 300.000 динара, коју је примио за купопродају куће у Ровињу, приватна ствар — али није објаснио зашто је цела трансакција ишла преко овог београдског предузећа.

ОПТУЖБА И — ПОРИЦАЊЕ: Јован Обрадовић и др Боривоје Петровић на оптужничкој клупи Окружног суда у Београду

ЗАГО што сам писали да се никада неће сазнати, тек шест месеци после повретања истраге, када је истина избила на видело, поменуо сам провизију од 300.000 динара на име купопродаје куће у Ровињу за ратују Скупштинско општине Крагујевац и доо од 131.300 динара дао сам др Боривоју Петровићу. Провизију сам примио од пуномоћника продавца куће, а не из друштвене касе. Зато сам сматрао, а и сада мислим, да је у питању приватни новац.

Овако се јуче, на почетку суђења пред Већем историје Окружног суда у Београду, коме председава Чедомир Пешић, бранио дипломирани правник Јован Обрадовић (43), бивши в. д. председник Пословодног одбора предузећа „Београд-инжењеринг“.

Обрадовић, као што смо већ писали, са др Боривојем Петровићем и још сарадничким компанијом, олгара за бројне плачке, злоупотребе службених овлашћења и овлашћења у инверзији и несавесно пословање.

Хладнокрвно и са осмехом Обрадовић је настојао да побије све новеле јавне тужбе. Упорно је тврдио да је провизија прихваћена за купопродају куће у Ровињу — приватна ствар. Али, није

умео да објасни зашто је ова купопродаја ишла преко „Београд-инжењеринга“. У овој трансакцији, тврди Обрадовић, адвокат Вилда Вилда обећао му је осам одсто провизије за помоћ у проналажењу кулци, а само један одсто „Београд-инжењерингу“.

Објашњавајући како је успио доћи до куповине куће у Ровињу Обрадовић је рекао да је преко бившег фудбалера Партизан Владице Ковачевића сазнао да адвокат Вилда продаје кућу на мору. О овом је случајно упознао др Петровића и још неке функционере из Крагујевца, па је тако успео да купи кућу.

Кућа је купљена за 17 милиона динара, а пошто је била под хипотеком, било је потребно да се прво исплате неки дугови и то је учињено преко „Београд-инжењеринга“. За ово је „Београд-инжењеринг“ касније исплатио провизија од 37.000 динара.

Мисли је теретио др Петровића да је примио доо провизије, Обрадовић је упорно тврдио да са Петровићем о провизији никада није разговарао ни пре, а ни после куповине куће.

Суђење се наставља. Петар ЗАРИЋ

У име истине,
У име човечности,
У име међународног права,
У име слободе и демократије,
У име Српског народа,
У име Српског устава,
У име правне државе Србије,

Птем овог мог дописа желим да укажем Скупштини универзитета Крагујевца као напредној интелигенцији на тоталном промашају приликом избора за председника Скупштине универзитета господина-друга „Др“ Боривоја Петровића.

Још већа се грешка прави што се неслагање професора др МИЋУНОВИЋА није прихватило и размотрило.

Такође исто **НИЈЕ СЕ ХТЕЛО** да узме у обзир мишљење једне здраве, срчане и младе интелигенције студената и Савеза студената универзитета — Крагујевца, која је указивала заједно са професором др МИЋУНОВИЋЕМ, да се **ПРАВИ ВЕЛИКА ГРЕШКА, ПРОПУСТ И ТОТАЛНИ ПРОМАШАЈ ДОЛАСКОМ „ДР“ Б. Петровића.**

На овом примеру се очигледно види да се још увек ради по политичком кључу и наређивању владајуће класе, наиме бирократије која се претставља као демократија у правној држави — којој правног држави?!?

ИНТЕЛИГЕНЦИЈО — где вам је достојанство и права мушка реч и то у брк?

Будите достојанствени своје узвишености и савести.

Зар поред толико доктора, професора, академика и научних радника, баш најосте за председника „Др“ Б. Петровића, који је докторирао на Сиз-овима који су пропали па самим тим и његов докторат, па зато је његово „ДР“ — стављам по знаком навода.

Ово вам пишем ја, **НАКИЋ САША**, рођени крагујевчанин кога још називају „**ВИЗЕНТАЛОМ**“.

О себи не би желео да Вам много причам, јер ће испасти да се хвалим, али зато вам шаљем један од многобројних исечака из новина у коме се каже да сам познат са страница како домаће тако и светске штампе као **АМБАСАДОР МИРА**, и могу вам слободно казати да сам много више дао за овај град него и један до сада политичар овог града, а то све документујем многим дипломама, пехарима, медаљма и осталим признањима, као и писмима државника света.

Као такав имам право да јавно критикујем и износим многе неправилности, а то ми омогућава и устав Србије — чл. 48.

Поводом избора др Боривоја Петровића за председника Скупштине универзитета у Крагујевцу, познати спортски радник овог града инг.

Александар Накић упутно је отворено писмо државним, универзитетским и црквеним властима, као и опозиционим странкама у Србији, у коме их упозорава да изабрана личност нема ни моралних, ни људских квалификација за ову функцију.

ЛИТИКА, субота 27. децембар 1980.

САОПШТЕЊЕ ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА СР КРАГУЈЕВЦА

После опомена – оставке

Комитет је на прекинатој седници усвојио став да **Боривоје Петровић поднесе оставку на функцију председника Скупштине општине, а Драгиша Драгојловић на функцију председника Извршног савета СО**

Крагујевац, 26. децембра
Општински комитет Савеза комуниста Крагујевца синој је, по четврти пут за последњих десет дана, разматрао одговорност највиших општинских функционера и анализирао политичке последице насталог стања. Овој седници присуствовали су и председник

Општинског комитета Драгиша Драгојловић и председница Драгиша Драгојловић. Драгојловић је предложио да се на седници Општинског комитета, о којој ће се расправљати у свим основним организацијама Савеза комуниста.

С тим у вези усвојен је став да **Боривоје Петровић поднесе оставку на функцију председника СО и Драгиша Драгојловић на функцију председника Извршног савета СО**

позинарима речено, почеће у првих дана идуће године.

Под „дифлекторима“ јавног миња и партијских органа нашла се, на жалост, негативне појаве понашања једног броја носила највиших функција у Крагујевцу њихови подноси

Те зато путем овог дописа желим да Вам кажем нешто више о „Др“ Б. Петровићу, ма да је многима од вас то познато, али сте пред стварношћу зајмурили и оглушили се за истину.

Зато чујте у кратким цртама о „Др“ БОРИВОЈУ ПЕТРОВИЋУ.

ЗАЉУБЉЕНИК „ВЕЛИКОГ ВОЂЕ“

— Боривоје Петровић је признат као велики Титоиста, а самим тим је био продужна рука Петру Стамболићу, Драгославу Марковићу, Шанету Петровићу, Тихомиру Влашкалићу и др.

— Као велики Титоиста 1978 године „ТРИЈУМФАЛНО“ је дочекао Јосипа Броза-Тита, по систему „Северна Кореја“ обухвасти 30.000 људи у црвена одела да би великом „ВОЂИ“ махали црвеним марамима, а и у ту част од села Чумића до села Петровца је офарбао све тракторе у црвено.

Крагујевац и крагујевчани су тек тада „поцрвенели“, а посебно читајући „ПОРУКЕ ЉУБАВИ“... а данас црвене, али од стида када се тога сете.

— Био је за устав 1974. год. и исти обертручке подржао, а тај исти устав је разбио Југославију и Србију и довео у овакво стање.

— Као велики Титоиста обрачунавао се „ЛИБЕРАЛИЗМОМ У СРБИЈИ“ — чије последице тек сада практично сагледавамо.

У име „Радничког и револуционарног Крагујевца“ био је носилац обрачуна не само са овдашњим либералима на челу са КАРТАЛОВИЋЕМ, РОДИЋ МАРКОМ И ДР. већ и са Марком Никезићем, Латинком Перовић, Мирком Чанадановићем, Мирком Тепавцем и плејадом дотадашњих Српских руковидилаца и интелигенције.

— Један је од ретких председника општине у Србији који је у време „ТИТОИСТИЧКЕ ВЛАДАВИНЕ“, додворавајући се онима који су га довели на власт супротно Уставу на његовој функцији где је остао више од 9. (девет) година.

Уз ово бих још додао и то: Да је био начелник СУП-а и као такав није имао право да се бира за председника општине јер је био **УПРАВНИ ОРГАН**, али кроз разне мућке (Бора и његови...) успевају да два пута пониште изборе где је требао за председника општине да буде бивши председник суда Симић.

Вештим извезбаним бирократским маневром сада Бору Петровића бирају за одборника и као таквог га сада изабарају за председника општине где је остао више од девет година, наиме, све до велике **АФЕРЕ ПЉАЧКЕ** која је уздрмала читаву земљу.

У време „БОРИНЕ ВЛАДАВИНЕ“ неоспорно је, у Крагујевцу су изграђени значајни капацитети — пре свега инфраструктурни објекти.

Но мора се знати да то није учињено никаквим чаробним штапићем, нити његовим превеликим умећем, **ВЕЋ ПРЕ ВСЕГА СРЕДСТВОМА САМОДОПРИНОСА ГРАЂАНА ОВОГ ГРАДА** и средствима Републике и Федерације (инострани зајмови) чије износе и данас отплаћујемо.

Тиме је директно подржао и задуживање земље до трагичних размера.

— Језеро „ГРУЖА“ је такође заслуга на-

веденог председника Боривоја Петровића.

Огромни комплекси уништене плодне земље, дивна Шумадијска села око Груже доведена су до просјачког штапа, јер им је насилничким методама одузето вековно огњиште, а добишено језеро касније проблематичног квалитета воде.

Вода пролази кроз хемијски третман непримеран за људску употребу, да би после свега, најчешће била на граници закону предвиђеног квалитета, са често проблематичним састојцима који настају као последица хемијских промена у току пречишћавања.

У цивилизованом свету за такав акт предвиђена је кривична одговорност свих учесника у пројекту, код нас награда и виша функција.

ИСТЕРАН ЧАК И ИЗ СВОЈЕ ПАРТИЈЕ

— Одсуство планског ширења фабрике „Црвена застава“, уништено је Корманско поље, као велики извор повртарских култура, огроман прилив неквалификоване радне снаге, неконтролисани урбани развој, неке су од оставштине за будућност „ДР“ Петровића.

— Поставља се и питање шта је урађено са великом количином пара од поплаве?, а углавном тај новац је био намењен угроженим грађанима.

— Шездесетих година Боривоје Петровић као заменик команданта на акцији „АУТОПУТ“ у Нишу због свог **НЕМОРАЛНОГ ПОНАШАЊА** бива смењен и истеран из партије.

— Са жељом за влашћу иде и жеља за новцем, стога није случајно да је „Др“ Петровић био шест година на страницама дневне и остале штампе у току 1980-тих година као један од главних актера чланака под насловима:

— ПЉАЧКА УЗ КУПОВИНУ ВИЛЕ
— СЛУЖБЕНИ ПОЛОЖАЈ ЗА ПРИВАТНИ ЦЕП

— ТОПЛИ ОБРОК ЗА ВИКЕНДИЦЕ

— ПРОВИЗИЈА ЗА КУЋУ

— МОРАЛНИ ПАДОВИ

— НЕОПОЗИВЕ ОСТАВКЕ

— КУЋА У РОВИЊУ, која је купљена од пара из народне одбране?!? Зар је могуће да је и ово урадио а урадио је.

Паре из народне одбране за кућу у Ровињу, паре из народне одбране и нико ником не одговара. Било је то 80-тих година **ПЉАЧКА ДРУШТВА** у износу од 560.000 динара, а као увек до сада кривац је била политика, а не актер те политике и пљачке.

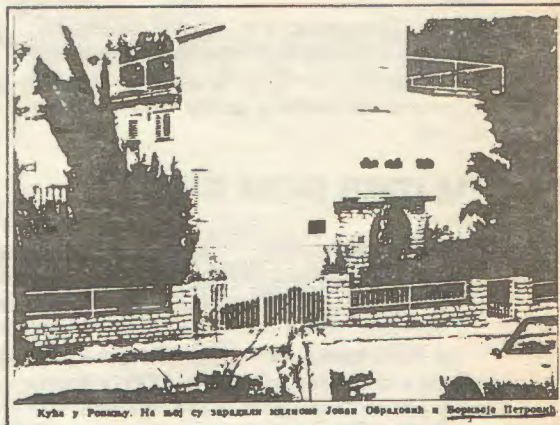
„Др.“ Б. Петровић вешто исценирао сукоб **ЗАСТАВА — ГРАД** након чега је из овог колектива морао да оде генерални директор „Заставе“ Првослав Раковић.

— Етнолошки изузетно вредног комплекса старе српске сеоске окућнице, насилно истргнуте из природног сеоског амбијента, најбољи је доказ непоштовања наших корена на који се данас тако гласно позивамо.

Стара воденица која је преживела многа тежобна времена окончала је свој век на скарадном месту — одводном потоку из Језера у Шумарицама.

Њени остаци су стуб срама наше (не)културе.

Обе целине биле су поклон Крагујевца председнику Јосипу Брозом као госту овог

Кућа у Ровињу. На њој су зарађени милиони Јован Обрадовић и Боривоје Петровић

града, наравно у режији тадашњег градоначелника „др. Петровића“.

— Велики сепаратиста **БАКАЛИ МАХМУТ** у штампи изјављује да му је жао што у Шумадији — Крагујевцу не може да дође јер у њему има многе пријатеље, а највећи му је пријатељ господин — друг „Др“ Б. Петровић. (јасна слика ко је Б. Петровић).

— Б. Петровић, као велики комуниста — Титоиста, а поврх тога велики атеиста и против православне религије, а то је доказао својом владавином.

Сада се увукао у одбор као потпредседник и то одмах уз владика Саву Вуковића, за оснивање светосавског трга у Крагујевцу?!

Стварно — смешна ствар — зар не?

Гест кога треба да се стидимо и зато захтевам и тражим да му се одузме ово право.

— Исто један од примера је и тај који је

ни партнере и важне личности тобоже у пословној вези са „Београд-инжењерингом“, а у ствари искључиво у вези и по критеријуму оптуженог Обрадовића. Милановски тумиче даје, пошљена и ловови, дајно су признавани као издаци за топли оброк радника Свакако није потребно посебно напомињати да радници „Београд-инжењеринга“, сем неколико поверљивих службеника и службеница, ту још могли ни да привере

Жуђња за чистотом

Дуго је требало да истина с овом „Потемкиномом селу“ изјави на видело, па за утврди како иза њега стоје гробници (према оптужници) већи од 500 милиона динара (новици, разуме се), као и група пљачкаша за које се колико јуче то није могло ни помислити.

Један од оптужених за пљачку је и доскора угледни председник Сакупштине општине Крагујевац др **Боривоје Петровић**, који се на листи оптужених нашао озмак и иза Јована Обрадовића.

Комунисти и грађани Крагујевца почетком ове године тражили су да Петровић, због криве самоуправљања, саморазлича „изгуби“, вођа своје каторжске политике, добијања великог стабилног кредита под повољним условима и плаца за градњу куће, на повољном месту и других грешака поднесе оставку. Тај нико није ни савео да ће Петровић, уз то, бити оптужен за пљачку тридесет милиона старих динара.

Немогуће је сада не сетити се да је др **Боривоје Петровић** у почетку рашчишћавања политичких деформација у Крагујевцу користио у својој одбрани такође „политичке формуле“. Наиме, свако ко је имао било какву прилежбу

друштвеног система“, а у пречисти збрину о каквим је непријатељима заплава реж. др **Петровић** је најразније користио такође познату фигуру — **свој вођа**... У приватности свог правог лица он се пред Општинским комитетом СРЈ у Крагујевцу показао и као **вешт глумач**, истичући своје класно порекло и „прећени пут“ до **неслуђених врхова**.

— Ја сам рођен на овој калдрани — рекао је тада. — Овде сам прошао пут од чистача чистела до доктора наука. Не желим да идем никуд из Крагујевца. Могу да будем директор Градске чистоте, или неке фабрике, могу да будем физички радник, али се ове дужности хоћу да одем чист...

Уместо да се „очисти“, др **Петровић** се сада, према оптужници, суочава са најжалоснијом чињеницом: примио је мито од 131.500 динара приликом куповине једне приватне куће у Ровињу за општинско ошмаралиште! Он то није признао истражном судији, па је био суочен са оптуженим Обрадовићем који му је, гледајући га право у очи, освајачи сећање на сву појезинот, др **Петровићу** ни то није било довољно, па је пред истражним судијом саслушана — како то стоји у оптужници — и бивши секретариша Јована Обрадовића **Лесина Менадасић**. Она је, такође, потврдила да је Обрадовић пред њом тај новац дао др **Боривоју Петровићу**, а о томе постоји и други доказ, што је јавном тужилошћу било довољно да га у овом случају разарств као **другооптужениог**.

познати Петровићу, а и јавности да електро материјал, а и рад електричара из „Романије“ за његову викендицу у Грбцима је ишло преко рачуна за Основну школу (примера има много).

КАД АТЕИСТА ПОСТАЈЕ ВЕРНИК

— Народни херој РАЈА НЕДЕЉКОВИЋ, ми је причао да се у старом ловачком дому у „Шумарицама“ свлачио го, трчао по тераси и прскао сифоном.

— Исти господин — „Др.“ Петровић нудио се и опозицији конкретно, СПО, у Крагујевцу али је СПО одбио да га прихвати као посланичког кандидата. Сада се клања СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ — ДОКЛЕ?!

Како то, кад заступа опозицију, наиме, групу грађана а сада оде у СПС.

— Био је у партији, клео се у партију и тој истој партији је сада окренуо леђа?!?... шта је „човек“ у стању све да учини за фотељу?!

Зар је могуће да некадашњи велики ТИТОИСТА чија је клика упропастила Србију, поново предводи Србију.

Сраман и нечастан гест кога треба да се стидимо.

Поставља се веома озбиљно питање ко све стоји иза свега овога о његовом повратку?!

Зар је могуће да велики комуниста и атеиста који је био велики противник религије

Афера из „Београд-инжењеринга“ 12. марта пред Окружном судом у Београду

СЛУЖБЕНИ ПОЛОЖИЈ — ЗА ПРИВОТНИ ЦЕП

▲ Јован Обрадовић, бивши директор „Београд-инжењеринга“, др Боривоје Петровић, бивши председник Крагујевачке општине, Петар Костић, бивши директор ЈМК у Београду и још несторици њихових сарадника одговорале за плаћање, скупљање и несавесно пословање

Бивши први човек „Београд-инжењеринга“ др Боривоје Петровић, бивши председник Крагујевачке општине, Петар Костић, бивши директор ЈМК у Београду и још несторици њихових сарадника одговорале за плаћање, скупљање и несавесно пословање

(примера ради: наређивао да се све кафане у региону затварају већ у 22. часа како се не би дочекала СРПСКА НОВА ГОДИНА, а сада постаје велики верник па чак преко телевизије честита наступајуће православне празнике?!

Зар је могуће да се Крагујевац бисер Србије, бисер Шумадије, сада налази у ситуацији да се надљудским напорима бори за свој одавно остварени културни, историјски, етнички, урбани и сваки други идентитет, а свему томе је допринео велики ТИТОИСТА, КОМУНИСТА И АТЕИСТА, господин — друг, „Др.“ Б. Петровић и слични њему.

Место исти да ужива „плодове свога рада“ из тог времена, опет је у прилици да нам НУДИ МАГЛУ?!

Мени као човеку несхватљиво је једно, а то: да ли је могуће да се човек мења као КАМЕЛЕОН, кад је у питању фотеља, а он то чини?!

Још за Бору Петровића, могу рећи и то да је човек кога можете да пљујете, а он ће се прекрстити и рећи ХВАЛА БОГУ КИША ПАДА.

Нека зна дотични „Др.“ Петровић који до сада није објавио ни један стручни рад није ништа дао Крагујевцу већ само узео (то сам већ описао).

Искрени, демократски и цивилизацијски захтеви младости студената и напредне интелигенције Србије недопустиво су окаљани појавом господина — друга „Др.“ Боривоја Петровића на величанственом скупу на теразијама код Теразијске чесме у ноћи 12. марта 1991 године.

Овај чланак са кратким изводом овоземаљских заслуга „Др.“ Б. Петровића има за циљ да још једанпут укаже на један од најбитнијих проблема наше отаџбине: ПОГРЕШНЕ ЉУДЕ НА ПОГРЕШНИМ МЕСТИМА И ПОГРЕШНИМ СИТУАЦИЈАМА.

Молим Вас за што хитнији одговор, а на то имам и право по Уставу — чл. 48.

С, поштовањем: инг. Александар Саша Накић

П. С. Ове од многобројних исечака из новина које вам шаљем о господину — другу „Др.“ Боривоју Петровићу све су уствари заташкане да се не би клупко одмотавало и ствар изишла у јавност у којој су умешани многи руководиоци као Живорад Ковачевић и слични њему, али то не значи да не може процес да се обнови.

Примера ради, раднику сељаку и обичном грађанину би се одмах пресудило и то за 6. украдених кокошака дошла би вам у кућу милиција од 5 до 6 њих, и тукла вас од куће до полиције и били би осуђени најмање 6 месеци, а за милијарде и милијарде и милијарде руководиоци се кажњавају, другарским критикама, опоменама пред искључење из партије или пак премештањем на боље радно место.

У БЕОГРАДСКОМ ОКРУЖНОМ СУДУ ЈУЧЕ ПЕЧЕЛО СУЂЕЊЕ ЈОВАНУ ОБРАДОВИЋУ И ЈОШ ОСМОРИЦИ ОКУПЉЕНИХ ОКО „БЕОГРАД-ИНЖЕЊЕРИНГА“ КОЈИ СУ ОПУЏУЈЕНИ ЗА ВИШЕ КРИВИЧНИХ ДЕЛА

ПЉАЧКА УЗ КУПОВИНУ ВИЛЕ

Јован Обрадовић одбио наводе оптужнице али тврди да је Боривоју Петровићу, бившием председнику СО Крагујевац, доо 131.500 динара

Пред Вишим историјским Окружним судом у Београду, данас у председавању судија Чедомира Попића, изаслављеном „Београд-инжењеринга“ Јован Обрадовић одбио је да призна наводе оптужнице које га терете за више кривичних дела.

Као прво, заветник оптуженог Јована Обрадовића из Београда навео је у оптужници плаћање 563.000 динара коју је Обрадовић лично примачио приватку провинцију после куповине виле у Ровињу. Ту вилу је СО Крагујевац купила посредством „Београд-инжењеринга“ од Жарка Карђанског који је, каже, ипак у иностранству и не сме да се врати у земљу.

ОПУЏУЈЕНИ ▲ Јован Обрадовић (43), директор ООУР-а „Инжењеринг“ из Крагујевца, одговара за плаћање 563.000 динара за куповину виле у Ровињу и несавесно пословање. ▲ Боривоје Петровић (67), бивши председник СО Крагујевац, доо 131.500 динара.

Оптужени (слева наредом): Јован Обрадовић, Боривоје Петровић, Петар Костић, Бранислава Попарић, Петар Костић и Милан Парадиновић. У другом делу села Милан Даниловић, Милан Мартиновић и Предраг Јохановић

ДАНАС ПОЧИЊЕ У КРАГУЈЕВЦУ ПАРТИЈСКА РАСПРАВА КОЈА ЋЕ ТРАЈАТИ ДО 29. ЈАНУАРА

НЕОПОЗИВЕ ОСТАВКЕ

На захтев Општинског комитета СК, Боривоје Петровић и Драгиша Драгојевић написали и обавестили руководство да неопозива одлазе са функција

МОР ▲ Две затрпане две партијске опозиве Петровић, СО и Драгиша председани извр СОЈ, три партијске чланке, потпред Мирослава Васил седице Друштва виле у Ровињу председани Вача рада СОЈ, проф. инженир

ОТВОРЕНА ВРАТА СЛОБОДЕ

Четнички јунаци Машана Ђуровића, под непосредном командом Васа Поповића, зауставили су 17. новембра на Мерћезу муслиманске и шиптарске пуштахије у походу на Рашку. Зауставили и спасили овај град.

Комунистички је режим у свом пустом хвалоспеву преко 50 година успостављао тзв. табу—теме у намери да Србији отме историју и истину. Требало је по сваку цену усташама пронаћи симетрију и у српском народу. Излаз је нађен у четницима?! Какве ли само ироније и срамоте.

На срећу — народно сећање још живи. Требало је само заљуљати комунистичку тиранију па да се приче из кућних одаја еруптивном и незадрживом снагом артикулишу свом својом жестином. Навала истине, полако али убедљиво наткриљује официјелну лаж о четничком покрету.

Општински одбор СПО за Рашку, постављањем спомен—плоче на Мерћезу, дефинитивно и заувек је на овим просторима пробио комунистичку запреку и забрану, широм отворио врата слободне и ничим ограничене потребе историчара за истином. Табу теме су отворене, и истина, ма каква она била, на прагу је да угледа светлост дана.

Видовдански скуп на Мерћезу, пред око 400 људи отпочео је старом српском химном „Боже правде“, након чега су непосредни учесници битке од пре 50 година, четници Душан Пејчиновић и Тико Мутавић запалили три свеће:

— у славу и част Господа Бога и његових светих, и у знак сећања и захвалности на Машану Ђуровића, Васа Поповића и остале четничке јунаке.

Скупу се први обратио председник Рашког окружног одбора СПО господин Раденко Јоковић који је нагласио да је ова спомен—плоча доказ и потврда да се истина не може покопати, да се Србија напокон пробудила, да истина о четницима полако излази на видело и да је ово скромно спомен—обележје само мала утеха за неправду која је нанета и Машану Ђуровићу и четничком покрету. Мада и са закашњеним, али и са јасним сазнањем да се издајницима никада и негде не могу прогласити они који су бранили децу и кућу, Краљевину у коју је Србија највише уложила, а легитимну династију са голготом албанских планина иза себе. Напротив, комунистичка је идеологија та која је коштала Европу и Југославију, а Србију сасвим уништила. Јер, Србија је данас усамљена у свету, без пријатеља, новца, хлеба и мира.

Србија се мора ослободити комунистичких пробисвета! Српске жртве морају бити опомена да се више никада не завадимо, и да Србин напокон мора почети да учи из властите историје. Увек када то није чинио, плаћао је главом или слободом! — рекао је на крају Раденко Јоковић.

Скупу се обратио председник ОО СПО за Нови Пазар, др Петровић.

На откривању спомен-плоче Машану Ђуровићу, присуствовали преживели четници Душан Пејчиновић и Тико Мутавић.

Др Петровић је пре свега нагласио да није родом из овог краја, али да је од старијих људи чуо доста тога о томе како је Машан Ђуровић управо на овом месту зауставио муслиманске и шиптарске кољаче. Изразио је дивљење младим људима што су успели да се изборе да се таквом човеку подигне, макар и скромно спомен—обележје.

Др Петровић је нагласио да су и у његовом крају (Топлица), комунистички хошталери и светски пробисвети, истинске јунаке, попут Машана Ђуровића, проглашавали издајницима, с овоје подобнике дизали у незаслужене висине. Таква је судбину доживео нпр. Милан Благојевић.

Тешко је говорити у безнађу о нади, а овај српски народ као да наде нема. Но, ако се присетимо историје, видећемо да је српски народ био најјачи онда када му је било најтеже. Изаћи ће он као победник и из овог безнађа.

Затим се присутнима обратио и секретар ОО СПО за Рашку, проф. Рајко Премовић: „Пре равно 50 година, на овом истом месту, на коме се овога тренутка налазимо, четнички јунаци Машана Ђуровића, под непосредном командом Васа Поповића, зауставили су муслиманске и шиптарске распојасане пуштахије у походу на Рашку. Не четници дугих коса, масних брада и пијаних прохтева, какавима су нам их годинама представљали комунисти, но честити људи, вредни домаћини, поштовани у својој средини. Људи који новембра 1941. нису робовали никаквој идеологији. Нису они тада знали ни за Тита, ни за Стаљина, ни за Дражу. Бранили су голе животе, кућу и кућиште, њиву, децу, Рашку, српство и Србију. И да њих тада, на овом месту није било, и у Рашки би се данас оргијало са поклочима: Турско! Турско! Али, било је њих и очувано је српско.“

Уместо ове голе и једноставне истине, комунистички режим нам је 50 година сервирао лаж Света Трифуновића за истину. Оног истога Света који је 7. децембра 1941, издао и сопствени покрет када је у селу Брљица напусто партизански одред да би се убрзо на-

шао у манастиру Липовац и окриљу игуманије Параскеве. Педесет су нам, дакле, година, испирали мозак, и сад се на нас љуте, сад смо им ми криви, што им у ту лаж више нико не верује, и што тзв. комунистичка револуција почиње да се разголићује и у своје наличју. А њихово је наличје мозаик лажи који једино може да служи на срамоту.“

„Само, сруши ли се бастион лажи, срушиће се и темељ комунистичке тираније. Лаж, то је бит комунистичке владавине, а због те бити покренуће се и тенкови из касарна, као што су учинили и 9. марта када нису смели да се позову на легитимитет избора и када су морали срамно да попуштају. Због власти су они на све спремни, и због ње би они уистину пуцали и на сопствени народ.“

„Смета им СПО. Смета им све што је напредно и што има реалне изгледе да их открије пред светом. Само, то је њихов проблем. Ми знамо да смо снага која ће из заувек послати у царство заборава. Ми знамо да је младост Србије у нашим редовима, да је њиховом дошао крај, да представљају режим који је исцрпљен и који мора да се повуче. Све им је узалуд, и притисци, и тенкови, и лаж — ми смо бујица која надире и коју они не могу да зауставе.“

„Ова спомен—плоча нема за свој задатак да злопамти, свађа Србе и народе овога краја. Њена је пре свега функција у томе да нас подсећа на време када су нас комунисти до крви завадили, а порука да се тако нешто више никада не догоди. Никада више Србин на Србина, и никад више народ на народ! — рекао је на крају професор Премовић.“

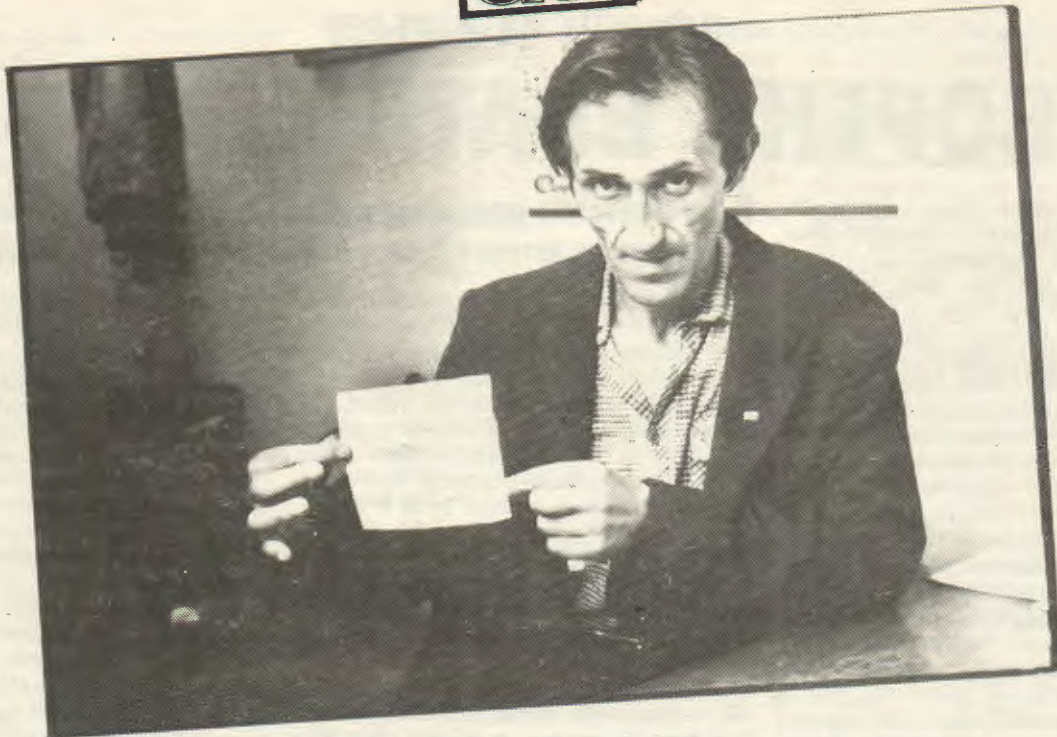
Четник Душан Пејчиновић, видно узбуђен једва је успео да проговори неколико речи. „Не може човек да верује? Је ли истина да је и комунистичком режиму крај на видику?! Је ли истина да истине време долази?!“

Четнички јунаци, непосредни учесници борбе од пре 50 година, Душан Пејчиновић и Тико Мутавић, открили су спомен—плочу Машану Ђуровићу и осталим браниоцима Рашке, уз звуке химне о Св. Сави.

ОО СПО Рашка

Лаж је срушена: Са Мерћеза на Видовдан 1991.

ПОНОВО КАРДЕЉ ЈАШЕ

Већ смо писали о непријатностима Мирољуба Ђорђевића, возача ГСБ-а и члана СПО-а, које је имао само зато што припада странци Вука Драшковића, чије присталице доживљавају несвакидашња шиканирања у „црвеној“ Бадљевици надомак Смедерева. Полиција и њихови сеоски доушници после написа у „Српској речи“ о готово свакодневном тражењу повода за полицијска саслушања, настављају са прогоном чланова Српског покрета обнове у овом селу.

То нам је потврдио Мирољуб Ђорђевић, који је због испровоцираног инцидента добио и прекршајну пријаву, па је у току судски спор код Општинског суда у Смедереву. Ових дана Ђорђевић је примио нови позив на „информативни разговор“ у СУП Смедерево код полицајца Мује Јусовића. О разлозима овог трећег милицијског позива за кратко време Ђорђевић каже:

„Прогон добија и нове актере. Такс се са-

Настављају се полицијске неприлике Мирољуба Ђорђевића из села Бадљевице надомак Смедерева. Каква је улога сеоске учитељице Љиље Ивановић и смедеревског МУП-овца Мује Јусовића у „светској револуцији“?

да укључила и сеоска учитељица Љиљана Ивановић, иначе активиста сеоског агитпропа СПС-а, која је, користећи емотивни однос са мном, а у спреси са МУП-ом Смедерево, инцирала нову истрагу против мене“.

Ђорђевић на разговор у смедеревски МУП није отишао, јер, како сам признаје „не

ради против Србије и српског народа, не напада никога већ само брани себе“. Од њега смо сазнали да бадљевачки Кардељ Драгослав Ранковић од прилога који је објављен у „Српској речи“ не престаје са провокацијама и комунистичким иживљавањем, које се у Бадљевици не памти од ослобођења до данас.

„На дан његове „славе“ 4. јула, Дана борца, Кардељ ми је после провокације мојих рођака, на коју сам му одговорио, претио „метком у чело“, јер ко сам ја да њега „метем“ у штамплу“, каже Ђорђевић, и сам свестан чињенице да и због ове провокације на коју није остао миран може да одговара.

Биће да је највећа кривица Мирољуба Ђорђевића и осталих чланова СПО-а у овом селу само у томе што припадају странци Вука Драшковића. Не верујемо да је ово једини случај. Зато и пишемо поново о њему.

В.Р.

КРАЉЕВУ ЈЕ ПОТРЕБНА „ОБНОВА“

Општински одбор СПО—Краљево пре два месеца изашао је пред јавност са својим гласилом — листом „Обнова“. Прва два броја изашла су на невеликом броју страница, али ће већ трећи број бити знатно обимнији. Циљ редакције биће и да се уз повећање обима листа и стално побољшање квалитета прилога, пређе на 15—одневно, а у време предизборне кампање за општинске изборе и на седмодневно излагање.

Није тешко претпоставити да се у својим почетним корацима редакција „Обнове“ сусреће са многобројним тешкоћама од којих

су најтеже оне материјалне природе. Прва два, у неку руку промотивна броја су чланству и грађанима дељена бесплатно, а наредни (јулско—августовски двобој) имаће више него симболичну цену — 10 дин. коју ће редакција настојати да што дуже задржи. Велику помоћ „Обнова“ дугује и неколицини власника приватних фирми који су својим добровољним прилозима потпомогли прве кораке нашег листа.

„Обнова“ ће настојати да актуелношћу својих прилога из рада странке као и свега битног што се дешава у граду мобилише и ин-

формише многобројно чланство СПО и све остале грађане Краљева. Оно што други не могу и не смеју да објаве „Обнова“ ће моћи и смети. И овом приликом позивамо све оне који мисле да својим прилозима и предлозима могу да помогну рад „Обнове“ да се јаве на адресу: „Обнова“ ОО СПО Краљево, Хајдук Вељкова 2

Дом друштвених организација, соба бр. 30. Краљево 36000

**У име редакције „Обнове“
Ненад Терзић.**

Пише: **Љиљана ШОП**

„А историја Срба, напротив, значила је: не мржњу једне расе против других; већ тежњу, идеал једне расе за слободом и да се она очува“.
Драгиша Васић: Карактер и менталитет једног поколења (1919)

Портретисати читав један народ, његов менталитет и карактер, па макар и са становишта једног поколења које је имало јасан и одређен национални циљ и задатак, макар и у времену када је већина тог народа неумитно имала заједничку судбину, веома је тешко, незахвално и ризично. И појединац ће неком својом индивидуалном цртом измаћи и најстудиознијем портрету, и породица ће увек имати какву своју црну или белу овцу која измиче општој слици о добро портретисаном породичном стаблу, а како је тек са народом, који упркос заједничким цртама, особинама и тежњама природно и незаустављиво претиче и прелива на све могуће и немогуће стране, у очекиваним и неочекиваним правцима, час магловито а час јасније свестан своје сопствене целине, и својих делова расејаних историјом, сеобама, случајем, ратовима, политичким потезима правих и лажних, самозваних усређитеља, миграцијама најразличитијих узрочника и несагледивих последица.

Ваља поседовати најразноврснија знања, општа и посебна, да би се о једном народу, било ком, припадало му се или не, могло уопште а немоли веродостојно говорити: ваља се винити изнад сопствених заблуда, осећања (не)припадања, страха, појединачних искустава и интереса (у било чије име), ваља дубоко разумети ускомешани, супротстављени или усклађени збир националних побуда, често ирационалних, као и сложени скуп рационалних покрета који такође творе општу слику душе, духа, бића једнога народа.

На опис и анализу свога или туђих народа појединац се одлучује, по правилу, с каквом намером и циљем. Стога, поред утврђивања ауторових компетенција за овако осетљиву тему, и будућег праћења аргументације којом одређене судове о народима аутор исказује и поткрепљује, ваља помно, бистра ума и хладна срца, и његове намере а особито циљеве спознати, јер од часности и непоткупљивости њихове, од искренности и коначне сврхе њихове, увелико ће зависити и објективност, и веродостојност, и употребљивост (трајност у времену посебице) читавог подухвата. Са клиског и трусног терена оцењивања душе народа, можда је најлакше залутати: у острашћене оптужбе других, у неделотворну

КЊИГЕ

О ДУШИ НАРОДА СРПСКОГ

Народи се не усаглашавају и не супротстављају само због практичних и рационалних интереса, и само у конкретним историјским околностима, већ често и због ирационалних побуда, од којих су, на жалост, чести страхови, комплекси и мржње који умеју да тињају у колективној подсвести дуго и невидљиво, а за чије је разбуктавање довољна чак искра, па макар и из опседнуте главе појединца, у обичним и нормалним околностима сасма безначајног.

националну патетику, у олако потцењивање туђих особина, у горљиво прецењивање властитих квалитета. А, ма куд да се залута, подједнако вреба опасност бујања нових заблуда и тешко искорењених предрасуда, које у будућности прете новим расколима. Јер, народи се не усаглашавају и не супротстављају само због практичних и рационалних интереса, и само у конкретним историјским околностима, већ и због ирационалних побуда, од којих су, на жалост, чести страхови, комплекси и мржње, који умеју да тињају у колективној подсвести дуго и невидљиво, а за чије је разбуктавање довољна чак искра, па макар и из опседнуте главе појединца, у обичним и нормалним околностима сасма безначајног.

Данас, када смо као народ поново, и ко зна већ који пут на једној од судбинских прекретница, када нас обмањују други и обмањујемо себе саме, смућени манипулацијама за чије разазнавање није више увек довољно ни историјско искуство (све да га и сви имамо, све да смо и сви све лажи прозрели), природно је да се најчешће питамо **ко смо то ми и какви смо уистину**, и то не као појединци властитим погледима на свет, већ превасходно као народ, као Срби, као генос како то воли рећи Борислав Пекић, као национ коме свакодневица пружа безбројне доказе о уг-

рожености, али разум и самосвест налажу да ту угроженост спозна у реалним и истинским оквирима, ненатруђену било чијим, патолошким или користољубивим застрањивањима.

На питање ко смо и какви смо то ми, Срби, трагало је за одговором немало Срба, па и странаца, а оваква су трагања била, нимало случајно, најстудиознија у временима врхунцења националне самосвести. Пет деценија најновијег губљења националног континуитета, затурања репрезентативних рукописа и прећуткивања личности које су биле духовни врх те искристалисане самосвести, пресудно су утицали на конфузију у главама генерација које данас промишљају српску судбину и настоје да дефинишу српско место под сунцем.

Драгиша Васић, једна од физичких и духовних жртава српске комунистичке заблуде, објавио је 1919. године студију **Карактер и менталитет једног поколења**, студију на извештајан начин изазвану ауторитетом француског филозофа Гистава ле Бона који је, вероватно услед непознавања чињеница, вођен замкама уопштавања о којима говори и овај текст, утврдио да су Срби, попут осталих балканских народа, народ „о који се цивилизација само очешала; она их није изменила“. Из оваквог закључка господин Ле Бон је (о)лако извео и остале: Срби су победили Турке вођени наслеђеном мржњом иза које мора да следи и дивљачка освета, како то већ бива код народа варварских, подложних слепим предачким нагонима, јер су „наследни карактери непроменљиви, јер су стабилизирани и управљани религијским веровањима и расним мржњама“.

Драгиша Васић, учесник и сведок српске голготе и ослободилачких ратова (1912—1918), интелектуалац и писац, није могао да прећути овакву „научну“ тезу о народу којем припада. Зарад објективне истине, уверена сам пажљиво пратећи смисао ове студије прожете сумњама, питањима, сећањима, искуствима, чињеницама, опрезним одговорима на најболнија национална питања, јер лична погођеност била би исувише блед и недовољан мотив за дело оваквог замаха и опсега, тензије и значаја, овакве акрибије и књижевне понесености. Далеке 1919. Васић је утврдио и утврдио да су Срби народ који не уме да мрзи, на за њега животним и историјским примерима, а на примерима за нас прошлим али које проверавамо властитим животом. Утврдио је, даље, да Срби нису ратнички народ по својој исконској, суштинској природи (Жозеф Рајнах: „Историја Срба, то је напор Срба. Цела историја Србије, то је напор за независност“), већ само народ који је добро ратовао јер је био примораван на то. Утврдио је да су Срби народ оптимистичан, патријархалан, физички здрав, духовно одважан, неподложен религијским, космополитским и анархистичким утицајима, народ селачки, скроман, херојски када затреба, веран пријатељима, народ поносан и на свој једноставан начин отмен. Народ усменог предања и урођеног смисла за демократију по властитој мери.

Преостаје нам само да заронимо у себе. Јесмо ли или колико смо још увек такви? А ако, којом срећом, јесмо, шта нам је чинити?

СРПСКЕ ЗАДУЖБИНЕ (9): ВЕЛИМИР ТЕОДОРОВИЋ НЕСРЕЋНИ РАБ БОЖЈИ ВЕЛИМИР

Смрт је омела кнеза Михаила Обреновића да призна свог ванбрачног сина Велимира. Последњи директни потомак династије Обреновић умро је далеко од отаџбине, завештавши јој своју огромну имовину. Будући да никада није уложена у некретнине у Србији, по завршетку последњег рата постала је лак плен „нове власти“

Велимир Михаило Теодоровић је име за које је ретко ко чуо, он је задужбинар без задужбине и добротвор чије жеље нико не испуњава. А само мало је недостајало да постане српски краљ и још мање да постане највећи српски задужбинар. Тај последњи директни потомак Обреновића који је Србију задужио са скоро 2 милиона динара у злату, данас не само да нема улицу која носи његово име, већ нема ни најједноставнију спомен-плочу.

Кнез Михаило је умро без законитих наследника, убијен је пре него што је усвојио свог ванбрачног сина, а што је готово сасвим извесно да би учинио. Можда је само једна

година недостајала па да судбина Србије буде сасвим другачија. У том случају Велимир Теодоровић данас не би био заборављен.

Рођен је 1849. г. у време када је Кнез Михаило био у изгнанству, а Александар Карађорђевић на престолу. Михаило Обреновић који је 16 година свог изгнанства провео на територији Аустрије, једно време је боравио и у Штајерској. Ту је у Раичу упознао лепу шеснаестогодишњакињу Марију Бергхаус са којом је ускоро добио сина. Није сачекао рођење детета које је крштено у католичкој вери и добило име Виљем. Није га ни признао, али је ипак преузео бригу о њему. Купио им је велику кућу и одредио великодушну новчану

помоћ.

Прве четири године Виљемовог живота протекле су мирно, а онда се његова мајка удала за месног лекара. Виљемов очух је овом женидбом имао намеру да искористи великодушност Михаила Обреновића. Уцењивао га је за све веће суме новца, а ускоро је продао и кућу. Михаило је купио кућу још једанпут, али је ускоро схватио да то нису услови у којима жели да расте његов син. Дечак је имао осам година када га је Кнез Михаило довео у Београд.

НЕСУЂЕНИ КНЕЗ

Вилхем је у Београд стигао без и једне речи коју је знао на српском језику. Михаило га је дао свом настојнику Анти Радовановићу са намером да га овај одгоји као свог сина. Примао га је само два пута месечно код себе, али савременици тврде да су Кнежева осећања била веома дубока у односу на дечака. Томе у прилог иде и чињеница да се

Кнез Михаило старао да дечак добије најбоље образовање.

Шездесетих година 19. века у Београду је била чувена школа Стеве Тодоровића у којој се учила уметност, култура и спорт. Кнез Михаило је одлучио да сина упише у ту школу, али Стева Тодоровић ју је затворио са намером да пође на пут по Италији. Кнезу се ова идеја није допала тако да је познатом сликару платио готово невероватну суму само да би остао и преузео бригу о његовом сину. Дао им је и огроман стан у „Старом здању“.

Ово специфично школовање је трајало три године, а Стева Тодоровић је спремао младића за његов осамнаести рођендан, када је Кнез, који није имао деце, имао намеру да га званично усвоји. Чим је школовање завршено Стева Тодоровић је отпутовао у Италију, а Виљем је крштен у православној вери и добио је име Велимир Теодоровић. Презиме које је узео било је првобитно презиме Обреновића.

Управо када су сви очекивали да Кнез коначно усвоји и призна сина, дошло је до неспоразума између њих. Нико не зна шта се догодило, али Велимир је уместо у Кнежеву палату прешао у далеко мањи стан од оног у коме је живео, а новчана помоћ му је сведена на минимум. Неспоразум је заташкан и Кнез Михаило је убрзо послао сина у Швајцарску са намером да настави образовање. Послао га је са званичном пратњом и тада је већ било извесно да ће га признати чим се врати са студија. Нажалост, то се никад није догодило, 1868. године Кнез је убијен.

СРБИЈА КАО ОПСЕСИЈА

Михаило Обреновић је умро без тестаментa и лако се могло догодити да Велимир не наследи ништа. Међутим, Михаилове сестре које су знале за његову љубав према дечку, постарале су се да Велимир добије 30 000 дуката и огромно имање у Румунији.

Смрт оца је из основе променила живот Велимира Теодоровића. Уместо да дође до престола морао је у изгнанство. Обреновићи га нису признали за наследника, али те није сметало Карађорђевићима да га протерају. Велимир је отишао у Минхен и тамо је остао до краја живота. Десет година проведених у Србији оставили су снажан траг на њему, тако да се његов читав живот вртео само око тога да помогне Србији и Србима.

Велимир Теодоровић се никада није женио, безнадежно је волео једну Рускињу коју није могао да ожени, јер је званично био копиле. Сам и повучен из године у годину само је увећавао своје богатство и трошио га једино на Србију. И поред тога што му је повратак био забрањен и поред Карађорђевића на власти, он је редовно слао новац српској војсци. Познате су његове пошиљке од по 700 свиња које је слао српским борцима у време рата са Бугарском. Сем ове помоћи, он је редовно школовао сиромашне српске студенте који су долазили у Минхен.

Умро је сам, а на сахрану му није дошао нико из Србије. Сахрањен је у Минхену, а у поворци су били само српски ђаци. До гроба га је испратио хор „Србадије“ који је сам основао и финансирао.

Његова, готово невероватна љубав за Србију, оличена је у тестаменту. Оставио јој је све што је поседовао, а то је било имање „Негоје“ у Румунији и сума од 1,8 милиона динара у злату. Најинтересантније је то што је као надзорника над заоставштином наименовао Краљевски Српски Државни Савет, захваљујући коме није могао назад у Србију.

Тестамент Велимира Теодоровића био је веома прецизан, желео је да се од његове целокупне заоставштине оснује задужбина под именом „Велимиријанум“ која ће се бавити унапређењем науке, уметности, индустрије, трговине и заната у Србији. Желео је да новац иде у подизање школа и образовних установа, као и да служи као помоћ сиромашним ученицима и наставницима. Главница се није смела дирати, нити се имање могло продати, у задужбинске сврхе је ишла само камата на главницу и годишња рента од земљишта.

ИГРЕ ОКО „ВЕЛИМИРИЈАНУМА“

Велимир Теодоровић је умро 1898. а „Велимиријанум“ је званично основан тек 1905 године. Његовом оснивању су предходили уобичајени судски процеси у коме су наследници Обреновића покушавали да дођу до тог великог наследства, које је иронијом судбине постало једино наследство којим су Обреновићи више располагали, све друго им је било одузето. Наравно, Обреновићи су судски спор изгубили, али имање у Румунији је морало да се прода и поред жеље власника. Румуни нису дозвољавали да Краљевина Србија располаже земљиштем на њиховој територији. Средства од продаје имања су прикључена главници са намером да се купи ново имање, али до тога никада није дошло.

И поред свих препрека „Велимиријанум“ је отпочео са радом још пре званичног оснивања. Државни Савет је добио битку, мада га је она коштала доста новца. Израђен је правилник који је у свему био у складу са жељом завештаоца и који је допуњен намером да се кости Велимира Теодоровића пренесу у Београд и да му се на Новом гробљу подигне велелепна гробница. Такође је одлучено да му се сваке године одржи помен у цркви и на гробљу, а да се његово име исписује на свему што је у вези са Задужбином.

Задужбина је 1904. отпочела са својим добротворним радом. Те године је помогла оснивање кројачке школе и опремила је савременим машинама. Отпочела је са издавачком делатношћу, тако да су се појавиле књиге попут „Опсаде Јерусалима“ које су на себи имале исписано име Велимира Теодоровића. Међутим, то није био крај невоља „Велимиријанума“, Обреновићи су покушали да остваре право преко власти у Румунији и да добију средства од имања „Нагој“. Овај спор је добијен тек 1908. и тада је задужбини испоручено 1.160.871,778 динара у злату.

Годину дана касније „Велимиријанум“ је постао једна од најбогатјих и најугледнијих задужбина. Тада су кости њеног оснивача пренесене у Београд у најскупљем ковчегу који се могао наћи у Бечу. Свечана сахрана је обављена на Новом гробљу, а уместо парасола дата је новчана помоћ друштву „Насуш-

ни хлеб“. Тај обичај се задржао све до Другог светског рата.

„Велимиријанум“ је поштовао жељу свог оснивача. Давао је новчану помоћ многим добротворним установама и друштвима, тако да је сваке године помоћ добијало најмање 55 установа, међу којима је била „Српска књижевна задруга“, Универзитет „Св. Сава“, „Коло српских сестара“ и други. Такође, захваљујући „Велимиријануму“ ницале су нове школе на Косову, па чак и у Македонији. Уз њихову помоћ је обновљена чувена резбарска школа у Охридју. „Велимиријанум“ је чинио што и остале задужбине, али је радио и оно што друге нису, помагао је бивше затворенике и малолетне деликвенте, бавио се сузбијањем просјачења и решавањем социјалних случајева. Уз све те издатке задужбина је сваким даном бивала све богатија тако да је 1932. г. дошло до главнице у вредности од 2,8 милиона динара у злату.

ОПЉАЧКАНА ГОТОВИНА

Паралелно са радом на унапређењу науке, задужбина се бавила и културом. Стипендирала је глумце, у част сећања на Кнеза Михаила који је основао Народно позориште. Такође је прикупљала слике са намером да оснује галерију модерне уметности под називом „Велимиријанум“. Слике је смештала у Народни музеј, а позванично се појављују подаци да је Народном музеју дала и већа новчана средства ради оснивања галерије.

Задужбина је без прекида радила у току Другог светског рата. По његовом завршетку готово да јој се губи траг. После ослобођења је прешла у руке Министарства културе као и све остале задужбине. За разлику од других имала је несрећу да располаже огромном количином новца. На тај начин било ју је много лакше покрести, али била потребна ни конфискација и национализација, свеж новац је био ту и било је довољно само га трошити. Нова власт се није либила да то учини.

Архива чува само један податак о делатности задужбине у послератном периоду, 1957. из њених средстава је издвојена помоћ за штампање „Дечјих новина“ у Горњем Милановцу. Сасвим је могуће да је било још неколико таквих издатака, али они нису забележени. Ипак, новац је нестао. Трошен је без ичије одговорности све до 1976. г. када је симболична сума предата „Српској књижевној задрузи“ која је сада директан власник задужбине која више не постоји.

Народни музеј у Београду данас располаже са четири слике купљене са намером да се оснује галерија „Велимиријанум“, оне су под тим именом и регистроване у музеју, али галерија није никад основана. Чекало се на тренутак када ће број слика нарасти довољно да се одвоји просторија или да се чак подигне засебна зграда. Сада је сасвим извесно да до тога никада неће доћи. „Велимиријанум“ је сада прошлост шта год да се догоди. Чак и ако друге задужбине у неким срећнијим временима дођу до својих зграда, „Велимиријанум“ то неће моћи, он их није имао. Имао је само новац, и то много новца, али то је било премало да се име Велимира Тодоровића запамти.

Сандра ПЕТРУШИЋ

СРБИ ИЗ СВЕТА: СЛОБОДАН ПАВЛОВИЋ МОСТ ПРЕКО УЗБУРКАНЕ ВОДЕ

Има неке симболике у свему томе — док ми мостове посматрамо ових дана искључиво као места ратних операција наш човек из Америке се још увек сећа племенитих Андрићевих размишљања о ђуприји.

Није се Слободан Павловић као сиромаша отиснуо „преко баре“. И пре него што је решио да се окуша у Америци, те 1965. године, имао је успешну каријеру, чак је стекао свој стан. Али, снови које је Павловић сањао нису се слагали са службеном идеологијом једнаких желудаца.

Ни боравак у Америци у почетку није личио на бајку. Учење језика, рад и до шеснаест часова дневно, стручно усавршавање...

Данас је Слободан Павловић успешан бизнисмен у Чикагу. Најшира јавност се са њим упознала на Петровдан, 12. јула ове године, када је организована свечаност полагања камена темељца будућег моста на Дрини. Павловићи (Слободан и његова супруга Мира) су обезбедили четвртину потребних средстава за изградњу ове значајне саобраћајнице која би требало да повезује Мачву и Семберију, односно републике Србију и Босну. У народу већ одомаћен као Павловића мост биће дугачак 414 и 10 метара широк, па тако и комфоран за магистралне путеве.

О току своје акције Слободан Павловић прича:

— Одувек сам желео да помогнем свом родном крају. Прошле године дакле 25 година након мог одласка из Југославије, упознао

сам вајара Ђокића коме сам предочио своју жељу да поставим споменик кнезу Иви од Семберије у мом родном селу Попово, што се и обистинило на сам Ускрс прошле године. Тада сам се сусрео са неким људима из бјељинске општине и предложио им да се изгради мост преко Дрине, што је њима изгледало немогуће, јер су у питању велике инвестиције. Након тога, отишао сам у Београд, где сам имао састанак са људима из владе Србије. Господин Душан Михајловић, тадашњи потпредседник владе Србије одвео ме је код инжењера који је направио оквирни предрачун према коме би мост дуг 150-160 метара коштао око 1,2 милиона долара. Мој одговор био је недвосмислен: улажем комплетан новац. Ипак, тада никакав конкретан одговор нисам добио. Вратио сам се у Америку чврсто решен да ту идеју врло брзо, реализујем.

Захваљујући штампи и телевизији, а посебно инжењеру Љубивоју Костићу и његовом Институту за путеве, та идеја је продрла у јавност и добила значајан публицитет. До обнављања разговора о мосту дошло је приликом црквеног помирења у Београду, пре три месеца. Потписан је уговор о почетку изградње моста, претпостављам да ће то бити по-

четком августа. Већ ми се јављају људи који нуде своју помоћ као донатори, али и као акционари, што је веома значајно за успешну реализацију овог пројекта (деонице емитује новооснована „Дрина ривер бриџ компани“ са седиштем у Београду).

Колико су наши људи, пословно оријентисани, упознати са овим вашим пројектом (уз сам мост предвиђена је изградња пословно-туристичког комплекса „Кнез Иво од Семберије“)?

Мислим да је већина наших пословних људи по читавом свету упозната са овим пројектом. И не само наших. Ја, на пример радим са три америчке фирме које су заинтересоване да инвестирају свој новац у овај пројекат. Један амерички бизнисмен жели да гради хотеле. Ја сам му, наиме, предочио своју визију са којом се он у потпуности сложио: моја намера је да од овог подручја направим локални Лас Вегас.

Да ли је, по Вашем мишљењу, Србија као „ново“ тржиште довољно интересантна америчким бизнисменима?

Америчким бизнисменима је најважнија сигурност и они је траже и у нашој земљи. Ако се стање у земљи смири Американци ће сигурно показати велико интересовање за инвестирање у Србији. Као што и сами знате, имми Србије у западном свету веома је лош. Србија је означена као последњи бастион комунизма. Али, убеђен сам, Американци би радо улагали и у „такву“ Србију ако им се буде гарантовала сигурност.

За које време пројекат треба да буде реализован?

Реализоваће се у три фазе. Прва фаза би требало да буде окончана до краја године, а она се састоји у започињању изградње моста. Друга фаза би требало да донесе урбанистички план и завршетак моста док би трећу фазу чинила изградња објеката у комплексу око моста. Мислим да ће након израде урбанистичког плана до изградње објеката доћи врло брзо. Важно је да су и српске фирме показале велико интересовање за овај посао.

Колико људи управља целим послом?

Око двадесет чланова иницијативног одбора. То је један врло стручан и активан тим. Али, веома је важно како ће се према свему поставити влада Србије.

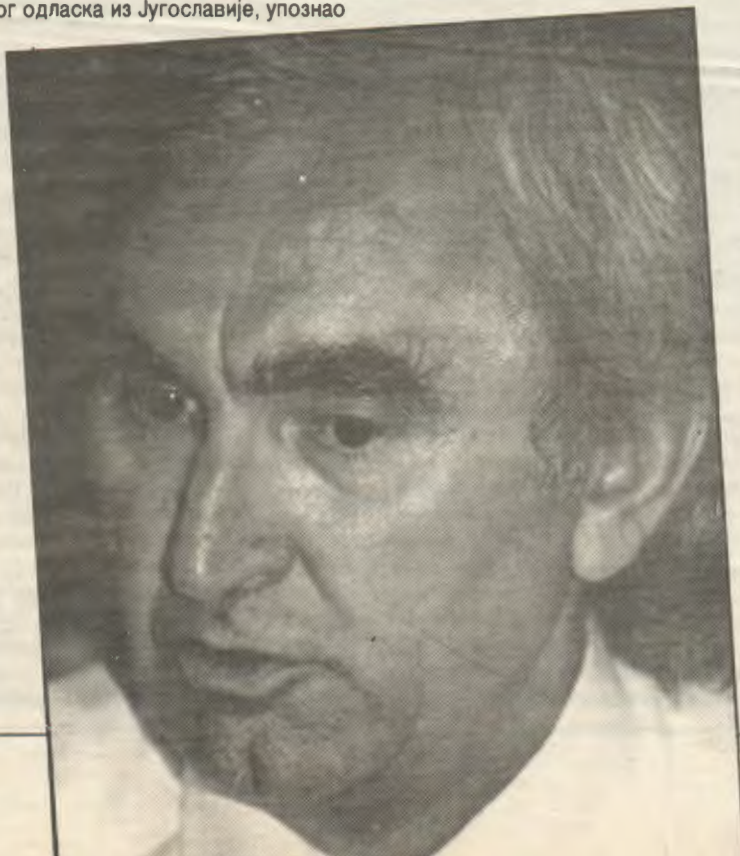
Радови су поверени Институту за путеве из Београда?

Сарадња са Институтом за путеве за сада је изванредна. Они су мост пројектовали за много краће време од уобичајеног. Ушли смо у посао са предузећем за које мислимо да има задовољавајући потенцијал, јер у њему ради преко шестосторокостручних радника.

Колико очекујете да ће будући комплекс људи да запосли?

Верујем да би се непосредно отворило преко 5000 радних места. Да не говоримо о лакој индустрији и развоју пољопривреде у широј околини који би снабдевали комплекс. Одабрана локација има бројне природне предности. Ту је, рецимо пронађен термални извор (температура воде 85°C), што подразумева, уз скромно улагање, топлу воду у хотелским базенима и грејање свих објеката преко целе године.

А. Ц.

ПРАВЕ ЖЕНЕ

„Можда ће вам мој проблем звучати банално, јер живим у временима када се човек просто либи да постави нека лична, иако озбиљна питања.

С обзиром да се одједном све променило (људи, вредности, општа атмосфера), интересује ме како се то одразило на чисто женску улогу. Знамо каква је требало да буде жена пре четрдесет година, па чак и пре годину-две, али је сасвим нејасно ко је идеална жена овог тренутка. Знаш да се ви углавном бавите политиком, али мислим да моје питање обухвата и ту област, па уз прво додајем и ово: ко су праве жене наше политике?“

Унапред захвална, Соња

Како ствари стоје и стајаће, јер код нас ретко шта корача, нама не требају неке тамо Маргарете Тачер, већ стамене, оцветале и смешљиве народске жене. Да пи су оне диригенткиње, докторке или професорке мање је важно од општег утиска који ове даме остављају. Ако умеју да, као на далеко чувена народна посланица, Славица Ђукић — Ђоковић, безбрижно ћућоре и кокетно забацију косу док мушкарци „ватрирају“, већ испуњавају све нужне услове боравка у политичком животу Србије. Уколико уз то умеју и да цикну и запрете палицом као музичарка Дара Матић — Маровић, оне су не само нужне, већ и довољне. А, ако уз то имају геронтофилске склоности, па преко веселих дека из СК-Покрета за Југославију окрећу СПС — главицу „достојанственог“ мужа, оне су права ЈУГО-ИНСТАНТ премија. Но, за разлику од срећки, није их препоручљиво гребати, јер умеју да угрзу, па чак и

по цену да униште кокетни цветни аранжман у коси. Стога се уз идеалне политичке даме, обично добија и упутство за руковање, које обавезно укључује оно да ПРЕ УПОТРЕБЕ ТРЕБА ПРОМУЋКАТИ.

ОТКУД НАДИМАК?

„Читам много часописа, па у њима налазим разне занимљиве информације о познатим личностима. Тако сам још давно сазнао да нашег чувеног глумца, а сада и посланика Велимира Живојиновића, зову Бата Живојина. Никако ми није јасно од куда и зашто уопште има овај други надимак, када је свом нормалном свету један сасвим довољан. Уосталом, мене би лично било срамота да ме од мог рођеног имена Живота из милоште прекрсте у Живојина. Молим вас да ми зато разјасните случај овог надимка“.

Живота Павловић из Београда

Тешко је разјаснити не само овај, него и многе друге „случајеве“ чудних надимака. Зашто је Јосип Броз ТИТО Чеда, од куда Унковићу оно „ПРИЧА КОЈА ИМА ТУЖАН КРАЈ“, зашто је Туђман — ЊОФРА, Слободан — ЗЛОБА, а Мићун — ПИНКИ? Чудан смо ми народ — сви знамо о коме се ради, али не знамо од када, од кога и зашто се дотични тако одазива.

Што се Батице тиче, после свих оних партизанских филмова и чувеног „САД ЋУ ДА ТЕ К...“, постојећи надимак је још и најбоље што му је додељено. Боље и од седмојулске награде, па и ордена заслуга за народ са сребрним венцем (ето, чак и овај орден има надимак, па је познатији као МЕДАЉА ЗА „МАЛО МОРГЕН“). Једно је сигурно. Бата овај надимак гарантовано није добио од Бориса Дворника, јер би он иначе гласио: БЕДАК!

ДУШКО У СРЦУ

„Имам 24 године, неудата сам и прилично усамљена, мада ме веома цене у друштву. Никада нисам била члан неке партије, јер партијама не могу, а појединцима желим да верујем. И поред критичких написа у вашим и другим опозиционим новинама, веома ми се допада Душко Матковић, јер мислим да човек има шарма, па га је неправедно отпуживати за неке неопрезне изјаве. Скоро сам сигуран да је мислио најбоље, а што су му речи извучене из контекста, то је већ друга ствар. Нисам покушавала да ступам с њим у контакт, мада сам на то спремна, па чак и по цену да се морам учланити у СПС. С обзиром да све о њему знате, кажите ми да ли је ожењен и има ли деце“.

„Девојка“

Драга наша усамљена, оно што о њему знамо нама је било довољно, тако да се нисмо посебно распитивали какав му је фамилијарни статус (неки му додуше спомињу фамилију, али не знамо тачно коју и какву). Но, пошто се човек бави ципелама, вероватно је да припада групи фамилијарних типова који су посао и бирали зарад обезбеђивања доброхода својих потомака (Чизма главу, чува, шубара је квари!). Осим тога, после учешћа на Ушћу, јасно је да он припада оној генерацији која већ има потомке, па можда и прапотомке. Но, ако вас Душко — име мушко толико фасцинира, заиста се немојте устезати да га упознате, јер ћете стицањем чланске карте СПС-а добити прилику да постанете члан његовог ФАН КЛУБА. Зашто би се вама узело за зло то што сте се из личних разлога страначки определили, када је познато да су и други свакојака чуда правили због љубави?! Сетите се само серије „ЗЛОЧИНИ ИЗ СТРАСТИ“, па отхајајте за срцем својим...

ГЛАС ЦРКВЕ

Вук Драшковић

САБРАНА ДЕЛА У СЕДАМ КЊИГА ПРВИ
ПУТ ЋИРИЛИЦОМ

ЗА САМО 700 ДИНАРА БРОШИРАНО ИЗДАЊЕ ТВРДИ ПОВЕЗ 1.200 ДИНАРА

1. СУДИЈА
2. НОЖ
3. МОЛИТВА I
4. МОЛИТВА II
5. РУСКИ КОНЗУЛ
6. ОДГОВОРИ
7. КОЕКУДЕ СРБИЈО

Литература која је послужила као основ обнове српске духовности. На 1650 страница пред вама су дела која објашњавају зашто је Драшковић постао идол српске омладине.

Књиге су штампане на 80-грамском папиру, формата 13 пута 20 цм. Преплатна цена: 700 динара; Броширано, тврди повез 1.200 динара. По изласку из штампе цена ће бити неколико пута већа. Поруџбине на телефон (014) 35-115, на адресу: ГЛАС ЦРКВЕ, Војводе Мишића 28, 14000 Ваљево.

Шаљемо искључиво поузећем, поштарина купца.

Књиге излазе из штампе половином априла.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем књиге комплет _____

(навести који повез)

(адреса)

(место)

Пише: **Данило КОПРИВИЦА**

Још као дијете био сам, као и остали у осталом, притиснут свуда присутним, агресивно присутним, термином и појмом „борци“. А тек физичким присуством, дјелатношћу и (зло)дјелима тих изабраника. Ријеч је сама по себи добила обавезно, императивно обавезно, значење у које нијесу својим тумачењима улазили ни лингвисти, ни логичари, филозофи, психолози, ни ико од струке и науке. Тумачење је дала политика, идеологија, а остали су, хтјели не хтјели, то морали прихватити, и прихватили су. Оно народно схваћање борца као ратника, храброшћу украшеног одличника, који се истицао у бојевима, потпуно ј ишчезло. Јер, по народном поимању није борац свако ко учествује у рату, макар и с пушком у руци, борац је онај који се међу овима истиче, издваја, предњачи и храброшћу и учинком. Борац има и етику, чојство, која га издваја од осталих ратника. Он и ту предњачи.

„ОСВЕДОЧЕНИ“ БОРЦИ

Некоме ко је склон поганлуцима, злочинима, неморалу, пљачки и слично народ не даје атрибут борца, ма колико лично био храбар. Бити борац, по народном схватању, поред храбрости укључује и етичност, поред јунаштва и чојство. Борац, дакле, обједињује у себи цјелину ових врлина, то је комплетност. Присуствујући као дијете овим разговорима старих Црногораца којима је једино преостало да доконају о чојству и јунаштву, о сојлуку и несојлуку, памети и непамети, јер их нико ништа није ни питао, управо су их борци гурнули у страну са њиховим Обилића... Карађорђевићем и осталим медаљама и звијездама, више сам осјећао него знао да термин борац добија другачије значење, да појам борац другачији и обим и садржај. Укратко, умјесто комплетности, етичко-срчаног јединства које је искристалисала народна строгост борцима

ЗАПИСИ ИЗ БЕЗНАЂА

ДА ИХ ЈЕ ОНДА БИЛО ОВОЛИКО!

Кад се каже борац требало би да се помисли на чојство и јунаштво. Али, помисли се на бешчашће и привилегије.

се почињу сматрати не они који то доиста јесу, већ они, и само они, без обзира на одлике, који су рат завршили под барјаком Комунистичке партије Југославије и њеног генсека Јосипа Броза. Али, борци комунисти нијесу дозвољавали да су и они сви исти, па је почело разликовање бораца на „првоборце“ — оне идејно најсвесније који су од самог почетка пошли за зовом Комунистичке партије, борце од 1942. 43, итд. итд. Што је вријеме више одмицало појам борца, овако официјелно схваћеног и прокламованог, све више с раздвајавао тако да се статус борца могао стицати помоћу за то овлашћених свједока — бораца. Сваки „устанички крај“, а таквим су у Југославији, равноправности ради, сматрани сви крајеви, имао је своје „овлашћене другове“, другоме који су у тим крајевима „опалили прву устаничку пушку“, или њихове помоћнике, који су, пензија ради, свједочили, без страха и узмака, и без икаквих моралних кочница, да је неко био „по задатку“ на супротној страни, сарађивао са окупатором, био „симпатизер“ или „активно симпатизер“ НОП-а, да је „помогао“ или „активно помогао“ покрет, итд. итд. Властима је било потребно проширење базе подршке, а ко ће их боље и грлатије подржавати од оних којима су из чиста мира поклонили привилегије, трајне привилегије. „Какво печење, какво решење“ вели народ. Печења, и уз печења, су била све маснија и све чешћа, „овлашћени другови“ су „свједочили“ и „свједочили“, без части и образа, јер: „Нико крупно ка борац не лаже“. Људима који живе од свога рада „цензус за пензију“ подигнут је на 40 година радног стажа, док је за привилеговану, већу и сигурнију, борачку пензију била довољна лаж и обмана два „овлашћена друга“. Ако је осталим злосторницима услов био 40 година, да је „борцима“ био услов лаж бар 40 „овлашћених другова“ — за сваку годину рада по један. Тако се у Југославији десило чудо којега није било отмад је свијета и вијека: што је више вријеме одмицало, што је рат био даљи, што је (због старости, исцрпљености, болести и из других разлога) више бораца умирало — број бораца се све више повећавао. Уз сва силна умирања бораца (укључив и њихово међусобно сатирање) данас имамо више бораца, и то за неколико стотина хиљада, него кад је завршен Други свјетски рат. Прираштај умирањем јесте чудо али не и невиђено, јер то је код нас реалност. Та привилегована каста

прождрла би својом незајажљивошћу, паразитизмом и својом контрапродуктивношћу све фондове Америке и Јапана, камоли биједне и од бораца неразумно вођене југословенске државе и југословенске привреде.

НИЈЕ ЧАСТ

Бојовници краљевина Црне Горе и Србије који су својим надљудским прегнућима и незапамћеним згибенијима срушили и са Балкана отјерали два царства, Турско и Аустро-Угарско, по овом критеријуму нијесу уопште борци, они су само „учесници ратова од 1912-1918. године“. „Учесници“ су и добровољци из словенских земаља под окупацијом ових царевина. Јунаци с Брегалнице, Цера и Колубаре, витезови са Јавора и Мојковца не би могли добити ни бању, ни ортопедску ципелу, јер они нијесу „борци“, већ само „учесници“. Из круга „бораца“ испали би и Војвода Мишић и Сердар Јанко Вукотић, и Војвода Божо Петровић и Војвода Степа, и Војвода Бојовић и, и... Мајор Гавриловић не би смио ни „поднијети захтјев“ да буде примљен у „наше редове“ (бораца). Крсто Поповић поготову, иако му се преко тридесет година „није ладно џефердар“, и исто толико година није сабљу увлачио у корице, јер: није био на „нашој страни“, па му не би сједовао ни статус „учесника“, и поред свих комитовања, Мојковаца и предмојковаца. Ниједан од побројаних не би могао наћи двојицу „овлашћених другова“ који би за њих „потписали“. Али би зато у тој енормно бројној борачкој „елити“ човјек могао наћи доиста свашта: почев од бораца који то и јесу, преко оцеубица, братоубица, отимача и пљачкаша разних калибара, сеоских воловотки чији је „допринос револуцији“ што су каквог краткоумног бубуљичавог оцеубицу припушtile међу ноге, потказивача свих боја и нивоа, и ко све већ не. Другови су „свједочили“ и проширивали свој круг, круг безрезервне и бескомпромисне подршке партији на власти и свакој власти без разлике како се партијски и програмски декларисала. Невоља с борцима је и у томе што је како сами свједоче, међу њима било, и то оних понајугледнијих, превише свашточина, што се свашточинство показује у крајњој линији као принцип чија је једина сврха обезбједити власт, потпуно и неограничено, бољшевичкој секти. Стога је разумљиво што није борац онај који то јест, већ је борац онај за кога надлежна власт каже да јест, онај који, уз потребну старост као услов, подржава ту „надлежну власт“ — бољшевичку. Испада да, заслугом самих бораца, бити борац и није нека особита част — бапротив.

У Београду, 21. 4. 1991. године

ПРЕД ЛИЦЕМ ИСТОРИЈЕ: ДР МАТЕЈА МАТЕЈИЋ НЕМА ПОЛИТИКЕ БЕЗ ЧЕСТИТОСТИ

Са идеологијом Збора др Матеја Матејић се упознао у гимназијским данима. Иако је због свог свештеничког позива неформални члан ове организације, након доктората на Универзитету у Мичигену, у разговору за „Српску реч“ говори о данима који су мењали српску историју. Данас др Матејић живи у Колумбусу, држава Охајо.

Матеја Матејић је рођен у Смедереву 1924. године. Основну школу и гимназију завршио је у Београду, а богословију почео у Битољу. Рат је прекинуо школовање које је наставио после рата у Еболију у Италији, а када је прешао у Америку дипломирао је на Универзитету у Детроиту, а на Универзитету у Мичигену добио докторат. Рукоположен је 1950. године за свештеника. Живи у Колумбусу — Охајо.

Са идеологијом Збора сте се упознали на почетку рата и сигурно добро познајете примењену политику Збора за време рата. Често се овде Збор оптужује за фашизам. Како Ви то коментаришете?

Сам Збор значи Завет Богу, Отаџбини, Роду. Када сам му пришао, дефиниција Збора је била хришћанско-етичко-политички покрет. Стање у земљи у то време било је као што је на жалост врло често у нашој земљи, и корупција и безбожје и прихватање страних идеологија без проверавања. Љотић је око себе окупио велики број интелектуалаца и велики број честитих омладинаца који су желели да служе својој земљи и својој отаџбини. Рат је унео страшну пометњу и опет је Димитрије Љотић сматрао да је служење народу на првом месту и да је све друго другостепено. Он није жалио ни своје синове Владу и Николу: и њих је послао у добровољце, као што је послао и све нас — не да помогнемо Немцима, него да их спречавамо у извршавању страшних одмазда. Љотић је сматрао да ни један Србин није инфериоран једном Немцу, још мање да је вредно жртвовати сто српских живота за једног Немца.

Љотић је сматрао да је неопходно да постоји неки ред и мир да би се помогло супругама заробљеника, избеглицама који су долазили из Хрватске и Словенцима из Словеније. Никада Љотић није био за фашизам. То се може видети из његових објављених говора и чланака. Он је сматрао да је гледиште „једна нација изнад свих“ наказно. Управо због тога што је био побожан, гледао је хришћански на односе међу људима. Никада се није ни у чему залагао да помогне Немцима. Наиме, комунисти су разговарали и преговарали са Немцима, а још чешће са усташама само онда када је то њима одговарало, а Љотић је

то радио само онда када је то одговарало народу. Није њему лако било да своју духовну децу шаље на ратиште, али он је сматрао да мора све да се учини да се помогне народу.

Како је пре и за време рата Српска православна црква гледала на Ваш покрет, с обзиром на чињеницу о великој религиозности чланова покрета?

— Црква као таква није имала став. Можемо говорити о појединим епископима, појединим свештеницима који су били заинтересовани за идеологију Збора. Међу епископима смо имали мало симпатизера и не бих хтео да помињем њихова имена, јер то можда није пожељно.

Збор је непосредно пре почетка рата био једина политичка организација у Југославији која је имала чланство и јака упоришта на територији целе земље. Како је то било могуће у оно време?

— Можда зато што омладина увек има жељу да нађе нешто часно и поштено, да нађе идеју за коју вреди живети и за коју вреди мрети.

Збор је пре рата био једина конкурентска политичка организација комунистима, нарочито на Универзитету. Каква је била структура организације?

— До рата Збор су сачињавали углавном или интелектуалци, или сељаци, нарочито из околине Смедерева. Ако познајете интелектуалце тог доба, видећете који је то калибар интелектуалаца био уз Збор.

ПОЛИТИКА СПАСА

Какав је био утицај Љотића на Милана Недића за време рата?

— Бар у почетку, Љотић му је обезбедио војску преко добровољаца. Касније је Недић формирао и своју милицију итд. Сарадња међу њима била је добра, а основна политика и једном и другом била је да се што више глава сачува. Знате да је Недић основао неколико избегличких градова за децу, један у Крушевцу, а један у Смедереву. Ту су прихватана деца која су преживела онај страшни покољ Хрвата. Дакле, без Љотића и његових добровољаца, Недић не би могао да спроводи ту политику спаса српског народа. Ја знам да њих називају слугама, нацистима, фашистима

итд. и мене не боли када то говоре комунисти, али ме боли када то говоре националисти који су се слично понашали, ако не на почетку, а оно на крају сигурно.

Како гледате на однос између Драже Михаиловића и Љотића?

— Да сте ближе, ја бих вам дао оригинално писмо Драже Михаиловића које је написао Димитрију Љотићу у марту 1945. године, у коме му се захваљује за помоћ и у коме прихвата обједињење свих националних снага, што је иначе иницирао Љотић. Ја не знам колико је сам Дража одобравао поступке његових појединих команданата који су почињали или прихватили борбу са добровољцима. Не верујем да је Дража то желео.

ДУХОВНОСТ ИЗНАД СВЕГА

Како гледате на чињеницу да је највећи број интелектуалаца у емиграцији везан углавном за Збор?

— Збор је постојао и пре рата. Остале политичке партије нису могле своје истомисљенике да окупе и доведу у емиграцију. Они који су приступили четничком покрету, урадили су то тек за време рата и то је био да тако кажем — народ. Збор је имао велики број интелектуалаца и пре рата, на крају рата је велики број њих стрељан у Кочевју, али је велики број преживео. Просто чудом.

Поред свих тих покоља, доласком комуниста на власт, терор се наставио и у послератним годинама. Можемо рећи да је физички уништен и интелект српства. Како ви то коментаришете?

— Ја сам стално говорио и оним људима на власти који су долазили овде у „хиландарску собу“ (коју сам ја до недавно водио), да ме згражава да су Срби комунисти дозволили да Тито и комунисти на врху, Словенци и Хрвати, сломе кичму Србији. Док су Словенци били прво Словенци, па комунисти и Хрвати, прво Хрвати па комунисти, једино су Срби били само комунисти. Тек су се у последње време сетили да су и Срби.

Како гледате на перспективу идеологије Збора у ово данашње време?

— Моје лично мишљење је да су многе идеје Збора актуелне и данас. Рецимо, морално очишћење је потребно. Не може да постоји добра политика без честитих људи. Ако је честитост била један од принципа Збора, ја мислим да је то прихватљиво. Онда постоје и друге идеје, али Збор као такав ако жели да се сведе на партију, мислим да то није могуће. Рацимо, говорило се о сталешкој држави. Не верујем да је она могућа данас. Те ствари би вероватно отпале.

У традицији српског народа, а то је пропагирано и Димитрије Љотић је предност „царства небеског у односу на царство земаљско“.

— Исто, као што је Љотић гледао, гледам и ја на то. Знате, људска мерила су крива. Ми морамо да имамо неку звезду водиљу. Док многи сматрају да је Љотић био верски фанатик, ја мислим да је он снагу црпео из своје духовности. За марксисте је база свега била економија, док је код нас то била духовност.

Вера Матић

КОЛАБОРАЦИЈА: ИЗМЕЂУ СПАСА И ИЗДАЈЕ

Када, како и у којим околностима у Србији долази до колаборације?

— У априлу смо били нападнути и порушени. Србија је била сведена на једну врло малу јединицу. За српски народ јавило се доста опасности, не само за Србе у Србији, већ и у целој Југославији. Око нас су били сви наши крвни непријатељи који су једва чекали моменат да им Немачка дозволи да упадну и да рашчереће и оно мало што је остало после слома у априлу 1941. године. Ви знате какви су прогони били у Хрватској, на Косову, шта су све Бугари радили по Источној и Јужној Србији — тако да смо ми имали један велики број избеглица који се стално повећавао. Моји другови, и ја са њима, радили смо на спасавању тих избеглица које су прелазиле Дрину. Спасили смо само деце 80.000, а да не говорим о одраслима и онима који су настрадали у Хрватској.

Не знам колико се о томе код вас зна, али Немци су у околини Шапца били позвали усташе да врше рације и да одводе наше људе преко границе у Хрватску, где би били ликвидирани. У то време Недић је постао активан и успео је да умоли Немце да оставе заробљенике који још нису били преведени у Хрватску.

Ви знате како су Арнаути протеривали наше људе са Косова и колику су у томе имали подршку од Италијана и Немаца. Ја сам из источне Србије и знам како су се тамо Бугари понашали. Они су се, тобоже, правили да прогањају партизане, а у ствари су улазили у села и хапсили углавном млађе мушкарце, које су после одводили.

Мађари су чинили зверства по Војводини, Хрвати у НДХ итд. У то време су само у Србији постојали драстични закони по којима се за једног убијеног Немца стрељало 100 Срба, а за рањеног — 50. Ето у каквој смо ситуацији тада били.

ЕНГЛЕСКИ „ИЗДАЈНИЦИ“ ПОСТАЛИ СУ ПЛЕМСТВО

У покушајима да разјасни улоге националних војних јединица у Србији за време другог светског рата, „Српска реч“ се обратила и Жики Првуловићу, емигранту који је недавно примљен у Удружење књижевника Србије. Жика Првуловић припадао је Добровољачким јединицама и на крају рата преживео покољ у Кочевју. У Енглеској је докторирао на Оксфорду. Иако је углед стекао бавећи се филозофијом (односом Његоша и Милтона), његова најпознатија књига управо је „Србија између свастике и црвене звезде“. У њој је изложио све видове колаборације за време рата. Књига је посебно занимљива и по открићу енглеске колаборације на Каналским острвима, што је британска историографија дуго скривала.

СТРАХ ОД ГАШЕЊА НАЦИЈЕ

Каква је улога Збора и Димитрија Љотића била у то време?

— Пред рат су се Љотић и многи водећи чланови Збора налазили у затворима и ослобођени су тек за време априлског рата, тако да су се још једно време после тога крили. Ја сам био члан Збора још од самог почетка, док сам био у Призренској патријаршији, и ми смо били проглашени као фашисти (без обзира колико је то смешно). На пример, Стојадиновићева влада — која је заиста била профашистичка — била је и највећи непријатељ Збора, о чему говоре и хапшења припадника Збора и дуге робије.

Шта је за вас у то време било највећи проблем?

— Највећи проблем биле су одмазде. Сви знамо за те трагичне одмазде које је током 1941. године спроводила немачка Казнена експедиција. Тада су водећи људи из Београда покушали да створе неку администрацију која би могла да сачува народ. Сви су имали своје „покровитеље“ у Југославији, а једино

Сирчад из Хрватске која су наша уочиште у Недићовој Србији

је Србија била под директном немачком управом. Србија је сада морала да плати оно што је урадила Југославија, Србија је требало да плати ратну одштету коју је у ствари Југославија, као држава, проузроковала. Србија је од своје сиротиње ту ратну одштету морала да плаћа годинама. Немци су разрезали на сваку општину порез: колико је требало да се да жита, меса, руда итд. Када су партизани почели то да онемогућавају, онда су Немци просто долазили у та села и узимали су не оно што је требало да се да, већ много више. Ту је, наравно, било и жртава.

Замислите да су Срби успели да убију 20.000 Немаца — према овом њиховом кључу, одмазде би изнеле око 2 милиона наших жртава. Са 20.000 убијених Немаца не бисмо их нешто нарочито оштетили, а 2 милиона убијених Срба значило би гашење једне нације.

Због тога је дошло до формирања Недићеве владе. Онда је било покушаја да се формирају некакви национални одреди да би се ојачала полиција. Али, полиција није била довољно јака, идеолошки изграђена и војно извешбана да би могла да се супротстави искусним партизанима од којих су неки ратовали и у Шпанији. Онда је један Љотићев сарадник рекао: „Ми имамо одговор у једној оваквој ситуацији, ми имамо људе који су идеолошки изграђени, који знају шта је комунизам и шта комунисти желе, и који су спремни да се са њима боре“. Због тога је дошло до формирања одреда који су састављени првенствено од чланова Збора — углавном студената, ђака и интелектуалаца. У првим борбама показали су изванредно јунаштво разбијајући те комунистичке одреде и тиме су ствари почеле да окрећу на боље. Комунисти су тада видели да се не боре само против слабо организоване и идеолошки необрађене групе, већ да се боре и против младића и интелектуалаца који знају праву природу комунизма и који су спремни да се жртвују да заштите свој народ.

Како, са аспекта Вашег истраживања,

Српски добровољац који дели храну Србима избеглим из Босне

изгледа улога и колаборација Драже Михаиловића?

— Покојни Дража први је развио барјак слободе, док су се још комунисти излежавали и чекали директиве из Москве, све до краја јуна када су добили директиву за борбу јер — мајка Русија је у опасности! Не Југославија не Србија, већ мајка Русија.

НЕМЦИ ЗА УПОТРЕБУ

Дража је у почетку имао здраву политику и није хтео да ради ствари које би изазвале окупатора на разне одмазде. Онда је под притиском из земље и са стране дошло до сарадње са партизанима. Они су учествовали у неким заједничким акцијама — напад на Краљево, Чачак итд. све док није створена Ужичка социјалистичка република. И тек онда је схватио колико су комунисти на све начине покушавали да их експлоатишу. Које год су место заузели заједнички, само су комунисти постављали локалне власти. После тога знамо шта се десило, Дража је постао непријатељ комуниста и они су га 1946. године на превару ухватили и стрељали.

Сарадња Дражина са Немцима је врло компликована ствар. Дража је био једна врло добра личност, али он није имао неку јаку и пречишћену идеологију. Тако да су неки његови команданти и представници у неким местима дошли на идеју да треба сарађивати са Немцима против партизана. Они су, као и Љотић и Недић, резоновали овако: Немци ће овде бити неколико година и, као што је то увек било, напустиће земљу и биће истерани. Дакле, то је моментална опасност, али ако комунисти победе онда ће они остати наши господари много дуже него што би то било са Немцима.

Исто тако су тактизирали са Немцима и партизани?

— Па да. Ми знамо да су и Ђилас и Коча Поповић и Велебит преговарали са Немцима и направили споразум са њима у којем су се јавно декларисали да њима главни непријате-

љи нису Немци већ четници Драже Михаиловића. Уз то, комунистичка колаборација са Немцима почиње од самог почетка рата. Тито, рецимо, у свом циркулару од 5. јуна наређује свим друговима и другарицама: сви они који говоре немачки нека одмах понуде своје услуге као тумачи и административне особље Немцима. Док су они на дужностима, са највећом скрупулозношћу треба да извршавају инструкције из тачке 41. „они морају да посматрају активности свих наших непријатеља и да пријаве Немцима и немачкој полицији све појединце и групе које су против нас (комуниста). И наравно, они су ову Титову наредбу извршавали, денунцирајући велики број наших другова јер су им били главни непријатељи још са Универзитета. Тада су се комунисти офирали и тада се видело да их опште не интересује шта ће се десити српском народу.

Партизани су колаборирали и са усташама?

— Да, чак и пре рата. Ви знате да је направљен споразум у затвору у Сремској Митровици између комуниста и усташа — „Споразум о разбијању Југославије“. И из тога се виде разбијачке тенденције комуниста. Занимљиво је да су пре рата постојале и Словеначка КП и Хрватска — али није било српске.

Питање је и зашто су усташе могле да врше злочине тако несметано. Мене такође чуди и то што Дража није покушао да нешто више уради у Хрватској. После слома Ужичке републике, када су комунисти избачени из Србије, Дража се повлачи у Санџак, према Црној Гори, а да је отишао у Хрватску да заштити наш народ, онда би Недић могао да настави са борбом против комуниста у Србији. Србија је већ тада била скоро чиста.

НАЈОПАСНИЈИ — ЕНГЛЕЗИ

О усташкој колаборацији све се зна и зато да пређемо на још једну колаборацију коју Ви у књизи описујете: Француску?

— Код њих је била другачија ситуација. Пре него што је окупирана, створили су ту Слободну Француску са Вишијем као центром и са маршалом Петеном на челу. Било је ту далеко више колаборације, нарочито од стране министра Лавала. Они су били приснији са Немцима.

То се може видети и по жртвама?

— Чак ни у Француској није постојала одмазда каква је постојала у Србији. Тамо је, мислим, било за једног Немца десет Француза, ако се и то извршавало. Њихова влада имала је више слободе него што је имао Недић који се налазио „под немачком чизмом“. Французи су чак доносили и неке законе у стилу немачких. Било је ту и прогона Јевреја, на шта на пример, Недић никако није пристао.

Долазимо до Ваше уже специјализације. Наиме, у овој књизи Ви откривате и нама, овде, непознату чињеницу да су Енглези колаборирали са Немцима на Каналским острвима и Ви ту колаборацију проглашавају најгором и најопаснијом од свих наведених. Због чега?

— На жалост, то јесте тако. Када је још пре рата постојала опасност да Немци нападну Енглеску, нарочито велика била је опас-

ност за истурене делове Енглеске, као што су то била Каналска острва, која су била врло близу Француске обале (нарочито два највећа — Џерзи и Кејнзи). Черчил је предвидео да ће Немци врло лако окупирати ове делове Британске империје и зато је он преко свог министра унутрашњих послова послао писмо гувернерима ових острва. У том писму од 19. јуна 1940. године он каже: „У случају да ви будете опозвани, жеља владе Његовог Величанства јесте да гувернери остану на својим дужностима, а оне би се ограничавале на цивилне послове. Ту дужност требало би да врше на најбољи могући начин у интересу становништва, без обзира на то да ли ће на тој функцији да примају инструкције владе из Лондона или не. Државни намештеници исто тако треба да остану на својим местима“. Из овога је јасно да је Британска Влада била спремна да преда острва Немцима. И гувернери су све припремили за долазак Немаца. Била су само два бомбардовања и погинуло је тридесетак особа — и то је све за време рата. Острва је тако рети заузео само један мајор, који се звао Ленц, и којега су гувернери сачекали и пожелели му добродошлицу. Тако је почео тај период колаборације који је трајао дуже него што је то био случај у Србији.

Немци су о становницима тих острва говорили као о модерној узорној окупацији. Становништво је било необично срећно што се на острвима налазе Немци и сви су учили немачки језик. На острвима није ниједан Немац погинуо. Свега је један убачени агент био откривен и стрељан. Њихова месна влада издала је законе којима је био забрањен сваки антинемачки акт, па чак и писање парола по зидовима.

Све то радили су само да би сачували становништво.

А непосредно после тога Черчил је тражио од Срба да иду у борбу?

— Да, да иду у борбу и гину. То је, видите, натерало и Дражу да се пред крај рата уздржи од саботажа и изазивања Немаца. Он је видео да та рушења мостова и спорадична убијања Немаца не могу да доведу до коначног ослобађања народа, већ само до слабљења.

ТИТУЛА УМЕСТО СТРЕЉАЊА

Српским колабораторима суђено је после рата и они су ликвидирани. Шта је било са енглеским колабораторима, гувернерима ових острва?

— Пред сам крај рата Херберт Морисон министар унутрашњих дела Велике Британије, посетио је ова острва и врло се похвално изразио о раду месних власти и додао да ће, ако буде требало нешто од овога прикрити, он то и учинити. Било је неких људи који су тражили да се ова колаборација изучи и да се одговорни казне. Али, како казнити три четвртине становника ових острва, за које се зна да су радили за Немце?

Сви су ти чиновници били награђени: три гувернера су добила племство, а многи други су добили нека мања одликовања.

Када сте објавили књигу, каква је била реакција у Енглеској?

— Још када сам припремао књигу, ин-

Насилно покрштавање у католицизам под наређењем Угаша: Дубица 1941.

формација о њој била је дошла до Сер Џона Колвила, који је за време рата био секретар Черчиловог ратног кабинета. Ја сам му у писму споменуо ову британску колаборацију са Немцима на Каналским острвима, а он је то назвао чистом измишљотином. Написао ми је: „То није нешто са чим би се Черчил сагласио. Пошто сам ја провео доста времена током рата у Даунинг стриту, ја бих свакако о томе морао да знам. Ја мислим да ви треба да разликујете историјске факте од чисте фантазије.“ Ово је писмо он писао у фебруару 1986. године и оно је мене јако погодило. Ја сам онда прикупио грађу, изворе и цитате, и послао му то, рекавши да то није моја измишљотина већ да углавном произилази из докумената које су открили британски историчари. Када је добио књигу и када ју је прочитао, много му се допала, али је много важније оно што је он написао у писму од 23. фебруара те исте године:

„Што се тиче Каналских острва, ја мислим да је потребно правити разлику између кооперације са непријатељем и колаборацијом. Ова друга реч, колаборација, за мене значи активно учешће, помагање непријатеља-улогу каква је одиграо Лавал у Француској. Кооперација је у многим случајевима неизбежна, јер становници једне окупиране земље мора-

ју да живе. Изгледа да је, судећи по Вашој књизи, гувернер Кејнзија отишао прилично далеко у својој кооперацији или сарадњи са Немцима, мада ми не знамо какви су притисци чињени на њега“. Он мисли на притиске који су вршени на гувернере, али ни за моме-нат не мисли на притиске који су чињени на покојног Недића. На Острвима они су играли утакмице са Немцима. Било је и превише интимности: број ванбрачне деце коју су Немци зачели био је, у ствари, феноменалан. Једна енглеска документација говори о 800—900 немачких беба, која су рођена од почетка окупације, а абортусима се ни број не зна. Ова цифра је изненађујућа и када се види колики је укупан број острвског становништва. Тамо је било 68.000 становника. Па ни те жене нису биле ни шишане, ни кажњене.

Било је и ту неколико закона против Јевреја, док тога код Недића нема. Он је тражио гаранције да ће се сви закони поштовати, да ће Цркви бити дозвољено да настави да ради нормално, да наша влада може да помогне наше ратне заробљенике, да ми остајемо и даље поданици нашег Краља, да полагамо заклетву нашем Краљу, да се наше заставе задрже, да се протрети Краља задрже по нашим канцеларијама, да ми можемо да носимо своју униформу.

Како сте Ви прокоментарисали Колвилу поделу на кооперацију и колаборацију?

— То су двојни стандарди. Када им је требало да оправдају то што су учинили — они употребљавају реч кооперација, а нема никакве разлике између ове две речи. Ни ми нисмо помагали Немцима. Када су они тражили од Недића и Љотића да формирају једну чету добровољаца који ће да иду на Источни фронт, сви су се томе одупрли речима „Ми смо ваши робови, ви можете да радите са нама шта год хоћете али ми не ратујемо против наших савезника. Србија је једина земља у којој није било закона против Јевреја“.

И на крају су и Дража и Љотић и Недић били проглашени ратним злочинцима, а колаборатори са Каналских острва добили су племићке титуле.

Веран МАТИЋ

Фотографије су преузете из књиге „Србија између свастике и црвене звезде“.

ИСПРАВКА

У прошлом броју „Српске речи“ на страни 61. у тексту „Ни држава, ни раса — народ“ у поднаслову је наведено да је аутор измишљеног интервјуа са Димитријем Љотићем др Матеја Матејић, српски свештеник који данас живи у Америци. Међу обиљем рукописа на ову тему, међу којима се налазио и интервју са др Матејићем, направљен је уреднички пропуст: аутор измишљеног интервјуа је наш стални сарадник Веран Матић. Редакција се извињава др Матеји Матејићу и аутору

ЗАШТО СЕ НЕ ОТВАРАЈУ БРИТАНСКЕ АРХИВЕ (III)

СТО ГОДИНА САМОЋЕ

Крај приче Станише Влаховића о англосаксонским односима са новом и старом Југославијом, завршава се у Блајбургу и Кочевју, где су Британци предали партизанима Српски добровољачки корпус. Не много касније, Черчил је увидео да је био у заблуди што се тиче Тита. Било је касно. Делови британских архива морали су да буду затворени за следећих сто година.

КАКО СЕ ГЛЕДА НА ПОВЛАЧЕЊЕ ЈЕДИНИЦА ГЕНЕРАЛА МИХАИЛОВИЋА, ДОБРОВОЉАЦА И „НЕДИЋЕВАЦА“, КАО И НА СВЕ ШТО ИМ СЕ ДОГАЂАЛО НА ТОМ ПУТУ?

— У британској архиви, оном отвореном делу, о свему овоме нема готово никаквих трагова. У британској пракси, кад се једном одреди политика и дају инструкције бирократији да спроводи ту политику, од тог се не одступа. У социолошкој науци је познато да бирократије нису мислеће категорије, нити као групе, а готово нити као појединци. Њихово је гледиште као упрегнутог коња у амовима, коме су очи са стране затворене. Бирократија тежи да етикетира сваку друштвену групу и свако мишљење своди на категорију и сходно томе кује језик којим комуницира. Тако је и са британском бирократијом која је све поменуте групе у повлачењу крајем 1944. сврстала у једну категорију и налепила јој етикету „непријатељ“. Није се онда чудити — кад је децембра 1944. Слободан Јовановић у Лондону протествовао у Форин Офису због Титових масовних убиства у Београду — да му бирократе Ф.О цинички одговоре: „... Нас се уопште не тиче, што једна група Југословена убија другу групу. То је њихов, а не наш посао...“ Под етикетом непријатеља концентрисале су се националне снаге, у Јулијској крајини крајем 1944. и почетком 1945. Савезничка обавештајна служба пратила је ово концентрисање, као и намере концентрисаних српских, словеначких и хрватских снага, које су стајале на југословенском становишту.

Двадесетог марта 1945. разматраће се питање југословенских ројалиста у Истри на савезничкој политичкој Конференцији у Казерти, у штабу савезничког врховног команданта медитеранског ратног позоришта. Одлучено је, да када савезничке снаге дођу у контакт са овом групом, да их разоружају и ставе у логоре ратних заробљеника по међународним конвенцијама, док се дефинитивно не одлучи о њиховој судбини на нивоу савезничких влада. Ове инструкције Конференције достављене су савезничким дивизијама у Италији на знање и извршење. Касније, 29. ап-

рила 1945, председник британске владе, Черчил, донеће сличну одлуку — о југословенским ројалистима у Јулијској крајини — да се разоружају и ставе у избегличке логоре. Черчил је ово издиктирао подсекретару Форин Офиса сер Орму Сарценту. Три или четири дана касније, сер О. Сарцент изразиће чуђење да ће се југословенски ројалисти предати савезницима, уместо, како је он рачунао, да зауставе Титов продор у Трст за савезнички рачун.

Британски дипломата Џон Де Салис, тих дана у чину пуковника у савезничкој Врховној команди у Казерти, био је велики пријатељ Југославије, и националних снага, које су се бориле против Тита. Он је предлагао да се од ових снага и од ратних заробљеника, формира једна јака армија која би се борила против југословенских комуниста и увођења диктатуре. У документима стоји да је гроф Де Салис био укорен од његових војних претпостављених и није познато да ли је даље узиман на одговорност због својих „недоличних“ изјава. Не би било претерано рећи да је по британском званичном резонувању, тада сматрано да све што је против Тита, припада нижој људској врсти, и као такво треба предати на уништење. Да је ово тачно, врло брзо ће се обистинити у Аустрији.

КАД ФАКТОРИ ЋУТЕ

КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ИЗРУЧЕЊА СРБА ОД СТРАНЕ БРИТАНСКИХ ВОЈНИХ ВЛАСТИ ПАРТИЗАНИМА И ИМА ЛИ ПОДАТАКА О ЛИКВИДАЦИЈАМА У СЛОВЕНИЈИ?

— Националне снаге повлачиле су се у два правца испред партизана. Једна група према Горици за Италију, а друга група преко Словеније у правцу Клагенфурта у Аустрију. Група које је прешла у Италију, срела је Другу Новозеландску дивизију која је журила у правцу Трста, да тамо уђе пре партизана. Трећег маја 1945. у селу Кормонсу, близу Удина у Италији, југословенски дипломата Јаков Љотић (одступао са српским добровољцима) срео је Новозеландског генерала Бернарда Фрејберга, команданта Друге дивизије, коме

је изложио тежак положај националних снага и тражио заштиту. Пошто су обојица били француски ђаци, говорили су на том језику. Генерал Фрејберг је схватио ситуацију и обећао да ће помоћи, али његово је наређење да мора журити за Трст. Обећао је да ће одмах радијом извести команданте двеју британских дивизија које наступају, да националне снаге повуку што даље од граничне зоне, а затим што дубље на југ Италије.

Националне снаге: четници и делови Српског добровољачког корпуса који су прешли реку Сочу, разоружао је 6. маја 1945. командант Шесте оклопне дивизије генерал сер Хорације Мјуреј, који је по обављеном задатку, отпремио националне снаге за варош Палма Нуову, а он је са својом дивизијом журио за Аустрију у правцу Јуденбурга да тамо пресретне совјетску Армију. У мојим испраживањима, био сам неколико пута у кореспонденцији са генералом Мјурејем и он ми је тврдио да у Аустрији њихов главни проблем нису били југословенски избегли ројалисти, већ Титовци (он их је називао Титс) са којима су дошли у сукоб. О свом команданту армијског корпуса, генералу сер Чарлсу Кејтлију рекао ми је да је то генерал политичара, тј. у дослуку са политичарима да спроводи њихове одлуке. Код Кејтлија је долазио Харолд Мекмилан 13. маја 1945. где је дискутован проблем избеглих Југословена и Козака. Тада је уређено, да све листом буде теслимљено Стаљину и Титу, као што ће се и обистинити две недеље касније. Генерал Кејтли делегирао је свом Начелнику штаба, бригадиру Тоби Лоу, проблем Југословена да га реши „у духу постојећих инструкција“, који ће он лако решити 20. маја инструкцијом да сви Југословени на територији Петог Корпуса, имају бити враћени силом, милном или преваром, Титу. Познато је, шта им је Броз приредио за добродошлицу: масакре великих размера у Кочевском Рогу.

У Италији према избеглим Србима применене су одлуке савезничке политичке конференције од 20. марта, као и Черчилова одлука од 29. априла, да се нико не предаје, и да се примени третман ратних заробљеника. О ликвидацијама у Словенији има нешто података у архиви које сам изнео у мојој књизи. Други подаци ако постоје, они се још држе под кључем са осталим злочелима Јосипа Броза. А пошто је званична Британија била умешана у све ово, решено је да се преживела грађа заборави. Има још живих британских официра који су вршили неславу улогу спроводника превареног и голоруког робља, у многим транспортима из Аустрије у Словенију. Такви официри су гледали злочине, али будући да су били саучесници, они о томе ћуте. О овим злочинима писали су Боривоје Карапанџић и Николај Толстој у својој последњој књизи „Министар и покољи“. Британска Телевизија ББЦ 2 дала је два програма о злочинима партизана у Словенији: један 4. јануара 1984. а други 9. јануара ове године под насловом: „ВЕЛИКА БРИТАНСКА ИЗДАЈА.“ Званични фактори међутим и даље ћуте.

КО ЈЕ ТИТО?

КАД ДОЛАЗИ ДО ПРВИХ ПРОБЛЕМА НА РЕЛАЦИЈИ БРИТАНЦИ — ТИТО И О КОЈИМ

ПРОБЛЕМИМА ЈЕ РЕЧ?

— Мањи сукоби су почели још у новембру 1943. у Италији у Барију и другим местима где су Титови партизани били у логорима на тренажи и обуци. Сукоби су долазили због крађе на велико, вођења црне берзе, пијачења и спорадичних туча између Британаца и Југословена. Иако је све то бележено, од јавности је сакривено. Већи сукоби ће доћи 1944. и стално ће се ређати до јуна 1948. кад је Стаљин избацио Тита из Коминформе. После тога, Британија ће окренути други лист славопојки и пропаганди у Титов прилог до изнемоглости. Да се вратимо сукобима из 1944. Најважнији је био тај што је Тито, без британског знања, „нестао“ са острва Виса, 18. септембра 1944. На овом острву, Тито је уживао заштиту британске ратне морнарице, ратног ваздухопловства и две пешадијске бригаде, свака по пет хиљада људи. Титов нестанак озлоједио је Черчила који је узвикнуо: „... Yes, the soviet minion Tito levanted to Moscow...“ („Да, совјетски пион Тито отпратио је за Москву.“)

Крајем октобра доћи ће до сукоба због Титовог злостављања британских морнара у Дубровнику, Сплиту и другде на јадранској обали. У новембру Тито је стрељао око 1000 немачких ратних заробљеника на Грахову. Кад је командант Средоземља ово доставио Черчилу, овај је праснуо и написао депешу генералу Вилсону, коју има да пренесе Титу као своју. Ту је Тито опоменуо о злочинима које ни Немци не чине и да је стрељање заробљеника злочин против човечанства. Ултимативно је захтевао да му Тито одговори са изјавом, да тако нешто неће више чинити. Тито је заиста одмах одговорио, и обећао да ће се придржавати међународних ратних конвенција. Међутим, пола године касније, Тито ће се прославити својим Катинима у Блајбургу, Кочевју, Похорју, Марибору и другде, али овде неће бити британских нити америчких протеста. Каква разлика! Почетком 1945. избиће на површину Титове аспирације према Аустрији и Италији. По овом питању, Черчил се решио да се Титу одупре. Одмах је инструкисао генерала Вилсона, команданта Средњег истока, и фелдмаршала Александера у Италији да што брже нађу неки изговор и да Титу откажу свако снабдевање оружја и опреме. Черчил објашњава политичку ситуацију његовим генералима и каже: „... По питању Италије ми ћемо се сврстати са Американцима да ову земљу одбранимо од дивљака и бољшевика, од куге која је угрозила Европу... Тита ћемо оставити да се кува у балканском планинском сосу који је горак... Онај Шубашић све је јевтино продао Титу.“ Сличне инструкције давао је и Идну, министру спољних послова, који ће у марту опоменути Черчила да је сада сувише касно мењати политику према Југославији и да се Британија не сме потпуно повући из Југославије да препусти целу игру Совјетима и Брозу...

Почетком маја 1945. доћи ће криза око Трста. Англо-амерички ратни план обухватио је Трст и Горицу као своју окупациону зону, све дотле док се на Мировној конференцији не донесе дефинитивна одлука. Титове трупе, међутим, ушле су у Трст, што је разбеснело Черчила, који је одмах издао фелдмаршалу Александеру инструкције, да се припреми и

да Тита силом избаци из Трста и целог залеђа (касније названог ЗОНА А). Александер се успротивио и једном депешом упитао Чарчила: „... Како Ви очекујете да се моје трупе боре противу Тита, кад смо нашој војсци испирали мозак неколико година, славопојкама о Титу. Ја ћу бити у тешкој ситуацији јер ће се правити питање зашто? Черчил је одговорио кратко и стриктно: „Ви фелдмаршале имате да извршавате наређења, а не да постављате питања. Будите спремни за брзу акцију!“

Черчил се онда обратио председнику САД, Труману, који је инструкисао генерала Ајзенхауера да упути авијацију, оклопне дивизије и америчку средоземну флоту да уплови у Тршћански залив и да све стави под команду фелдмаршала Александера. Стаљин је одбио да подржи Тита који ће се предомислити 18. маја да се повуче из Трста и Корушке. Черчилу је лакнуло, али је остао љут; увидео је да му је страшно подваљено од његових обавештајних органа о Титу. Сада Черчил види да Тито није у ствари онај Тито о којем је он трубио славопојке, већ да је то добро тренирани и упорни човек Коминтерне. У великој срџби Черчил ће затражити од Форин Офиса 20. маја 1945. да му одговори: ко је у ствари Тито? Затражиће детаљни досије о Јосипу Брозу који ће му бити достављен тек 23. јула, кад је Черчил изгубио изборну битку. Током целе 1947. сукоб између Форин Офиса и Тита разбуктаће се до врхунца. Детаљи оба случаја обрађени су у мојој књизи.

КАКО КРОЗ ДОКУМЕНТА ИЗГЛЕДА САМ ПОЈАМ КОЛАБОРАЦИЈЕ: ДРАЖИНЕ, ПАРТИЗАНА, НЕДИЋА...?

— Британско гледиште о колаборацији, специфично је кад се ради о Југославији, јер у тој земљи они су имали много агената и послушника. Пријатељ је нешто друго од агента. Пријатељски је био готово цео народ у Југославији, према Великој Британији. Кад се радило о другим земљама, и званично британско гледиште о „колаборацији“ имало је сасвим друго мерило, од оног упражњаваног према Југославији, Србима нарочито. Овај британски став према другим народима, желим да илуструјем примером Данске. „моделом“ окупиране земље од Немаца, и опхођење данског становништва. Ово ће најбоље илустровати сам Черчил у новембру 1943.

Тог месеца британска служба СОЕ, дошла је на идеју да киднапује данског атомског физичара Нилса Бора, који је уживао велику репутацију и признање самог Ајнштајна. На Бора је стално мотрио Гестапо, да га употреби за немачке планове. Кад су одговорни фактори средили план за киднаповање (који је потпуно успео и Бор је доведен у Лондон) изложили су га председнику владе Черчилу. Један од дипломата Форин Офиса оптужио је данског краља и његову владу што функционишу под немачком управом и тотално колаборирају. На то је одвратио Черчил следећим речима: „... Данска управо има за прву дужност свој властити народ, када су њихови освајачи (Немци) спремни да узимају таоце или да казне читава насеља за освету због непокорности...“ Сасвим је друго резонување упражњавано према Југославији. Кад су неки фактори предлагали киднаповање др Мачека из Загреба, у новембру 1943. да би тако помогли

краља Петра и будући демократски поредак у Југославији, тада су заграјали сви Титоисти и „стручњаци“ а'ла Меклин и Дикин, успротивили се и тако је план одбачен.

Пошто су Британци издали Дражу Михаиловића, све је могуће чињено пропагандно и званично да се Дража оцрни као „колаборатор“, морално убијање, да би га затим у марту 1945. правни саветник Форин Офиса, Патрик Дин осудио као „ратног злочинца“ и тиме дао зелено светло Титу, кад му падне у руке, да затегне конопцац омче коју му је Патрик Дин наметнуо на главу. Кроз документа провејава исто резонување о Четничком покрету и истакнутим појединцима у њему. Ово се може најбоље видети из случаја генерала Дамјановића који сам детаљно описао у мојој књизи.

Што се тиче партизанске колаборације са Немцима, изузев у два, највише три маха, кад је истицана ради упознавања британских дипломата, све је потпуно до данашњег дана сакривано. Кад је Тито боравио на Вису под британском заштитом, др Јоже Вилфан, касније Титов лични секретар, руководио је преговорима са Немцима у Словенији у јулу 1944. Ствар је достављена Форин Офису из Швајцарске, али је брзо све заташкано као да се ништа десило није. Али, Стаљин је то набио на нос Миловану Ђиласу кад је посетио први пут Москву, јер је он знао да је Ђилас учествовао у преговорима са Немцима.

У односу на Недића у почетку, британски став је био амбивалентан и разумевање је показивао за успостављање једне администрације као посредника између народа и окупатора. Касније током 1942, неки појединци у југословенској избегличкој влади, почели су протурати лажне бургије о Недићу, уместо, да су се концентрисали на правилно информисање савезника о злочинима Павелића и Тита, о шестострукој окупацији њихове земље, и о два туђа сатрапа који воде револуцију: Тито и Павелић. Ти појединци, на велику жалост и срамоту нису престали да клеветају Недића, његов рад и његову малу, али патриотску оружану силу. Недићев вицегувернер Српске банке, др Мирко Косић стално је финансирао Покрет генерала Михаиловића, наравно кријући од Немаца, али са Недићевим пуним знањем.

Кад су Британци почели мењати своје ратно становиште у другој половини 1947. и почели напуштати пропагандистичко резонување и мало се задубили у реалност и стварност, почели су увиђати своје раније грешке, али је било сасвим касно. У британској максими спољне политике стоји Палмерстоново резонување из 19. века: „... У политици нема вечних пријатеља нити непријатеља, већ већих интереса.“ Код наших западњака стоји гесло: „... Наши традиционални и вечити савезници и вечити непријатељи...“ Код Британаца све се гледа кроз народни-национални интерес. Код нас се ствари посматрају да ми морамо водити рачуна о интересима других народа, зато ћемо вечито бити слични слабој роби на међународном базару.

(КРАЈ)

РАЗГОВАРАО: Веран МАТИЋ

РУТ МИЧЕЛ: СРБИ БИРАЈУ РАТ (III)
ИСПОВЕСТ АМЕРИКАНКЕ У ЧЕТНИЦИМА

ПРЕЦРТАНА СА СПИСКА ЖИВИХ

Након описивања разлога због којих је била опчињена Србијом, Рут Мичел добровољно приступа јединицама Косте Пећанца. За њу је тешки и крвави рат импреквиван и узбудљив, поготову у војсци која се разликује од великих, парадних јединица.

Једног новембарског јутра 1940. године седећи поред прозора угледала сам колону људи која је марширајући прошла поред моје куће на путу према оближњој православној цркви.

Били су одевени у лепу тамносмеђу одећу са црним везом — у шумадијску сељачку ношњу. На главама су носили црне јагњеће шубаре, а на ногама нечујне опанке сачињене од нештављене коже. Носили су пред собом црне барјаке са сребрним ресама на којима је у средини била мртвачка глава са укрштеним костима. Исти знак, направљен од метала, носили су на грудима, често и уз бројна друга одликовања. Своје тмурне и дивље барјаке носили су у цркву на благослов тако да тог дана нису били наоружани.

Рећи да су ти велики људи изгледали чврсти био би сасвим непотпун опис. У начину на који су држали своје главе, у мирном али горућем погледу сужених очију, у благо суздраном и истовремено злокобно опуштеном кораку, у нехајним, немарним и истовремено крајње самопоузданим и ненадменим кретњама било је нешто што их је чинило најчвршћим људима које сам икада видела.

Нису имали никакав музички инструмент, чак ни добаш. Врло мало су марили за строге и праве редове или за држање корака. Пред њима и уз њих није било официра: дисциплина је очигледно била лична ствар сваког од њих. Старији међу њима — они који су имали више медаља, били су само чвршћи и мргоднији од осталих. Били су у предњим редовима. Једина почаст била је изгледа ношење тешких барјака. Сви су били официри и сви редови — били су браћа.

Били су сви четници у маршу.

А тиха, монотона, једва чујнија од мрамора — тим људима није приличило да отворе уста и запевају из свег гласа — као тутњава удаљене грмљавине, чула се песма која је за мене највећа корачница на свету:

*„Спрем’те се, спрем’те, четници
Силна ће борба да буде.
Из наше сјајне победе
Рађа се сунце слободе...”*

Била је то песма четника на дужности — душа Србије у маршу!

Када свирају виолине понекад ће она која стоји по страни одговорити, треперећи на једној ноти. Тако је и моје срце запевало у одговор тим људима у маршу.

Сетих се старог орла, Вукосава из санџачких планина, и његовог ударца по мојим леђима. Да ли је то коначно било оно што сам несвесно тражила?

У то нисам ни мало сумњала. Ништа друго није било важно. Донела сам одлуку.

НЕВИДЉИВА АРМИЈА

Интересантно је поредити четнике са нацистима и њиховим непрестаним крештањем, њиховим роботским парадама, срачунато организованим за одржавање морала. (Поуздано је утврђено да они војници у строју који на дати знак не певају довољно гласно бивају строго кажњени.)

Четници ретко марширају — готово никада када су на дужности. Јуре, као што лисица жури кроз жбуње. Безгласни, као индијски тигрови, напашће можда у смирају дана, а у зору ће већ бити преко неколико планина. Они су Невидљива армија. Они су Тихи фронт.

Не одржавају велике и бучне састанке, и не окупљају се ни на каквим забавама. Човек постаје четник са једином намером да ножем и пушком убија непријатеље српске слободе.

Прости сељаци који чине девет десетина ове армије не траже никакву посебну подуку. Она је вековним наслеђем уграђена у њихову крв. Позорност, брзина којом се доносе одлуке, препреденост и хитрина су особине које су они попримили дугим процесом природне селекције — људи који не поседују ове особине нису могли да остану довољно дуго живи да би оставили потомство и разводнили расу. У ванредним околностима сваки човек за себе доноси одлуку шта да ради, и према томе поступа. Одлука мора бити права, или он није четник — барем не задуго!

Сваки сељак рођен у срцу Србије је рођени кандидат за чланство у овом братству. Данас могу не оклевајући да кажем да је у неким крајевима Србије сваки сељак четник.

Они немају резервиста: сваки човек је борац првог позива. Немају транспорта: свако

се креће сам, а раздајине које се могу прећи пешице су невероватне. Артиљерија им је пушка, а муницију свако носи са собом. Не располажу пољским кухињама: сваки човек носи десетодневно следовање сувог хлеба, сира и црног лука замотано у мараму. Ако се наиђе на нешто за храну — на кукуруз или овцу — то је срећа; по закону земље може се узети све што је неопходно. Сваки четник је армија за себе.

ЖЕНЕ — ЧЕТНИЦИ

У организацији је много српских жена и оне су прави четници. Обављају низ важних дужности. Трагају за храном, брину се о оружју, провлаче се из непријатељских положаја и прикупљају информације. То чине и сада, док ово пишем. И боре се — то није грешка, боре се — и убијају. Неке су добиле висока одликовања. Када затреба, заводе стражаре, трују храну непријатеља, постављају темпирани бомбе, и, када морају, користе пушку или нож.

Дража Михаиловић, који данас савезницима држи отворена споредна врата Европе, добрим делом је то могао да постигне захваљујући храбрости, бројности и снази српских жена четника.

Ја могу, током више дана, да пешице пређем око тридесет километара дневно, а и више ако се потрудим. Доказала сам то. Могу да јашем све што иде на четири ноге, и то дуже него што то сама животиња може да издржи. И то сам доказала. А волим суви хлеб, сир и црни лук.

Звали су ме да се придружим српској коњици. Звали су ме да будем посматрач при Ваздухопловним снагама (и сама сам пилотирала). Али, више сам волела да постанем четник.

КОД КОСТЕ ПЕЋАНЦА

Познати члан организације представио ме је старом четничком вођи, војводи Кости Пећанцу, о коме страни дописници пишу користећи његово презиме Павловић. У недавним балканским ратовима он је исказао сву своју величину и вредност. Таквог ћу га увек памтити, како год тужна да је касније постала његова судбина.

Његов штаб био је типичан за организацију. У њега се улазило кроз узану дворешну капљу, а затим се расклиматим стеницама стизало у канцеларију која се састојала од две просторије. Оно што је било довољно

пре сто година, било је сасвим добро и данас.

А тамо је, за великим столом, седео стари ратник, који је на левој страни прса имао редове и редове одликовања, признања своје и страних влада за успехе у рату. Војвода Коста Пећанац био је престар за активну борбу и угојио се током година мира. У његовој лепоти познавало се и ласкање с којим је дуго времена живео.

Три од четири зида у соби била су потпуно прекривена портретима и фотографијама старих и новијих српских ратника, четничких одреда у планинама и пољима, сликама крунисаних глава које су биле војводини пријатељи, и мање значајних људи који су се истакли очајничким подухватима; међу њима био је и Принцип, атентатор на аустријског надвојводу Фердинанда, чијим је делом започео први светски рат. Између портрета и фотографија били су извешани пиштољи, пушке, ножеви и каме.

У једном углу висила је икона Светог Саве, пред којом је стално горело кандило; у супротном углу, на малој полици, налазила се најупечатљивија ствар у соби — лобања, права правцата, која је лежала на укрштеним костима. Те кости припадале су седамнаестогодишњем младићу који је погињо у борби против припадника ВМРО. Мајка тог младића долазила је често у посету старом војводи и не слутећи да кости припадају њеном сину.

Моје име је руком било уписано у велику излизану књигу, а мој пријатељ М.П. био ми је покровитељ. (Морам да подсетим моје читаоце да је Балкан још увек под немачком чизмом. Стога, иако бих то желела, не наводим потпуна имена јер не желим да угрозим моје пријатеље и њихове породице. Чак су и иницијали нетачни.)

Пошто сам већ сасвим добро пуцала из револвера, почела сам да учим како да користим нож: не одозго, како би се то очекивало, већ од ребара навише јер се тако најлакше долази до срца. Као и код револвера на нашем Западу, човек је морао да буде брз као муња и да добро држи равнотежу. Вежбала сам, наравно, на врећи са струготином, окаченој о таваницу. Припремала сам се за сваки случај, а убрзо је одлучено да мој задатак неће бити рад мишићима, већ главом.

Морам нешто рећи и о отрову, јер се о томе у америчким новинама писало уз много нејачности. Доста публицијетета дато је мојој наводној заклетви да нећу дозволити да ме ухвате живу, пошто „сви ухваћени четници извршавају самоубиство“. То је, наравно, глупост. Ни један четник не остаје затвореник, ако се већ зна да је четник. Ако неки четник и буде ухваћен жив, то је само зато да би се из њега извукла обавештења: то се увек обавља мучењем и то не чине само Немци. Тада, када је ухваћен и сигуран у оно што га чека, четник узима отров да би избегао да, док га живог секу, ода своје другове.

Убити се када они који су те ухватили и не знају да си четник је, наравно, глупо, и противно је заклетви, пошто се из заробљеништва може побећи или на неки други начин бити од користи. Лично сам познавала једног четника који је био у затвору у Београду и за кога се није знало да је члан организације;

вероватно је било и других таквих случајева.

Као Американка нисам се озбиљно плашила да ће ме Немци или Италијани мучити — моје знање о нацистима било је очигледно слабо! Па ипак, ушила сам капсулу са отровом у крагну од капута, на место где се она може дохватити уснама чак и онда када су руке везане на леђима. Када је на обавештајном задатку у непријатељској позадини, четник наравно не носи униформу (понекад ми постављају и таква питања).

Непријатељи Срба у Америци тврде да је Коста Пећанац немачки сарадник и плаћеник. Поуздано знам да то није тачно. Његове касније акције, и акције других који су били са њим, биле су резултат трагичног парадокса: волели су своје људе више него своју земљу.

Али, Србија је Србија због српске традиције, а прави носиоци српске традиције — четници — волели су Србију више од сопствених живота. Пећанац је погрешно верујући да може да сачува животе својих људи — животе које су и они сами сматрали безвредним ако се чувају по цену националне части.

ЗАКЛЕТВА ПРЕД ИКОНОМ

Конечно сам се 3. марта — једног хладног и тмурног дана у коме се у ветру који је у налетима дувао кроз снегом прекривене улице

осећао први влажни, али узбудљиви дах пролећа — нашла у тој чудној, малој просторији у којој је челно место имала лобања младог јунака. Било је присутно свега четворо људи.

Војвода је скинуо нож са зида и извукао га из корица. Бledo сунце блеснуло је на његовом сјајном сечиву док га је војвода полагао на сто. Спустио је и један револвер, таман и добро подмазан. Отворио га је да види да ли је напуњен. Затим га је положио укосо преко ножа.

Окрнула сам се према икони и, ставивши руку на укрштено оружје и гледајући старог четничког вођу чврсто у очи, понављала за њим:

— *До смрти за Србију, тако ми Бог помогао!*

То је било све. Тихо рекосмо „Амин“. Топло и без смешка стиснусмо једно другом руку.

Војвода затим узме ону дебелу, истрошenu књигу и прецрта моје име.

— Твој живот више не припада теби, рекао је. — Он је дат Србији.

Чини ми се да је то једина организација на свету у којој, примајући те у чланство, не уписују већ прецртавају твоје име. Не можеш се сматрати ничим другим, до отписаним.

Како сам била поносна тог дана када сам

била примљена у ово братство! Постојале су жене четници које су, иако страни држављани биле Српкиње рођењем, постојале су четничкије странкиње које су удајом добиле српско држављанство; али ја сам, како су ми рекли, била једина потпуна странкиња која је икада приступила овом братству.

Те вечери имали смо мало славље. У малом, неугледном ресторану у коме су се четници окупљали, вечерали смо скромно и у тишини. Унутра је било неколико наших људи који су, углавном, седели сами. Мада су вероватно претпостављали зашто сам ту, на њиховим лицима није се видело ништа. Тако је и требало да буде. Моје лице је, надам се, било једнако нечитљиво.

Не могу да кажем да сам волела да живим у Београду: никада нисам нарочито марила за велике градове. Потребно ми је да доста шетам. Мрзела сам ледени ветар који би изненада заурликао на узвишењу изнад предивног ушћа Саве у Дунав; гледајући на бескрајну равницу која се с друге стране простирала у недоглед, човек се осећао као на великом броду усред мора. Тако сам глупо добила запаљење плућа баш за Божић.

Болест је имала и добру страну: посећивали су ме драги пријатељи, а лежећи у приземљу, кроз прозоре сам могла непримећено да посматрам сву уличну живост. Била је то непрекидна представа.

Као што ми по утврђеном обичају једемо ћурку за Божић, тако Срби за исти празник једе прасе. Купују их живе, неколико дана раније, не би ли их још мало угојили. Моја кућа била је у близини једне од највећих пијаца. Десетак дана пред Божић улицом би без престанка тупкала крда малих прасића, свих облика и боја, скичећи и скакућући.

По цели дан готово свако ко би прошао — човек, жена, дечац-достављачи, старе или младе служавке — носио је у рукама и у свим могућим позама мало, живо прасе.

За њих је то била најприроднија ствар на свету. А ја сам се, гледајући даме у скупим бундама и господу одевену у одела како се очајнички боре са ружичастим и пегавим животињацима које су скичале и отимале се, или их јуре по улици када би им умакли, превијала од смеха.

Ускоро сам се опоравила и пријатна окупљања око мог камина могла су поново да почну. (...)

КНЕЗ НИЈЕ ВОЛЕО ДА ВЛАДА

(...) Политичка атмосфера постајала је из дана у дан све тумурнија. Пошто је била брак склопљен из географских и политичких погодности, а не резултат заједничких идеала, Југославија се показала савршеним тлом за цинични опортунизам.

Кнез Павле, регент за време малолетства младог краља, очигледно је на уму имао само једну мисао: да новом владару преда земљу у истом стању у коме ју је примио. Изгубио је из вида да у овом свету ништа не мирује: ствари напредују или назадују. Југославија је тако неизбежно плутала уназад, онај-више услед грабежљивости једне савршено аутистичне нове класе чији је успон земљу гурао у пропаст. Чинило ми се да је криза неизбежна, и то криза која ће — побуном озлоје-

ђених људи — Југославију или спасти или уништити.

Честит свет са илузијама о јавној служби тешио се надом да ће — када дечак Петар у септембру постане краљ — све одједном кренути набоље. Петра сам видела неколико пута и била сам уверена да је особа од карактера и да има искрене намере. Но нисам могла да у њему сагледам и спасиоца: може ли дечак од осамнаест година, годинама изолован, и лишен љубави и подршке чак и сопствене мајке, бити кадар да прозре искусне интриганте и овејане политичаре?

Кнез Павле никако није волео да влада: знао је да није погодан за тај посао. Они који су га сумњичили да има претензија на престо апсолутно су грешили. Људи са везама у влади држали су све konce у својим рукама. Пошто у таквој тлачитељској бирократији није било ефикасног права жалбе на ђуд и самовољу неког министарства, и пошто нико није могао ништа да предузме без дозволе власти, и сељаци и пословни људи морали су да прибегавају миту као једином средству које је ствари стављало у покрет. Осећај несигурности у земљи био је тако велики, будућност тако неизвесна, да су се званичници радије бавили пљачком, него што су се трудили да поштењем граде свој углед. Корупција је била огромна и неизлечива болест.

Пошто је Мачек осигурао аутономију Хрватској и постао потпредседник нове владе, Скупштина је распуштена а да више никада не буде сазвана. Земљом се владало помоћу декрета. Свако ко би упутио и реч критике или се побунио против постојећег стања био је једноставно проглашен за „комунисту“ и као такав прогањан. У Србији је било сасвим мало правих комуниста, али је зато било много очајника који су у свеопштем безизлазу почели да се приклањају комунизму. Поштени Срби из угледних породица су се, после понижавајућих искустава, згађени повукли, а јавни живот је попримао све горе обличје.

ИЗМЕЂУ ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Мачек је био јаки човек Југославије. Нема никакве сумње да је он, и нико други, растурио земљу до те мере да о јединству више није могло бити ни говора.

Био је најпре Хrvat, а после Југословен, ако је то уопште и био. Толико се противио употреби речи „Југославија“ да је променио назив Југословенске академије наука у „Хрватску академију наука“. Хрватској је, као и увек, морало да припадне све најбоље. Захваљујући западним утицајима Хрватска је успела да у својој руци држи целу југословенску економију. Представљала је најнапреднији део земље и извлачила већи део добити из српске трговине. Користила је снагу и заштити заједничке државе, као и углед Србије у свету. Али, „хрватски порези и хрватско супериорно образовање и памет“, викали су Хрвати, „морају се користити искључиво за добробит Хрватске“. Није им било ни на крај памети да помогну да се стање у земљи као целини побољша.

Мачек је свом снагом радио на хрватској аутономији. Желео је „велику Хрватску“, или

барем потпуно хрватску контролу над Југославијом. Отишао је предалеко. Запегнушао је хрватско нерасположење према Србима до врхунца. Као и сви други политичари недорасли државничком послу, мислио је да подигне праšину, али је уместо тога узвитлао вихор који је и њега самог одувао. Када је усмерио мржњу својих сународника према Србима није размишљао шта ће бити када се притисак узгајан вековним служењем страним господарима ослободи. Јер када је наишао онај тренутак који су сматрали тренутком свог историјског тријумфа, Хрвати су потпуно полудели.

Нема никакве сумње да је Мачек лично одговоран за покољ више од 600.000 Срба, као и директни починиоци тог злочина.

Иако неупоредиво најјачи човек у Југославији, да би имао још већу власт Мачек је желео слабу централну владу. Добио ју је, пошто га се кнез Павле плашио. Али та слаба влада лако је улетела у грабежљиве, широм отворене немачке канџе; тиме је и оно чему је Мачек тежио — хрватска контрола Југославије — пало у воду.

Словеначки вођа Корошец је умро. Био је мудрији од Мачека али мање динамичан. А пошто је користио блажа средства, Словенци — чији је идеал демократије сличан српском — били су знатно поузданији и лојалнији заједничкој држави.

Немачка није новцем купила кнеза Павла и његову владу. Слаби и искварени луксузом, југословенски властодршци купљени су обећањима да им животи и имовина неће бити угрожени. И они су, претпостављам, имали добре намере. (Томе у прилог морам да поменем да ми је Немац, управник београдског затвора у коме сам и сама била заточена, три месеца после окупације рекао: „Немојте мислити да смо икада на Цветковића гледали као на пријатеља Немачке!“)

У возовима, ресторанима у унутрашњости, књижарама, свуда сам разговарала са обичним светом. Почела сам да стичем прилично добру слику о понашању Хрвата. Била сам све више уверена да се, у најбољем случају, на њихову лојалност не треба ослањати, а да ће у најгорем случају, у потпуности прећи на страну Немачке. Али тада још нисам ни сумњала да се њихова издаја дуго и ситематски припремала.

Упорно сам молила и убеђивала утицајне људе да учине нешто да се хрватски војници ставе у издвојене јединице. „То ћемо и урадити“, „Ради се на томе“, „Управо смо с тим почели“, стално су ме уверавали.

Али, то није урађено.

Треба ли кривити Србе што нису били у стању да виде шта се спрема? Они — као и ми — суде о другима према себи. Ми у Америци и Енглеској нисмо били у стању да поверујемо да се Немачка спрема за рат, за освајање света, мада су нас и речи и бројке непрестано у то уверавали.

Тако ни Срби, лојални и отворени, нису веровали у хрватску издају. Они су се држали идеала о јединству свих Јужних Словена, због којих је поборник те идеје, краљ Александар, и сам страдао као жртва хрватске организације.

(наставиће се)

Српска реч", број 20, од 27. маја, 1991. године, објавила је чланак, „Сејање мржње", од господина Вуксана Церовића. Данас, изношење истине и документације о тешким ратним злочинима Титових партизана, њихови бранитељи увијек називају „сејање мржње" или подстрек за нови „грађански рат". И ако господин Церовић покушава да буде неутралан, мржња и злонамерност присутне су у свакој његовој речи, баш онако како се писало у доба једноумља. Кроз овај чланак господин Церовић назива партизане, „народно—ослободилачка војска", док су четници увијек „слуге окупатора" или „издајце српског рода".

И једна и друга „дефиниција", остаци су старог комунистичког жаргона, који са стварношћу и истином нема никакве везе. Партизани су били војно—политичка организација, која се борила за успостављање комунистичког система у Југославији, а атрибути „народно—ослободилачка" или „демократска", били су варка и јефтина пропаганда. Партизанска ратна победа, о којој они много диплају, није била условљена њиховом снагом или „народном вољом", већ упадом совјетских трупа на територији Србије и политичким нагађањима између Стаљина и Черчила.

БАЦАНИ У ЈАМЕ И БЕЗДАНЕ

Четнички покрет, војска српског народа и војска српског спаса, и у своје српском и југословенском програму, заступали су демократско уређење нове Југославије, под круном династије Карађорђевић. Због оваковог политичког опредељења, интелектуално—политичка елита српског народа, укључујући и представнике Православне цркве, могло би се навести хиљаде имена, али због ограниченог новинског простора, морам се ограничити на један мали број: Патријарх Гаврило Дожић, владика Николај, професор Слободан Јовановић, доктор Радоје Вукчевић, професор Слободан Драшковић, генерал Миодраг Дамјановић, генерал Трифуновић, генерал Благо Ђукановић, лидер Социјалистичке партије, Живко Топаловић, лидер Земљорадничке партије, Милан Гавриловић, лидер Самосталне демократске, Адам Прибичевић, црногорски митрополит, доктор Јоаникије Липовац и Јован Ђоновић, маркантна црногорска политичка личност, којег су, две познате светске политичке личности, Кемал Ататурк и Џарл Де Гол, поздрављали са ријечима: „Наш драги пријатељу Јоване". Четничком покрету пришао је и син војводе Путника, и син војводе Мишића, и син војводе Јанка Вукотића. А сада, да видимо, ко је из „српске средине" пошао са Јосипом Титом? Ту је неки Леко, Крцун, Ђидо, Кика и Цана, чија имена звуче као креатуре из Дизнијевих филмова.

Господин Церовић стално понавља, да је половином 1942. године владао „незапамћени терор" и „велика страдања" партизана и њихових симпатизера, на читавој територији Црне Горе. Он није ни једном речју покушао да објасни шта је проузороковало ова „страдања". Средином 1942. године, херцеговачке усташе убили су сто педесет Срба и све их бацила у Коритску јаму, која се налази поред пута између Гацка и Билеће. У исто вријеме, чуло се, да и црногорски комунисти ноћу од-

СВЕДОЧЕЊА ТО НИ ТУРЦИ НИСУ РАДИЛИ

**Доведени смо 16. маја 1945.
до обале Камничке Бистрице
где су нас дочекали партизани
и устремили се на нас као
дивље звери, наоружани
аутоматским пушкама, кољем
и маљевима...**

воде бивше југословенске официре, свештенике и учитеље, те да их убијају или живе бацају у планинске јаме и бездане. Ово су одмах потврдили чобани, који су први саопштили, да су из неких јама по неколико дана чули људске јауке и запомагања. Касније, ови злочини и терор, постали су свакидања појава, па су осилени партизани почели јавно да објављују имена убијених „петоколонаша". Да би што боље заплашили народ, лешеве многих жртава били су остављени поред путева, са натписом: „Ко га сахрани биће убијен". У току ноћи, дивље звери и сеоски пси, раскубали су лешеве ових несрећника, док на земљи не би остала гомила костију. Овако је завршио мој познаник, Милован Пајовић, из села Главница, код Даниловграда.

СУЛУДИ САВА КОВАЧЕВИЋ

Што се више терор повећава, то се у народу још више будила мржња и осветничка страст. Сву Црну Гору, уједињавао је шапат: „Ово ни Турци нијесу радили, ово ни Турци нијесу радили". У оваквој напетој атмосфери, мјесеца фебруара, 1942. године, стигао је у село Виноће са двије стотине „пролетера" сулуди Сава Ковачевић, да убије пуковника Баја Станишића и тридесетак његових рођака, који су га даноноћно са оружјем пратили и чували. Први пуцњи у село Виноће, био је моменат када је црногорски народ објавио рат комунистима и партизанима. После страшног пораза код села Виноћа, као ланчана реакција, низали су се порази партизана, у Загараџу, Команима, Чеву, Пјешивцима, Жупи, Грахову и Шавнику, па напослетку бјекство црногорских партизана у правцу Босне. Овај „незапамћени терор", како га назива господин Церовић, био је пресуда и казна изречена од стране црногорског народа, због тешких злочина што су партизани починили по Црној Гори. У овом чланку господин Церовић навео је двадесетак имена које он назива „жртве чет-

ничког терора". Када би ми овај лист дозволио простор, ја бих морао да наведем стотине имена жртава „комунистичког терора". Али, сматрам, да ће бити боље документовано, ако читаоце „Српске речи", заинтересоване новинаре или историчаре, упутим да пронађу неколико свесака, штампаних на Цетињу 1943. године, а које носе наслов: „Пакао или комунизам у Црној Гори". У овим свескама, постоје стотине имена жртава комунистичког терора, а и један велики број фотографија, где се виде лешеве са разлупаном лобањом, распореним стомаком или одсјеченом руком.

КРВАВИ ПУТ ЦРНОГОРСКИХ ПАРТИЗАНА

Злодјелни и крвави пут црногорских партизана, није се само кретао по Црној Гори. Он се продужио до Београда, а при крају рата, и до Словеније. Маја мјесеца, 1945. године, био сам у Камнику заробљеник црногорских партизана. У неколико заробљеничких логора, под контролом црногорских партизана, било је смештено једанаест хиљада црногорско-херцеговачких четника. Пеко Дајчевић, Саво Бурић, Јово Капичић, комесар Раичевић и комесар Богдан Перовић, одмах су у околини Зиданог моста, Похорја и Камника организовали људске кланице, где су пуни мјесец дана довођени везани и изнемогли људи. Овде су сви били поубијаним, са садистичким методама, на којима би им Химлер, Ајхмана или Бериа, могли позавидети. Некима су маљевима разбијане лобање, многи после једног удара ножем, живи гурнути у провалије пуне лешева, а неке утјеривали у неке подземне рупе, па онда са експлозивом улаз затрпавали. На овакав начин, негде у околини Камника, убијен је и мој отац, учитељ Милутин Радојичић и стотине наших комшија, пријатеља и познаника.

Шеснаестог маја, 1945. године, са једном групом од 65 до 70 заробљеника, доведен сам до обале Камниске Бистрице. Ту нас је дочекало око двије стотине црногорских партизана. Као дивље звери, као неки афрички дивљаци, наоружа аутоматским пушкама, кољем и маљевима, устремили су се на ове болесне и изнемогле људе. У том моменту, и ако сам био болестан од тифуса, Бог ми је подарио надчовечанску снагу. Савладао сам партизана, који је покушавао да ми веже руке, и скочио у воду Камниске Бистрице. Ментално, загрмело је десетак аутомата, али ипак, успео сам да се дохватим густе борове шуме. Нека већа сила, сачувала је једног сведока, да ово каже српском народу и српској историји.

Да је све наведено истина, овјеравам са мојим потписом и изражавам спремност да ово поновим пред српским народом, српском историјом или неком правном уставом.

**Бошко Радојичић
Кливленд, Охајо**

ИСТИНА ЈЕ У НАРОДНОМ ПАМЋЕЊУ

Велики четвртак августа 1942. био је најтрагичнији дан српског народа у селима Босанског Грахова

Као политички емигрант већ 45 година интересујем се и будно пратим шта се збива у нашој отаџбини.

Џењена „СРПСКА РЕЧ“ је у неколико њених последњих бројева објавила велики број српских невиних жртава под насловом „Црвени терор“ да се обелодани шта су радили комунистичка „невинашца“ у другом светском рату. Они своја злочина прикривају већ 45 година, истовремено клеветајући нас Дражиновце. Уредништву „СРПСКА РЕЧ“ дугујемо много захвалности због објављивања истине о црвенима надајући се да ће истрајати у тим настојањима.

У прилог томе шаљем Вам и овај допис са веродостојним подацима.

Изнећу у најкраћим цртама један случај из другог светског рата који ми је лично познат који се догодио у мом селу. То је село **Пеуље код Босанског Грахова**, које је пре рата бројало више од 200 домаћинстава. У свеопштем народном устанку 26. јула 1941. године, сво способно становништво села дигло се на устанак и одбрану српског живља од усташког терора. Пеуље (које су у саставу црнолушке општине) су у ратним данима имали и свог храброг вођу **Марка Ћућуза** који данас живи

у Чикагу.

У селу Пеуљима било је много тешких догађаја, али један догађај у августу 1942. год. био је најтежи и најцрњи. Једног дана ушли су у село партизани који су били претежно Хрвати-приморци, а било је нешто и наших комшија из околних места. У Доњим Пеуљима са великом дрскошћу и псовком истерали су сав народ из куће. Било је ту и доста жена које су биле пред порођајем. Све су их истерали на оближњу ливаду звану Блештића орајак. Ту су их окружили са пушкама и митраљезима. И док је јадни народ у тим часовима стрепио бојећи се да их не побију, једна група партизана је пљачкала све што су нашли од хране и стоке у селу и околини. Све што нису могли ухватити, као кокошке на пример, убили су из пушке.

Када су кренули из села извојили су из масе народа и повели са собом следећа лица: **Вују Ј. Балаћа, Саву Н. Балаћа, Душана Ј. Балаћа** (стар 17 година), **Илију Галића-Кнеза, Душана Р. Галића, Шпиру И. Галића, Пану Галића, Симу Галића, Бранка Р. Галића, Душана Г. Галића, Буку В. Балаћ** (мајку од једног синчића). Све њих су одвели у село Тичево и тамо дивљачки побили, а опљачкану храну и стоку на Тичеву појели. Чак и пси који су отишли за опљачканом стоком нису се никад вратили у село. Остали народ су пустили кућама где је настао лелек за одведеном родбином и комшијама. Осим тога за њих је тада био и велики проблем како преживети

пошто су остали без хране и стоке.

У каснијим и ранијим ратним данима, пре и после овог догађаја партизани су из села Пеуља побили још цивила од којих могу набројати следеће: **Ђуро Галић, Милош Галић, Петар-Пешо Шормаз** (све тројица убијени на Ражњевића главици) **Никола-Нико Иванковић** (убијен у Боравачи), **Јово Трифуновић** (младић отеран од говеда и убијен на Црном врху), **Саво Шормаз** (убијен на пољу у Пеуљима), **Раде Балаћ** (убијен у Билибијиној долини) **Бранко Балаћ** (убијен у Малешевцима), **Милош Гашић, Васо Карагић** и његова жена **Милица** затворени са троје деце и тучени те су обоје доцније умрли од последица). **Анђа Шормаз**, мајка двоје мале деце, убијена у Пеуљама од партизана 1943. год.

Осим убијених жртава било је у Пеуљима и оних који су после рата лажно оптужени и одлежали на робији као што су: **Бошко Ћућуз** (одлежао у затвору у Стоцу 12 година), **Раде-Рано Ћућуз** (био у затвору 8 година) а његова жена **Милица** била је тучена и од последица умрла.

То је био мој прилог да се обелодани шта су све радили та црвена „невинашца“ који себе називају народним ослободиоцима, а уједно и одговор свима осталима који не бирајући начин и средства клевету равнороске борце и Покрет генерала Драже Михаиловића.

**Дмитар ГАШИЋ
Лондон**

КОМАНДАНТ ВУЛЕ БИО АНТИФАШИСТА

У Вашем џењеном листу број 22 од 4. јуна 1991. године, на страни 71. објавили сте писмо госпође Викторије Стојадиновић, у коме Вас моли да јој помогнете да сазна истину о свом несталом брату Вукашину Петковићу, који је био командант прве ресавске четничке бригаде у покрету отпора генерала Драже Михаиловића. На жалост госпођи Стојадиновић, не могу да помогнем, јер не знам ништа о судбини њеног брата.

Међутим, разлог овог мог писма је следећи:

Као дечак од 14 година, био сам принуђен, да због савезничког бомбардовања Београда, априла месеца 1944. године, заједно са најужим члановима моје женске фамилије (мушки чланови породице били су у немачком заробљеништву или на принудном раду у Борском руднику), избегнем у Свилајнац.

У овом, иначе лепом и у оно време богатом градићу, провео сам 6-7 месеци. Овде сам имао прилике да са старијим мештанима Свилајнца присуствујем зборовима на којима је говорио четнички војвода Вукашин Петковић.

Иако је од тог времена прошло 47 година, остао ми је у сећању његов лик који сам одмах препознао на слици коју сте објавили у Вашем листу.

Био је то изразито леп и маркантан човек,

често обучен у плаву авијатичарску униформу. Његови говори које је држао у шумама ван Свилајнца, били су изразито антифашистички и мада то парадоксално звучи били су истовремено и антикомунистички.

Говорио је о скором доласку Црвене армије у Србију коју ће ресавски четнички одред дочекати као пријатељску и ослободилачку армију.

Био је патриота, храбар и одважан човек, у шта сам се и сам лично уверио из догађаја који ћу вам сада описати.

Наиме, једна моторизована немачка колона, која се, да би избегла опкољавање враћала из Грчке, желела је да преко Жабара (место недалеко од Свилајнца), пређе преко моста и упути се даље у свом правцу.

Међутим, по наређењу команданта Вукашина Петковића, кога ја памтим иначе по називу „Командант Вуле“, срушен је мост код Жабара, па је немачка моторизована колона била принуђена да се врати према Свилајнцу. При уласку Немаца у Свилајнац, у делу који се по мом сећању звао „Велика“ или евентуално „Мала вага“, командант Вуле је са својим четницима жестоко напао Немце и практично уништио ову моторизовану немачку колону.

Том приликом сам ја са пуно среће и у последњем моменту, успео да избегнем овај

ватрени обруч.

Као одмазда, за овај четнички напад, Немци су после петнаест дана, авионима, бомбардовали центар Свилајнца и то око 8 увече, када је било највише младих људи на корзоу — шеталишту, при чему је погинуо велики број грађана Свилајнца, а међу њима и доста избеглица из Босне, који су се у Свилајнац склонили од усташког терора.

Сви наводи из овог мог писма, које пишем по сећању после много година, могу се проверити у Свилајнцу код званичних органа, као и код грађана Свилајнца који овај догађај свакако памте.

На крају, желим да истакнем да је сврха овог мог писма да се укаже на чињеницу да је и међу четницима Драже Михаиловића био знатан број људи, који су били искрени родољуби, патриоте и антифашисти, који су чак и непосредно пре ослобођења земље водили рат са немачким окупатором.

Зато, мене као и многе српске грађане, дубоко врећа често поређење и „такозване симетрије“ старе бољшевичке власти између четничког покрета Драже Михаиловића и фашистичког усташког покрета.

С поштовањем, Ваш повремен читалац,
**Радисаје Ћурђић
Љубе Вучковића 1
Београд**

„У ГРУДИМА ПОНОС НЕ МОГУ ДА САКРИЈЕМ“
Будите и Ви поносни СРБИЈОМ УЗ КАСЕТУ
„ВОСТАНИ СЕРБИЈЕ“ ЉУБЕ МАНАСИЈЕВИЋА

КАСЕТА САДРЖИ 7 ПЕСАМА:
ВОСТАНИ СЕРБИЈЕ — предлог за
 химну Србије
НЕБО ЈЕ ВИСОКО СРБИЈО
СА КОСОВА ЗОРА СВИЋЕ
ЛЕТИ, ЛЕТИ ГОЛУБИЦЕ
ЗА СРБИЈУ И СЛОБОДУ
МИЛИЋ И СРБИЈА У ШЉИВИКУ
АВЕ СЕРБИЈА

Музику компоновао и пева
ЉУБА МАНАСИЈЕВИЋ

Назовите 011/427-980
 или поручите на адресу **ЉУБА**
МАНАСИЈЕВИЋ ул. Рада Немања 56 а
 11000 Београд
 КК

Фото-монографија
 коју ћете показивати унуцима

Први пут у продаји је књига која у целости приказује ток и начин суђења Дражи Михаиловићу – Чичи под насловом

НЕ ОСЕЋАМ СЕ КРИВИМ

У књизи **НЕ ОСЕЋАМ СЕ КРИВИМ** први пут се интегрално објављују стенографске белешке са суђења stoleћа – Дражи Михаиловићу. Први пут после 44 године јавности је доступно све што је и како је речено на овом процесу који је трајао тридесет дана јуна и јула 1946. године и на коме је Михаиловић осуђен на смрт стрељањем.

Читаоцима се пружа прилика да сазнају све о настанку, развоју и краху четничког покрета, онако како га је видео његов творац и неприкосновени вођа.

Како је суђено човеку који је први повео герилски рат против фашистичког окупатора и који је за те заслуге постхумно одликован највишим америчким одликовањем. Да ли је овај процес монтиран просудите сами.

Осам стотина страна великог формата са богатом фотодокументацијом, тврд повез, корице у колору.

Ексклузивно право продаје **ИКА ПРОМЕТЕЈ**, 21000 Нови Сад, Бориса Кидрича 11, тел.: 021/613-397, 362-895. Цена књиге је **2.100,00**. Могућност плаћања у 4 рате. За плаћање одједном цена **1.260,00** динара. Сачекајте наше уплатнице или поручите књигу поузећем!

Код куповине на отплату прва рата се плаћа приликом преузимања књиге, поузећем.

ИСПОРУКА ОДМАХ!

ПОРУЧБЕНИЦА

Неопозиво поручујем књигу: **НЕ ОСЕЋАМ СЕ КРИВИМ** по цени од: _____

(Име, презиме, број личне карте)

(Место, адреса, поштански број)

НОВО!
ФОТО — МОНОГРАФИЈА

„9. МАРТ 1991“.

КУПИТЕ СВЕДОЧЕЊЕ О ИСТОРИЈИ ЧИЈИ СТЕ СВЕДОК И ВИ БИЛИ!

Аутори: МИЛОШ ВАСИЋ и КАМЕНКО ПАЈИЋ

„Генерације које у себи не носе овакаве беле-ге мораће се задовољити породичним албумима.“

В ЂУРИЋС (Политика 22. јун 1991.)

„Ово је књига која говори о карактеру једног народ и једне власти. Њу су својим објективним направљени људи који се баве једним од најопаснијих професија, посебно у Југославији, људи који су 9. марта храбро и одважно обавили свој посао.“

(Борба 20. јун 1991.)

... преглед је потпунији квалитетнији и прегледнији него било који од досада објављених.

... Читаоцу се препушта највећи део закључивања, стављајући га пред грађевину тврдох чиниеница и отварајући му врата кључем чисте хронологије.“

Лазар Стојановић у рецензији
 фото-монографије „9. март 1991.“

Аутори су консеквентно водили рачуна да обухвате сва релевантна збивања од 9.-14. марта, успели су да окупне изненађујуће велики број радова фото-репортера и да захваљујући томе представе све стране које су учествовале у овом збивањима.

И на крају – незамењиво, оно што препоручује ову књигу је и то што ће она бити непристрасан сведок и када свакоме од нас буде упућено оно неумитно питање: „А ви, где сте тада били мама, тата?“

Ангелина Марковић у рецензији
 фото-монографије „9. март 1991.“

Фото-монографија садржи 256 фотографија, 53 фото-репортера редакција: ТАНЈУГ, УЧ РНО-ТО ТЕАМ, Политике, Политике Експрес, Илустроване Политике, Интервјуа, Политике на енглеском, Борбе, Вечерњих Новости, Вечерњег листа, Слободне Далмације, Нарпа, Магварг Сео... уз текст Милоша Васића на 150 страна великог формата 24 x 34 цм. у најфинијој офсет штрампи.

Књигу можете купити по цени од 495 динара у овлашћеним продајницама:

БЕОГРАД

Средња галерија СКЦ-а, М. Тита 48

Књижара БАТА, М. Тита 50

НИШ

HAPPY HOUSE, Јосипа Панчића 4

Књигу можете поручити директно од издавача:

КАМЕНКО

П.Ф.А. 6

11253 Сремчица

Овим неопозиво наручујем _____ примерак-а фото-монографије „9. март 1991.“ по цени од 495 динара што укључује износу _____ динара.

Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Пош. број и место: _____

или на телефоне 011 681-144, 864-209

У цену је урачуната поштарина. За иностранство књигу можете набавити по цени од 50 DEM.

НАСТАВАК СА СТР. 6

Поједине поруке мајки биле су: „Нећемо рат, нећемо крвопролиће. Недамо нашу децу да гину за фотеље и функције. Политичари, уразумите се. Договорите се. Ако не можете сиђите с' власти. Покажите нам границе. Хоћемо да нашој деци командују српски официри. Хоћемо Српску војску. Послушајте разум народа у чије име одлучујете. Нисмо рађали синове да нам улудо гину“. итд. најалост наш митинг нико од одговорних људи у Лозници није удостојио. Кажу, на седницама су. После митинга крећемо сви у општину. Истина председник општине био је на седници. Труд се да нам објасни колико може и зна. Убеђује нас да наши синови сигурно неће ићи даље. Али сутра, сутра већ свиће нови дан.

Куда и ко води нашу децу? Кажу у Дервенту. Јесу ли тамо границе Србије? Јели то Југославија? За кога ратујемо? С'ким се боримо? Никакво званично саопштење.

Мајке излазе да спасу синове, да спасу српску нејач, препуштена самој себи.

Влада хаос, долазе аутобуси „Лозница-превоз“ да возе нашу децу заједно са милицијом и без лекова. Добили су муницију различитог калибра, топове деда Јеремије, камионе који се пале на гурање и неисправне радио станице и то после 4 дана нередовног војничког живота. Па молим вас Војводи Шешељу јели то подметнути или стварни страх.

Ми мајке из Лознице поручујемо да се све ово одигра без икаквих политичких обележја. Ако немоћан парламент прозива опозицију, ми смо за истину. Можда је грешка што се захтеви опозиције и народа подударују.

Нису наши синови дезертери, мајчино срце осећа кад јој је дете у опасности.

Војвода Шешељу и ви имате сина. И ваша мајка стално плаче... (из интервјуа са вама у „Погледима“) Немојте мржњом противника да мерите своју снагу. Дали заиста говорите онако како осећате. Све што поштено мисли, жели промену... Јасно је ко нам децу води у рат. Усуђујемо се да вам поручимо: „Ко с' ђаволом тикве сади о главу му се лупају“.

Ваш напад на СПО у парламенту доводи нас у сумњу да помислимо: да сте заиста способни да кољете зарђали кашикама.

Из тих разлога не стављамо своје потписе.

Зар ћете заиста страхом владати?
Лозничке мајке

МУКЕ С ОЦЕМ

Поштовани Господине Вуче,
Не знам шта да радим са својим оцем. Он је „Слобин човек“. За њега Ви сте већи непријатељ Србије него Туђман и његова компанија. Он Вас не може очима да види. Дан очи 9. 3. г. Комненић и оне жене из неког Покрета били су гости Радија Б 92. Тема емисије су били захтеви опозиције. Кад је мој отац чуо да опозиција само жели оставке оних са ТВ-а рекао је: „...па добро ако хоће само то, онда је у реду“ кад сам му после емисије рекла да г. Комненић из СПО-а одмах је додао: „Ма ипак ће они да руше власт и Слободана“.

Чим вас види на ТВ-у он мења програм. Чим чује да неко негде на неком скупу виче

„Сви, сви“, он одмах констатује: „Ово су Драшковићи“. Кад види некога са дигнута три прста (чак и оне војнике који су се вратили из Словеније) он закључује да су то „Букови“.

Покушавам да му објасним зашто се Ви борите али се сваки наш разговор завршава свађом. Увек он буде задњи „Док сам ја газда у овој кући, има да буде по мом. Ја сам старији“. За њега Ви желите власт. Нормално да желите власт. Сваки човек жели власт. Свако, кад постане „неко и нешто“ прво себи обезбеди нови ауто, нову кућу, па онда размишља о радницима. Ја знам да Ви нисте такви, али то не могу да му објасним. Једном је рекао, пре избора, да би можда и гласао за Вас да немате дугу косу и браду.

Пре неки дан сам прочитала мисао једног дечка од 16 год. „...Не знам како је то ћутати 50 год. али и ових мојих 16 је много...“

Имам 22 год. и мука ми је од комуниста. Желела бих да опозиција дође на власт.

Опростите ми, што су ми мисли неповезане. Јако сам узрујана. Вечерас сам се опет посвађала са оцем због Вас. Није ми криво. Ја верујем Вама и ником више. И нико не може да ме убеди да је Вук Драшковић непријатељ Србије. Непријатељи су они који су већ 50 год. на власти у Србији. Пре комунисти сад социјалисти, исто с... друго паковање.

Г. Вуче ја верујем само Вама. Истрајте у борби да ове скинемо са власти. Ми млади смо уз Вас. Младост Србије је уз Вас. Будућност Србије је на Вама.

Вама г. Вуче народ верује јер Ви говорите онако као народ мисли. Човек сте који је у време док су „велики Срби“ били у мишијим рупама, писао и мислио слободно, сигурно, подносио велику личну жртву.

Пуно поздрава од
двадесетдвогодишњакње
Пожешка 67

П. С. Реците Вашим (и нашим) посланицима да изађу из Скупштине. Тамо више не вређају седети.

ДРЖАВА КАО ПУЖ

Д а нам је све у овој несрећној држави Србији споро и трапаво потврђују догађаји који су нам се дешавали, који нам се дешавају и који ће нам се дешавати.

Навешћу пример који најбоље показује брзину власти у овој нашој несрећној Србији, несрећној јер њом још увек управљају болшевици од председника општине до председника државе Слободана Милошевића.

Друштвено предузеће „Прогрес“ из Медвеђе, ускоро Деоничарско друштво, поднело је захтев бр. 231/90 од 28. 3. 1990. године, за утврђивање заузећа наше имовине. Надлежни ни до данас нису изашли на лице места. Пуних 15 месеци, тачније 463 дана. Да ли ће и кад изаћи? Треба ли да нас чуди? Не. Општина је социјалистичка а воде је бивши комунисти. Претпостављам да ће рећи да је не излазак надлежних оправдан. Текст захтева је преобиман, 103 речи, вероватно да још нису стигли да га прочитају. Наде нису изгубљене, има времена па нек прође још колико је прошло, они ће то завршити. Брзином пуца стигли ће они.

Живко Кулић (не)народни посланик СПС-а, узурпирао је зграду ДПО. Па тако му је урадио и вођа Слободан Милошевић. Једно време је издавао под закуп па му је партнер-закупац притваран а велики послови стали. Зграда од 200 м² припала је двопрсташу Слободана Милошевића, опозиција је добила улици по дужини и ширини.

Председник извршног савета СО Медвеђа Десимир Мишовић „Велики“ Србин који ме је истерао из фабрике „Нитекс“ у Медвеђи, (тада је тамо био директор) када сам сакупљао потписе за пружање подршке угроженом српском народу на Косову и Метохији. Он Десимир Мишовић слуга комуниста и социјалиста сада је слуга Живка Кулића.

Председник општине Мирослав Анђелић нема снаге да нареди и учини било шта. Пролази тако из разлога што је био противкандидат болшевику Живку Кулићу, који је у Медвеђи на изборима добио хиљаду и кусур гласова. У Скупштини Србије представља општину Медвеђа захваљујући општини Бојник. Изгласали су га где не живи и где га не познају. Његов противкандидат у својој средини имао је 5-6 пута више гласова.

Стање у привреди општине је катастрофално. „Задругар“, Рудник „Леце“, „Термовент“, „Нитекс“, РХ центар „Сијаринска Бања“, „Будућност“, неки су отпустили раднике, неки месецима ништа не примају а неки примају социјалистичку валуту (потврду) да се прехране. По угледу на Гадафија новац им не треба. Све су те фирме водили или воде болшевици, они су били подобни. Како је која опљачкана, незнањем упропаштена или нерадом сатрвена они су одлазили на нове дужности, комитети, СИЗ-ови, фондови, општина или дебеле пензије. Бивши секретар ОКСК у Медвеђи Живојин Павловић сада један из ужег руководства СПС-а, директор Образовног центра „Никола Тесла“ у Медвеђи, недавно је ухаћен како краде струју. А такви лопови, незналице, и нерадници су нас доведе и довели.

На велику нашу срећу, на нашу фирму од пре неку годину нису имали никакав утицај. Ми смо за њих били „Четничка фирма“. На њихову жалост и последња у општини Медвеђа која се некако бори. Наша четничка општа је. Њихове комуњарске пропадоше.

Са њима нема неизвесности. Будућност нам је најдубљи понор. Сваким даном је понор све дубљи, сад је постао без дна.

Комун-социјалисти су довели српски народ у Југославији, који је за Југославију два пута гинуо, да буде слободнији и у земљама против којих је ратовао, него не у Југославији него и у самој Србији. Комун-социјалисти-болшевици они су овај народ српски сатрли и уништили. Време је да се разјуре.

За добробит и срећу Српског народа све институције власти од општине до председника државе Слободана Милошевића идите, ви сте коб овом српском народу, идите ви сте болшевици, ви сте наша највећа несрећа. Идите сами да вас народ не јури. А и то ће брзо учинити. Хоће ако Бог да.

С вером у Бога за Краља и Отаџбину.

Милован Раденковић
Војводе Вука 4
16240 Медвеђа

**ОТВОРЕНО ПИСМО
РАДОМАНУ БОЖОВИЋУ**

**ЈА, ДРУЖЕ
БОЖОВИЋУ, НЕМАМ
РЕЗЕРВНИ ЗАВИЧАЈ...**

Твој успон, друже Божовићу, у антибиро-кратској револуцији и социјалистичкој Србији и није, сада то реално процењујем, случајан. Напротив, одредивши се за Осму, „историјску“ седницу комуниста Србије ти си у војвођанској јогурт-револуцији профитирао. Твој долазак на тле Војводине, а и данас службено изјављујеш да имаш резервни завичај, је, за разлику од мене који сам у та времена прогањан ка „дивља звер“ од војвођанских аутономаша, био са благословом тих истих аутономаша. Онда си, променио заста-ву, и профитирао. Данас, колико знам, имаш пет, угледних, јавних функција: Председник си последње комунистичке владе на овим балканским пространима, члан си парла-мента Србије, председник делегације Србије у већу Република и покрајина Скупштине Југославије, председник посланичке групе вла-дајуће Партије, и председник моћног Одбора за бригу о Србима у дијаспори. Ако је и од те-бе, друже Божовићу, много је!!!

А то веруј ми, и није све. Напротив, тебе је Вожд Србије, овластио да говориш у име вој-вођанског живља, па и оних гардиновачких, доловачких, дубовачких, шимановачких и си-вачких, о свему па и о њиховим животима. Моћан си, друже Божовићу, толико моћан да ти, ни америчка сила, није равна!?!

Сваку твоју реч и изјаву Војвођани слуша-ју, морам то да ти признам, са страхом и зеб-њом. Јер, за разлику, од тебе они немају, а и не треба им, резервни завичај. Они су на ове панонске просторе стигли у нека друга вре-мена, без посредништва одбора и министар-ства за народ у дијаспори, и овде су стекли и углед и завичај. (Ти си за разлику од тих час-них људи овде, на тлу равнице, стекао углед али не и — завичај. И данас си спреман, да када те Вожд Србије буде позвао да засту-паш интересе јединствене, Велике Србије, напустиш заувек, а усто и заборавиш, свој бо-равак у Војводини).

За разлику од тебе ја то не могу. Ту, у вој-вођанској равници, сам и порески обвезник. Ту су, у различитим градовима и селима, по-чев од Србобрана, сахрањивани моји преци (Знам за дванаест генерација, наравно, пре мене Дебељачки...) и овде су, мукотрпним радом, и великим одрицањима, стицали и уг-лед и капитал. Војводина је мој завичај, дру-же Божовићу, и ја се тог завичаја не могу да одрекнем. А држава ми је Србија, али не са тобом друже Божовићу као са „војвођан-ским“ народом већ са неким Гардиновачким, оним ко, такође, нема и резервни завичај.

Ти друже Божовићу, обилазиш градове и села и оснивао различита удружења људи са резервним завичајем а ми, који смо и са српским патријархом Арсенијем Чарнојеви-ћем, стигли овде забезекнуто то посматрамо. Веровали смо, друже Божовићу, да су

људи који су, са идеолошким или сваким дру-гим предзнацима, дошли на ове просторе од-лучили да војвођанску равницу прихвате за трајан и сталан завичај. Сада смо, вођо по-сланичке групе у српском парламенту, у диле-ми. Мотиви, твог и таквих какав си ти, долас-ка су, и за нас, дискутабилни. Јер, сваким се даном све више уверавамо да ти и није мно-го стало до Војводине, већ до положаја и власти...

Твоји ратови, друже Божовићу, са војво-ђанским гласилима су, јер си остао комунист, и разумљиви али ратови које сада водиш са већином становника Војводине су велики по-литички промашај... (Предлажем ти стога, друже Божовићу, да у слободним часовима, а имаш их надом се и поред оволиког броја јавних функција прочиташ роман Младена Маркова „Смутно време“ да би, и солствени положај, данас на овим војвођанским про-сторима, утврдио...)

Знам да ћеш ме, друже Божовићу, због помињања Младена Маркова, прогласити за присталицу Српског покрета Обнове. А то ми, веруј ми посланиче, не смета. Верујем да је овај покрет данас, и у догледно време једина демократска снага која Србији и српском на-роду, може да донесе бољитак...

И за сам крај, мог личног обраћања теби, желим да ти поручим. Пошто већ имаш соп-ствени завичај остави нас, пречанске Србе како их погрдно називаш, да са осталим на-родима који живе у Војводини (А да не забора-вим друже Божовићу те комшијски соли-дарне односе са Мађарима, Русинима, Сло-вацима и Румунима градили су моји а не твоји преци) изграђујемо демократске односе у Србији, па и шире, у држави за коју ће се, као заједничку државу, опредељивати други ју-гословенски народи.

И немој много да бринеш, о евентуалним сепаратизмима и сецесионизмима, друже Божовићу после твог одласка. Јер, пречан-ски Срби, своју егзистенцију везују за демо-кратску, а не комунистичку, Србију и за парла-ментарни систем у коме, бар за краћи вре-менски период, није најодлучнија Осма сед-ница и Антибиро-кратска револуција...

Са поштовањем војвођански либерал
Јован ДЕБЕЉАЧКИ

**ОТВОРЕНО ПИСМО
СМИЉИ АВРАМОВ,
ПРОФЕСОРКИ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
У БЕОГРАДУ**

Поштована госпођо, обраћамо Вам се као Ваши бивши студенти, као људи у чијем сте очима оличење једног аутори-тета, једног професора достојанственог држања, оштрог пера и мудре речи. Били сте узор свима нама који смо сањали о блиставој будућности после дипломе и тражењу оне не-ухватљиве ствари коју многи називају прав-дом...

Због тога, морамо Вам казати да смо би-

ли запрепашћени када смо сазнали да сте се ставили у службу политике, тачније у службу СПС-а и Слободана Милошевића, у службу једног пропалог и превазиђеног света који собом носи само безнађе и очај, У службу последње комунистичке државе у свету.

Где Вам је памет, госпођо Аврамов, кад сте дозволили да Вама управљају гори од Вас?

Где Вам је достојанство госпођо Авра-мов када сте се спустили на тако ниске гране као што је Војислав Шешељ и „политика“ коју он води? Где Вам је култура, кад подржавате њихова крвопролића, претње, њихове тоталитаристичке идеје?

Где Вам је образ госпођо Аврамов када мислите да студенти подржавају и верују у њихов сулуди национализам, мржњу и при-митивизам? Зар мислите да ми нигде не иде-мо, да не знамо ништа осим онога што нас Ви и Вама слични учите?

Каква сте Ви то жена, мајка, какав сте Ви то просветни радник кад свесно обмањујете те невинне младе људе и гурате их у све већи понор?

Да ли ћете сутра СВОЈЕ УНУКЕ, уместо у уједињену Европу слати да кољу Хрвате гвоз-деним кашикама?

Да ли заиста верујете у све то или је у пи-тању само Ваш лични интерес? Сетите се са-мо дана проведених у чувеној „петици“ и сту-дентских широм отворених очију којима Вас помно и радознано прате, којима упијају сва-ку Вашу реч. Сетите се тога и признајте себи да ни један интерес није вредан тако страшне жртве; јер, госпођо Аврамов, ВИ У ТЕ ОЧИ ВИШЕ НЕ МОЖЕТЕ ПОГЛЕДАТИ МИРНЕ САВЕСТИ И ЧИСТА СРЦА!

Ускоро ће започети ноћни кошмари из којих ћете се будити у јези, окупани знојем хладног страха. У њима ћете чути тихи али снажни ша-пат преварених младих душа: „Варалицо, ла-гала си, лагала, лагала...“

С обзиром да сте некад били врсни позна-валац међународног права и бројних конвен-ција УН, саветујемо Вам да мало освежите памћење и да прелистате макар своје убје-женике, не би ли Вас њихове мудре речи врати-ли на прави пут. Јер, и поред тога што смо ду-боко разочарани својом омљеном профе-сорком и њеним политичарењем, искрено се надамо њеном и општем духовном препоро-ду.

Оканите се зато, драга госпођо, господара таме и вратите се Вашим књигама, науци и унуцима. НЕ ЧИНИТЕ ИМ ВИШЕ ЗЛА. У про-тивном, судиће Вам управо они — Ваша САВЕСТ, Ваша МИСАО, Ваша ИС-ТОРИЈА...

С поштовањем,
**Бранко Вогишић,
Живојин Ерић,
Дана Живановић,
Јован Ђорђе Русов и
Феодор Иччевић,**
бивши студенти Правног факултета

**„ХУМАНИ“
СТРИКОВИЋ**

Највећа ТРАГЕДИЈА (било ког Народа), су ПОЛТРОНИ, јер, од свих других ску-пина, они су најбројнији (рекао је Меша

Селимовић, они су Издајце свога Народа), а тиме су и највеће ЗЛО, које није могуће искористити..... Друга по реду, трагедија Народа су „Велике“ Вође, који „ЗАКОНИТО“ проистичу из већ поменуте категорије људи, стога су наш ИЗБОР, а не Судбина...

Трећа Трагедија су наши ГЛАСАЧИ, где имамо (према грубој подели), ШИЊАРЦИЈЕ и оне друге, који никад не знају шта раде и зашто то раде. „Зачарани круг“ из кога деценијама не излазимо, то потврђује.

Оправдано бих кренула од наших Стриковића, па затим од неартикулисаних Бојовића, циничних Лабана, Др Марковића, инфантилних Прља и непојмљивих Шешеља..... Но, Стриковићима (којих у Скупштини Србије има превише), се никако не може опростити ГМИЗАЊЕ, то више, што се бава „ЛЕЧЕЊЕМ“ људских ДУША. Неко се ваљда нашао (у једном од Часописа), да Шешеља треба упутити на лечењу код „Др „Господина“ Стриковића. Мени лично, није јасна, та Иронична „Судбине“, ко би кога (у овом случају), требао лечити.....

Др „Господин Стриковић“ (и сви наши Стриковићи), добро познаје функционисање Унутрашњих и Спољних Фактора „ЕГА“, па би било пожељно, а и поштено, да се определи за изабрану Струку (у којој се увек мало зна, у односу на потребе), са којом не иде политичко „Гробарење“. Може се веровати, да „Господин“ Стриковић мисли, како Бели мантил све покрива и прикрива, али није тако, време и радње откривају сва карактерна обележја. Још више је симптоматично, што „Господину“ Стриковићу није потребно путем тако ниских удараца својем Народе, остваривати личне и породичне бенефиције, већ то може постићи медицинским стручним радом, када се већ тако представља.

Народ пуно лакше подноси (ма како му било), декларисане друштвене Штеточине, него лажне и „ТРУЛЕ“ даваоце „Социјалних наслеђа“..... то су махом наши кумровачки „Универзалци“ који ће нас полако и засигурно, Ментално и Материјално докрајчити. Посебно ваља нагласити, да нам се после БРОЗА, није могло ништа језивије догодити, него што нас поново, у тоталан ПОНОР води наш изнедрени „БРОЗ“. Феноменално је, како том „уваженом“ „Великом ВОЂИ, није, баш ни мало непријатно, при „сејању“ толиких количина лажи, својом тужном, ојађеном, неспособном и „избезумљеном“ Народе. Тај бољшевичко комунистичко — социјалистички Вођа, без „грама“ људског морала (преко својих плаћеника и лично), директно сипа „прашину“ у очи, читавим својим окружењима, уз неописива обележја нарцизма, Себичности, силовитости и ЗЛОЧИНСТВА.....

Немилосрдно и увезбано наш „велики“ Вођа, своје ислужене „Социјалне бициклите“ смењује, који по неминовности, најзад одлазе у људску и историјску корпу за отпатке“.

Наши „Берије“ мисле, како су баш они, савршени „новатори друштвенога ЗЛА, те да могу континуирано радити шта раде без последица.

ЈА МОЛИМ нашег „Великог“ ВОЂУ, да нам мало конкретније објасни, шта је то „Социјална правда“, наравно, по његовој мери. Да ли су то можда Националне пензије, посебан закон о продаји туђих и отетих станова и

вила, Народне кухиње, на чијим јаслама социјалистички „срећници“ вегетирају, чепркање грађанства по контејнерима, бенефицирано пензионисање наших „социјалиста, незаконито одузимање од пензија, високе камате и порези, „зајемчени“ лични доходи радника на принципима „тржишне привреде, превисоки лични доходи, свих оних, који то примају, по основу УНИШТЕЊА Нације, упад у примарну емисију, очување и неговање свих видова злочинства и ПОМОРА на путевима незаборављеног и хваљеног БРОЗА, који нас је за вјек и вјекове завио у ЦРНО.

Посебну причу чини „Народна војска“, на велико „опевани“ једини интегративни фактор за очување Југославије и МИРА. То није народна војска, то су само југословенски Кадифевићи, чији је једини задатак, да уз нечувено лагодан живот, чувају „Столицу“ „Великог“ ВОЂЕ.

Ко би још могао их гледати и слушати, без великог оштећења менталног здравља, то више, што не знају ни прочитати, оно што су им други написали, па то је СТРАВИЧНО. Можда би само Достојевски, усвоје направити анамнестички снимак за нешег „великог“ ВОЂУ и његову неугасиву „ЖЕЂ“ за деструкцијама.....

Индикатор наше ПАМЕТИ и добронамерности за избављење (у најновије време), је и број гласова у мученичкој радничкој Раковици, које је добио, најординарнији ВОЂИН Силеџија, „Господин“ Шешељ, а у Скупштину је ушао и улази као БИК у Арену. Па то је невероватно, кога су радници себи изабрали. Остаје једино, да се питамо, ко нам то, уопште може помоћи, после свега што се догодило, радници опет бирају своје ЦЕЛАТЕ. За веровати је, да ЗЕЦ у том грму лежи.....

Прошао је, и последњи час, за бацање „Појаса“ за спашавање, а он би се једино, могао реализовати изласком на улицу, свих живих људских бића са прозвиком „ВЕЛИКОГ ВОЂЕ“ и његових следбеника, да одмах и неопозиво силазе са политичке и друштвене сцене, ради елементарног спашавања, свих поштених становника наше земље. На улици, не само масовно гладовати, него и умријети, док не оду, сви они, који су овај народ понизили и газили у БАЛАТО.

Морам на крају рећи, без лажне скромности, да сам увек, људе делила, само на добре и лоше, радила оно, што је за друге нешкодљиво и непрекидно се бранила од „ЉУДИ“, какве по својим делима, историја није забележила, па то је највећа ИСТИНА.....

Име и адреса познати Редакцији

КАКВА ВЛАДА — ТАКАВ ПРОГРАМ

Поштована редакцији, поводом програма који је влада Србије предложила овом народу и Скупштина га усвојила осетили смо потребу да га прокоментаришемо са неколико речи. Програм владе Србије је недопустиво уопштен и подсећа на градиво из познавања природе и домаћинства за основну школу. Њиме се Србија враћа у време

од пре 1951 када је уведено самоуправљање тј. у време обнове и изградње, њиме се пут изласка из кризе види у потпуној етатизацији привреде. Такав приступ проблему логичан је ако погледамо персонални састав владе који представља не скуп економиста стручњака већ групу економских и политичких аналфбета. Стиче се утисак да је њихов главни задатак успостава контроле једне партије над целокупним привредним системом и масовно стварање нових монопола на тржишту што ће омогућити присвајање великих средстава од стране државе. Њен проблем није више у тзв. друштвеној својини већ у томе да се напред поменути преведе у централизовану државну својину.

У том правцу иду и све њихове акције — пут зајма за привредни препород Србије који је завршен јер су изумителски овог пројекта заборавили да народ нема паре за бацање и да нема поверења у социјалистичку државу. Такође ту се може и додати закон о стварању централног нафтног предузећа. Аутори овог текста наравно немају ништа против овог предузећа али под претпоставком да добије конкуренцију у виду приватних компанија било страних или домаћих. Потези које влада вуче логичан су наставак политике претходне владе коју је водио Станко Радмиловић који, гле, чуда, сада се налази на положају руководиоца агенције за реструктурирање привреде коју је упропастио. Комунисти су очигледно намерили да подрже привреду и да на руководећа места доведу своје људе и тако утичу на хиљаде запослених. Овај рецетт већ је примењен у Хрватској од стране ХДЗ-а. Они се већ позивају на то да је и опозиција против тзв. друштвене својине. То је тачно али се опозиција залаже за њено превођење у приватну својину на што безболнији и праведнији начин. Ако је већ државна својина идеална зашто привреде СССР-а и земаља СЕВ-а не цвета. Сви покушаји подржавања у Западној Европи су пропали услед бирократизације и нормално завршило се поновном реприватизацијом. Уз све то приватна својина је основ демократије.

Сваку претњу штрајком влада Србије одбија уз тумачење да новца нема и да то угрожава јединство српског народа као и то да се тиме угрожавају активности владе, заборављајући притом да је Синдикат класна организација радника и да је њен задатак борба за права радника без обзира да ли држава има пара или не. Колико влада настоји да маргинализује синдикат јасно се види из Закона о штрајку којим се фактички штрајк забрањује. То се види из следећих навода: „Право организовања штрајка има синдикат који има највише чланова у датој радној организацији“. Да ли то може бити или самостални синдикат или члан Већа Савеза Синдиката Србије. Јасно је да је најбројнији синдикат онај званични а он баш не заступа интересе радника.

Пре неколико дана премијер Србије Драгутин Зеленовић изрекао је реченицу која ће ући у историју по својој глупости и бесмислености а она гласи: „Морамо радити и остављати доходак да бисмо плаћали порез“. Ово стога улази у арсенал његових бисера попут оних о нападу на Книн у време студентских демонстрација а тог напада није било. Ту је и изјава о томе да опозиција не треба из

патриотских разлога да критикује његову владу јер је српска а треба критиковати СИБ (вероватно што је Марковић Хрват). У економији нема Срба и Хрвата а премијер би то требало да зна. Такође у Бору премијер је изјавио да се резултати рада владе не могу осетити за следећих 10 година већ ће их осетити будућа поколења. Ова изјава је капитални разлог за оставку. Ваљда је Зеленовићу јасно какве консеквенце произилазе из тога.

Влада такође нема никакву визију својих потеза у случају распада Југославије. Замислите да ова влада дође у могућност да води макроекономску политику.

Због свега, поручујемо влади да ако има патриотизма и људског достојанства поднесе оставку.

Др Драган Мијатовић
Александар Милошевић
Миленко Пауновић
из Чачка

П. С.

Они поседују енциклопедијско незнање.

У КУЧЕВУ ЈЕ ДАРА ПРЕШЛА МЕРУ

Док су наша деца гинула у Словенији, у Кучеву се одржавала смотра „Хомољски мотиви“. Смотру је отвори (29.6.0г.) нико други до Боривоје Петровић, потпредседник Народне скупштине Републике Србије и то у полунапитом стању од „Жуте осе“ која га је ујела за језик. Пијанка, оргијане и кривљење настављено је до раних јутарњих сати сутрадан. Потрошено је на репрезентацију око 90.000 динара што није мало за ову неразвијену општину. Председнику СО Кучево Радиши Јовановићу, а познато је ни Боривоју Петровићу није то тешко пало. Наш председник је специјалиста и врхунски стручњак „јагњеће бригаде“ јер као директору школе ~~одељења~~ оддељења у Буковској на крају школске године сваки родитељ мора да му донесе јагње или прасе.

Са јагњичима из Буковске у Ријеци у Хрватској је завршио и индустријску педагогију и магистратуру. Да не помињемо и друге мушке око фудбала и како је на тим јагањцима положио и за фудбалског судију.

Радиша Јовановић, који је председник СО, директор Основне школе и народни посланик, за себе каже да је лични пријатељ Слободана Милошевића. Држи три функције и не стиди се. Ради шта хоће. Премешта људе као играчке. Свуда око њега рођаци, Мратић председник ИС и СПС. Влада Јанковић секретар СО. Главни пропагандни агитатори су сестра коју је унапредио (Жикица) она је без квалификација виши референт за образовање, и члан свих комисија у општини.

Други по функцији Мратић Драгослав, председник СПС, директор у „ШИК С. Јовић“ у Кучеву и председник ИС, као што се да замислити вели моћник. Две његове сестре Жиле и Наца раде у две постојеће банке, а блиска рођака у служби СДК у Кучеву. Зет му је директор Јавног комуналног предузећа у Кучеву. Снаја по брату од стрица је јавни превозилац у Кучеву. Блиски рођак му је од пре

неки дан комунални инспектор. Тако редом и не рачунајући куме, кумове и даље рођаке, судије и сл.

Ова два моћника држе 6 функција као да у Кучеву нема више никога паметног. Преко својих људи којима обезбеђују привилегије они жаре и пале. Посебно су се окомили на способне, стручне и способне људе, стручњаке, људе са стране. Сеју терор, освету и до сада су отерали Душку ветерин. инспектора, Миру, такође ветерин. инспектора, Милићевића шумског инспект. Јову и Владана пољ. инспект. Милошевић Милорада економ. најбољ. комерцијалиста кога је ШИК С Јовић у Кучеву имао. Коњовић Миленка сменили. За директора центра за соц. рад довели хроничног пијаницу Ђирић Властимира. Сада су се окомили на директора Образовног центра, Вртића, ОШ у Вољуји, Суда, Тужилаштва, командира Милиције, Шумског јавног предузећа и редом тако. Набројали смо само неке и то стоти део. Овде је горе него у Хрватској само што није запузало. А да не говоримо како се деле плацеви. Ако си рођак, доушник, пријатељ, ништа не брине тако су добили плацево и локације Мишић Миливоје, рођак пред. СО, Ракић Мирко рођак, предс. ИС и СПС и десетине других преко њих и за девизе.

Начелник Секретаријата за ОНО Мирко Ђорђевић прима мито и ради шта хоће. За регрутацију прасе или јагње. За род војске који хоћеш девизе или прасе и јагње. Ако хоћеш да ти син служи ближе и ван Косова и Хрватске такође, девизе, прасе или јагње.

Мирка не сме нико да дира јер је он навелико завршавао за синове функционера. Влади Јанковићу, секретару СО оба сина су служила у Београду. Радиша Јовановић председник СО и Мратић Драгослав председник ИС такође за своју фамилију и њихове синове — бирају род војске, место (ван Хрватске и Косова).

Име и адреса познати Редакцији

ЈЕДАН ЋОСАВ ЧОВЕК...

Ћосавост је једна од секундарних ознака доминације женског принципа у мушком телу. Постоје и друге ознаке (куковишири од рамена, боја гласа, женственост покрета и сл), али се све те карактеристике не морају окупити заједно. Сасвим довољне су прве две.

Треба знати да у сваком људском бићу, без обзира на пол, постоје у одређеној сразмери мушки и женски принцип и од те сразмере, дате већ у генима и ојачане или ослабљене у условима одгоја, дакле спољним утицајима, зависи да ли је неко мушко или женско. Наравно, код мушкарца преовлађује мушки а код жена женски принцип. Али, као и у свему другом, а овде постоје разна одступања, па је тај принцип мање или више нарушен међусобним односом хормона, што производни извесне хомосексуалне, подсвесне или свесне, наклоности. Тако у мушкој верзији имамо, отворене или скривене, педере, а у женској варијанти лезбејке.

Још једну значајну ствар треба истаћи. Они код којих ове настране склоности пробију у свест и који сами себи и другима признају такву склоност, решили су један значајан конфликт у себи самима и са средином која их окружује. Постају педери о околина их такве мање-више прима, мало с подсмехом додуше, али их прихвата и они ни за себе ни за друштво не представљају неки озбиљан проблем.

Међутим, тежак и често веома опасан проблем чине они код којих наглашена женска тенденција настоји да се ослободи, да себе и друге убеди у супротно. Ту већ имамо конфликтну, тешко разрешиву ситуацију. Кошмарни снови, сексуална фантастика која им се каткад и против воље наметне и у будном стању, изазива код њих неуротичан страх и неодољиву потребу да својим поступцима себи и другима докажу да су мушкарци, моћни мужјаци, витезови без мане и страха. Дакле, у случају оваквих несрећника суочавамо се с једним тешким комплексом који би апсолутно захтевао стручну помоћ психијатра. Међутим, већина њих, мотивисана примитивним одгојем, с ужасавањем помишља на психијатра, јер одласком код њега признају ништа мање већ да су луди. Тако остају препуштени сами себи и најчешће траже лека у компензацији свог недостатка активностима које треба да докажу да тог недостатка нема. За посматрача, међутим, и даље остају скоро непогрешиви показатељи доминације женског принципа у мушком телу. То су ћосавост и несразмерна (женска) развијеност кукова (који својом размакнутошћу треба да обезбеде не-сметан пролаз детета при порођају).

Има различитих путева развоја код ових несрећних личности — све зависи од других њихових особина: интелигенције, образовања, темперамента...

Узмимо један пример, по свом могућем исходу трагичан и опасан.

Учио је школу успешно јер му није недостајало ни интелигенције ни других потребних услова. Био је од друге деце нешто крупнији и облији, заокругљенији... У критичном раздобљу свог развитака (у доба пубертета) почео је примећивати неке појаве, чудне и неразумљиве. Више га је привлачило друштво дечака него девојчица. Док су његови другови показивали све веће интересовање за други пол, код њега тог интересовања није било... Да се не би разликовао од других, почео је да глуми мушкарца... Тако је започео његов унутрашњи расцеп, тако се почео делити на две личности: на мушкарца који је по својим примарним одликама (поседовање пениса) био мушкарца, али је по својим секундарним особинама (ћосавост, широки кукови, неприхватљиви снови и напади неприличне сексуалне фантастике) инклинирао ка супротном полу. То никако не мора значити да није био способан за сексуални однос с другим полом. Способан је био и, може се веровати, још увек је, али с потенцијом знатно мањом од просечне. Све је то болно, све се одвија интимно у његовом бићу, и на свој ужас, он настоји да га прикрије. Зато се фанатично одаје активности која ће га у највећој мери представити као мушкарца, моћног и неустрашивог.

Тако започиње своју борбу против режи-

ма, против власти, против репресије... Постаје мушкарац у чију мужевност се не може сумњати...

Пише (у међувремену је стекао високо образовање и способност писања) и отворено се супротставља режиму. Допада затвора, жртва је разних прогона; бежи из Босне у Србију где га оберучке прихватају дисиденти и опозициона јавност. Његови написи против владајућих моћника (Доланца, Микулића и др), против комунизма, тајно се умножавају и с великим интересом читају. Његова мушкост је, дакле, несумњива; сврстао се међу малобројне витезове отпора. И даље бива прогањан и хапшен. У време кад је власт невољно прихватила вишестранштво у Србији, удружује се са још два истакнута борца против постојећег једноумља, али се разлила од њих јер је не прихватају његове лидерске амбиције. А он мора бити вођа, на то му дају право (!), како је сам изјављивао, године проведене на робији. Зато оснива свој покрет који, због незгодног имена, власти неће да региструју. Наставља своју активност. Хапсе га, пуштају, поново хапсе... И сада наступа драматичан преокрет у његовом понашању. На миг власти, група безобзирних криминалаца чине му нешто против чега се интимно у себи целог живота борио... Управа, на његове жалбе, равнодушно слеже раменима. Она у томе не може да му помогне... није у њеној надлежности.

Кад је насиље криминалаца постало неиздржљиво, наш сироти јунак пристаје да потпише нешто што му је давно нуђено а што је, као прави витез и мушкарац, одлучно одбио. И тог тренутка у њему настаје драматичан преокрет: од оштрог и храброг критичара режима постаје његов послушник и агент, његови бојовници с националним симболима претварају се у трагичне карикатуре својих узора, а Један Ћосави Човек (у даљем тексту ЈћЧ — као што је ред: име, средње слово и презиме) и витешки борац против једноумне власти постаје њен послушни експонент, њена ударна песница. Поносни војвода се претвара у црвеног војводу. Његова врућа мржња према режиму окреће се додатном жестином народу: једна група окупљена пред Скупштином, видевши га, почела је викати „Црвени војвода!“ Окренуо се као опарен и с изопаченим лицем од очајања и мржње, узвратио: „Издајници. Све ћу вас поклати...“ То је била мржња убилачка и примитивна, мржња очајника који је кренуо пут славе да би загазио у издају и освету.

Од тренутка свог преображаја ЈћЧ прибегава свим облицима насиља: растура опозиционе скупове (никад митинге владајуће партије), непосредно пред изборе издаје проглас народу да гласа за владајућу странку, све чешће одржава конференције за штампу, званична медијска средства (нарочито вице-визија Београд) прате га на сваком кораку, преносе његове речи и претње (чак и његов националистички мрзитељски програм — то владајућој странки ниједном не смета), једном речју, постаје права медијска звезда — нарочито онда кад се ангажује на формирању националистичких одреда који су „присутни свуда на територији Југославије и спремни да у сваком тренутку дејствују“, више се не задовољава титулом вође и војводе, једног но-

винара упозорава да он није вођа већ војсковођа. Каква експлозија мушкости и то на отвореној позорници — на ТВ екрану, на конференцијама за штампу. Диригована средства информисања (нарочито вице-визија) прате ову, опасну игру јер она владајућој странци служи двоструко: разбија опозицију и потврђује слику о четницима и четништву (слику његовог „четника“ с камом у зубима недавно су пренеле све телевизије и све новине света) коју је десетинама година комунистичка пропаганда о њима стварала. Његови „четници“ као јаје јајету личе на оне карикатуре толико нам познате из читанке за основну школу, из бројних часописа и новина и из, исто тако бројних, филмова у којима је Бата Живојинић тако супериорно и успешно убијао војнике мрског окупатора, а још жешће и успешније њихове бедне слуге, међу њима посебно четнике. Дакле, преко ЈћЧ званична пропаганда врло речито каже: Ето, то су вам четници... Кама у зубима, зарђала кашика од ципела под грлом непријатеља... Одувек смо то говорили, сада пред собом имате живи пример таквих креатура...

ЈћЧ маше револвером на екранима вице-визије, прети свима и свакоме, сви су издајници и непријатељи народа — од Вука Драшковића, преко Драгољуба Мићуновића, па до Анте Марковића... Овог последњег би, изгледа, са задовољством клао... оном зарђалом кашиком.

Хтео је да буде пре свега мушкарчина и истовремено витез и борац против репресије, а постао је женурача, примитиван насилник и послушно оруђе партије која је изванредно овладавала вештином манипулисања људима и читавим народом, постао је кољач, једном речју опасност не само за цео српски народ већ и за партију којој тренутно, на своју велику несрећу, слепо служи. Али та партија ће га се, она то уме, ефикасно отарасити кад оцени да је своју тужну улогу одиграо. А дотле?... Нека Бог помогне овом народу у коме су могуће овако паклене игре...

Да додам још само одговор на питање: Откуд код ЈћЧ таква бесомучна ирационална мржња према сопственом куму? Она је проистекла из неодољиве зависти што овај има тако лепо кројену браду и бркове (као да скинут с неке фреске), док би наш трагични јунак „дао краљевство“ за једну обичну четничку браду (макар и ретку и неугледну, али браду која би била видљив доказ његове мржње). Пошто му је суђено да до краја живота остане Ћосав, пошто је преценио своје снаге кад је кренуо путем отпора и бунтовништва, он се, у свом незадрживом ходу по блату издаје и мржња, неће моћи зауставити... Зауставиће га неко други, вероватно они који му сад плескају... Кад им више не буде потребан, послаће га у... пензију (као што су њихови претходници и учитељи послали Калабића).

Молим „Српску реч“ да испод чланка стави само моје иницијале (с познатом напоменом: име и адреса позната редакцији) јер, признајем, не бих желео да ми се под грлом нађе зарђала кашика за ципеле... Осим тога, волео бих да још мало поживим како би ми се пружио прилика да од нашег највећег нутриционисте, славног члана још славнијег Председништва СФРЈ (друге, не мање уваже-

не чланове истог тела, поменућу у неком другом контексту), да од њега, дакле, чујем која нам је то национална јела од корења припремио. Прошли пут, у јутарњој емисији, Бане Вукашиновић, још један међу славнима, сервирао нам је јело за које је, између осталог, потребно пола килограма телетине. Као и у свему другом, наша вице-визија никако да се опеполи и схвати у каквом тренутку живимо и да је непримерено, чак непристојно, нудити народу нека за њега апстрактна јела. Окретао сам узалудно телефон да популарном (он мисли да је популаран; да ли се и ви слажете с тим) Бану кажем да нам доведе поменутог нутриционисту да нам саопшти неколико јела са корењем као основним састојком. Сећам се, пред свој онако драматичан завршетак, и Чаушеску је преко својих нутрициониста објашњавао штетност конзумирања вишка калорија. Додуше, они нису били тако генијални да пронађу и препоруче корење као једину здраву храну, али су и они у својим настојањима да служе народу били поприлично инвентивни. Код нас се на време јавио братски припадник још братскијег нарога (оба су огромног већином гласа за социјализам) из једине еколошке републике у свету да реши овај важан egzистенцијални проблем како би се, по сваку цену, одупрли империјалистичким и поробљивачким намерама Американца а онда и целог света бестијално србомрзешћег и урођеног против нашег несрећног и патничког народа.

Ето додатног разлога да замолим Уредништво да не открије мој идентитет, јер бих иначе лако могао постати жртва не само зарђале кашике за ципеле већ и генијалних нутриционистичких идеја братског нам доктора (никад ми код ових комуниста није јасно какви су доктори — знам да су најчешће доктори политичких наука или одбране, а шта је овај докторирао не знам; само чујем да му је нутрицизам омиљени хоби).

Д. Д.

О КОЗАРАЧКОМ КОЛУ

Д РАГИ ПРИЈАТЕЉИ,

Одлучио сам да се јавим овим писмом, молећи да се оно објави, чиме би, по мом мишљењу, отклонили сумње и дилеме које се у последње вријеме додају као атрибут за Козарачко коло.

Ево о чему се ради.

— Читајући књигу Бране Црнчевића: Дневник једног..., у једној причи се помиње отац који је пратио понашање свога сина да не био отишао међу комунисте. Доживео је разочарење када је син заиграо у Козарачком колу. — Друго, др професор, мислим да се зове Ђинђић Зоран, у једном интервјуу рекао је да никада није био комуниста нити је играо у козарачком колу. — Треће, у ТВ емисији о отимању земље и жита сељацима у Сријему непосредно послје рата, види се да су комунисти убили једног поштеног човјека, па онда око њега играли козарачко коло, итд.

Из горњег произилази да је козарачко ко-

ло симбол и химна болшевизма и једноумља, што ни у ком случају се не може прихватити.

Козарачко коло је најтужније и најјадније коло на свијету. Саграђено од хиљаду недужних жртава. У њега су уплетене, поред осталог, и четрнаест и пол хиљада ручица козарачке дјеце, која су нестала са овог свијета на најсвирипији начин, који у историји човјечанства нема преседана. Ово коло се може пјевати и играти само на згариштима попаљених села и гробљима наших мајки, сестара и остале родбине наше Козаре.

Није козарачки народ крив што су изроди играли козарачко коло око једног човјека који је погинуо ради своје властите земље и хљеба. Није крив што су се тим колом отварали и затварали конгреси, није крив што је вршена злоупотреба козарачког кола, јер од свега тога Козара и њен испашени народ нису имали никакве користи.

Да би се читаатељи у то освједочили, ја их позивам да обиђу поткозарска села: Цимиrotи, Драгељи, Кијевици, Грбавци, Турјак и стотине других. Из Кијеваца је на пр. 1941. године у партизане ступило 40 бораца. Данас нема ни једног живог. Ова села су попаљена, и сада без путева и без икаквих услова за живот.

Због свега тога чуди ме да др професор није се желио ухватити у коло и занима ме како ће такав васпитавати млада покољења, а поготову на будућем Универзитету „Свету Саву“ у Београду, ако и неће учити на традицијима изгинулог српског народа, у чему је Козара, једна од светиња.

Ја за ово писање, истина, нисам консултовао „широке народне масе“, како би рекли „бивши другови“. Све ово пишем у своје име и своје породице и у име: бабе, коју су стрељали домобрани, дједа, којег су убили Њемци, брата, који је умро у логору, оца, (Васо) који је погинуо као обавјештајни официр I батаљона XII крајишке бригаде, стрица (Саво, који је са још 5 другова формирао Паланачку чету II шумадијског партизанског одреда и погинуо непосредно послје тога, када је похватао та цјелокупна четаједне тетке, коју су убили Њемци заједно са дједом, друге тетке, која је заклана у логору Јасеновац са своје двоје дјеце (и оба тетка су погинула), стрица Милована, његове жене и 3 сина, који су 1944. године изгорили заједно са својом кућом, стрине Дује, која је са своје шесторо дјеце заклана у логору Јасеновац“, док јој је муж био у ратном заробљеништву у Њемачкој, као бивши југословенски војник.

Лично сматрам да имам „квалитетну већину“ за доношење одлуке да напишем ово писмо и да скренем пажњу онима који сматрају да су попили памет цијелог свијета, као што је поменути др професор. Ако дотични друг, господин буде увиједен, нека дође и лично се увјери на лицу мјеста.

Ипак, морам напоменути да играчи око једног мртвог човјека у Сријему, коме се мора одати почаст, као мученику нашег народа, нису знали како се игра козарачко коло и пјесме које су пјевали нису козарачки мелос.

Козарачки мелос је настао из јаука козарачког народа, па Вас увјеравам да онакво

играње и онакво пјевање никада нису прихваћени на овим нашим подручјима.

С потшовањем,

**Радивојац Станко, дипл. политолог
78403 Церовљани**

РАТ ЈЕ ЈЕДИНА ЊИХОВА ИЗВЕСНОСТ

Прође ево и Видовдан а у души ми оста нека туга. Туга због овог мог српског народа, који је заборавио све што је српско. На тај велики празник, кад сваки прави Србин осећа тугу, у цркви једва да је било тридесет људи. Зато су кафане и разни домови, били пуни оних који су играли карте и доминне. Драги наши очеви и дедови, зар те карте на можете играти целе године? Зар ти Срби који изгинуше, нису заслужили да их се сетите бар тога дана? Зар нама деца и сада да гину, а вама је до картања? Јадни сте ви Срби и домаћини. Жалимо се често на ову нашу омладину, па шта су могли да виде и науче, и од кога? У цркви док служба траје, многе жене као да су на прелу, као да су дошле да чују и испричају, најновије трачеве, сироти мој српски народе, хоћеш ли се икада дозвати памети? Хоћеш ли икада схватити, да све што се догађа, цена је коју плаћаш због своје неслоге и лудости? Комунисти су нам убили сваку веру у оно што је вредно и вечно. У све што је људско и човечно. Тровани смо Марксом и Лењином педесет година. Тражили су да се верује у њих! У шта то, кад смо од њих видели све најдрње и најгоре. Поповлук, лаж, подмуклост и мржњу. А сада и рат, шта је то онда омладина могла да види, и чему да се научи? У шта и у кога да верује? Зато бар сада будите оно што треба и оно што јесте. Зашто господа комунисти и сада одбијају сарадњу са опозицијом? Докле ће та њихова надменост и безумље да траје? Да ли схватају да су они све ово закували својим „демократским дијалозима“ својим причама у недоглед, али зашто да не, кад њихова деца мирно спавају.

Туђа деца треба да гину за њихове сулуде идеје. Гледам оне момчиће од 19—20 година, па не могу да не заплачем и верујте ми, није ми важно ко је, Шиптар, Хрват, Мађар или Србин. Све је то нека мајка родила и подизала, али не зато да их психопате и лудаци воде у рат. Нису та деца крива ништа, јер су од малих ногу учена да мрзе. А ви драги моји Срби, ако не можете другачије да се саберете и сложите дозовите у помоћ сећање. Сетите се како сте у прошлом рату помагали браћу из дежеле, да би вам сада заробљавали децу и убијали. Нека вас бар то дозове памети, да се уједините. Ја се ево сетих нечега, што није тако давно било, сетих се оних плакта госпде комуниста, да ако изаберемо њих, изабраћемо мир и сигурност, па запитај се драги мој народе, ти који си их бирао, за шта си их изабрао? Запитај се шта је учињено од свега што је обећано? И нејмоте да кажете да нема Бога, јер ви сте изабрали оно друго. Па браћо Срби, хоћете ли опет гласати за ове исте који су сада на власти? Хоћете ли опет ту њихову слободу, мир и демократију? Зато

вас молим, мало више љубави и слоге за овај наш народ, мало више поштовања за оне који су животе за српство дали.

Управо ми ћерка јавља, да неће доћи њен друг, кога је звала за отварање радње. Неће доћи зато јер је мобилисан.

Љилјак Биљана — Бечеј

ДОСТА О ГОЛОМ ОТОКУ!

Доста, за име Бога, о Голом Отоку и „голооточанима“! Лијепо је рекао један афористичар: „На Голом Отоку није било невиних. Сви су тамо били комунисти“.

Заиста, мало је „голооточана“ који нису били учесници братоубилачког рата. Мало их је који нису окрвавили руке о свом народу, о брату својему. Многима је Голи Оток био — казна Божија.

Јесте, страшно је што су на Голом Отоку комунисти радили комунистима. Страшно и нељудски. Но патње и понижења проживљена на Голом Отоку не могу избрисати претходна злодјела, почињена, заједнички, са мучитељима будућим.

Покајте се прво, „голооточани“! (Мало који учесник братоубилачког рата нема разлога да се каје!) Признајте, молећи жртве за опроштај, најприје злодјела, окрутности и понижења која су комунисти нанијели (у току рата и послје њега!) неистомишљеницима својим, па тек онда говорите о патњама које сте ви, на Голом Отоку, преживјели!

Или можда заиста желите рећи (као да смо сви весла сисали!) да међу вама, комунистима мученим (и убијаним!) од комуниста, није било оних који су, раније, мучили (и убијали!) некомунисте?

О ТОМЕ ЋУТИТЕ, „ГОЛООТОЧАНИ“!

Ћутите, а о братоубилачком рату се најзад мора рећи пуна истина! Због недужних жртава, због правде, због неопходног националног помирења.

А националног помирења нема, нити може бити, док једни тврде да су, у оним трагичним временима, када је брат брата убијао, били невини, а да су другима руке кржаве до рамена. Нема, док влада нетрпељивост и лаж.

Ипак, у једном су „голооточани“ у праву. Њихови некадашњи саборци, и сапутници у „свијетлу будућност“ немају права да их називају — издајницима.

Довољно је прочитати само прву реченицу Прогласа којим Комунистичка партија Југославије позива народ на устанак. Нападнута је, каже се, Отаџбина — **СОВЈЕТСКИ САВЕЗ**.

Шта ли им је, онда, била — Југославија?!

Борко Бошковић, Котор, Доброта бр. 64

АПЕЛ ОПОЗИЦИЈИ

Драга и веома поштована редакцијо. На почетку овог писма желим да изразим велику захвалност за храброст и са-

мопрегалаштво наших уредника. Уредника и свих оних који путем оловке и слободне писане ријечи ступише у борбу против лажи и неистине којима се у већини случајева, а ево већ пуних педесет година служи бољшевичко-бироократска власт „комунисти“.

Главна парола којом се ките данашњи комунисти у Црној Гори са Момом и Милом је „Ми знамо како“. А то да они стварно знају како потврђује и све теже материјално стање, и животни стандард њених грађана. О великим проблемима који свакодневно притискају Црну Гору и њене грађане ја не желим шире да пишем овом приликом.

Покушаћу у складу са својим могућностима на овом папиру да искажем љубав према човеку великог срца Г. Драшковићу. Желим да Вам се у своје име, а вјерујем и у име велике младих, топло и искрено захвалим на свему што чините за српски народ. Ви сте устали да повежете све испрекидане нити српске младости у једну заједничку бесконачно дугу која нас води у срећну и бољу будућност. Почетак те нити се налази на рушевинима постојећег социјал-комунистичког система. Ви се нисте задовољили срећном будућности коју сте стекли радом у књижевности, већ сте по ко зна који пут показали да је Ваше срце пуно љубави према Богу и српском народу. Смјело сте кренули на тежак и трновит пут. На том путу, пут истине Вас чека комунистичка авет. Вјерујем Г. Драшковићу да ће те се Ви успјешно супротставити тим мрачним силама које већ дуго притискају Србију и српски народ. Од Ваше храбрости и смјелости у коју ми и не сумњамо зависи будућност, и демократија Србије. Само демократска Србија може заједно са осталим напорима да гради потпуно нову Југословенску заједницу.

На крају овога писма желим упутити апел свим прогресивним и демократским странкама у Србији, да и поред тога, што је сасвим нормално, постоје одређене разлике у њиховим програмима створе заједнички фронт у борби против постојеће власти. До циља једино се долази заједничким снагама уз међусобно поштовање и уважавање.

Уз наду да ћете у неком од следећих бројева објавити текст pjesме „Боже правде“, топло Вас поздравља ваш вјерни читалац

Газдић Радован
Бољанић — Пљевља

БОЉШЕВИЦИ

Поштовано уредништво,
Свакодневно у опозиционој штампи одјекују речи бољшевици, бољшевици... Међутим, нико да растумачи народу шта му то значи бољшевик? Да бисмо ту нејасноћу отклонили и народу пружи јасну слику о њима, покушаћу да их опишем у кратким цртама.

Прво, бољшевици су људи филантропи — воле и љубе своје ближње, ал' ако су им синови и снахе. Своје не дају, туђе отимају. Воле туђе жене више него своје. И то не само да воле... Завршили су по неколико факултета: један у шуми, други у затвору. Значи, врло образовани људи. Нерадо одлазе у цркви иако воле средњовековну уметност. Ако их слу-

чај нанесе у манастир, кришом се потписују по фрескама. Који су неписмени они само шарају. Некада су то радили јавно. Љубитељи су и профане уметности. У кући увек имају по коју уметничку слику и по којег малог јелена од пластике. Често се сељакају као и птице, само се не селе на југ него из стана у стан. Пасионирани су колекционари а најрадије сакупљају куће. Од свих земаља најчешће посећују Швајцарску. Крену ли тамо, увек вуку неке кофере. Кад стигну у Цирих, или ко зна већ у који град, прво посете банку, пошто су штедљиви, а затим разгледају и друге градске знаменитости као што су ресторани и јавне куће. Ако уђу у „супермаркет“, увек им је при руци оловка којом буше кесе на рафовима, да би открили шта се у њима крије.

Фонд речи им је око три стотине. Иако им је речник тако оскудан, елоквентни су говорници. Док говоре обавезно лупају шакама о сто и плују по микрофону. Да бисте их препознали по начину говора, доносим двадесетак уобичајених речи које им стално висе на језику: база, платформа, акција, реакција, окупација, ликвидација, небулоза, криза, парализа, драматични догађаји, рушење, сукоб, грађански рат, најдраматичнији, жариште насиља, брутално, жртве, рањеници, рушилачки, згражавање, мржње, страх, најмрачније силе, утваре прошлости, заслепљеност, крв, реваншизам, урааа, крвопролиће. Све саме речи које буде наду у бољу садашњицу. О будућности да и не говорим.

— Даље, бољшевици држе до хигијене — обожавају купање, нарочито у мору а кад дође зима, онда морску воду довлаче цистернама у властите затворене базене. Они који немају базене купају се шампањцем. Посебно рабе врсту под именом „секс“ и то због тога што их та реч неодољиво асоцира на „секс“.

Домовини су веома одани. За њу би дали милионе туђих глава, као што и јесу, а за војводу Стевана Синђелића мисле да је Турчин. Не верују у Бога иако су с њим често разговарали и посипали му цвеће на стазу. Пријатељују само међусобно, сви остали су непријатељи: овде непријатељ, онде непријатељ; тамо непријатељ, овамо непријатељ; горе непријатељ, доле непријатељ. Пardon, направих мали пропуст, имају они неких пријатеља на страни, у Африци. „Иди, аман, човече“ рећи ће неко „зар баш у Африци!“

Мрзе капиталисте, воле Русе. Мрзе руске аутомобиле, возе се у капиталистичким. Не говоре стране језике, али зато шаљу синове на школовање у иностранство, да науче уместо њих.

Изгледају прилично здепасто, као да су ћускијом збијани. Често имају клопасте (клемпаве)уши, нарочито кад се погледају слеђа. Једни су најкострешени, другима је глава округла као бундева, трећи изгледају, спремота ме рећи, као да су побегли из Виндиша, најозлоглашеније швајцарске луднице.

Возе црне лимузине, туђе жене и кћери, а једу месо од дивљачи. Вама препоручујем да се клоните таквих ствари, од тога се добија беснило и избија пена на уста.

Ако неко из ваше околине слично изгледа и испољава горе поменуте манире и склоности, натрапали сте баш на ортодоксног бољшевика. Одскочите у страну што брже може-

те, да се којим случајем не очешете о њега, улоганиће вас горе него свиња.

Народу обећавају да ће да једе корење. Тако је и Али Буто обећавао Пакистанцима да ће да пасу траву, али су му они убрзо отишли на сахрану.

Кад осете опасност, скупљају се бољшевици у крда и, онако цумле, упетљавају у клупко попут змија а около постављају стражаре. Управо су се сада добро учворили. А пошто обећавају корење за исхрану народа, враг је однео шалу. Зато чвор треба што пре разрешити. Једном се покушало, 7. марта, али су ударци пали по репу. Реп је отпао, реп се и регенерисао. Деветог јуна требало би да се туче у главу па да се освоји мало више демократије.

Миле Лазич — Младеновац

ПИСМО ЈЕДНОЈ ХРАБРОЈ ЖЕНИ

Слободна српска планина Гоч...
На страшно брисаном простору... на гробу моје мајке, на граници између живота и смрти у кланцу на малом гробљу у срцу Гоча светле стотину свећа, да душа моје мајке види да сам ту, и да душа мога оца која за ову ноћ путује чак из далеке Херцеговине, нађе пут и да са матором црногорком буде ми при руци... јер је у то време стало срце једне велике моје „Кевице“. Дођох и са литром вина из манастира Љубостиње да попиемо заједно. Умрла је моја кевица пре две године, као жртва комунистичке куге, под петокраком под којом се није родила, под петокраком која јој притиска мир...

... натерана је да оде у Гроб са мржњом коју ми је вратила да са мојом исто тако огромном, заједно наставим да мрзим и даље... налио сам се њене мржње да лакше доживим поново тај час... да лакше примим ту долазећу тугу.

Зашто ја пишем баш Вама? Зато што данас прочитах „Српску Реч“ и видех у Вашим изјавама себе... Значи да и овде нисам сам! Ваше ме мисли нису оставиле, па сада кад ми је тешко, а тешко ми је увек од 1945. године, Вама се обраћам.

... лако је сада мојој мајци горе је међу боговима и оставила ми је њену мржњу сједињену са мојом, па са тим слатким теретом идем у сусрет победи... рекла ми је: „убиј у њима све што им је остало... убиј их макар неколико пре него убију тебе... не дај се! Бљешти гроб у шуми а сељаци се чуде лудом Београђанину... тек ће да се чуде... враћам се у кућу, обилазим је изнутра мада ме напада из свих углава. Излазим са пиштољима у мрак да убијем једну љубав — време, да бих сачувао другу... слободу духа, убијем време да останем на овоме сада да ми тим отицањем времена не би мржња спласла. Желим да на путу метка видим те црвене свиње... буја трава око мене и све је нестварно... бунар мрмља нешто. Зна да када дође јутро све ће бити друкчије. Гледаћу моје брезе и журићу натраг за Београд да 9. ЈУНА будем као и увек уз тог Вашег брадатог, 9. ЈУНА и свих

„Јунова“... желим да га видим на трону Србије, а у сенци трона Вас у белом са круном од звезда... наша снага је заслужила бољег и јачег непријатеља, достојанственијег храброг, а не ове комунистичке бандите-кукавице и геноцидне стравине... желим слободну Србију где ће тумарати слободни и живи, и где ћемо и ми мртви због те слободе имати црквене обреде, хришћанске, које је Вук подарио Јамама кроз своје књиге и кроз своје биће.

Њихово време истиче, падају им лењини... верујем да је то само страхан кратак сан. Не! То је грозна јавна за њих. Њихово време истиче у неповрат кроз Вука... он је за њих глоглов колац, потоп света, он је њихов крај. Неће више никада бити њиховог ни почетка ни краја. За њих нема места ни у паклу... неће их ни демони... нико их неће!

...тек када победимо, посветићу се поново мојим песмама и мојим речима и мојим козама... сада нема времена за моје споредне љубави...

а за Чупавог, Брадатог Вучину други Цвет, гочки цвет. У њима је душа свих наших надања и наших мајки

Ваш обострано одани професор са козама и оштрим псинама

/немам адресу/
или боље рећи, имам: СРБИЈА

УЈКИНО ДЕТЕ

У неколико ранијих бројева цењеног листа „Српска реч“ излазило је чланак о спрези Министра за индустрију Душана Матковића и ВД генералног директора „Туристичке штампе“ Драгана Канкараша, па овај текст нека иде као неки наставак.

Да је велика спрега између Министра за индустрију и ВД генералног директора „Туристичке штампе“ тачна, потврђује и чињеница да је Канкараш о трошку Туристичке штампе штампао сав предизборни материјал за Матковића и као поверљива личност Министра седео и иза гласачке кутије приликом избора. Сумњиви су и услови уступања пословне зграде у улици Буре Баковића број 100, зграда предузећа обуће „Београд“ из Земуна чији је директор био Матковић. Прича се да је лову стрпао у свој приватни џеп од Туристичке штампе министар Матковић.

Као реванш, Матковић обезбеђује преко свог човека са телевизије Митевића да телевизија у Београдском програму дана 10. или 11. марта 1991. год. у емисији „Графички радници о политичкој и економској ситуацији у Србији“ сними раднике у штампарији Туристичке штампе и том приликом је говорио сестрић Канкараш Драгана радник Милан Квргић, Петар Драгићевић поверљиви човек Канкараша и други.

Кад већ споменух сестрића да кажем и ово да је ујкино дете магационер у магацину сировина Туристичке штампе а сировина су филмови, боје, лакови, папир, штампарске плоче и остало. Са овим материјалом се мућка јер Канкаршеви пријатељи имају приватне сито штампарије у Старој Пазови по мало материјала стигне и у приватне штампарије. А материјал довози и одвози поверљива лич-

ност шофер-набављач Страцимир Мартиновић. Када се врши попис у магацину сировине опет су у пописној комисији поверљиви људи јер Канкараш само одређује пописне комисије.

Кад се већ говори о мућкама да споменем и робну кућу „Елка“ из Аранђеловца у М. Тита. „Туристичка штампа“ штампа индустријске налепнице за Стакло Зајечар и за „Борис Кидрич“ Титов Велес па кад немају пара да плате налепнице „Борис Кидрич“ Титов Велес пошље шерпе, сервисе за црну и белу кафу, за ручавање а Зајечар увезено посуђе из Кине па се све то ускладишти у магацину код „ујкиног детета“ и добар се део нађе у продаји у робној кући „Елка“ у Аранђеловцу.

У прилог овим наводима иде и чињеница да су ВД генерални директор Туристичке штампе Канкараш Драган и директор „Елке“ са шофером Мартиновићем одлазе на службено путовање у Пољску и Немачку у времену од 27. 5. до 1. 6. 1991. године. За кога и због ког посла? Ово би неко требао од органа власти у Србији да провери.

М. Ц.

ПРОСЛАВА СОПСТВЕНЕ ТРАГЕДИЈЕ

Прође Ивањдан, јубиларни педесети рачунајући од онога 1941. год. Учени смо 50 година да оно што је било пре 7. јула 1941. и није тако значајно у историји Српског народа. Другови припремали сценарио некакве прославе 7. јула у Нишу. Главни говорник требало је да буде друг председник „свих“ Срба Слоба Милошевић.

Срби су господствен и достојанствен народ, народ тако васпитан да поштује „своје“ Председнике али и да их дочекује са једном дозом страхопоштовања. С обзиром на то да је садашњи Фараон Србије на протеклим изборима, прошао добро у Нишком крају, очекивало се да ће имати ко да му припреми и специјални говор за ту прилику. Живо ме интересовало шта рећи? Шта ће рећи о самој прослави, о том дану крвљу исписаном у српској историји. Шта рећи нацији о дану кад је Србин дигао руку на Србина. Онај који је паметан ће клекнути на колена и помолити се Богу да се такав дан више не понови. Они који тај дан памте а сада га славе вероватно су спремни да такву срамоту понове при томе атакујући на своје неистомисљенике не бирајући средства. У поштену делу српског народа влада мишљење да су то болшевици. Ја бих рекао да та констатација није тачна. Нису то болшевици, то су сатанисти. Почевши од Маркса и Енгелса, Лењина, Јосипа, Стаљина, Јосипа Броза, па до Стаљина данашњих дана, малог Стаљина, друга Слобе, сви су они исти. Сви су себе предали сатани, те заборавили ко су и шта су, па су радили и раде оно што раде.

Прошле године Слоба се уписа 7. јула, у књигу посетилаца на Авали, те рече да се поноси некаквом социјалистичком револуци-

јом. Вероватно се поноси и својим великим „татом“ који је и „изнео“ ту револуцију уз цену од око 1300.000 српских глава. Алал му председниковање и људска част ако је уопште има. Ми тај дан када смо једни друге убијали нећемо славити и ударати и таламбасе да нам се цивилизовани свет смеје. Само Срби могу славити братоубилаштво.

У државној архиви у Вашингтону постоји писани документ од стране Немачке Обласне команде 816-те, који носи ознаку: микрофилм Т-501, рола 245, слика 159. Ту је лепо објашњено како су погинули наредници Миланко Браковић и Богдан Лончар. Погинули су на своском вашару од руке српских изрода од којих се један помиње под именом Цвитан Солдатовић из села Бастав.

Питам се која је идеологија могла да нагна да пуца брат на брата, па да се то назове почетком устанка и да се слави на „радост“ српском роду. Председник српских бораца Швабић рече неки дан: „Ми не славио пуцње 7. јула у Белој Цркви, ми славио једну епоху у свом постојању“. Ја ту његову епоху не признајем и нећу је славити. То је епоха ломљења кичме српском народу и епоха његовог уништења и борићу се свим силама да се што пре прекине та „Наша“ неславна епоха. Ја колико знам Срби рачунају време пре, и време после Христа. Ако друг Швабић умишља да је комунистичка епоха у Србији вредна славља нека је слави са својим истомишљеницима, а нама остаје да верујемо да и то неће трајати у недоглед.

Господо комунисти, крајње је време да се и ви дозовете памети.

Молим вас, уразумите се, више нам жртва и подела, као и срамних славља није потребно.

**Васиљевић Момчило
Герџи Милановац**

ДОСТОЈАНСТВЕНО НА КОЛЕНИМА

Бесмислена игра око Месића, кога би иначе СНИ послали уместо месића а да не буде Месић, завршила се „мирно и достојанствено“ на коленима пред Луксембургом и „осталом“ ЕВРОПОМ. Клечао је Слободан Милошевић. Господине (ЈЕДИНИ СТЕ У СВЕТУ СА ДВЕ БОЉШЕВИЧКЕ ПАРТИЈЕ У СОПСТВЕНОЈ КУЋИ!) председнице, у Европу се не стижете на коленима. Међу својима сте познати као човек који не прихвата ултиматуме. На први миг Европе клекнули сте. У чије име? У вашем изборном програму писаше: „Са нама нема неизвесности“... да ли је извесно да ћемо бити на коленима? Србија је то увек презирала... тако ће увек бити! Сада се мора клекнути пред Србијом да би се добио ОПРОШТАЈ што се клечало пред ЕВРОПОМ. Што ваша партија клечи пред вама: ствар је вашег програма и ваша слободна воља али се та навика у име Србије не може и не сме чинити.

Достојевски је таквима у свом времену у својој земљи поручивао: нама су од Европе потребни само занати. Европски дух нам није потребан јер га имамо и за себе и за Европу.

На извору је најчистија вода: врати се грешнике Светом Сави, Његошу, Николају, Јустину... Слободно пробајте Слободане, то неће болети, проучите дела ових непролазних величина. То би вам помогло да схватите да ли треба ићи у Европу или треба Европа да дође у Србију. Уколико не прихватите воду са искона, остаје клечање пред преосталим „великим“ земљама Европе (Сан Марино, Андора и Лихтенштајн) а ту је и врач племена Балуба.

Председник нам остаје дужан објашњење шта значи цвеће приликом његових „хисторијских“ и „правовремених“ порука:

ДА ЛИ ТО ЗНАЧИ ДА ЈЕ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДНИК НАША НОВА ЉУБИЧИЦА?

Шта нам то наш председник на коленима поручује цвећем: можда се уплашио (зар се могу бојати људи посебног кова) па му цвеће неутралише бледило. Док се ово са цвећем не „протумачи“, предлажем да се убудуће појављује са „карактерним“ Јовићем (десна страна) и увек „подобним“ Бакочевићем (лева страна, има више левачког стажа). Народу ће бити све јасно: немамо веће цвећке. Уколико су они на „задатку“ нека их замене Зоћа и Дача.

Очигледна је заљубљеност нашег председника у комунизам, иначе би му разум могао саопштити да је то крепала ствар. Сетимо се народне: мртав не..., он може само да смрди. Тешко се дише од тог смрада. Васпитавали су га да је класно изнад националног. Сада је национално изнад класног. Класно је на просјачком штапу. Очекује ли то нацију? Како то класа (твоја радничка класа, СЛОБО) гласа за четничког војводу? Где сте оманули? Кога сте обманули? Колико је погинуло невиних људи после „успешних и мудрих“ преговора „ШЕСТОРИЦЕ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ“. Колико је Срба ПРОТЕРАНО? Да ли је опозиција крива за ваше „мирно и достојанствено“ клечање, онда када се по цену живота мора бити усправан. Чему толико АРЛАУКАЊЕ на опозицију? Имате огромну већину у парламенту, радите шта желите. Не радите на КОРИСТ НАРОДУ. У вашој влади су ваши аминаши. Ко вам смета: опозиција или ваша НЕ(СПОСОБНОСТ)? Да ли постоји у историји људског рода да је за неуспех позиције (власти) била смењена опозиција? То је ИЗУМ Слободана Милошевића! Ваше понашање према опозицији је нови ДОПРИНОС ПАТОЛОГИЈИ ПОЛИТИЧКОГ ЖИВЉЕЊА. Паметне владе, без „МАТКОВИЋА“, слушају критику, користе је за корекцију својих програма. Свака помисао на опозицију за вас значи губљење разума и одлазак у безумље.

Клечање Слободана Милошевића логична је последица стазе којом хода. Без истинског ПОКАЈАЊА нема повратка са те стазе. Показати се значи признати погрешност пута, тада се отвара нови пут. За овај подвиг потребне су покајнику две храбрости: једна да заплаче над старим путем и друга да се обрадује новом путу. Без покајања остаје давленик који се не хвата за испружену руку спасења. Покајање подмлађује, значи продужује век. Покајање тражи туговање за учињено зло и туговање за сва зла која може учинити, не сећемо само онај трн који нас је убо већ и оне што би могли убости. Када ПРЕЗРЕШ садашњи пут указаће ти се нови.

Рука покајања увек је спремна, све остало зависи од самог грешника, господине на коленима. Устани, усправност је прва степенница чојства, последња је принети себе на олтар правде, истине и слободе. Тако се постоја семе будућих времена.

ЈОКАНОВИЋ РАТКО
Тихомира Вишњевца 9
БЕОГРАД

ПОМОЋ ЗА МИЛОША

Милош Милетић ученик осмог разреда Основне школе „Јован Поповић“ из Крушевца, болује од церебралне парализе. Лек за њега је одлазак у Њујорк код неурохирурга Џозефа Волца. Да овај крушевачки основач оде на лечење, потребно је 30 000 долара. Његови школски другови покренули су хуману акцију прикупљања новца којој се, својим скромним прилогом, и позивом читаоцима „Погледа“ и „Српске речи“ да се укључе у ову хуману акцију придружио и Општински одбор Српског покрета обнове из Крушевца.

Паре спаса за Милоша могу се уплатити на жиро рачун ПЈ ЈИК банке у Крушевцу: 61900-621-21-82710-1125648.

Општински одбор СПО — Крушевац
Председник Мирко Н. Думановић

ЗАШТО НИЈЕ РЕАГОВАО РУДАРСКО—ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ?

У броју „Српске речи“ од 10. јуна 1991. године, објављено је писмо непознатог аутора под насловом „ГДЕ СТЕ ГРАЂЕВИНСКИ ИНЖЕЊЕРИ“. У наредном броју од 24. јуна 1991. године саопштено је да асистенти Катедре за површинску експлоатацију Рударско геолошког факултета у Београду нису напред наведено писмо написали, што значи да се ради о аутору који се лажно представио као асистент поменуте катедре.

Изнађени смо да се Редакција „Српске речи“ није јавно извинила професорима Вуку Радевићу, Радомиру Симићу и Милану Цветковићу, који су, иначе, најугледнији југословенски рударски стручњаци и веома цењени универзитетски професори.

Такође смо изненађени да се декан и Наставно научно веће Рударско геолошког факултета у Београду нису огласили да заштите углед факултета и својих професора, па самим тим и бројних рударских инжењера, за које нико нема права да их назива незналицама, како је то аутор непотписаног писма учинио према др Ратку Ђулибрку, који је завршио Смер за машинство у рударству на наведеном факултету.

Следе потписи више десетина дипломираних рударских инжењера

ВАШАРСКИ ПОСЛАНИЦИ

Доласком вашарског посланика, Војислава Шешеља, у српски циркус, владајућа партија је добила буздован којим жели да опозицију избаци из своје арене. Социјалистичка партија је издала своју идеју, издала је свога кандидата из Раковице додворивајући се новом идејном вођи, који је издао поштење својега народа, веру и кумство. Шешељ, кога називају доктором, војводом, Радикалом, није ниједно од тога. Он је духовна скитница, вашарски силеџија, преварант. Изјавама које је давао, учинио је велику неправду српском и не само српском народу.

Вашарски преварант, Војислав Шешељ, хендикепиран и невоспитан, највећу штету наноси Радикалној странци која ће ускоро увидети да му је ова странка послужила као лансирна рампа, а коју ће он ускоро покушати да уништи. Нанео је он велику штету и српским Четницима, које ће такође ускоро нацртити и напустити.

Најповољнију подлогу је нашао у СПС-у, јер ово чланство а нарочито њихови посланици према њему имају изузетно страхопоштовање. Док је Шешељ у циркусу у маниру вашарског преваранта иступио кршећи све норме, председник циркуса и његови потпредседници нису имали ни минимум храбрости да га упозоре. Немојте замерити Бакочевићу да је био пристрасан. Не, господо, он је само уплашен. И они посланици, који су му аплаузе слали, упорно су истурали своја лица да би их Шешељ уочио, да би му се први завукли под реп. Тако посланици Социјалистичке партије постадоше Шешељеви подрепашци, а до скоро су га називали зликовцем—одметником, хапсили га и злостављали, док су они, које он данас благи, слали петиције, молбе и ултиматуме да га из затвора изведе. Његови доскорашњи спасиоци а данас нападнути и понижењени, господа опозициони посланици и остали чланови, док су молили за његово избављање из тамнице, нису ни слутили да у Србији постоји такав духовних богаљ, око којег ће и зоологија и психологија имати много посла.

Проклети да су они који на светилиште иду а богу се не моле и они који народ свој обмањују зарад владавине, убиће их сузе народа а потомства њихова носиће белег срама и издаје.

Аца Муса, Радован Бица и њима слични, добили су друга Воју за сарадника. Благо Србији и народима који у њој живе. Аца Муса неће да цитира филозофе као господин Мићуновић (јер му је крива појела филозофску чистанку). Радован Бица се не боји тенка јер му је братанац у војсци. Посланик из Крушевца представља ћерку као одличног студента, дете за пример (свака част). Боривоје Петровић има троје деце. Још неки се јављају са четвором. Кажу да су испунили обавезу према Србији. Сада ће вероватно, наплаћивати ратне напоре. (Не зна се како су прошли на порођају). То су велики доприноси социјалиста.

Друг Воја Шешељ изиграва дворску буда-

лу и од парламента прави циркус. Он је својим лудачким изјавама обезбедио подршку света усташким кољачима, те тим гестом обезбедио неометан масакр Срба у Хрватској. Такве изјаве су му биле потребне да би добио наклоност бирача у Раковици. Руководство влада Србије су се заједно са њиме огрешили о унесрећени народа због ниских циљева, јер његове изјаве су прећутно одобрили, потврдили. Сада, када Усташе у Шешелевим четницима виде српски народ, друг Шеша се увалио у посланичку фотелју и изиграва дворску будалу, његови посланици пљескају као некада другу Титу.

Другови владајући, пред нама су чињенице. Када се Г. Вук Драшковић огласио са својим и нашим књижевним делима којима је свима нама отворио очи пред комунистичком заврзламом, ви сте забрањивали књиге, те на тај начин крили истине о страдању српског народа, вере и достојанства, ви сте пред нама крили и Гацке и Невесињске и Јасеновачке Јаме. Скривали сте усташке злочине јер су то и ваши злочини. Данас, када вам је за политичке потребе прикладно, ви, другови владајући, при својим наступима казујете читава поглавља из Вукових романа. Да ли сте свесни да, поткрадајући Вука, истовремено признајете његову величину. Зар не примећујете, бандо црвена, да вас је Вук и у цркву натерао. Није то била његова жеља, јер он ђаволо у цркву не тера, него сте ви осетили да код верника на тај начин можете добити мало наклоности. Никада ви нећете осетити блаженство вере и љубав Божију. Ви то не доживљавате искрено и ви сте тога свесни, ја вас жалим зато што никада нећете осетити божански дар. Сада сте се, другови, заузели да присвојите и Четнике. Само зарад власти а не из убеђења. Ви никада никакво убеђење нисте ни имали. Одричете се комунизма и сада га се тобоже, стидите, а не знате да вам је она партија била и часнија и људскија, али не и прикладна људском роду. Отећете ви нама и чичу, Дражу Михаиловића, кога сте свирепо погубили. Кад вам зарад владавине то буде потребно, увераваћете јавност да га је погубио Српски Покрет Обновле, а да сте га ви бранили. За такве потезе задужите друге Шешелја а он ће вам помоћи, но не знам ко ће кога срушити. Љигасти сте и ви и Шешел, зарад истог циља зарад власти, неко ће некоме сместити, не зна се ко ће коме. Ни један ни други не знају да добро добрими узврате, појешћете се ви сами.

Господине Председниче Републике, молим Вас и преклињем да прихватите сарадњу са опозиционим партијама. Није тачно да они желе голу власт. Разговарајте и са странкама других народности. Ово је и њихова домовина, а држава заједничка. Оградите се од испада Војислава Шешелја, који је својим нетачним и лудачким изјавама на нас и на вас, господине председниче, навукла презир читавог света. У народу влада убеђење да са вама у дослужу изазива на рат. Знам да сте раније осуђивали Г. Вука Драшковића због сасвим безазлених изјава, а сада се чини да прећутно одобравате Шешелју политичко силицијство.

Наша историја, г. председниче, нити је почела вашим доласком на функцију, нити ће се вашим одласком, надам се по истеку манда-

та, завршити. Према томе, део народа Републике Србије, који не мисли као ви, не мора да значи да је непријатељ; можда баш тај део народа, који није оптерећен похлепом за влашћу, има нека здрава мишљења и запажања. Као председник свих грађана Србије, чињеница је да јесте, немојте да дискредитујете индиректно шамарањем опозиције, оне који нису гласали вашу странку јер ви, самим избором, више не припадате тој странци. Међустраничке антагонизме, који су супротстављени у циљу давања новог квалитета, немојте схватити као насилно одузимање власти, јер, онај који зна да узлети, не треба да се боји пада, а после свега, ви сте пензионисани чиновник, па вас не треба бринути чак ни то да на ваше место дође и неко ко је од вас спремнији, наравно ако ви то некада дозволите, тј. ако се нисте идентификовали са другом Титом уз настојања да функцију задржите доживотно. Тешко оној земљи у којој је само један свезнајући, тешко земљи са много ордења, тешко народу са јеловником од корења. Од вашег учитеља, председника Тита, главне ствари нисте научили. Тито је водио рачуна шта ће казати, и кад нешто каже то је свето. Ви сте, господине председниче, толико тога рекли и рекли, а сада нам се чини као да живите у неком подруму што даље од народа и себе и својих изјава, говора, обећања. Као да сте се задовољили функцијом и тиме постигли циљ, фиксирали личност, створили култ, и то је довољно.

Чувари вашег угледа: Аца Муса, Радован Бица, Шешел и други вашарски посланици, нису довољни за народе Србије. Нама не требају чувари политичара и култови, нама треба хлеба, мира, слободе, истине.

А то сте нам обећали, г. председниче, ако сте заборавили, послаћу вам снимке ваших говора.

Љуба ВУКОСАВЉЕВ
Крушевац

АЛИБАБА И 40 РАЗБОЈНИКА

„Банке до даљег обустављају исплату девиза“

(Политика од 18.7.1991)

Најзад смо ипак стигли дотле. Ко је и са којим правом доносио законе и прописе, да све девизне штедње има да се депонују код Народне банке? Шта је сврха тог централног „депоа“ девиза на једном месту? Главни фактори на том једном месту још увек су они исти, који су током времена и довели (плански), до овога стања. То стање је унапред планирани резултат свега, што се односи на девизна пословања банака. А саучесници су ту и директори тих банака, који су све то спроводили према инструкцијама те лоповске централе, која се зове Народна банка. Та Народна банка је одавно знала чему треба да служе све те уштеђене девизе. Цео тај скуп еминентних директора такође спада у категорију оних, ради којих је све то и урађено, јер ће и они једнога дана заједно да нестану са главешинама оних „надлежних“ установа, тј. члановима бившег ЦКСКЈ. Још

нису сви отишли — главни јесу — сад су на раду и остали.

Јер чему су служиле све оне количине старих новчаница, које се повлаче? Управо томе. Пре но што су направиле последњи круг и отишле у пензију, оне су на волшебан начин дошле у руке оних, ради којих је цео тај циркус и изведен. Истовремено у промет новоштампане новчанице без оних силних нула. Тиме су народу замазане очи, док су се „послови“ одвијали нормално.

Сви чланови друштва „Алибаба и 40 разбојника“ претворили су се (унапређени) у Алибабе, тако да данас имамо 40 Алибаба, а сваки од њих има по 40 хиљада разбојника — таман толико, да ова земља буде опљачкана не само до последњег долара — него чак и динара!!!! После свега тога, уследиће избори, али за њих више нико неће морати да гласа — наросто зато, што их више неће бити, тј. отишли су на заслужени одмор и пензију. Сретан вам пут!!!

Ђорђе КРСТОНОШИЋ
БЕОГРАД

НА СТАРИМ ГРАНАМА

У броју 22 СРПСКЕ РЕЧИ, на стр. 75 и 76, објавили сте текст анонимног аутора под насловом Јунак наших дана. Не желимо да коментаришемо изнете наводе, јер такве бесмислице саме себе потиру. Међутим, у име Народног музеја који негује све што је хуманистичко и одржава нит традиције, морамо да одбацимо нетачне оцене и лажи, очигледно несрећника заслепљеног мржњом, јер код неупућених могу да створе погрешну слику о једној од најстаријих и најугледнијих установа ове врсте у нашој земљи, установом којом би свако морао да се поноси. Основне чињенице из рада Народног музеја познате су и доступне јавности, а музејска врата свима отворена, тако да су речи сувишне. Ипак, молимо Вас да, на основу закона о штампи, објавите текст да не би злоба надвладала разум.

Савет Народног музеја

Директор Народног музеја у Београду господин Јевто Јевтовић прибегао је провереном начину заштите, који су комунисти вешто користили од такозваног ослобођења, до данашњих дана. Уместо да сам одговори на прозивку из писма које смо објавили, и у коме се Јевтовић оптужује за приватну кадровску политику, која је довела до парадоксалне ситуације, да најобразованији људи у Народног музеју чувају ноћну стражу, а полуписмени и приучени Јевтовићев рођаци су на кључним местима у овој установи, директор је подметнуо да уместо њега „одговори“ Савет Народног музеја. Писмо је, наравно, као што је то и раније чињено, непотписано. А непотписаном самоуправном органу не можемо одговорити. Надамо се да ће се огласити директор Јевто Јевтовић, и као човек, одговорити на питања о сопственом злоупотребама у Народног музеју у Београду.

Редакција „Српске речи“

КОМЕРЦ

ВАМ НУДИ ЈЕДИНСТВЕНУ ПРИЛИКУ ДА ПОРУЧИТЕ КАСЕТУ

ПЕСМЕ СРБИМА СВЕТИТЕЉИМА: СВ. САВИ, СВ. АРХИЕПИСКОПУ АРСЕНИЈУ, СВ. КНЕЗУ ЛАЗАРУ...

ПОЈЕ ДРАГОСЛАВ — ПАВЛЕ
АКСЕНТИЈЕВИЋ

ВИДЕО КАСЕТЕ

Пеослава 50-годишњице СРПСКОГ ПОКРЕТА ОТПОРА, одржана 13. 5. 1991. године у организацији СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ. Говор Вука Драшковића и подсећање на генијалног команданта српске отаџбинске војске, генерала Дражу Михајловића.
Трајање 60 минута, цена 350,00 динара.

Српски православни видео буквар. Азбука свих српских православних обичаја, водитељ кроз буквар и рад на сценарију Декан богословског Факултета архимандрит Др Атанасије Јефтић.
Трајање 112 минута. Цена 420,00 динара

СПО КОМЕРЦ обавештава Чланство, симпатизере и све љубитеље старог српског народног звука, да је у припреми видео касета снимана у Студеници, Раваници, Пећкој патријаршији, Звечану, Гамзиграду, Призрену... а на којој поје старе српске народне песме Драгослав Павле Аксентијевић са својим гостима.
Позивамо све љубитеље овог звука заинтересоване за спонзорство да се јаве на тел. 583-049
Трајање касете 60 минута. Цена 430,00 динара
Поруџбине и информације на телефоне 507-454 и 583-049

Цена касете је 150 динара. Поруџбине и информације на тел. 600-222 лок. 9979

ПРЕТПЛАТА НА „СРПСКУ РЕЧ“

Овим се претплаћујем на „Српску реч“, чија полугодишња претплата износи 325 динара, а годишња 650 динара (урачунат је попуст од 10%). Годишња претплата за иностранство је 120 ДЕМ, 72 УСД, или одговарајућа противвредност у другим конвертибилним валутама.

Уплате вршити на динарски жиро рачун 60801—603—27562 СДК Београд или девизни 60811—620—128—25731—7495633 Кредитна банка Београд, с назнаком за „Српску реч“. Уплате из иностранства могу се вршити и чековима и међународним уплатницама. По један примерак уплатнице, или других доказа о уплати, заједно са овом наруџбеницом послати на адресу: ЗА „СРПСКУ РЕЧ“, Народног фронта 43 соба 23, 11000 БЕОГРАД, тел. 683—952, 642—233 лок. 149.

/име и презиме/

/улица и број/

/место и поштански број/

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце комплетом бројева. Комплекти или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-27562 СДК Београд или девизни 60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка Београд или поузећем на телефон 683-952, 642-233 локал 149, или на адресу: ПЕДАГОШКА АКАДЕМИЈА За „СРПСКУ РЕЧ“, соба 23, 11000 БЕОГРАД, Народног фронта бр. 43.

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр. 1. до бр. 25
Напишите који број наручујете.

(име и презиме)

(улица и број)

(место и поштански број)

Е, КОЛИКО ЈУЧЕ
ТО ЈЕ
ФУНКЦИОНИСАЛО!

**Агенција
 за маркетинг, економску
 пропаганду и дизајн,
 својим члановима и
 симпатизерима нуди
 предмете са обележјима
 странке, са ликом Драже
 Михаиловића, са ликом
 Вука Драшковића и са
 старим српским
 обележјима и то:**

1. Мајице цена 200 дин.
2. Постере цена 80 дин.
3. Боџево:
 — металне цена 50 дин.
 — пластичне цена 30 дин.
4. Значке:
 — Никловане цена 60 дин.
 — Позлаћене цена 120 дин.
5. Привеске:
 — Никловане цена 80 дин.
 — Позлаћене цена 120 дин.
6. Напојнице цена 30 дин.
7. Стоне календаре цена 150 дин.
8. Заставице за кола цена 50 дин.
9. Ливене отварааче за флаше као привезак за кључеве:
 — Никловане цена 100 дин.
 — Бакарне цена 80 дин.
 — Позлаћене цена 150 дин.
10. Оловке цена 40 дин.
11. Упалачке цена 40 дин.
12. Кварцне сатове цена 250 дин.
13. Заставе СПО:
 — Димензија 50 × 35 цм цена 150 дин.
 — Димензија 80 × 50 цм цена 250 дин.
 — Димензија 140 × 80 цм цена 500 дин.
 — Димензија 180 × 90 цм цена 600 дин.
 — Димензија 250 × 120 цм цена 800 дин.
 — Димензија 300 × 140 цм цена 1000 дин.
14. Српске заставе:
 — Димензија 50 × 35 цм цена 200 дин.
 — Димензија 80 × 50 цм цена 250 дин.
 — Димензија 200 × 100 цм цена 900 дин.
15. Кокарде — велике са венцем 100 дин.
 — мање без венца 70 дин.
16. Позлаћене кокарде — велике са венцем 200 дин.
 — мале са венцем 120 дин.
 — велике без венца 120 дин.
 — мале без венца 100 дин.

**Цена свих производа на веће количине су и до 50% ниже, а за општинске одборе СПО-а и до 70%. СПО КОМЕРЦ обавештава чланове и симпатизере, као и сво власнике приватних предузећа, заинтересоване за сарадњу да је нова адреса СПО Комерца:
 Кнеза Вишеслава 88 (Авала филм)
 Атеље бр. 4 соба 13
 тел. 559-455, локал 157,
 583-049 и 507-454
 тел. и факс. 559-588.
 Предмети се могу поручити на горе наведену адресу и телефоне, као и на следеће адресе:
 Поручилци Спасића и Машера
 16/57, Београд и Славољуба
 Вуксановића 14, Београд.**

ПОРУЏБЕНИЦА

Неопозивј наручујем ком. _____
 под бројем _____
 Наручене предмете и трошкове поштарине платићу поштару
 ПУОУЗЕЋЕМ!

Име и презиме _____
 Улица и број _____
 Место и поштански број _____

Тел. _____ бр.л.к. _____ ПОТПИС _____

ВЕЛИКОСРПСКА УКРУДБА

КОМЕДИЈА

● **ВЕЛИКОСРПСКА УКРУДБА** — Комедија на видео касети, са Борисом Коменићем, Мајом Сабљић, Гораном Султановићем и Зорицом Марковић у главним улогама. По цени од 350 дина. — како те изгледа кад се код психијатра набу Тудман и Милошевић

— ко су данашње госпође министарке и шта једу
— како политика утиче на сексуалне односе
— зашто Хрватима прети да им лијепа њихова има димензије прокуваног џемпора

● **80 НАЈБОЉИХ ВИЦЕВА** — на видео касети — смејте се кратко а уживајте дуго

● **ДИНАСТИЈА КАРАЂОРЂЕВИЋ** — Документарни филм о династији Карађорђевић богат интервјуима са члановима краљевске породице, на видео касети по цени од 560 дина.

● **ПЕСМЕ СРБИМА СВЕТИТЕЉИМА** — У извођењу Павла Аксентијевића на аудио касети по цени од 200 дина.

● **СРПСКЕ ХИМНЕ** — У извођењу хора српске патријаршије на аудио касети по цени од 150 дина.

● **ВОСТАНИ СЕРБИЈЕ** — У извођењу ансамбла „Свилен конач“ на аудио касети по цени од 150 дина.

Поруџбенице слати на адресу СПО Комерца:

— Кнеза Вишеслава 88 (Авала филм) Ателје 4 соба 13

— Поручника Спасића и Машара 16/57

— Славољуба Вуксановића 14

и телефоне: 559-455 локал 157, 559-588, 507-454, 583-049

**ЕКСКЛУЗИВНО И
НАЈПОВОЉНИЈЕ!**

HYMNS ABOUT SERBIAN SAINTS 14th-18th CENTURY
SUNG BY DRAGOSLAV-PAVLE AKSENTIJEVIC

СРПСКЕ ХИМНЕ

БОЖЕ ПРАВДЕ

КОМЕРЦ

СПО КОМЕРЦ

Обавештава чланове, симпатизере и све љубитеље старих српских песама, да ће се између 5. и 10. септембра 1991. у организацији СПО Комерца, одржати велики Концерт под називом „Некад забрађене српске песме“ у извођењу Николе Урошевића. Позивамо све заинтересоване чланове који желе да обезбеде себи карту за овај велики догађај, као и све власнике приватних предузећа, заинтересоване да те њихове име нађе на списку спонзора у Програму Концерта и видео касете која ће бити снимљена на том концерту, да се јаве на телефоне СПО Комерца: 559-455 локал 157, 559-588, 583-049 и 507-454

ПОРУЉБЕНИЦА

Неопозиво наруџујем видео-аудио касету под називом _____

број комада _____

Наручено касете и трошкове поштарине платићу поштару
ПОУЗЕЋЕМ!

име и презиме _____

адреса _____

место и поштански број _____

тел. _____

ПОТПИС _____

НАГРАДНА ИГРА

10.000 ДИНАРА

Откад су почели тв-преноси из Народне скупштине Србије народ више није морао да иде у циркус, нити да скупо плаћа да би уживао у клоунским, жонглерским, акробатским, имитаторским, разним животињама и њиховим кротићима. У Скупштини су се, међутим, посебно истакли имитатори свакога и свакога. Радован Радовић имитира чекић, Дача Марковић имитира водитеља ТВ-Београд, Батрић Јовановић имитира Жики Обретковића, Живорад Игић имитира Милошевића, Војислав Шешељ имитира човека, Србољуб Милованов имитира палачинку, Александар Бачковић имитира канту, и (не тако редом).

Ваш задатак је, драги читаоци, да нам дојавите кога или шта, по вашем мишљењу, имитирају Ваши или туђи посланици, именом и презименом. Ваша запажања сортираћемо, објавићемо и проследићемо Народној скупштини Србије, а три најдуховитија одговора наградићемо вредним наградама.

КОГА ИЛИ ШТА ИМИТИРАЈУ ВАШИ ПОСЛАНИЦИ?

Ваш одговор и (обавезно) купон пошаљите на адресу: СРПСКА РЕЧ, за награду игру, Бранкова 13—15, најкасније до 8. августа 1991. године. Награде су: 1) 10.000 динара, 2) шестомесечна претплата за Српску реч, 3) монографија „9. март“.

НАГРАДЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

На питање из прошлог броја „Српске речи“: ШТА ЈЕ ШЕШЕЉ ШАПНУО СЛОБИ? стигло је 6.390 одговора, прилично занимљивих. ПРВУ НАГРАДУ, 10.000 ДИНАРА, добио је БРАТИСЛАВ НЕНИЋ, Ул. Бошка Ђорђевића 14, 17542 ВРАЊСКА БАЊА („НЕ СЕКИРАЈ СЕ, СЛОБО! И ЈА САМ БИО У ЗАТВОРУ“).

ДРУГУ НАГРАДУ, ШЕСТОМЕСЕЧНУ ПРЕТПЛАТУ ЗА „СРПСКУ РЕЧ“ добила је ТАЊА ЈОРГИЋ, Ул. Н. Дејановић 53, 38232 ЛИПЉАН („Ништа не брини, друже Слобо. Имамо довољно кашика“).

ТРЕЋУ НАГРАДУ, МОНОГРАФИЈУ „9. МАРТ“, добио је МИЛАН САБИЋ, ул. XXI српске дивизије 20 ц/2 37000 КРУШЕВАЦ („Газда, крај је близу, оверавај визу“).

ЧЕСТИТАМО ДОБИТНИЦИМА!